

Lokalny Program Rewitalizacji Jastrzębia-Zdroju do 2020 roku

Aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Jastrzębia-Zdroju
na lata 2008-2015

Jastrzębie-Zdrój 2016

---

1. Spis treści

1.	Wstęp.....	1
2.	Słownik.....	6
3.	Charakterystyka miasta.....	8
3.1.	Historia.....	8
3.2.	Położenie oraz środowisko naturalne	9
3.3.	Opis struktury społecznej.....	12
3.4.	Opis struktury przestrzennej	13
3.5.	Opis struktury gospodarczej	13
4.	Opis struktury gospodarczej	15
4.1.	Analiza SWOT / TOWS	15
4.2.	Opis powiązań pomiędzy SWOT a celami i rezultatami Programu	16
4.3.	Skrócony opis logiki interwencji Programu	20
5.	Podsumowanie sfery społecznej.....	23
5.1.	Zdiagnozowane problemy.....	23
5.2.	Mapa obszaru kryzysowego.....	27
6.	Podsumowanie sfery przestrzennej	29
6.1.	Zdiagnozowane problemy.....	29
6.2.	Mapa obszaru	33
7.	Podsumowanie sfery gospodarczej.....	34
7.1.	Zdiagnozowane problemy.....	34
7.2.	Mapa obszaru	35
8.	Szczegółowy opis sytuacji w sferze społecznej	36
8.1.	Wstęp	36
8.2.	Sytuacja demograficzna.....	36
8.3.	Bezrobocie	40
8.4.	Przemoc	44

8.5.	Przestępczość i przypadki naruszenia prawa	46
8.6.	Pomoc społeczna i ochrona zdrowia.....	48
8.7.	Polityka mieszkaniowa gminy	50
8.8.	Podsumowanie	52
9.	Szczegółowy opis sytuacji w sferze przestrzennej	54
9.1.	Wstęp	54
9.2.	Infrastruktura techniczna	54
9.3.	Degradacja przestrzeni w wyniku szkód górniczych.....	56
9.4.	Plan Zagospodarowania Przestrzennego	57
9.5.	Wpływ depopulacji i suburbanizacji na strukturę finansową miasta.....	58
9.6.	Sytuacja w zakresie dysponowania gruntami na terenie całego miasta.....	61
9.7.	Zasoby mieszkaniowe	62
9.8.	Podsumowanie	65
10.	Szczegółowy opis sytuacji w sferze gospodarczej	67
10.1.	Wstęp	67
10.2.	Identyfikacja głównych pracodawców	67
10.3.	Charakterystyka rynku pracy	70
10.4.	Pracownicy - struktura zawodowa na obszarze całego miasta	78
10.5.	Sytuacja ekonomiczna – trendy obserwowalne co najmniej w skali regionu.....	81
10.6.	Sytuacja prawna - ograniczenia i możliwości dla działalności gospodarczej w skali makro w odniesieniu do obszaru całego miasta	84
10.7.	Podsumowanie	87
11.	Opis obszaru rewitalizacji	89
11.1.	Wstęp	89
11.2.	Opis kryteriów wyboru	89
11.3.	Obszar zdegradowany oraz rewitalizacji	91
11.4.	Charakterystyka obszaru rewitalizacji	98

12. Podsumowanie procesu konsultacji.....	108
12.1. Strona internetowa www.rewitalizacja.jastrzebie.pl	108
12.2. Konsultacje na etapie opracowywania części diagnozującej Programu Rewitalizacji.	108
12.3. Wyniki badań ankietowych.....	108
12.4. Konsultacje na etapie opracowywania części strategicznej dokumentu.	112
12.5. Podsumowanie spotkań ze stronami procesu rewitalizacji.....	113
12.6. Aktualizacja części diagnozującej Programu Rewitalizacji.	115
13. Analiza SWOT / TOWS	113
14. Cele i zadania Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	118
15. Opis projektów	122
16. Plan finansowy Lokalnego Programu Rewitalizacji	167
17. Nawiązania do dokumentów strategicznych	174
18. Analiza ryzyka.....	180
19. Zarządzanie Lokalnym Programem Rewitalizacji	182
19.1. System wdrażania LPR.....	182
19.2. Monitoring oraz raportowanie realizacji Programu	184
19.3. Wskaźniki	185
19.4. Ewaluacja realizacji Programu	194
19.5. Raporty.....	194
19.6. Polityka promocji Programu Rewitalizacji.....	195
20. Indeksy i spisy	196
20.1. Spis map.....	196
20.2. Spis tabel.....	197
20.3. Spis wskaźników.....	200
20.4. Spis wykresów	201
Załącznik Raport monitoringowy z realizacji zadania ujętego w Lokalnym Programie Rewitalizacji	203

Podsumowanie

---

1. Wstęp

Lokalny Program Rewitalizacji (LPR, Program Rewitalizacji) jest dokumentem wyznaczającym cele i kierunki kompleksowej odnowy na płaszczyznach: gospodarczej, przestrzennej i społecznej obszarów miejskich, wyznaczonych do objęcia procesem rewitalizacji. Kompleksowość wskazanych działań rewitalizacyjnych ma na celu zapewnienie rozwoju zdegradowanych osiedli i sołectw, terenów przemysłowych, itp.

Działania rewitalizacyjne uwzględnione w ramach niniejszego dokumentu stanowią kontynuację procesu rozpoczętego w roku 2008, którego założenia zostały zdefiniowane w *Lokalnym Programie Rewitalizacji Jastrzębia-Zdroju na lata 2008-2015*. Biorąc pod uwagę całościowe i konsekwentne podejście do działań rewitalizacyjnych na terenie Jastrzębia-Zdroju, zachowano kluczowe założenia strategiczne na poziomie Celu Strategicznego i poszczególnych Priorytetów Operacyjnych.

Kontekst legislacyjny dla niniejszego dokumentu wyznaczają *Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*, które definiują warunki, jakie muszą spełnić projekty rewitalizacyjne, by zostały zakwalifikowane do wsparcia ze środków z UE, a tym samym otrzymywały preferencje (ułatwienia w konkursach, szansa na pozakonkursowe nabory, profilowanie kryteriów wyboru projektów). Zgodnie z Wytycznymi, zarówno założenia strategiczne, jak i uwzględnione w niniejszym dokumencie projekty zostały ukierunkowane tak, aby w sposób kompleksowy (łączy sferę społeczną, gospodarczą i przestrzenną) i skoordynowany wyprowadzać obszary zdegradowane z zapaści oraz podnieść jakość życia osób mieszkających na nich. Co istotne, metodologia wytyczenia obszaru rewitalizacji, jak i ograniczenia przestrzenno-społeczne (nie więcej niż 20% powierzchni gminy oraz nie więcej niż 30% populacji gminy), którym podlega obszar rewitalizacji są zgodne z *Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* jak również z *Ustawą o rewitalizacji*, która weszła w życie z dniem 18 listopada 2015 roku.

Przy tworzeniu LPR zastosowano cztery podstawowe zasady:

1. **Partycypacja społeczna** - stanowi fundament działań na każdym etapie procesu rewitalizacji: diagnozowania, programowania, wdrażania, monitorowania i oceniania.
2. **Dokładna diagnoza** - dokument wyznacza najbardziej zdegradowane obszary w gminie, tj. tam, gdzie skala problemów i zjawisk kryzysowych jest największa.
3. **Koncentracja** - dokument ujmuje działania w sposób kompleksowy tak, aby nie pomijać aspektu społecznego, ekonomicznego, przestrzennego, technicznego, środowiskowego i kulturowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem.
4. **Planowanie** w oparciu o realnie możliwe do uzyskania środki; dokument przedstawia ramy finansowe z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł.

Całość procesu opracowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji oparta była o dokładną diagnozę problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych, stworzoną we współpra-

cy ze społecznością terenów zdegradowanych oraz z zaangażowaniem wszystkich interesariuszy działających na tych obszarach. W ten sposób zapewnione zostało skuteczne uwzględnienie potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej, nie tylko na etapie identyfikacji obszarów zdegradowanych, ale również na etapie planowania, wdrażania i monitorowania skuteczności środków zaradczych w postaci projektów.

Istotny element działań komunikacyjnych w ramach prac nad Programem Rewitalizacji stanowiły działania edukacyjne, mające na celu przybliżenie mieszkańcom podstawowej wiedzy na temat rewitalizacji. Pod adresem rewitalizacja.jastrzebie.pl w 2014 r. uruchomiona została strona internetowa poświęcona rewitalizacji Jastrzębia-Zdroju, gdzie zamieszczono podstawowe materiały na temat procesu rewitalizacji. Strona była wykorzystywana także na etapie definiowania problemów oraz zbierania ankiet projektowych. Każdy z kluczowych etapów prac nad projektem uwzględniał działania z zakresu komunikacji - aby zagwarantować mieszkańcom niezbędną wiedzę, opracowano materiały przybliżające w przystępny sposób podstawowe informacje na temat rewitalizacji. Wykorzystano materiały tekstowe, prezentacje multimedialne oraz infografiki, które kolportowane były zarówno poprzez stronę poświęconą rewitalizacji, jak i portal Urzędu Miasta, portale lokalne oraz gazetę lokalną „Jastrząb”.

W toku prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji przeprowadzono szeroko zakrojone konsultacje społeczne, które realizowane były na różnych etapach prac nad dokumentem. Działania konsultacyjne zostały zróżnicowane zarówno pod względem kanału, jak i formy przekazu, aby dotrzeć w efektywny sposób do poszczególnych grup docelowych. Przeprowadzono cztery spotkania konsultacyjne, w tym dwa spotkania z mieszkańcami (spotkanie wprowadzające, które odbyło się w ramach cyklu „O mieście bez politykowania” oraz spotkanie dla mieszkańców obszaru wsparcia), spotkanie w którym wzięli udział radni oraz jednostki organizacyjne miasta, a także spotkanie dla przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych. Temat rewitalizacji przedstawiony został również na spotkaniu Rady Biznesu działającej przy Prezydencie Miasta.

Poszczególne etapy prac opracowania Programu Rewitalizacji były następujące:

1. Przygotowanie szczegółowej diagnozy społeczno-ekonomicznej w podziale na sołectwa i osiedla, bazującej na informacjach ilościowych, w tym wskaźnikach opisujących koncentrację zjawisk w układzie gospodarczym, społecznym oraz przestrzennym.
2. Wyznaczenie obszarów zdegradowanych i obszarów będących w stanie kryzysowym, które zostało wykonane w ten sposób, że ujęto w formie syntetycznej wyniki diagnozy społeczno-ekonomicznej w podziale na osiedla i sołectwa.
3. Wyznaczenie obszarów rewitalizacji w oparciu o:
  - wyniki diagnozy społeczno-ekonomicznej miasta w układzie podziału na sołectwa i osiedla,
  - konsultacje społeczne.

W ten sposób wyodrębniono obszary cechujące się wysokim nasileniem negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych i przestrzennych, sporządzono ich charakterystykę oraz bilans.

Szczegółowy opis sytuacji obszarów, które mają być poddane rewitalizacji w odniesieniu do otoczenia stanowią kolejne rozdziały dokumentu. Wskazano w nich, w jakim stopniu powią-

zane są działania rewitalizacyjne z zachodzącymi w otoczeniu procesami, po to by rewitalizacja przebiegała w sposób najbardziej efektywny. Ważnym elementem tego etapu była identyfikacja możliwości i barier stawianych przez przepisy prawa, które warunkują realizację procesu rewitalizacji oraz nadają mu określoną formę.

Następnie - na podstawie szczegółowego opisu obszarów rewitalizacji - sporządzono analizę SWOT, której wyniki wraz z interpretacją zaprezentowano w matrycy SWOT. Dokonano identyfikacji czynników rozwojowych wewnętrznych (mocne i słabe strony) oraz zewnętrznych (szanse i zagrożenia) odnoszących się do otoczenia obszaru rewitalizacji. Analiza SWOT dla obszaru rewitalizacji została dokonana odrębnie w trzech sfer:

- gospodarczej,
- społecznej,
- zagospodarowania przestrzennego.

Po zidentyfikowaniu problemów oraz określeniu, w jakich mieszczą się ramach, wyznaczono cel stawiany przed procesem rewitalizacji, oraz cele szczegółowe. Na podstawie identyfikacji celów poszczególnych osób i grup wypracowano cele rewitalizacji, które zostały opisane wskaźnikami kwantyfikowalnymi i niekwantyfikowanymi, obrazującymi postęp w ich realizacji. Wskazano również podmiot odpowiedzialny za ich osiągnięcie. Przy identyfikacji celów zastosowano metodę SMART.

Po wyznaczeniu celów procesu rewitalizacji przystąpiono do identyfikacji sposobów ich rozwiązania. Za pomocą drzewa problemów przedstawiono struktury osiągnięcia poszczególnych celów i ich wzajemnego oddziaływania na siebie.

Podstawą do rozwiązania problemów (wskazanych we wcześniejszej części dokumentu) oraz osiągnięcia wyznaczonych celów są projekty przedstawione w *Rozdziale 15. Opis projektów* przedmiotowego dokumentu. Dokonano ich identyfikacji oraz przyporządkowania do poszczególnych obszarów rewitalizacji, w podziale na zadania WPI/WPF¹, zadania RIT² oraz propozycje zgłoszone w ramach konsultacji społecznych.

Lista projektów to działania, których realizacja służy optymalnemu i efektywnemu rozwiązaniu zdiagnozowanych problemów, popieranym przez interesariuszy obszaru rewitalizacji i które charakteryzują się jasno określonym, realnym i mierzalnym efektem, o określonym terminie realizacji.

Część poświęcona projektom w LPR podzielona została na dwie części:

- pierwsza- przedstawiająca listę projektów wraz z ich krótkim opisem, harmonogramem rzeczowo-finansowym (ze wskazaniem źródeł finansowania), podmiotem odpowiedzialnym za realizację, planowanymi wskaźnikami produktu i rezultatu, przyporządkowaniem do celu/celów szczegółowych oraz terminami realizacji.
- druga - przedstawiająca opis wspólnego oddziaływania projektów, w tym ich komplementarności.

---

¹ WPI / WPF -- *Wieloletni Program Inwestycyjny, Wieloletnia Prognoza Finansowa.*

² RIT – *Regionalne Inwestycje Terytorialne*

W celu zapewnienia prawidłowej realizacji działań wskazanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji dokonano analizy, wybrano Zespół Zadaniowy ds. LPR oraz wskazano *Wydział merytoryczny zajmujący się tworzeniem, realizacją oraz monitoringiem Lokalnego programu Rewitalizacji*. W rozdziale *Zarządzanie Lokalnym Programem Rewitalizacji* na stronie 182 przedstawiono:

- charakterystykę, kompetencje, zadania Zespołu oraz Wydziału,
- ustalone sposoby komunikacji z partnerami programu,
- źródła pozyskiwania danych o realizacji projektów i osiągnięcia wskaźników,
- wzór sprawozdania, raportu monitoringowego dla Rady Miasta z postępów w realizacji LPR,
- zasady modyfikacji LPR, w tym zasady przyjmowania nowych projektów, z uwzględnieniem dopuszczalnej częstotliwości tych zmian.

Jednym z etapów prac było opracowanie planu finansowego Programu Rewitalizacji. Przedstawiono indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć, o których mowa we wcześniejszym rozdziale, z wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji *zasady dodatkowości* środków UE). Dane te wynikają i są spójne z informacjami dotyczącymi finansowania projektów. Tam, gdzie to było możliwe, wskazano program operacyjny, priorytet/działanie oraz sposób ubiegania się o dofinansowanie.

Na ostatnim etapie prac podjęto się próby identyfikacji czynników ryzyka dla Lokalnego Programu Rewitalizacji. Dalej, ryzyka te powiązano z działaniami, których celem ma być minimalizacja możliwości wystąpienia negatywnych scenariuszy lub ich neutralizacja. Przy zarządzaniu ryzykiem niezbędna jest również lista działań zaradczych, które zostaną podjęte w sytuacji, kiedy dojdzie do zaistnienia przewidzianych czynników ryzyka.

[Zgodnie z zapisami art. 46 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) projekty polityk, strategii, planów lub programów wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko lub, zgodnie z zapisami art. 48 ww. Ustawy, organ opracowujący projekty dokumentów, może, po uzgodnieniu z właściwymi organami opiniującymi, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, iż realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Niniejszy Program Rewitalizacji, po zakończeniu etapu konsultacji społecznych, zostanie w wersji finalnej przekazany do konsultacji uprawnionym organom, tj. Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach oraz Wojewódzkiemu Inspektoratowi Sanitarnemu, które w ramach swoich kompetencji, podejmą decyzję o:

- konieczności sporządzenia strategicznej oceny oddziaływania Programu Rewitalizacji na środowisko,
- odstąpieniu od konieczności sporządzenia strategicznej oceny oddziaływania Programu Rewitalizacji na środowisko.

Zapisy korespondujące ze ścieżką postępowania właściwą dla niniejszego dokumentu zostaną uwzględnione w Programie Rewitalizacji po uzyskaniu wiążących decyzji wskazanych wyżej organów.]

2. Słownik

Przy sporządzaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji kierowano się następującymi definicjami i pojęciami.

Rewitalizacja -- proces wyprowadzania obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego poprzez działania integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeń i lokalnej gospodarki, skoncentrowane na tym terenie oraz prowadzone przez interesariuszy tego procesu.

Interesariusze rewitalizacji -- interesariuszami rewitalizacji są:

- mieszkańcy obszaru zdegradowanego oraz właściciele nieruchomości znajdujących się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i Towarzystwa Budownictwa Społecznego.
- mieszkańcy miasta,
- przedsiębiorcy i organizacje pozarządowe, prowadzący działalność na obszarze zdegradowanym,
- organizacje prowadzące działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, grupy nieformalne,
- jednostki sektora finansów publicznych, w tym samorząd terytorialny i organy władzy publicznej,
- spółki Skarbu Państwa oraz inni inwestorzy, którzy realizują inwestycje celu publicznego,
- podmioty prowadzące działalność na obszarze zdegradowanym, w szczególności działalność kulturalną, oświatową, sportową lub religijną.

Obszar kryzysowy -- obszar miasta, na którym występuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, problemy edukacyjne, niski kapitał społeczny lub niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

Obszar zdegradowany -- obszar kryzysowy miasta, na którym występuje co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarcze -- w szczególności niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw,
- środowiskowe -- w szczególności degradacja środowiska naturalnego, przekroczenie norm środowiskowych, składowanie odpadów w miejscach nieprzeznaczonych na ten cel,
- przestrzenno-funkcjonalnych -- w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, deficyt lub niska jakość terenów publicznych,

- techniczne -- w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym przeznaczonych na cele mieszkaniowe, brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Obszar zdegradowany może być podzielony na części (podobszary), które nie muszą posiadać wspólnych granic.

Obszar rewitalizacji -- obszar obejmujący część lub całość obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju miasta, przygotowywana lub prowadzona jest rewitalizacja.

Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym takie, które nie posiadają wspólnych granic. Jednak łączna jego powierzchnia nie może stanowić więcej niż 20% powierzchni miasta i nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% jego mieszkańców.

Program rewitalizacji -- inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.³), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Projekt rewitalizacyjny -- projekt w rozumieniu art. 2 pkt 18 ustawy, wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza zatem albo wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.

³ Tekst jednolity: Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 września 2015 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o samorządzie gminnym, Dz.U. 2015 poz. 1515.

3. Charakterystyka miasta

3.1. Historia

Pierwsza pisemna wzmianka dotycząca terenów, na których dziś położone jest miasto, pochodzi z października 1293 r., gdy ziemie te należały do księstwa opolsko-raciborskiego.

Dane pochodzą z łacińskiego dokumentu *Liber fundationis episcopatus Vratislaviensis* (pol. Księga uposażeń biskupstwa wrocławskiego), spisane za czasów biskupa Henryka z Wierzbna. Jest to zestawienie miast i wsi, które powinny były uiszczać dziesięcinę biskupstwu wrocławskiemu.

Rozwój miejscowości nastąpił ok. roku 1859, po odkryciu solanki jodowo-bromowej podczas wierceń prowadzonych w poszukiwaniu węgla przez właściciela Jastrzębia Dolnego, Emila von Schliebena. W 1861 r. Jastrzębie Dolne wykupił hrabia Feliks von Königsdorff i rozpoczął budowę obiektów leczniczych. Wzniesiono wówczas pierwsze urządzenia kąpielowe oraz m.in. Kasyno Zdrojowe (1862) – późniejszy Dom Zdrojowy i Łazienki (1862) – późniejszy Zakład Przyrodolecznicy. W kolejnych latach uzdrowisko było rozbudowywane, zmieniając przy tym swoją funkcję oraz właścicieli.

Największy rozkwit uzdrowiska nastąpił w okresie międzywojennym. Powstało wtedy m.in.: Sanatorium im. Marszałka Piłsudskiego (1928), zbudowane dzięki funduszom województwa śląskiego, przeznaczone dla inwalidów wojennych i powstańców śląskich, sanatorium „Hutnik”, basen (1938) i liczne prywatne pensjonaty.

W czasie II wojny światowej na terenie uzdrowiska stworzono tzw. „Miasto Matek”. Pod koniec wojny domy matek oraz szpitale dziecięce przekształcono na szpitale dla niemieckich żołnierzy. W 1948 r. uzdrowisko Jastrzębie-Zdrój zostało uznane za posiadające charakter użyteczności publicznej. W latach 1945–1954 było siedzibą wiejskiej gminy zbiorowej Jastrzębie Zdrój. W 1955 r. Jastrzębie-Zdrój uzyskało status osiedla.

Odkrycie złóż węgla kamiennego umożliwiło miastu wejście w nowy rozdział historii. Wraz z uruchomieniem w 1962 r. pierwszej kopalni „Jastrzębie” wybudowano osiedla „Przyjaźń” i „Zdrój”. Rok później Jastrzębie-Zdrój otrzymało prawa miejskie. W 1973 r. dołączono do miasta sołectwo Jastrzębie Górne (jednak już 4 lata wcześniej włączono część gromady Jastrzębie Górne).

W kolejnych latach rozkwitu miasta uruchomiono kolejne 4 kopalnie: Moszczenica, Pniówek, Borynia i Zofiówka. W latach 1954–1975 Jastrzębie-Zdrój należało administracyjnie do powiatu wodzisławskiego. Na skutek reformy administracyjnej w roku 1975 do Jastrzębia-Zdroju przyłączono wsie: Ruptawa, Szeroka, Moszczenica, Borynia, Skrzeczkowice i przejściowo - Pniówek (1977–1992).

Obecnie na terenie Jastrzębia-Zdroju znajdują się zabytki architektury sakralnej i świeckiej, w tym cały zespół zabytkowych zabudowań uzdrowiskowych wraz z przepięknym założeniem parkowym.

Na terenie miasta zostało wyznaczonych 12 stref ochrony konserwatorskiej tj.:

- Strefa S01: Bzie Górne, folwark przy ul. Rolniczej,
- Strefa S02: Bzie Zameckie, cmentarz przy ul. Cichej,

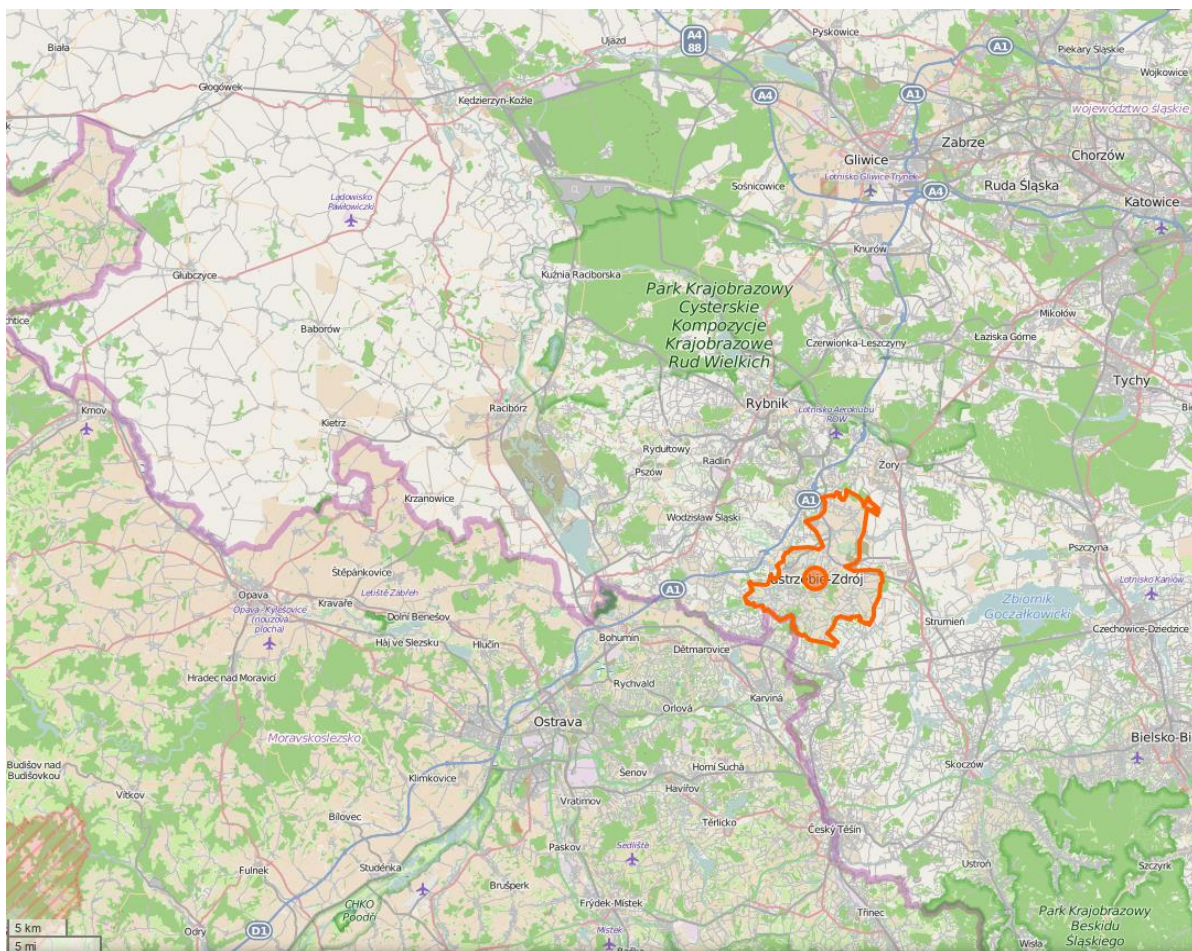
- Strefa S03: Bzie Zameckie, dwór obronny przy ul. Klubowej,
- Strefa S04: Borynia, pałac przy ul. Zamkowej,
- Strefa S05: Borynia, Folwark i zespół zabudowy mieszkaniowej przy ul. Powstańców Śląskich,
- Strefa S06: Jastrzębie Górne, Kościół pw. św. Katarzyny przy ul. Św. Katarzyny,
- Strefa S07: Jastrzębie-Zdrój, stare uzdrowisko przy ul. 1 Maja, Zdrojowej, Staszica, Witeczaka, K. Miarki, Kościuszki,
- Strefa S08: Moszczenica, Kościół Matki Boskiej Różańcowej przy ul. Kościelnej,
- Strefa S09: Moszczenica, zespół zabudowy mieszkaniowej przy ul. Armii Krajowej,
- Strefa S10: Ruptawa, Kościół Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny, przy ul. Cieszyńskiej oraz Płonki,
- Strefa S11: Ruptawa, Kościół ewangelicko-augsburski przy ul. Cieszyńskiej, przy ul. Okrzei,
- Strefa S12: Szeroka, Kościół Wszystkich Świętych oraz folwark przy ul. Sławika.

Szczegółowy opis infrastruktury zabytkowej miasta Jastrzębie-Zdrój został ujęty w Gminnym programie opieki nad zabytkami Miasta Jastrzębie-Zdrój na lata 2013-2016.

3.2. Położenie oraz środowisko naturalne

Jastrzębie-Zdrój jest jednym z centralnych ośrodków aglomeracji rybnickiej i Rybnickiego Okręgu Węglowego. Położone jest na Górnym Śląsku niedaleko granicy Republiki Czeskiej, graniczy z powiatami ziemskimi: pszczyńskim, rybnickim, wodzisławskim, cieszyńskim i powiatem grodzkim Żory. Jastrzębie-Zdrój to miasto na prawach powiatu.

Mapa 1 Położenie Jastrzębia-Zdroju w południowej Polsce

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: OpenStreetMap

Zgodnie ze statutem miasta jego teren podzielony jest na:

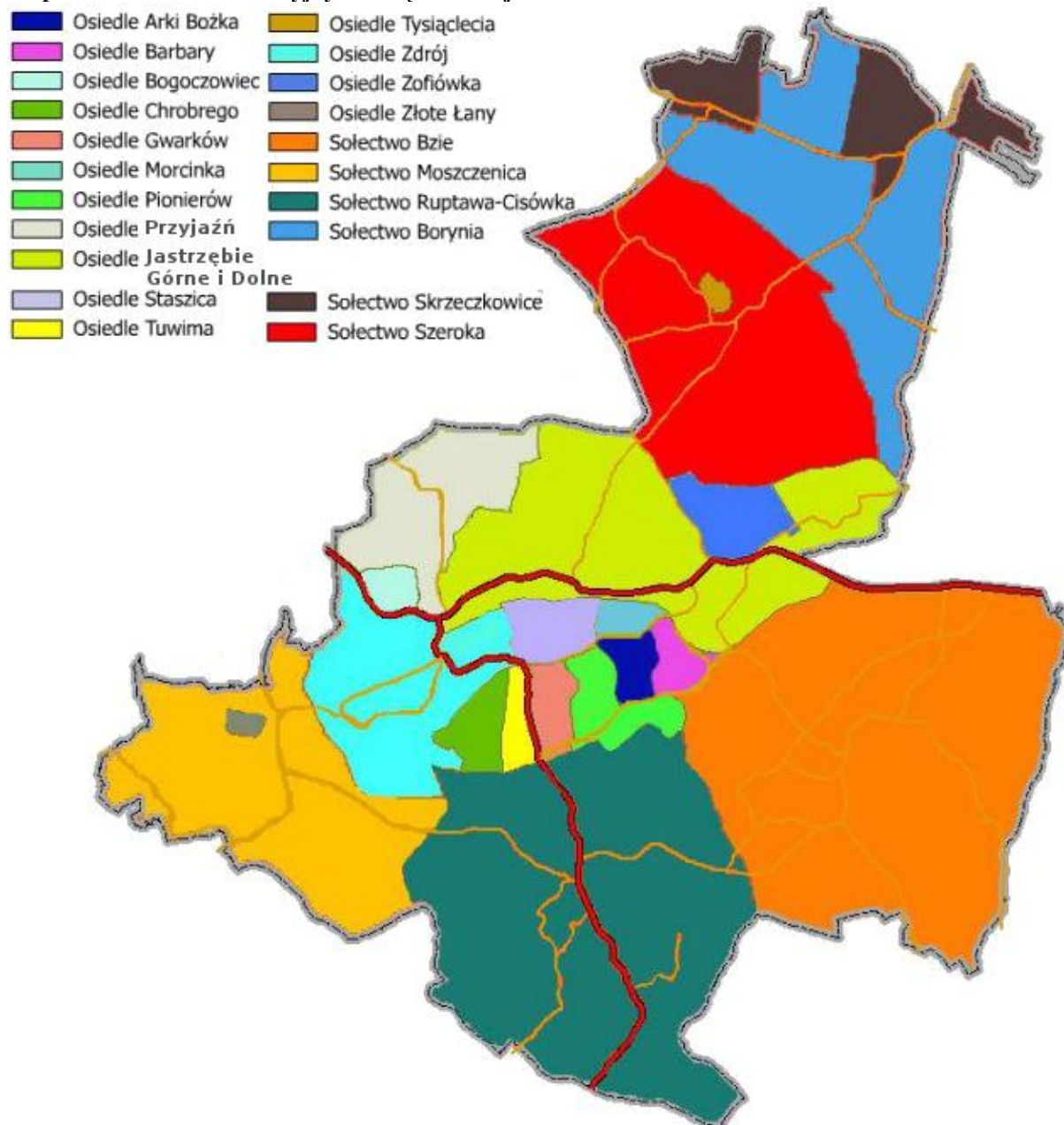
- Obszar zurbanizowany, w obrębie którego wydzielona jest strefa centralna oraz zespół osiedli przykopalnianych: Barbary, Arki Bożka, Bogoczowiec, Chrobrego, Przyjaźń, Gwarków, Morcinka, Pionierów, Jastrzębie Górne i Dolne, Staszica, Tuwima, 1000-lecia Szeroka, Zdrój, Złote Łany, Zofiówka.
- 6 sołectw, które są dawnymi wsiami przyłączonymi do Jastrzębia-Zdroju. Obecnie stanowią one strefę podmiejską tj.: Bzie, Borynia, Moszczenica, Skrzeczkowice, Ruptawa, Szeroka.

Na mapie *Podział administracyjny Jastrzębia-Zdroju na osiedla i sołectwa* na stronie 11 przedstawiono miasto w administracyjnym podziale na dzielnice i sołectwa.

Miasto leży na styku odmiennych krajobrazowo jednostek fizycznogeograficznych, przez co ukształtowanie terenu jest znacząco różne w południowej i północnej części miasta. Północną część tworzą głównie obszary przeobrażone w wyniku budowy osiedli oraz z powodu rozpoczęcia wydobywania węgla kamiennego i tym samym powstania osadników i hałd, które wciąż się powiększają, natomiast część południowej występuje bogata sieć rzeczna i urzeźbienie krajobrazu.

Mapa 2 Podział administracyjny Jastrzębia-Zdrój na osiedla i sołectwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.tujastrzebie.pl/>

Centrum miasta zbudowane zostało w miejscu pól uprawnych, łąk i stawów hodowlanych często oddzielonych jarami i lasami. Pozostałości takiego krajobrazu w centrum miasta zachowały się m.in. przy ul. Cieszyńskiej, gdzie znajduje się Ośrodek Wypoczynku Niedzielnego (obszar przewidziany do rewitalizacji). Do kompleksów leśnych na terenie miasta zaliczane były: Las Kyndra, Las Białoszek, Las Pastuszyniec, Las Dębina, Las Ruptawiec, Las Farok. Ogółem lasy zajmują powierzchnię około 8% obszaru miasta. Na 576 ha powierzchni przypada 300 ha lasów należących do Skarbu Państwa, w tym 280 ha administrowanych jest przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe - Nadleśnictwo Rybnik.

Przez miasto przebiega dział wodny I rzędu Wisła – Odra, który jest domem dla kilka gatunków płazów m.in: traszka zwyczajna, ropucha szara, ropucha zielona, rzekotka drzewna i kumak górski, a także gadów: jaszczurka zwinka, padalec zwyczajny i zaskroniec zwyczajny.

Zbiorniki wodne znajdujące się na obszarze miasta są głównie wypełnionymi wodą zapadliskami górniczymi, a także osadnikami wód dołowych i poflotacyjnych.

3.3. Opis struktury społecznej

Miasto Jastrzębie-Zdrój pod koniec 2015 r. liczyło 90.283 mieszkańców, ze wskaźnikiem feminizacji równym 104. Na przestrzeni ostatniej dekady, liczba mieszkańców miasta zmalała o ponad 4tys. osób. Jak wskazują zgromadzone dane demograficzne, w perspektywie kilkunastu lat tendencja spadkowa utrzyma się, co będzie determinowało pogłębianie się zjawiska depopulacji.

Miasto charakteryzują rejestrowane w ostatnich latach negatywne zmiany struktury społecznej pod kątem funkcjonalnych grup wieku, polegające na spadku odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym na rzecz permanentnego przyrostu udziału osób w wieku poprodukcyjnym w całej populacji, co znajduje odzwierciedlenie w trendach ogólnopolskich.

W odniesieniu do struktury zawodowej, w Jastrzębiu-Zdroju występuje relatywnie wysoki odsetek bezrobotnych kobiet, który w ostatnich kilku latach w zdecydowanej większości sołectw i osiedli przekraczał 60%. W tym samym okresie ponad 50% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych w większości sołectw i osiedli stanowiły osoby długotrwale bezrobotne.

Skrócony opis struktury zawodowej ludności Jastrzębia-Zdroju w roku 2015 przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 1 Opis struktury zawodowej ludności Jastrzębia-Zdroju w roku 2015

Wyszczególnienie	Liczba osób		Udział w ogólnej liczbie mieszkańców	
	Ogólna liczba mieszkańców w 2015 r., <i>w tym:</i>	90.283		100%
Pracujący 2015	29.909		33%	
<i>w tym:</i>	18.838 mężczyzn	11.071 kobiet	21%	12%
Zarejestrowani bezrobotni	3.151		3,5%	
Dzieci w przedszkolach	2.368		2,6%	
Uczniowie w szkołach podstawowych	5.762		6,4%	
Uczniowie gimnazjów	2.471		2,7%	
Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych i policealnych	5.236		5,8%	

Opracowanie własne na podstawie danych BDL i PUP w Jastrzębiu-Zdroju

Zgodnie z danymi w powyższej tabeli około 1/3 mieszkańców miasta jest czynna zawodowo, natomiast 3,5% z nich zostało zarejestrowanych jako bezrobotnych. W grupie pracujących prawie dwukrotnie więcej jest mężczyzn niż kobiet. W różnego rodzaju placówkach oświatowych, od przedszkola do szkół policealnych uczy się prawie 1/5 wszystkich mieszkańców Jastrzębia-Zdroju.

3.4. Opis struktury przestrzennej

Ważnym aspektem analiz struktury przestrzennej miasta jest Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego. Umożliwia on całościowe wykorzystanie obszaru przy uwzględnieniu określonych granic terenów wydzielonych na funkcje społecznie i gospodarcze.

Na podstawie analizy informacji zawartych w tym dokumencie nie stwierdzono większych problemów w zakresie infrastruktury energetycznej, gazowej, komunalnej. Jednak, ze względu na nowopowstające obiekty mieszkaniowe, wymaga ona stałej modernizacji oraz rozbudowy. Infrastruktura drogowa w Jastrzębiu-Zdroju jest w dobrym stanie, ale ze względu na rosnące natężenie ruchu stale jest rozwijana i usprawniana. Warto podkreślić, że w zakresie komunikacji Jastrzębie-Zdrój nie posiada pasażerskiej komunikacji kolejowej, która została zamknięta w 2001 roku. Działają natomiast niezależne linie górniczego transportu kolejowego.

W zakresie stanu infrastruktury przedszkolnej oraz szkolnej na terenie miasta znajdują się obiekty wymagające termomodernizacji.

Na terenie miasta wyróżnić można zabudowę wielorodzinną oraz jednorodziną. Część zasobów mieszkalnych zabudowy wielorodzinnej wymaga modernizacji (niski standard) oraz wymiany elementów azbestowych. Ze względu na specyfikę historycznego rozwoju, miasto nie posiada przestrzeni stanowiącej rolę centrum.

3.5. Opis struktury gospodarczej

Charakterystyczną cechą gospodarki Jastrzębia-Zdroju jest dominacja przemysłu węglowego. W tym sektorze wiodącą rolę pełni Jastrzębska Spółka Węglowa SA. Podmiot ten mocno oddziałuje na sytuację społeczno-gospodarczą w mieście, w tym koreluje z lokalnym popytem wewnętrznym, a zatem ma wpływ na warunki działania innych podmiotów gospodarczych oraz z warunkami działania samorządu. Podatki płacone przez JSW SA stanowią istotną część przychodów budżetu miasta.

Na kształt i wielkość lokalnego rynku pracy ma wpływ również liczba podmiotów gospodarczych i osób w nich zatrudnionych. Szczególnie ważny dla rozwoju gospodarczego miasta jest rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, a wśród nich dynamika zmian liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

Poza obecnością podmiotów związanych z przemysłem węgla kamiennego miasto aktywnie działa w celu przyciągnięcia inwestycji z sektora produkcyjnego oraz wyspecjalizowanych usług. Pomoc, w tym zakresie niesie obecność podstrefy Jastrzębsko-Żorskiej Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej SA.

Warto zaznaczyć, że miasto prowadzi intensywną politykę promującą, w tym wykazuje dużą aktywność w obrębie realizacji projektów przy wykorzystaniu wsparcia w ramach funduszy Unii Europejskiej.

W zakresie oferty edukacyjnej na bieżąco prowadzone są działania mające na celu dostosowanie jej do aktualnych potrzeb rynku pracy.

4. Opis struktury gospodarczej

4.1. Analiza SWOT / TOWS

Celem analizy SWOT jest określenie stanu aktualnego oraz perspektyw rozwojowych dla obszaru zdegradowanego, wyznaczonego na obszarze Jastrzębia-Zdroju. Zadaniem analizy SWOT jest wskazanie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń dla rozwoju obszaru poddanego rewitalizacji. W kolejnym etapie analiza ta stanowić będzie podstawę do sformułowania celu głównego i celów pośrednich rewitalizacji. Z literatury przedmiotu wiadomo, że wybór strategii zależy od siły powiązań pomiędzy grupami czynników SWOT. Rozszerzona analiza SWOT została przedstawiona w rozdziale 13. *Analiza SWOT/TOWS*.

Tabela 2 Macierz strategii dla obszaru zdegradowanego

	Szanse	Zagrożenia
Mocne strony	Strategia agresywna	Strategia konserwatywna
	Liczba interakcji	Liczba interakcji
	28	18
	Ważona liczba interakcji	Ważona liczba interakcji
	5,54	2,35
Słabe strony	Strategia konkurencyjna	Strategia defensywna
	Liczba interakcji	Liczba interakcji
	44	<u>110</u>
	Ważona liczba interakcji	Ważona liczba interakcji
	6,10	<u>12,50</u>

Źródło: opracowanie własne

Analizując tabelę powyżej dla badanego obszaru wynika, iż należy wybrać **strategię defensywną**. Zidentyfikowana liczba interakcji to 110, a ważona ich liczba to 12,5. Analiza wskazuje na wyraźną wielokrotną przewagę zagrożeń dla obszaru i jego słabych stron w stosunku do pozostałych obszarów analizy (mocnych stron oraz szans).

Taki wynik analizy pokazuje, że funkcjonowanie obszaru odbywa się w niesprzyjającym otoczeniu, a dodatkowo zagrożenia zewnętrzne są wzmacniane przez słabości wewnętrzne. Należy, więc starać się minimalizować słabe strony i zagrożenia. Jest to bardzo trudne, ponieważ obszar nie dysponuje mocnymi stronami, ani szansami, które mógłby wykorzystać.

W likwidowaniu słabych stron w pierwszej kolejności należy skupić się na następujących problemach:

- wysoka liczba rodzin korzystających na obszarze rewitalizowanym z pomocy OPS,
- wysokiego średniego zagęszczenia w mieszkaniach, które są na obszarze rewitalizowanym,
- zły stan techniczny części budynków i konieczne remonty,
- wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych oraz bezrobotnych kobiet w strukturze wszystkich zarejestrowanych osób bez pracy,
- duża przestępczość nieletnich mierzona ilością nadzorów kuratorskich,
- wysoka średnia liczba osób przypadających na jedno mieszkanie,
- brak węzłów sanitarnych, w niektórych obiektach mieszkaniowych,
- mało zróżnicowany profil gospodarczy miasta (dominacja JSW SA, mała aktywność gospodarcza mieszkańców).

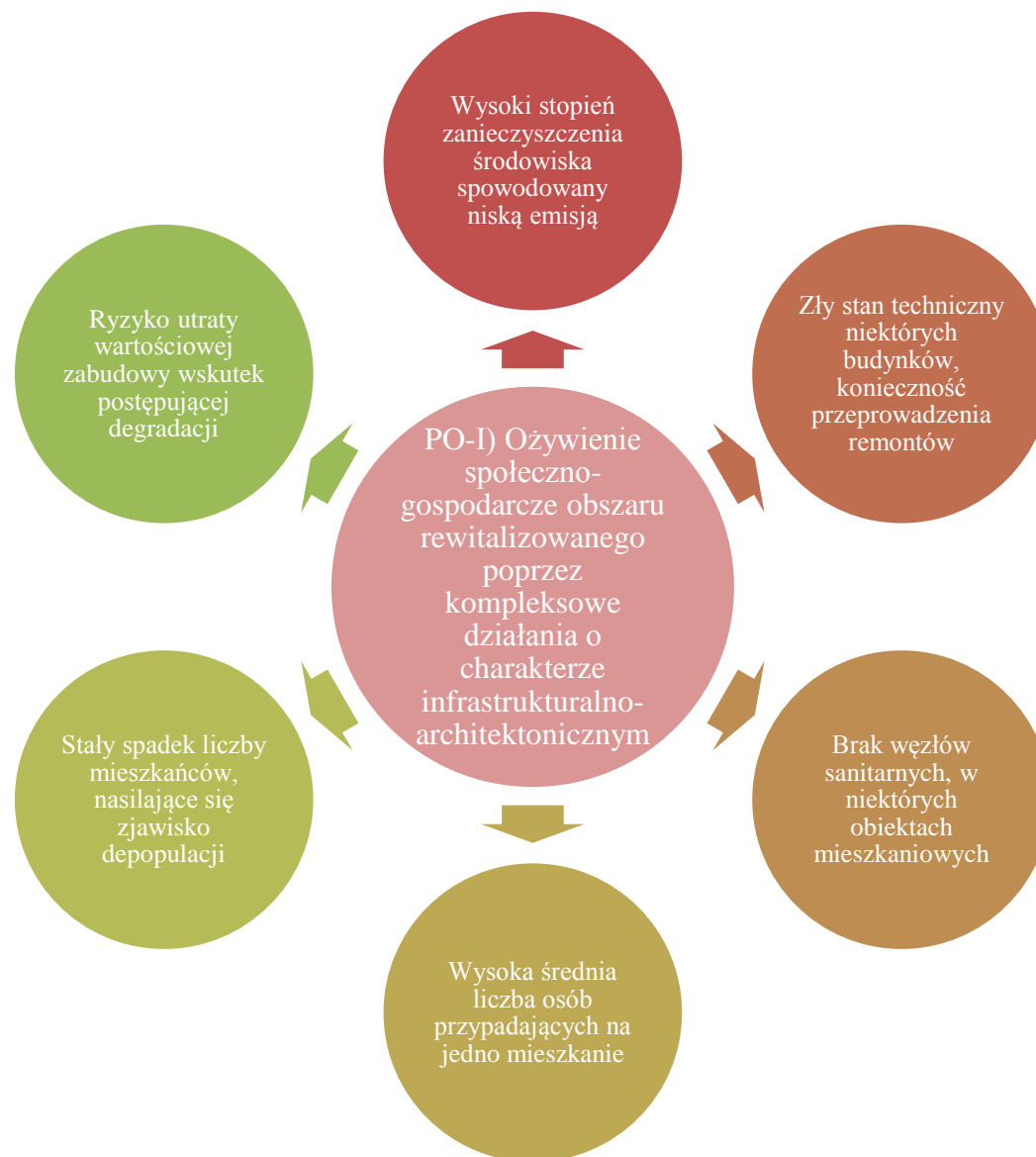
Przy konstruowaniu strategii działania dla obszaru należy wziąć pod uwagę następujące zagrożenia:

- stały spadek liczby mieszkańców obszaru zdegradowanego i nasilająca się depopulacja,
- niekorzystne skutki działań restrukturyzacyjnych w przemyśle węglowym,
- ryzyko utraty wartościowej zabudowy wskutek postępującej degradacji,
- starzejące się społeczeństwo,
- niewystarczające zainteresowanie inwestorów realizacją przedsięwzięć inwestycyjnych na terenie miasta,
- widoczna rozbieżność pomiędzy oczekiwaniami pracodawców w zakresie zatrudnienia a ofertą dostępną na rynku pracy,
- rosnący poziom patologii społecznych,
- postępujące zubożenie społeczne.

4.2. Opis powiązań pomiędzy SWOT a celami i rezultatami Programu

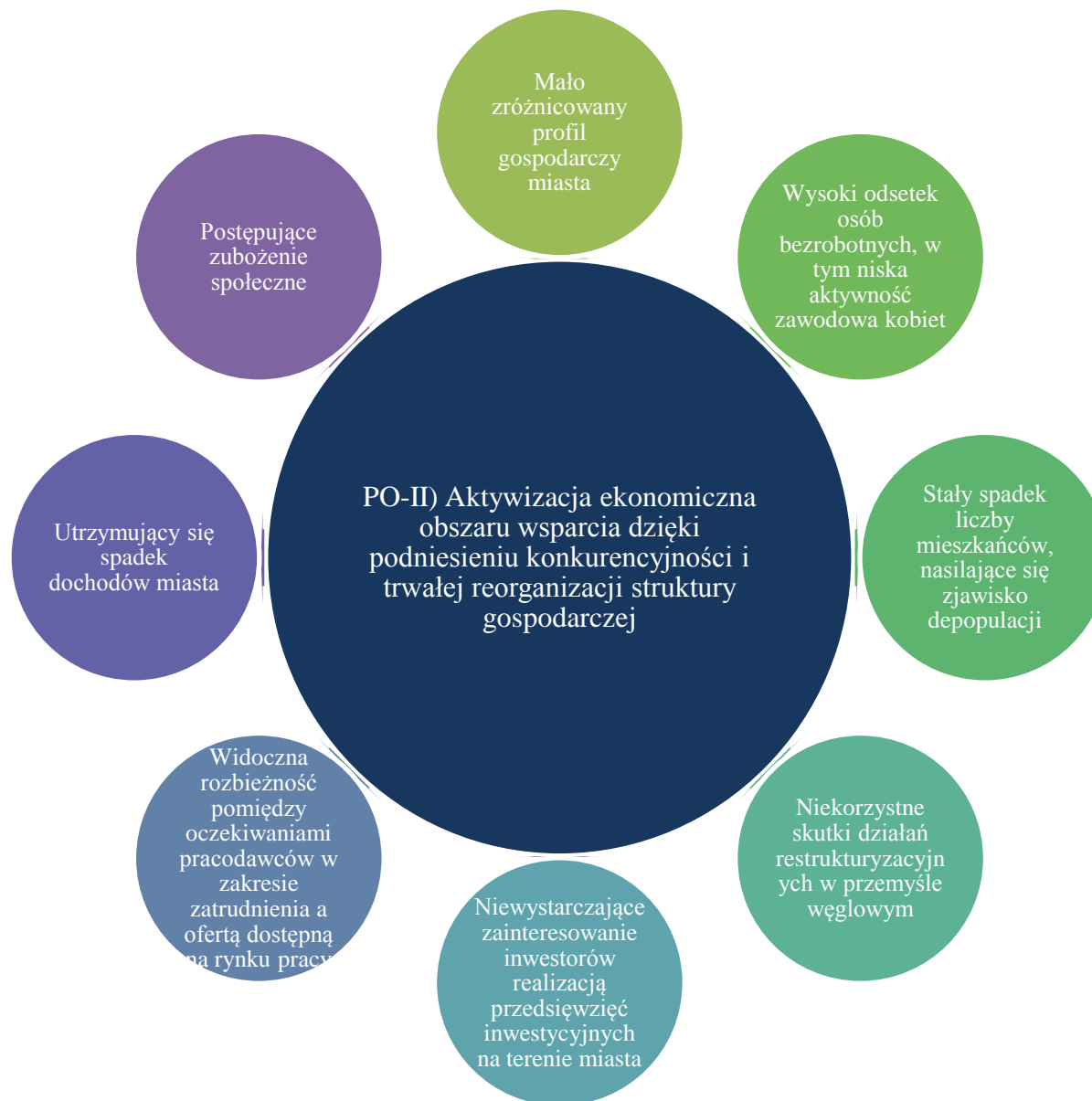
Na kolejnych grafikach poniżej przedstawiono relację, jaka zachodzi pomiędzy wynikami strategii SWOT / TOWS a priorytetami operacyjnymi przyjętymi w LPR. Zależność ta pokazuje jak interwencja w sferę gospodarczą, przestrzenną i społeczną przełoży się na rozwiązanie zidentyfikowanych w poprzedniej części dokumentu problemów w tych sferach.

Rysunek 1 Zależność pomiędzy wynikami analizy SWOT / TOWS a priorytetem operacyjnym I

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 2 Zależność pomiędzy wynikami analizy SWOT / TOWS a priorytetem operacyjnym II

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 3 Zależność pomiędzy wynikami analizy SWOT / TOWS a priorytetem operacyjnym III

Źródło: opracowanie własne

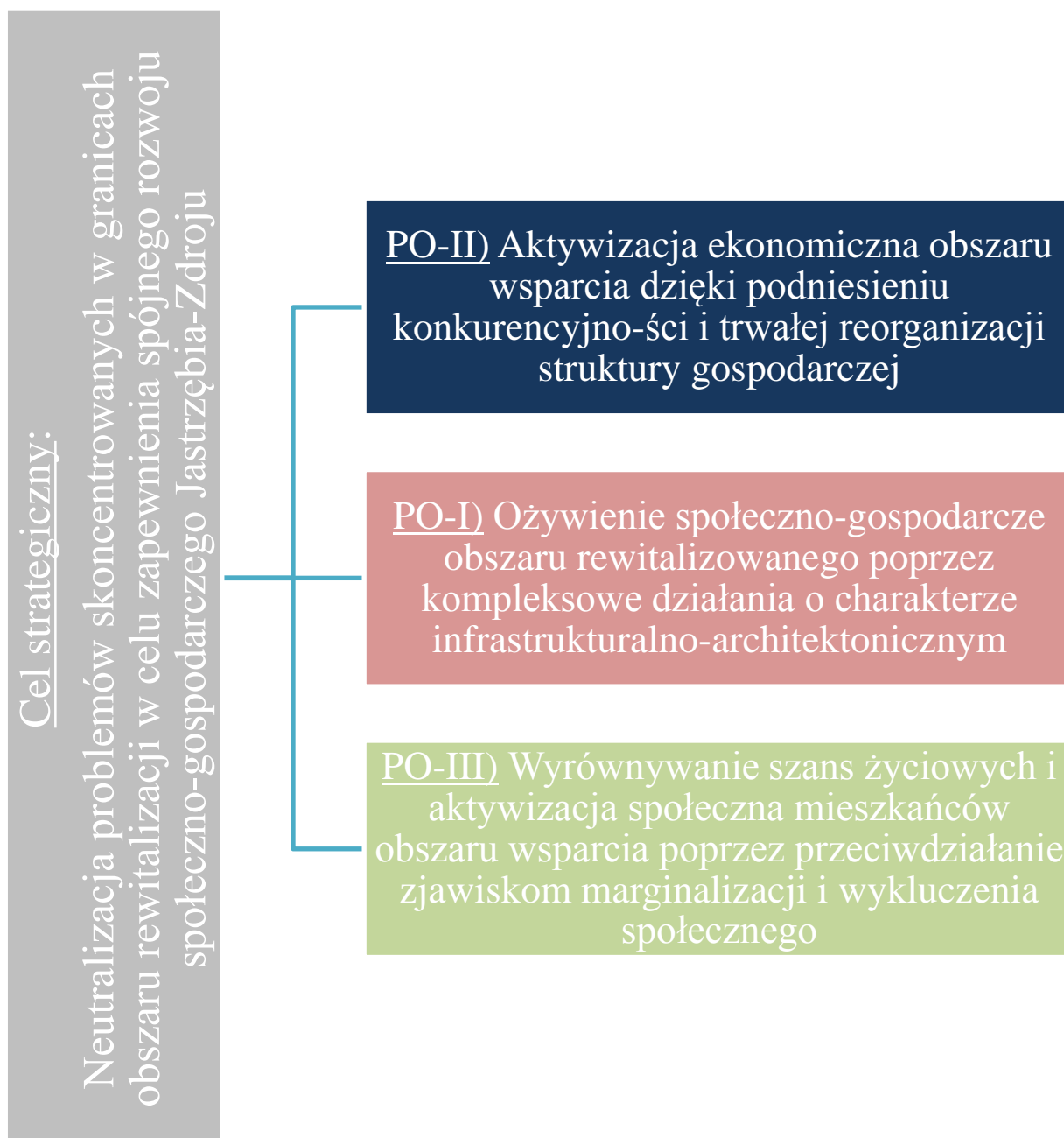

4.3. Skrócony opis logiki interwencji Programu

Zadaniem logiki interwencji jest zobrazowanie zależności, jaka występuje pomiędzy poszczególnymi projektami, kierunkami działania, priorytetami operacyjnymi a celem strategicznym. Schematycznie relacje te przedstawiono na poniższych schematach.

W pierwszej kolejności przedstawiono relację pomiędzy priorytetami operacyjnymi a celem strategicznym dla Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Rysunek 4 Relacja pomiędzy priorytetami operacyjnymi a celem strategicznym LPR

Źródło: opracowanie własne

W kolejnych tabelach przedstawiono, w jaki sposób projekty włączone do programu rewitalizacji pozwolą, poprzez kierunki działań, zrealizować priorytety operacyjne.

Tabela 3 Zależność pomiędzy projektami, kierunkami działania i priorytetem operacyjnym I

PO-I) Ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizowanego poprzez kompleksowe działania o charakterze infrastrukturalno-architektonicznym	
Kierunek działania	Projekty
Odnowa urbanistyczna obszarów miejskich i uatrakcyjnienie przestrzeni publicznej	Jastrzębie-Zdrój -- Dom Solidarności
Rozbudowa i optymalizacja układu komunikacyjnego oraz infrastruktury technicznej miasta	Modernizacja obiektu Łazienki III w Parku Zdrojowym na potrzeby utworzenia Pałacu aktywności młodzieżowej i integracji międzypokoleniowej w Jastrzębiu-Zdroju
Rewitalizacja substancji mieszkaniowej	Skate-park na Osiedlu Zofiówka
Tworzenie rozwiązań infrastrukturalnych wspierających rozwój gospodarczy	Przebudowa i nadbudowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego socjalnego wraz z zagospodarowaniem terenu przy ul. Gagarina
Rewitalizacja terenów i obiektów przemysłowych	Siłownia na wolnym powietrzu
Przebudowa i rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, kulturalnej, edukacyjnej i społecznej	Postindustrialne dziedzictwo pogranicza
Poprawa jakości i konkurencyjności infrastruktury ochrony zdrowia	Profesjonalne pracownie w Jastrzębiu-Zdroju
Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i historycznego miasta	Kariera i kompetencje – zwiększenie dopasowania systemu kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy w oparciu o siećK2 w Subregionie Zachodnim Województwa Śląskiego
Rozwiązania systemowo-infrastrukturalne dla poprawy jakości środowiska naturalnego	Przewaga dzięki praktycznym umiejętnościom uczniów szkół zawodowych w Jastrzębiu-Zdroju
	Zwiększenie efektywności energetycznej w budynku SP 1 i PP 7 w Jastrzębiu-Zdroju
	Zwiększenie efektywności energetycznej w budynku ZS 12 w Jastrzębiu-Zdroju
	Zwiększenie efektywności energetycznej w budynku CKP i ZS 5w Jastrzębiu-Zdroju
	Rewitalizacja terenów zbiorników przy ulicy Wodzisławskiej w Jastrzębiu- Zdroju
	Rewitalizacja zabytkowego budynku Willi Antonina przy ulicy Zdrojowej w Jastrzębiu- Zdroju
	Projekty z poza obszaru:
	1. Wymiana balustrad balkonowych zawierających azbest w budynku przy ul. Miodowej 1-3 w Jastrzębiu-Zdroju zarządzanych przez Miejski Zarząd Nieruchomości
	2. Ochrona i poprawa jakości środowiska poprzez usuwanie azbestu z budynków mieszkalnych należących do Górnicy Spółdzielni Mieszkaniowej

Źródło: opracowanie własne

Tabela 4 Zależność pomiędzy projektami, kierunkami działania i priorytetem operacyjnym II

PO-II) Aktywizacja ekonomiczna obszaru wsparcia dzięki podniesieniu konkurencyjności i trwałej reorganizacji struktury gospodarczej	
Kierunek działania	Projekty
Aktywizacja gospodarza mieszkańców i ułatwianie przekwalifikowania zawodowego	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych
Promocja przedsiębiorczości i innowacyjności oraz tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju sektora MSP	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych 30+ na obszarze rewitalizowanym
Kompleksowa promocja miasta skierowana na przyciągnię-	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w ramach działania 7.1.2

cie inwestorów	Aktywizacja zawodowa osób młodych pozostających bez pracy w mieście Jastrzębie-Zdrój
Podnoszenie atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej miasta	Postindustrialne dziedzictwo pogranicza Żelazny szlak rowerowy
Kształtowanie systemu edukacyjnego dostosowanego do potrzeb rynku pracy	Pałac 1. Centrum Aktywności Młodzieżowej Promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych w ramach działania 7.3.2 Utworzenie Klubu Aktywności Lokalnej oraz świetlicy środowiskowej dla mieszkańców ulicy Gagarina i osiedla 1000-lecia w Jastrzębiu -Zdroju w ramach Programu Aktywności Lokalnej

Źródło: opracowanie własne

Tabela 5 Zależność pomiędzy projektami, kierunkami działania i priorytetem operacyjnym III

PO-III) Wyrównywanie szans życiowych i aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru wsparcia poprzez przeciwdziałanie zjawiskom marginalizacji i wykluczenia społecznego	
Kierunek działania	Projekty
Aktywna polityka społeczna w celu neutralizacji zjawisk wykluczenia społecznego, marginalizacji i bierności	Przebudowa i nadbudowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego socjalnego wraz z zagospodarowaniem terenu przy ul. Gagarina
Walka z bezrobociem i biernością zawodową poprzez działania skierowane na podnoszenie kwalifikacji, aktywizację zawodową i rozwój osobowościowy mieszkańców	Festiwal Sztuk Wszelkich ZDERZENIA DZIAŁAŃ WRAŻLIWYCH Festyn rodzinny z okazji Dnia Dziecka Jarmark Sztuki Wiosna Ludów Jastrzębskie Lato Muzyczne
Poprawa bezpieczeństwa oraz przeciwdziałanie zjawiskom patologii i dezintegracji społecznej	Językowa akademie kultury pogranicza -- wsparcie inicjatyw kulturalno-edukacyjnych Letnie Kino Parkowe Muzyczne środy
Przeciwdziałanie migracji zewnętrznej mieszkańców poprzez wzmacnianie identyfikacji mieszkańców z miastem oraz kształtowanie tożsamości lokalnej	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Subregionu Zachodniego "O krok do przodu" Wsparcie dla osób z terenów rewitalizowanych Pałac 1. Centrum Aktywności Młodzieżowej Piknik w Kurorcie
Aktywizacja kulturalno-społeczna mieszkańców oraz propagowanie aktywnego stylu życia	Słowo i obraz w przestrzeni międzypokoleniowej -- zajęcia w obszarze kultury i sztuki angażujące różne pokolenia Centrum wolontariatu i organizacji pozarządowych Wydarzenia kulturalne i sportowe skierowane do mieszkańców Osiedla Gwarków
Wsparcie i podniesienie aktywności organizacji pozarządowych	Wydarzenia kulturalne i sportowe skierowane do mieszkańców Osiedla Zofiówka Wydarzenia kulturalne skierowane do mieszkańców Osiedla 1000-lecia Akademia seniora -- organizowanie wspólnych warsztatów

PO-III) Wyrównywanie szans życiowych i aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru wsparcia poprzez przeciwdziałanie zjawiskom marginalizacji i wykluczenia społecznego

Kierunek działania	Projekty
Wykorzystanie i rozwój istniejącego potencjału edukacyjnego	<p>na rzecz zdobywanej umiejętności i uczenia się przez całe życie</p> <p>Wydarzenia kulturalne skierowane do mieszkańców Osiedla Jastrzębie Górne i Dolne</p> <p>Wydarzenia kulturalne skierowane do mieszkańców Osiedla Przyjaźń</p>
Kształtowanie oferty edukacyjnej dostosowanej do potrzeb rynku pracy	<p>Wydarzenia kulturalne skierowane do mieszkańców Osiedla Źródł</p> <p>Festiwal Organizacji Pozarządowych</p> <p>Wzmacnianie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych 9.1.2</p>
Aktywizacja środowisk dziecięcych i młodzieżowych	<p>Festiwal Organizacji Pozarządowych</p> <p>Promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych w ramach działania 7.3.2</p> <p>Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych</p> <p>Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych 30+ na obszarze rewitalizowanym</p> <p>Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w ramach działania 7.1.2</p> <p>Aktywizacja zawodowa osób młodych pozostających bez pracy w mieście Jastrzębie-Zdrój</p> <p>Żelazny szlak rowerowy</p> <p>Profesjonalne pracownie w Jastrzębiu-Zdroju</p> <p>V Polsko-czeskie spotkania branżowe</p> <p>Zintensyfikowanie współpracy transgranicznej straży miejskich w Karwinie i Jastrzębiu-Zdroju</p> <p>Profesjonalne pracownie w Jastrzębiu-Zdroju</p> <p>Kariera i kompetencje – zwiększenie dopasowania systemu kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy w oparciu o siećK2 w Subregionie Zachodnim Województwa Śląskiego</p> <p>Przewaga dzięki praktycznym umiejętnościom uczniów szkół zawodowych w Jastrzębiu-Zdroju</p> <p>Utworzenie Klubu Aktywności Lokalnej oraz świetlicy środowiskowej dla mieszkańców ulicy Gagarina i osiedla 1000-lecia w Jastrzębiu -Zdroju w ramach Programu</p> <p>Jastrzębie-Zdrój -- Dom Solidarności</p> <p>Modernizacja obiektu Łazienki III w Parku Zdrojowym na potrzeby utworzenia Pałacu aktywności młodzieżowej i integracji międzypokoleniowej w Jastrzębiu-Zdroju</p> <p>Siłownia na wolnym powietrzu</p> <p>Skate-park na Osiedlu Zofiówka</p> <p>Postindustrialne dziedzictwo pogranicza</p> <p>Rewitalizacja terenów zbiorników przy ulicy Wodzisławskiej w Jastrzębiu- Zdroju</p> <p>Rewitalizacja zabytkowego budynku Willi Antonina przy ulicy Zdrojowej w Jastrzębiu- Zdroju</p>

Źródło: opracowanie własne

Diagnoza sytuacji na obszarze miasta

Celem tej części Lokalnego Programu Rewitalizacji jest prawidłowa i dokładana diagnoza obszarów problemowych Jastrzębia-Zdroju oraz wyznaczenie obszaru rewitalizacji. Pierwszym etapem diagnozy jest weryfikacja danych pochodzących ze statystyk publicznych lub od podmiotów powiązanych i współpracujących z samorządem. Ponadto, przeprowadzona została ankietyzacja mieszkańców miasta pod kątem problemów w mieście, ich eskalacji i rodzaju. Na tej podstawie wytypowano obszary miasta charakteryzujący się koncentracją problemów, które w dalszym etapie pracy stały się przedmiotem dogłębnej analizy w oparciu o metody inne niż statystyczne.

Rozdział ten przeprowadza rozważania w trzech obszarach życia miasta:

- *społecznym,*
- *przestrzennym,*
- *gospodarczym.*

5. Podsumowanie sfery społecznej

5.1. Zdiagnozowane problemy

Problemy społeczne dotyczące miasta, które zdiagnozowano szczegółowo w kolejnej części opracowania, to przede wszystkim:

- depopulacja, czyli malejąca liczba mieszkańców miasta, której głównymi przyczynami są:
  - *malejący przyrost naturalny,*
  - *duża liczba emigracji, także z miasta na wieś,*
- wysoki odsetek kobiet i osób długotrwale bezrobotnych w strukturze wszystkich bezrobotnych,
- wysoki odsetek osób będących beneficjentami pomocy społecznej,
- duży odsetek bezrobotnych posiadających średnie wykształcenie.

5.1.1. Bezrobocie

Wskaźnik mierzący poziom bezrobocia został obliczony jako stosunek liczby bezrobotnych danego obszaru do liczby jego mieszkańców.

Wskaźnik 1 Poziom bezrobocia

Osiedle	Udział bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców osiedla			
	2012	2013	2014	2016
Os. 1000-lecia Szeroka	6,4%	6,4%	5,5%	4,65%
Os. Przyjaźń	4,9%	6,9%	4,1%	3,91%
Os. Szeroka	5,22%	5,71%	4,18%	3,82%
Os. Jastrzębie Górne i Dolne	6,2%	6,6%	6,3%	3,85%
Os. Bogoczowiec	4,27%	5,19%	5,02%	3,77%
Os. Złote Łany	5,3%	5,6%	5,1%	3,50%
Os. Zofiówka	4,9%	5,3%	5,0%	3,25%
Os. Arki Bożka	3,80%	4,47%	3,96%	2,99%
Os. Pionierów	4,60%	5,16%	4,14%	2,95%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Zestawienie obejmuje osiedla i sołectwa, w których wartość wskaźnika bezrobocia w latach 2012-2014 przekraczała jego średnią wartość, a w roku 2016 przekroczyła średnią wartość - 2,88%.

Do obszarów o wysokim natężeniu zjawiska zaliczono osiedla:

- Os. 1000-lecia Szeroka,

- Os. Przyjaźń,
- Os. Szeroka,
- Os. Jastrzębie Górne i Dolne,
- os. Bogoczowiec,
- Os. Złote Łany,
- Os. Zofiówka,
- Os. Arki Bożka,
- Os. Pionierów.

5.1.2. Przemoc w rodzinie

Poziom przemocy domowej w poszczególnych latach został obliczony jako stosunek liczby przypadków przemocy dla danego sołectwa lub osiedla do liczby mieszkańców.

Wskaźnik 2 Stopień przemocy w rodzinie

Osiedle	Przypadki przemocy w rodzinie w stosunku do liczby mieszkańców osiedla			
	2012	2013	2014	2016
Os. Bogoczowiec	0,32%	0,72%	0,00%	0,49
Os. Złote Łany	0,77%	0,89%	0,80%	0,31
Os. Morcinka	0,24%	0,35%	0,25%	0,28
Soł. Szeroka	0,30%	0,52%	0,27%	0,27
Os. Arki Bożka	0,19%	0,52%	0,30%	0,25
Os. Gwarków	0,36%	0,45%	0,33%	0,25
Os. 1000-lecia Szeroka	0,33%	0,41%	0,21%	0,25
Os. Zofiówka	0,31%	0,22%	0,25%	0,23
Os. Pionierów	0,41%	0,53%	0,25%	0,17
Os. Przyjaźń	0,53%	0,49%	0,34%	0,15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Zestawione w powyższej tabeli obszary charakteryzowały się najwyższymi wskaźnikami przemocy w rodzinie obliczonymi dla lat 2012-2014. W pozostałych sołectwach i na osiedlach średni wskaźnik nie osiągnął 0,4%.

Dane z 2016 r. – w tabeli uwzględniono obszary, w których wartość wskaźnika przekroczyła jego średnią wartość z 2016 r – 0,16%.

Do obszarów o wysokim natężeniu zjawiska zaliczono osiedla:

- Os. Bogoczowiec,
- Os. Złote Łany,
- Os. Morcinka,
- Soł. Szeroka,
- Os. Arki Bożka,
- Os. Gwarków,
- Os. 1000-lecia Szeroka,
- Os. Zofiówka,
- Os. Pionierów,
- Os. Przyjaźń.

5.1.3. Przestępczość

Natężenie przestępczości obliczono jako stosunek liczby czynów zabronionych (przestępstw, wykroczeń i innych zdarzeń) popełnionych w danym sołectwie lub na osiedlu do liczby jego mieszkańców.

Wskaźnik 3 Poziom przestępczości

Osiedle/Sołectwo	Liczba czynów zabronionych w stosunku do liczby mieszkańców osiedla				
	2012	2013	2014	2015	2016
Os. Przyjaźń	13,7%	13,7%	10,45%	2,91%	1,10%
Os. Zofiówka	10,9%	14,9%	6,09%	1,46%	1,23%
Soł. Szeroka	20%	28,4%	8,98%	2,74%	2,43%
Os. Bogoczowiec	12,9%	14,2%	6,65%	2,86%	1,05%
Os. Tuwima	25,5%	29,2%	13,03%	1,86%	1,24%
Soł. Borynia	4,7%	4,1%	1,59%	2,59%	2,34%
Soł. Skrzeczkowice	7,2%	12,1%	1,47%	2,51%	2,25%
Os. 1000-lecia Szeroka	3,6%	2,9%	1,82%	2,63%	2,34%
Os. Zdrój	5,5%	4,7%	1,73%	2,42%	1,14%
Os. Gwarków	8,3%	7,9%	2,96%	2,69%	1,26%
	Liczba czynów zabronionych w stosunku do liczby czynów zabronionych w skali całego miasta – osiedla z najwyższym wskaźnikiem				
Os. Pionierów	12,39%	10,4%	9,92%	12,34%	14,5%
Os. Gwarków	9,53%	9,01%	6,77%	11,45%	8,01%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Jastrzębiu-Zdroju

W tabeli przedstawiono osiedla i sołectwa, w których w badanym okresie utrzymywał się najwyższy wskaźnik przestępczości. W tabeli uwzględniono również os. Gwarków i os. Pionierów, w których w badanych latach rejestrowano stosunkowo wysoki udział czynów zabronionych w odniesieniu do sumy czynów zabronionych dla całego miasta przy nieco niższych wskaźnikach w stosunku do liczby mieszkańców.

W tabeli przedstawiono obszary, dla których w latach 2015 i 2016 wskaźnik przekroczył średnią wartość (2,00 w 2015 r. i 1,41 w 2016 r.)

Do obszarów o wysokim natężeniu zjawiska zaliczono osiedla:

- Os. Przyjaźń,
- Os. Zofiówka,
- Soł. Szeroka,
- Os. Bogoczowiec,
- Os. Tuwima,
- Os. Pionierów,
- Os. Gwarków,
- Soł. Borynia,
- Soł. Skrzeczkowice,
- Os. 1000-lecia Szeroka,
- Os. Zdrój.

5.1.4. Ubóstwo i wykluczenie

Natężenia zjawiska określanego jako ubóstwo i wykluczenie obliczono jako stosunek liczby osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej do liczby mieszkańców danego sołectwa lub osiedla.

Wskaźnik 4 Poziom ubóstwa i wykluczenia

Osiedle / Sołectwo	Liczba osób korzystających ze świadczeń OPS w stosunku do liczby mieszkańców osiedla				
	2012	2013	2014	2015	2016
Os. Jastrzębie Górne i Dolne	10,65%	11,57%	9,19%	10,87%	8,16%
Soł. Szeroka	9,42%	11,76%	10,91%	13,66%	11,04%
Os. Przyjaźń	7,85%	9,66%	8,25%	8,89%	8,11%
Os. Pionierów	5,16%	5,14%	4,78%	5,21%	4,61%
Os. 1000-lecia Szeroka	4,90%	6,26%	6,23%	9,11%	8,07%
Os. Zdrój	4,29%	5,61%	4,99%	5,59%	4,04%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Jastrzębiu-Zdroju

W powyższej tabeli uwzględniono sołectwa i osiedla z najwyższymi wartościami badanego wskaźnika. W pozostałych sołectwach i na osiedlach nie osiągnął on wartości 4%.(2012-2014).

Dla lat 2015 i 2016 wskazano te sołectwa i osiedla, w których wartość wskaźnika ubóstwa i wykluczenia była wyższa od wyliczonych średnich tych wskaźników w obu badanych latach (4,65 w 2015 r. oraz 3,88 w 2016 r.).

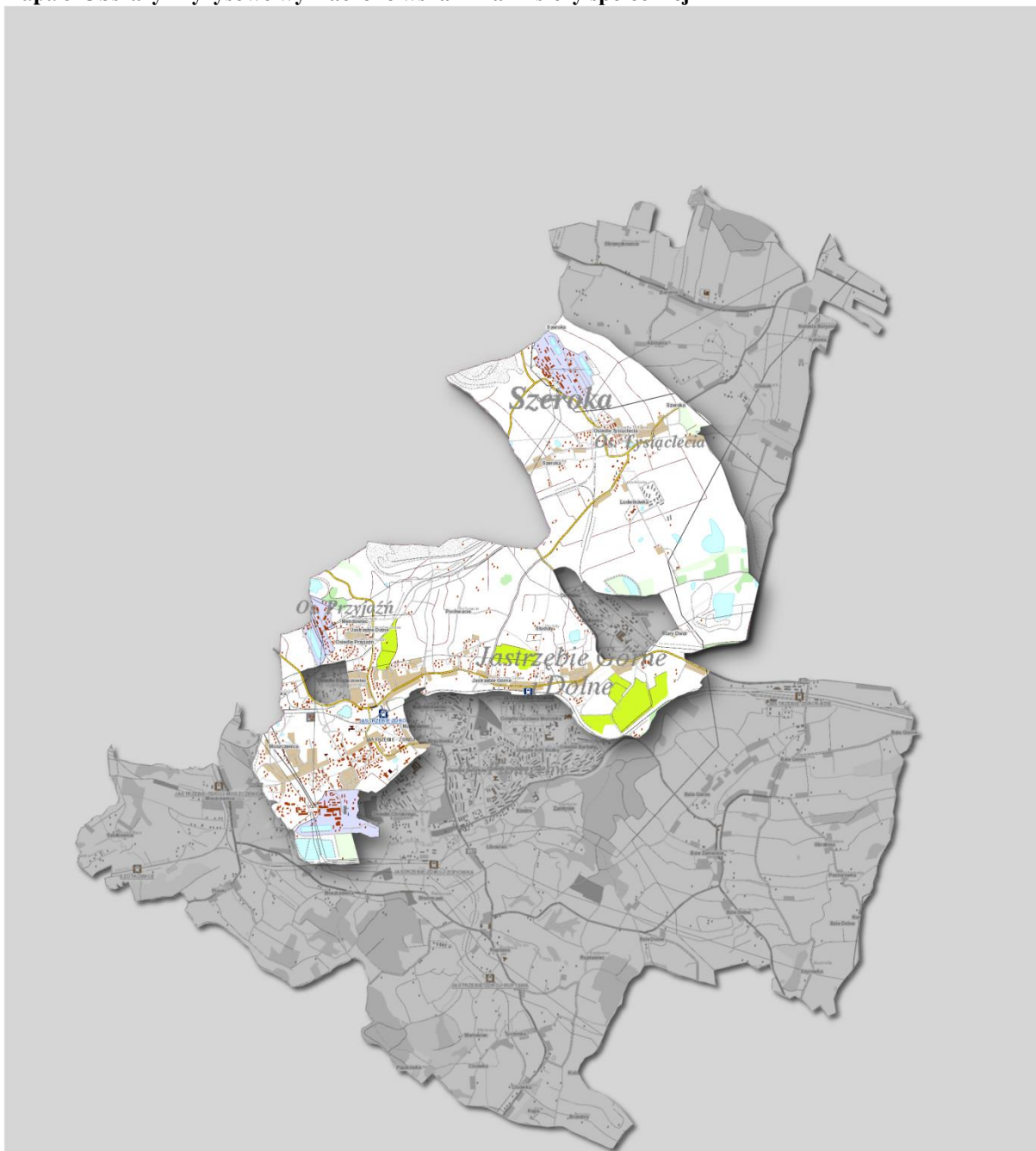
Do obszarów o wysokim natężeniu zjawiska zaliczono osiedla:

- Os. Jastrzębie Górne i Dolne,
- Soł. Szeroka,
- Os. Przyjaźń,
- Os. Pionierów,
- Os. 1000-lecia Szeroka,
- Os. Zdrój.

5.2. Mapa obszaru kryzysowego

Obszary znajdujące się w stanie kryzysowym zaznaczono poniżej na planie miasta.

Mapa 3 Obszary kryzysowe wyznaczone wskaźnikami sfery społecznej

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem danych <http://geoportal.gov.pl/>

6. Podsumowanie sfery przestrzennej

6.1. Zdiagnozowane problemy

W zakresie sfery przestrzennej zdefiniowano następujące obszary problemowe:

Środowisko naturalne

- Wysoki stopień zanieczyszczenia środowiska spowodowany niską emisją, szczególnie na obszarach zabudowy jednorodzinnej i w okolicy głównych ciągów komunikacyjnych miasta,
- duży stopień degradacji środowiska wywołany eksploatacją złóż węgla kamiennego,
- obecność na terenie miasta hałd związanych z wydobyciem węgla kamiennego, które są na bieżąco rekultywowane.

Infrastruktura techniczna

- niewykorzystane układy szynowe.

Zasoby mieszkaniowe oraz architektura

- zły stan techniczny niektórych budynków, konieczność przeprowadzenia remontów,
- brak węzłów sanitarnych w niektórych budynkach mieszkaniowych, zwłaszcza budynkach socjalnych będących w zarządzie MZN,
- elementy azbestowe obecne w wielu budynkach mieszkalnych, głównie wielorodzinnych,
- przestrzeń publiczna niedostosowana do oczekiwań mieszkańców (przede wszystkim brak przestrzeni stanowiącej centrum miasta, wynikający ze specyfiki powstania miasta).

6.1.1. Liczba mieszkań niewyposażonych w podstawową infrastrukturę

Do podstawowej infrastruktury mieszkań zaliczono wodociąg, kanalizację, łazienkę i ubikację. Identyfikację obszarów problemowych przeprowadzono na podstawie danych dostarczonych przez zarządców lub właścicieli poszczególnych zasobów mieszkaniowych.

Wskaźnik 5 Liczba mieszkań niewyposażonych w media, dane - I półrocze 2016 r.

Osiedle / sołectwo	Brak łazienki / ubikacji
Os. Jastrzębie Górne i Dolne	184
Soł. Moszczenica	15

Osiedle / sołectwo	Brak łazienki / ubikacji
Soł. Szeroka	14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zarządców i właścicieli infrastruktury

Do obszarów o wysokim natężeniu negatywnego zjawiska zaliczono osiedla:

- Jastrzębie Górne i Dolne,
- Soł. Moszczenica,
- Soł. Szeroka.

6.1.2. Depopulacja

Poziom natężenia zjawiska został obliczony jako roczny ubytek liczby ludności w stosunku do liczby ludności obszaru całego miasta.

Wskaźnik 6 Depopulacja

Osiedle / sołectwo	2011	2012	2013	2014	2015	Średnio
Os. 1000-lecia Szeroka	-0,024	-0,138	-0,028	-0,025	-0,027	-0,048
Os. Przyjaźń	-0,035	-0,032	-0,018	-0,040	-0,019	-0,029
Os. Pionierów	-0,021	-0,055	-0,009	-0,022	-0,027	-0,027
Os. Gwarków	-0,026	-0,046	-0,009	-0,026	-0,025	-0,026
os. Bogoczowiec	-0,029	-0,008	-0,031	-0,033	-0,028	-0,026
os. Chrobrego	-0,017	-0,049	-0,014	-0,021	-0,026	-0,025
os. Barbary	-0,012	-0,055	-0,012	-0,020	-0,023	-0,024
os. Zofiówka	-0,015	-0,029	-0,031	-0,022	-0,019	-0,023
os. Staszica	-0,020	-0,026	-0,012	-0,021	-0,021	-0,020

os. Złote Łany	-0,022	-0,003	-0,028	-0,020	-0,024	-0,019
os. Morcinka	-0,022	-0,013	-0,007	-0,024	-0,022	-0,017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Jastrzębie-Zdrój

W tabeli wskazano tylko te obszary miasta, dla których wskaźniki przyjmują wartości ujemne.

Do obszarów o wysokim natężeniu negatywnego zjawiska zaliczono osiedla:

- Os. 1000-lecia Szeroka,
- Os. Przyjaźń,
- Os. Pionierów,
- Os. Gwarków,
- Os. Bogoczowiec,
- Os. Chrobrego,
- Os. Barbary,
- Os. Zofiówka,
- Os. Staszica,
- Os. Morcinka.

6.1.3. Średnia liczba osób zamieszkujących w mieszkaniu

Poziom zjawiska zmierzono obliczając stosunek liczby mieszkańców zamieszkałych w lokalach do ilości lokali mieszkaniowych na danym obszarze miasta.

Wskaźnik 7 Średnia liczba osób zamieszkujących w mieszkaniu, dane - I półrocze 2016 r.

Osiedle / sołectwo	Liczba mieszkańców do liczby lokali mieszkaniowych
os. Bogoczowiec	2,42
os. Staszica	2,42
Os. Morcinka	2,41
Os. Zofiówka	2,40
os. Złote Łany	2,36
os. Arki Bożka	2,35
os. 1000-lecia	2,35

Osiedle / sołectwo	Liczba mieszkańców do liczby lokali mieszkaniowych
os. Barbary	2,33
os. Chrobrego	2,29
os. Gwarków	2,29
Jastrzębie Górne i Dolne	2,29
soł. Szeroka	2,29

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MZN w Jastrzębiu-Zdroju oraz właścicieli i zarządców zasobów mieszkaniowych

W tabeli powyżej przedstawiono jedynie te sołectwa i osiedla, w których wskaźniki osiągnęły wartość większą od wskaźnika dla łącznej liczby wartości w odniesieniu do obszaru całego miasta wynoszącego 2,16. Są to obszary, w których na jedno mieszkanie przypada najwięcej osób. Najgorsza sytuacja występuje na terenie os. Barbary, w którym stosunek zasobów mieszkaniowych do liczby osób w nich zamieszkałych jest najwyższy. W zestawieniu nie uwzględniono Soł. Skrzeczkowice, mimo iż wskaźnik jest tam na poziomie 9,0. Wartość wskaźnika wynika z faktu, iż na tym terenie znajduje się jedno mieszkanie należące do MZN w Jastrzębiu Zdroju.

Do obszarów o wysokim natężeniu negatywnego zjawiska zaliczono osiedla:

- os. Bogoczowiec,
- os. Staszica,
- Os. Morcinka,
- Os. Zofiówka.

6.1.4. Budynki przedszkolne oraz szkolne wymagające termomodernizacji

Identyfikacje obiektów wymagających prac termomodernizacyjnych zdiagnozowana no podstawie danych Urzędu Miasta.

Wskaźnik 8 Budynki przedszkolne i szkolne wymagające termomodernizacji, dane - I półrocze 2016 r.

Obiekty	lokalizacja	Obszar
Szkoła Podstawowa nr 1 im. II Armii Wojska Polskiego w Jastrzębiu-Zdroju	ul. Pszczyńska 125 A	Jastrzębie Górne i Dolne
Centrum Kształcenia Praktycznego Zespół Szkół nr 5 im. Jana Pawła II	ul. Staszica 10	Os. Zdrój
Zespół szkół nr 12	Os. 1000-lecia 9	Os. 1000-lecia
Publiczne Przedszkole Nr 7	ul. Pszczyńska 158	Jastrzębie Górne i Dolne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Jastrzębie-Zdrój

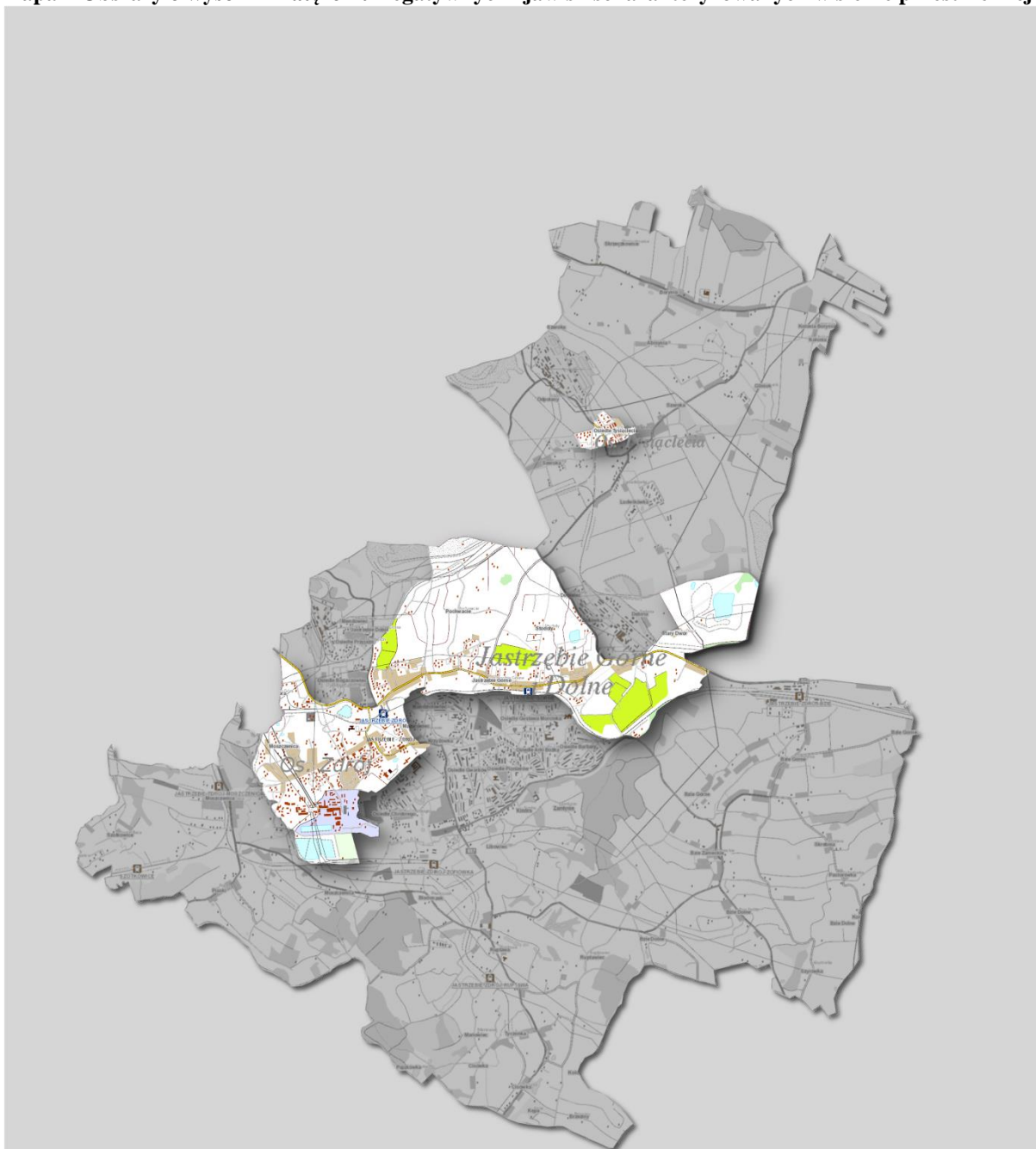
Do obszarów o wysokim natężeniu zjawiska zaliczono osiedla:

- Jastrzębie Górne i Dolne,
- Osiedle Zdrój,
- Os. 1000-lecia.

6.2. Mapa obszaru

Obszary o wysokim natężeniu negatywnych zjawisk w sferze przestrzennej zaznaczono poniżej na planie miasta.

Mapa 4 Obszary o wysokim natężeniu negatywnych zjawisk scharakteryzowanych w sferze przestrzennej

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem danych <http://geoportal.gov.pl/>

7. Podsumowanie sfery gospodarczej

7.1. Zdiagnozowane problemy

W zakresie sytuacji gospodarczej zdefiniowano następujące obszary problemowe:

- duże uzależnienie rozwoju społeczno-gospodarczego miasta od sytuacji finansowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej SA,
- lokalna gospodarka zdominowana przez przemysł wydobywczy, co negatywnie wpływa na aktywność gospodarczą mieszkańców oraz zniechęca inwestorów innych branż do podejmowania inwestycji na terenie miasta,
- spadek liczby podmiotów działających w branży handlowej, naprawy pojazdów samochodowych oraz artykułów użytku osobistego i domowego,
- niski poziom aktywności zawodowej kobiet,
- występująca rozbieżność pomiędzy kierunkami kształcenia wybieranymi przez uczniów i osoby podejmujące naukę, a ofertami rynku pracy,
- zmniejszający się udział osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców.

7.1.1. Aktywność gospodarcza

Poziom aktywności gospodarczej zmierzono stosunkiem liczby podmiotów gospodarczych funkcjonujących na badanym obszarze do liczby osób go zamieszkujących⁴.

Wskaźnik 8 Aktywność gospodarcza, dane – 31.12.2014 r. (brak danych na rok 2015)

Główne miejsca prowadzenia działalności	Wartość wskaźnika
Soł. Bzie	0,036
Os. Zdrój, sołectwo Moszczenica, os. Złote Łany, os. Jastrzębie Górne i Dolne, os. Przyjaźń	0,034

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Jastrzębie-Zdrój

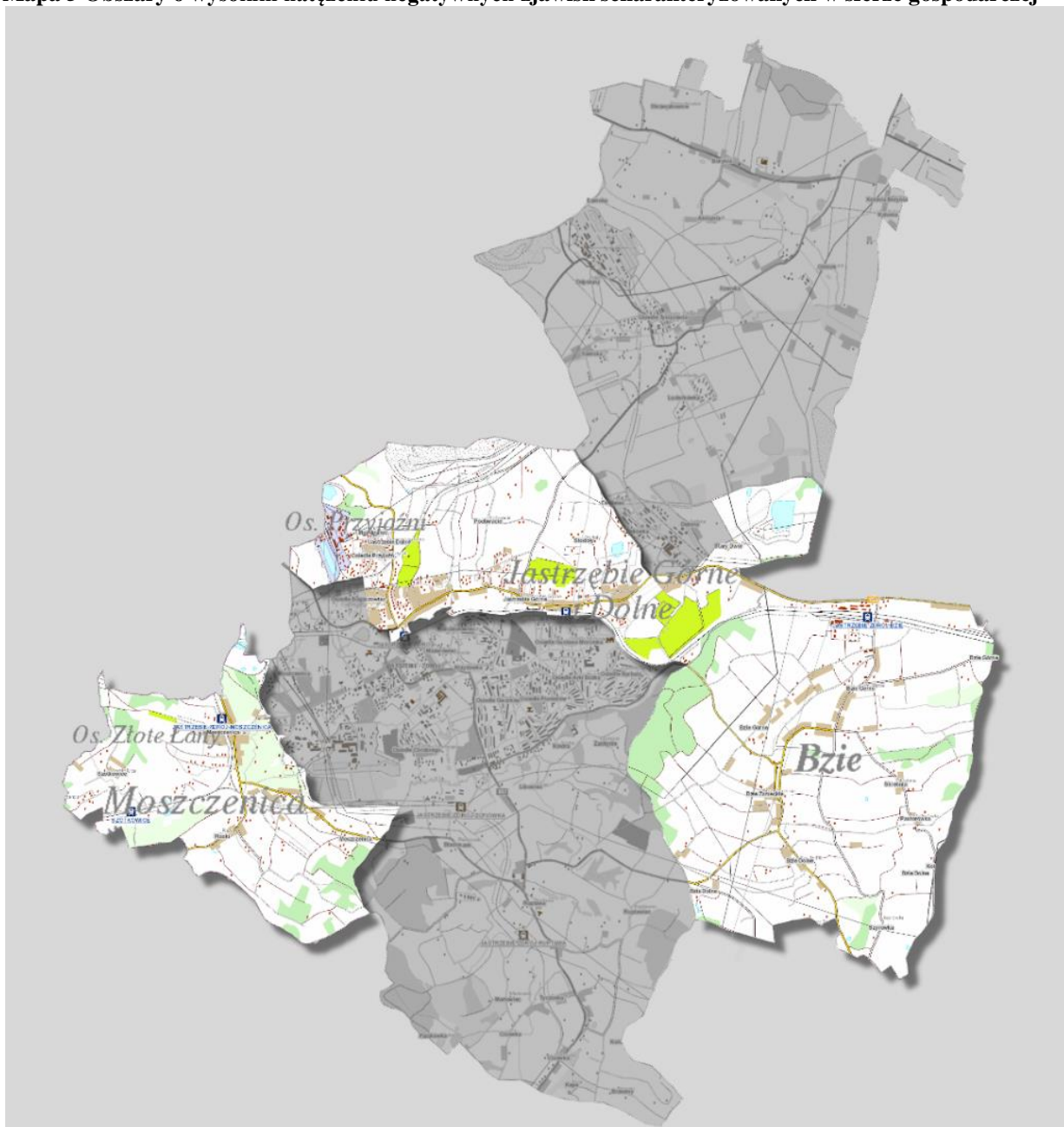
Największą wartość wskaźnika uzyskano dla Sołectwa Bzie. Dla pozostałych obszarów miasta czyli dla osiedli: Zdrój, Złote Łany, Jastrzębie Górne i Dolne, Przyjaźń oraz sołectwa Moszczenica poziom aktywności był niższy o jedynie 0,002.

⁴ Ze względu na ograniczoną dostępność danych wskaźnik ustalony został dla roku 2013.

7.2. Mapa obszaru

Obszary o wysokim natężeniu negatywnych zjawisk w sfery gospodarczej zaznaczono poniżej na planie miasta.

Mapa 5 Obszary o wysokim natężeniu negatywnych zjawisk scharakteryzowanych w sferze gospodarczej

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem danych <http://geoportal.gov.pl/>

8. Szczegółowy opis sytuacji w sferze społecznej

8.1. Wstęp

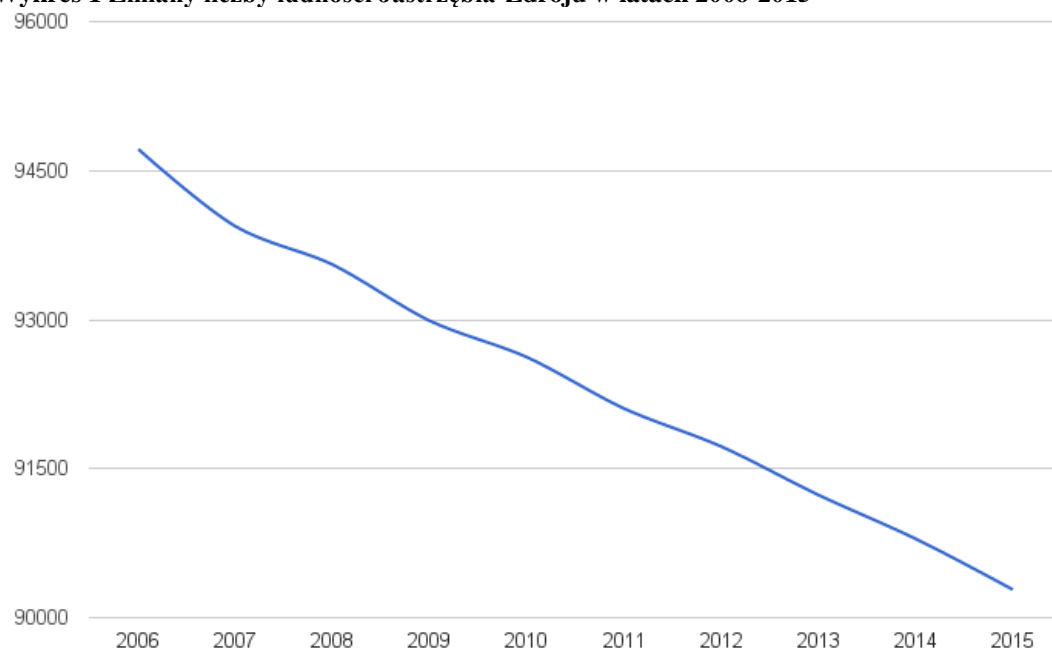
W niniejszej części opracowania dokonano szczegółowej analizy sytuacji demograficznej i społecznej w Jastrzębiu-Zdroju oraz zbadano kwestię polityki mieszkaniowej miasta, czego spodziewanym efektem będzie wskazanie grup docelowych interwencji (potencjalnych beneficjentów rewitalizacji). Identyfikacja problemów społecznych i obszarów ich występowania oraz diagnoza bieżących potrzeb, będąca wynikiem studium źródeł opisowych, danych statystycznych dostarczonych przez instytucje sektora publicznego m.in. Komendę Miejską Policji, Ośrodek Pomocy Społecznej, Straż Miejską, Urząd Miasta, Powiatowy Urząd Pracy w Jastrzębiu-Zdroju, Sąd Rejonowy w Jastrzębiu-Zdroju i uzupełnionych informacjami GUS oraz konsultacje społeczne przeprowadzone w latach 2014 i 2015 stały się podstawą do wyznaczenia zakresu niezbędnej rewitalizacji.

8.2. Sytuacja demograficzna

Sytuacja demograficzna danego obszaru zawiera informacje na temat liczby jego mieszkańców oraz ukazuje jej zmiany na przestrzeni ostatnich lat. Przedstawia także zmiany przyrostu naturalnego. Analiza demograficzna zawarta poniżej objęła liczbę urodzeń, zgonów, zawieranych małżeństw, liczbę rozwodów oraz zameldowań i wymeldowań. Dane ukazano z podziałem na poszczególne sołectwa i osiedla. Uchwycenie zmian i trendów demograficznych, udowodnienie istnienia problemów społecznych na badanym obszarze oraz identyfikacja grup i obszarów interwencji możliwe było dzięki analizie danych uzyskanych z Urzędu Stanu Cywilnego oraz ze statystyk Głównego Urzędu Statystycznego.

Miasto Jastrzębie-Zdrój pod koniec 2015 r. liczyło 90.283 mieszkańców, ze wskaźnikiem feminizacji równym 104. Na przestrzeni ostatniej dekady, liczba mieszkańców miasta zmalała o ponad 4tys. osób, a zgromadzone dane nie wskazują, aby w perspektywie kilkunastu lat spadek miał się zatrzymać bądź przerodzić w tendencję wzrostową.

Wykres 1 Zmiany liczby ludności Jastrzębia-Zdroju w latach 2006-2015

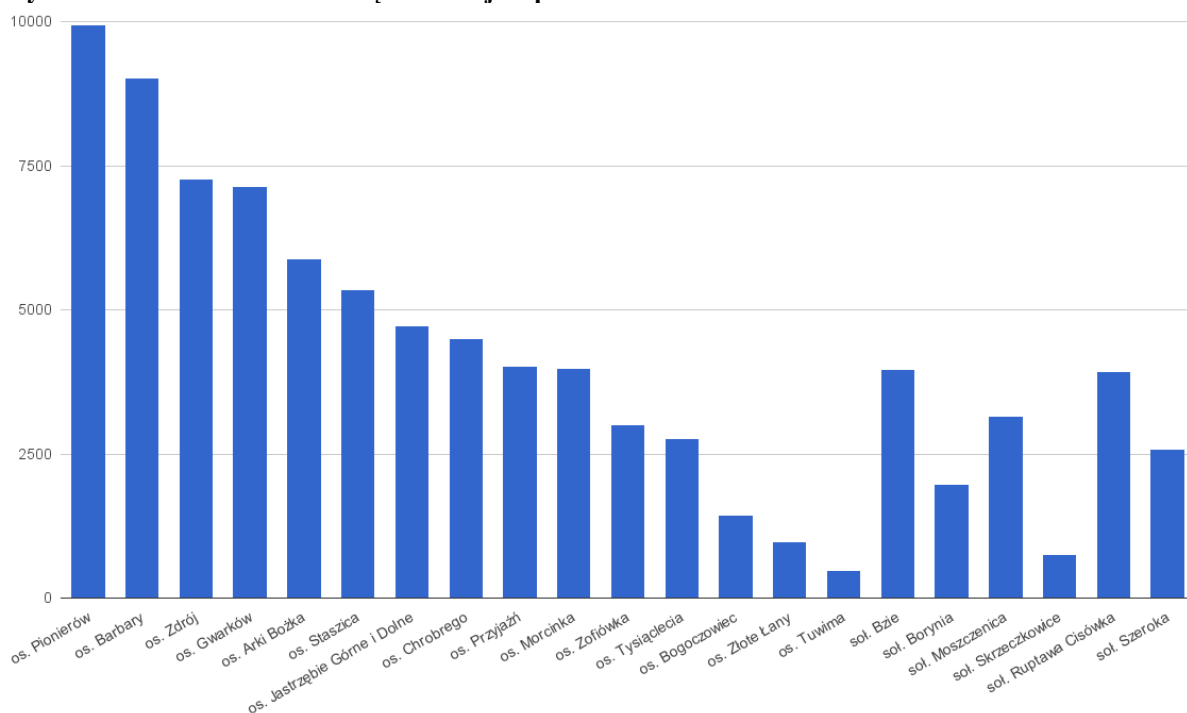

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: dane BDL

Zgodnie z *Prognozą Ludności na lata 2003-2030*, liczba ludności Jastrzębia-Zdroju będzie z roku na rok malała, a w roku 2030 prawdopodobnie będzie wynosiła nieco ponad 73 tys. osób co potwierdza *Prognozy Ludności w Województwie Śląskim w latach 2014-2050*, która zapowiada kontynuację trendu spadkowego dla przyrostu naturalnego w miastach.

Kolejną charakterystyką statystyczną struktury demograficznej jest gęstość zaludnienia obszaru. Liczbę ludności poszczególnych sołectw i osiedli przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2 Liczba ludności Jastrzębia-Zdroju z podziałem na osiedla i sołectwa na koniec 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: dane Urzędu Miasta Jastrzębie-Zdrój

Do najbardziej zaludnionych obszarów pod koniec 2015 r. należały duże osiedla mieszkaniowe: os. Pionierów (9.942 mieszkańców) i sąsiadujące z nim os. Barbary (9.014 mieszkańców). W odniesieniu do osiedli mieszkaniowych, najmniej osób zamieszkiwało wówczas os. Złote Łany (972 mieszkańców) i os. Tuwima (485 mieszkańców). Analizując dane dla sołectw, najmniej mieszkańców liczyło sołectwo Skrzeczkowice (756 mieszkańców), zaś najwięcej zamieszkiwało sołectwa Bzie (3.972) oraz Ruptawa (3.925).

Malejąca liczba ludności przekłada się na spadek liczby mieszkańców poszczególnych sołectw i osiedli, jednak nie jest to spadek równomierny. Jak wskazują dane Urzędu Miasta, w zestawieniu lat 2012 i 2015 najbardziej widoczny procentowy ubytek liczby ludności dotknął os.1000-lecia (-7,6%), os. Przyjaźń (-7,3%), i os. Bogoczowiec (-8,6%). Równocześnie w innych obszarach miasta odnotowano przyrost liczby mieszkańców przy czym największy w następujących sołectwach: sołectwo Szeroka (+11,8%) i sołectwo Skrzeczkowice (+8,2%).

Przewidywania wskazujące na spadek liczby ludności miasta nie dziwią, jeżeli przeanalizuje się liczbę urodzeń, zgonów i wskaźnik przyrostu naturalnego w ostatnich latach. Odpowiednie dane przedstawiono poniżej.

Tabela 6 Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców w latach 2005-2015

Rok	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
2005	9,2	6,46	2,7
2006	10,1	7,2	2,9
2007	10,4	7,13	3,3
2008	11,1	7,24	3,8
2009	10,4	7,7	2,7
2010	10,4	7,48	3
2011	9,7	7,71	2
2012	9,6	8,65	1
2013	9,4	8,64	0,7
2014	9,0	8,15	0,9
2015	8,7	9,39	-0,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: dane BDL

Od 2008 r. notuje się stały spadek liczby urodzeń, przy jednoczesnym wzroście liczby zgonów, co znalazło negatywne przełożenie na wartość przyrostu naturalnego. Rozważając stan tego wskaźnika z końca 2015 r. należy podkreślić, że na przełomie lat 2014/2015 po raz pierwszy w ostatniej dekadzie przyjął on wartość ujemną. Zmiana ta stanowi potwierdzenie prognozy, która przewiduje permanentny spadek liczby ludności miasta.

Co istotne, nie da się wskazać jednego zasadniczego czynnika odpowiedzialnego za postępujący spadek poziomu przyrostu naturalnego.

Ubytek w liczbie ludności miasta w dużym stopniu zależny jest także od ruchów migracyjnych.

Tabela 7 Migracje w Jastrzębiu-Zdroju na przestrzeni lat 2006-2015

Rok	Zameldowania (ogółem)	Wymeldowania (ogółem)	Wymeldowania za granicę	Wymeldowania w ruchu wewnętrznym	Saldo migracji	Saldo migracji na 1 tys. osób
2006	719	1.709	238	1.471	-990	-10,4
2007	758	1.830	253	1.577	-1072	-11,4
2008	645	1.500	133	1.367	-855	-9,1
2009	691	1.415	190	1.125	-724	-7,7
2010	680	1.482	185	1.297	-802	-8,6
2011	634	1.334	162	1.172	-700	-7,6
2012	647	1.164	134	1.030	-517	-5,6
2013	657	1.278	191	1.087	-621	-6,8
2014	573	1.100	154	946	-527	-5,8
2015	556 ⁵	956 ⁶	-	956	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: dane BDL

Jak pokazuje powyższa tabela, w badanym okresie sukcesywnie malała liczba osób meldujących się w mieście. Co do wymeldowań (ogółem) - od 2007 r. ich liczba stopniowo malała. Rozpatrując szczegółowo aspekt emigracji należy podkreślić, że od 2010 r. obserwowano tendencję malejącą zarówno w odniesieniu do emigracji zagranicznych, jak i emigracji w ruchu wewnętrznym. Wymeldowania zdecydowanie częściej dotyczyły zmiany miejsca zamieszkania w obrębie kraju (głównie były to wyprowadzki mieszkańców Jastrzębia-Zdroju, do gmin sąsiednich o charakterze wiejskim), niż emigracji zagranicznych. Jest to trendem charakterystycznym dla całego województwa⁷. Zarówno liczba zameldowań jak i wymeldowań w latach 2008-2015 charakteryzowała się dużą zmiennością. Do 2007 r. ujemne saldo migracji pogłębiało się, a począwszy od 2011 r. stale malało.

Podobne, bo także negatywne zmiany, ilustruje prognoza dotycząca zmian w strukturze ekonomicznej populacji. W polskich miastach, zatem także w Jastrzębiu-Zdroju, przewiduje się spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym na rzecz wzrostu liczby

⁵Dane odnośnie zameldowań ogółem w roku 2015 r. obejmują wyłącznie zameldowania w ruchu wewnętrznym.

⁶Dane odnośnie wymeldowań ogółem w roku 2015 r. obejmują wyłącznie wymeldowania w ruchu wewnętrznym.

⁷ Porównaj wnioski z: "Synteza z badań. Ocena kondycji ekonomicznej osób fizycznych i podmiotów gospodarczych w kontekście dynamiki rozwoju społeczno-gospodarczego miast Górnośląskiego Związku Metropolitalnego", Instytut Nauk Społeczno-Ekonomicznych. <http://www.gzm.org.pl/biblioteka,433,dokumenty-strategiczne.html>

osób w wieku poprodukcyjnym⁸. Miasto wychodząc na przeciw potrzebom osób w wieku poprodukcyjnym przyjęło Program Senioralny "Aktywni 60+". Program ten zakłada praktyczne włączenie instytucji miejskich, środowiska przedsiębiorców oraz sektora organizacji pozarządowych do działań służących poprawie sytuacji seniorów. Trendy demograficzne występujące w mieście, potwierdzają prognozy formułowane dla całego województwa. Szczegółowa analiza struktury ludności miasta według kategorii ekonomicznych została przedstawiona w części opracowania zawierającej diagnozę sytuacji ekonomicznej.

8.3. Bezrobocie

Na terenie Jastrzębia-Zdroju, jak i każdego innego miasta w Polsce, występują obecnie różnego rodzaju zjawiska patologiczne. Jako pierwsze z nich zbadano bezrobocie, czyli zjawisko społeczne polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarująca chęć jej podjęcia nie może znaleźć faktycznego zatrudnienia z różnych powodów. Natężenie tego zjawiska jest różne w zależności od poziomu rozwoju gospodarczego regionu, ale zmienia się też w zależności od wieku, płci, wykształcenia czy pochodzenia analizowanej grupy społecznej. Bezrobocie samo w sobie generuje powstawanie szeregu innych problemów społecznych takich jak na przykład przemoc w rodzinie.

Dane na temat skali bezrobocia w latach 2014-2016 prezentują poniższe tabele.

Tabela 8 Struktura bezrobocia w poszczególnych sołectwach i osiedlach Jastrzębia-Zdroju w I półroczu 2016 r.

Osiedle / sołectwo	Udział bezrobotnych w liczbie mieszkańców dzielnicy [%]	Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w dzielnicy [%]	Udział długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych w dzielnicy [%]
Ogółem	2,9	61,02	56,28
Soł. Borynia	1,73	64,71	50
Soł. Bzie	2,47	60,82	47,42
Soł. Moszczenica	2,06	66,15	55,38
Soł. Skrzeczkowice	1,59	83,33	66,67
Soł. Ruptawa	2,06	56,79	54,32
Soł. Szeroka	3,82	55,56	58,59
Os. Arki Bożka	2,99	69,89	48,86
Os. Bogoczowiec	3,77	66,67	64,81
Os. Gwarków	2,33	61,45	55,42
Os. Barbary	2,76	60,24	56,22
Os. Chrobrego	2,83	61,42	49,61

⁸Za: "Prognozy Ludności w województwie śląskim w latach 2014-2050", Urząd Statystyczny w Katowicach.

Osiedle / sołectwo	Udział bezrobotnych w liczbie mieszkańców dzielnicy [%]	Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w dzielnicy [%]	Udział długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych w dzielnicy [%]
Os. Morcinka	2,79	58,56	54,95
Os. Pionierów	2,95	54,95	60,41
Os. Przyjaźń	3,91	60,51	57,96
Os. Jastrzębie Górne i Dolne	3,85	60,44	61,54
Os. Staszica	2,64	57,45	59,57
Os. 1000-lecia Szeroka	4,65	66,67	52,71
Os. Tuwima	1,86	77,78	77,78
Os. Zdrój	2,75	59	58
Os. Złote Łany	3,50	61,76	58,82
Os. Zofiówka	3,25	67,35	55,10

Źródło: opracowanie własne na podstawie: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Jastrzębiu-Zdroju

Pod koniec I półrocza 2016 r. w mieście zarejestrowanych było 2.514 osób bezrobotnych. Dla porównania, na dzień 31.12.2014 r. ich liczba wynosiła 3.589. Rok rocznie największa liczba zarejestrowanych bezrobotnych zamieszkiwała osiedle Pionierów (11,65% w skali wszystkich bezrobotnych w mieście), zaś najmniej było takich osób na osiedlu Tuwima i w sołectwie Skrzeczkowice. Dane na temat liczby bezrobotnych umożliwiają analizę struktury bezrobocia w poszczególnych sołectwach i osiedlach, a także ilustrację dynamiki jej zmian.

W I półroczu 2016 r., 2,8% mieszkańców Jastrzębia-Zdroju było bezrobotnych - stanowili oni odpowiednio 4,65% wszystkich mieszkańców osiedla Zdrój, 3,91% wszystkich mieszkańców osiedla Przyjaźń oraz 3,85% mieszkańców osiedla Jastrzębie Górne i Dolne. Najmniejszym odsetkiem osób bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców mogły pochwalić się: sołectwo Ruptawa (1,59%), sołectwo Bzie (1,73%) i os. Tuwima (1,86%).

Spory problem stanowi wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych oraz bezrobotnych kobiet w strukturze wszystkich zarejestrowanych osób bez pracy. W skali całego miasta osoby długotrwale bezrobotne stanowiły 56,28% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych, zaś udział bezrobotnych kobiet sięgał 61,02%. Największy odsetek bezrobotnych kobiet w stosunku do liczby bezrobotnych na danym obszarze rejestrowano na os. Arki Bożka (69,89%), soł. Skrzeczkowice (83,33%) oraz na os. Tuwima (77,78%), zaś najmniejszy na osiedlu Pionierów (54,95%) oraz w sołectwie Szeroka (55,56%). Rozpatrując zjawisko bezrobocia kobiet w mieście, należy mieć na uwadze fakt, iż w Jastrzębiu-Zdroju dominuje przemysł wydobywczy, który generuje więcej miejsc pracy dla mężczyzn.

Tabela 9 Zmiany w strukturze bezrobocia według sołectw i osiedli w I półroczu 2016 r. w stosunku do 2014 r.

Osiedle / sołectwo	Liczba bezrobotnych - stan na 31.12.2014.	Liczba bezrobotnych - stan na 30.06.2016.	Zmiana liczby bezrobotnych ogółem Δ 2016/2014	Zmiana liczby bezrobotnych kobiet Δ2016/2014	Zmiana liczby długo- trwale bezrobotnych Δ2016/2014
Ogółem	3.589	2.514	-29,95	-26,21%	-20,64%
Soł. Borynia	48	34	-29,17%	-29,03%	-22,73%
Soł. Bzie	99	97	-2,02%	-7,81%	+12,20%
Soł. Moszczenica	116	65	-43,97%	-38,57%	-49,30%
Soł. Skrzeczkowice	7	12	+71,43%	+233,33%	+300%
Soł. Ruptawa	111	81	-27,03%	-28,13%	-12%
Soł. Szeroka	107	99	-7,48%	-1,79%	+1,75%
Os. Arki Bożka	239	176	-26,36%	-18,54%	-28,93%
Os. Bogoczowiec	74	54	-27,03%	-12,2%	+9,38%
Os. Gwarków	294	166	-43,54%	-38,92%	-32,35%
Os. Barbary	377	249	-33,95%	-36,44%	-25,53%
Os. Chrobrego	177	127	-28,25%	-25,71%	-17,11%
Os. Morcinka	171	111	-35,09%	-39,25%	-16,44%
Os. Pionierów	423	293	-30,73%	-27,48%	-20,27%
Os. Przyjaźń	231	157	-32,03%	-27,48%	-26,02%
Os. Jastrzębie Górne i Dolne	294	182	-38,10%	-22,54%	-16,42%
Os. Staszica	176	141	-19,89%	-22,86%	-15,15%
Os. 1000-lecia Szeroka	158	129	-18,35%	-6,52%	-10,53%
Os. Tuwima	13	9	-30,77%	Bez zmian	+133,33%
Os. Zdrój	271	200	-26,20%	-27,16%	-25,16%
Os. Złote Łany	51	34	-33,33%	-19,23%	-20%
Os. Zofiówka	152	98	-35,53%	-31,96%	-29,87%

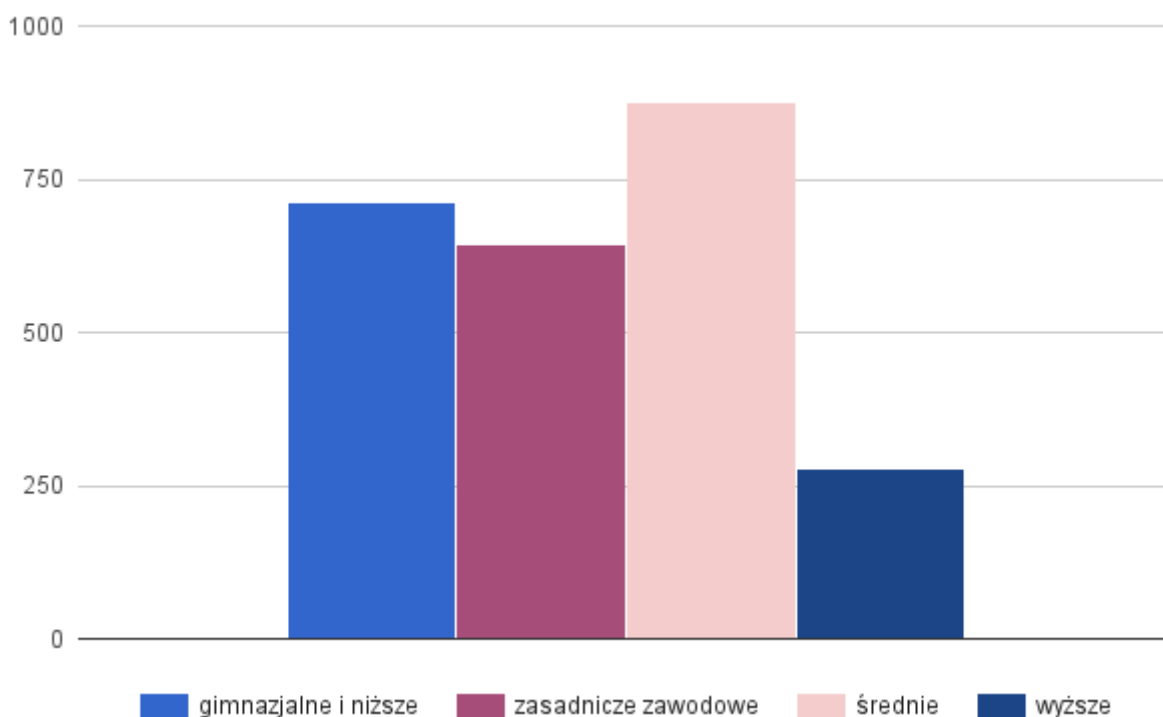
Źródło: opracowanie własne na podstawie: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Jastrzębiu-Zdroju

W odniesieniu do zmiany ogólnej liczby bezrobotnych na przestrzeni lat 2014-2016 warto podkreślić, że dane zarówno dla wielu osiedli i sołectw, jak i w skali całego miasta, pokazują pozytywny trend malejący. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w niemal wszystkich sołectwach i osiedlach spada, w tym zmniejsza się zarówno liczba bezrobotnych kobiet, jak i liczba osób długo-
trwale bezrobotnych. Najwięcej osób bezrobotnych w roku 2016 rejestrowano na os. Zdrój (200 os.), os. Barbary (249 os.), os. Pionierów (293 os.). Wśród obszarów

charakteryzujących się w 2016 r. największym spadkiem liczby bezrobotnych w stosunku do roku 2014 należy wymienić sołectwo Moszczenica (spadek o 43,97%), oraz osiedle Gwarków (spadek o 43,54%). Pomimo tej pozytywnej tendencji występującej w większości sołectw i osiedli, w jednym z nich zarejestrowano widoczny wzrost bezrobocia. Zmianę tą zmierzono stosunkiem liczby bezrobotnych w 2016 r. do 2014 r. Dotyczy to soł. Skrzeczkowice (wzrost rzędu 71,43%).

Uzupełnieniem zawartych powyżej danych są statystyki Powiatowego Urzędu Pracy w Jastrzębiu-Zdroju, wskazujące liczbę zarejestrowanych bezrobotnych według posiadanego przez nich wykształcenia.

Wykres 3 Bezrobotni według wykształcenia w I półroczu 2016 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Jastrzębiu-Zdroju

Dane pokazują, że w I półroczu 2016 r. najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych posiadało wykształcenie średnie, a najmniej – wyższe. Tendencja ta pozostaje niezmienna od roku 2012. W celu zwalczania bezrobocia na terenie miasta Powiatowy Urząd Pracy co roku opracowuje raport "Monitoring Zawodów Deficytowych i Nadwyżkowych"⁹ Prowadzenie obserwacji i ewidencjonowanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych to jedna z podstawowych metod analizy rynku pracy. Zestawienie porównawcze ofert pracy i osób bezrobotnych według zawodów pozwala wskazać zawody nadwyżkowe i deficytowe wśród osób zarejestrowanych w ewidencji. Informacja ta może być kluczową dla osób stojących przed wyborem lub zmianą zawodu oraz dla tych, którzy planują kierunki szkolenia bezrobotnych. Podstawą opracowania rankingu są zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i

⁹ Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Jastrzębiu-Zdroju w 2016 r., PUP Jastrzębie-Zdrój, kwiecień 2016.

nadwyżkowych Departamentu Rynku Pracy¹⁰. Kluczowymi adresatami analizy są: samorząd terytorialny, szkoły ponadgimnazjalne, wyższe uczelnie, jednostki szkoleniowe, centra kształcenia ustawicznego.

Mimo, iż w Jastrzębiu-Zdroju utrzymuje się relatywnie niski poziom bezrobocia, osoby figurujące w ewidencji PUP jako bezrobotne mają trudności ze znalezieniem zatrudnienia.

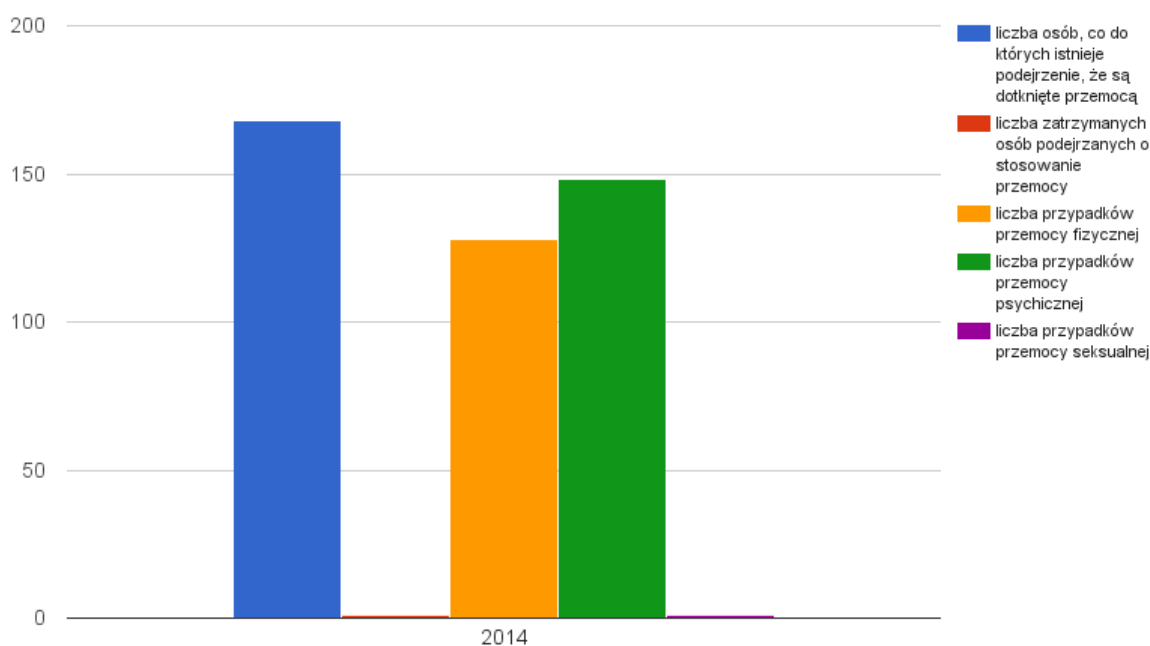
Szczegółowe omówienie zagadnień lokalnego rynku pracy i trendów w zakresie wykształcenia zostało zawarte w dalszej części opracowania, zawierającej szczegółowy opis sytuacji gospodarczej miasta.

8.4. Przemoc

Bezrobocie pociąga za sobą inne negatywne zjawiska, między innymi przemoc, czyli celowe działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które polega na wykorzystaniu przewagi sił, naruszającej prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienie i szkody. Skala zjawiska jest możliwa do określenia poprzez monitoring procedury „Niebieskiej Karty” - ciągu czynności podejmowanych w wypadku zaistnienia podejrzenia o stosowanie przemocy w rodzinie.

Poniższy wykres ilustruje zarówno liczbę osób stosujących przemoc, jak i podejrzanych o jej stosowanie oraz osób dotkniętych poszczególnymi rodzajami przemocy.

Wykres 4 Skala przemocy w rodzinie w roku 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: dane Komendy Miejskiej Policji w Jastrzębiu-Zdroju

W 2014 r. najczęściej spotykanym rodzajem przemocy w Jastrzębiu-Zdroju była przemoc psychiczna. Co do 168 mieszkańców miasta istniało podejrzenie, że mogą być oni ofiarami przemocy w rodzinie.

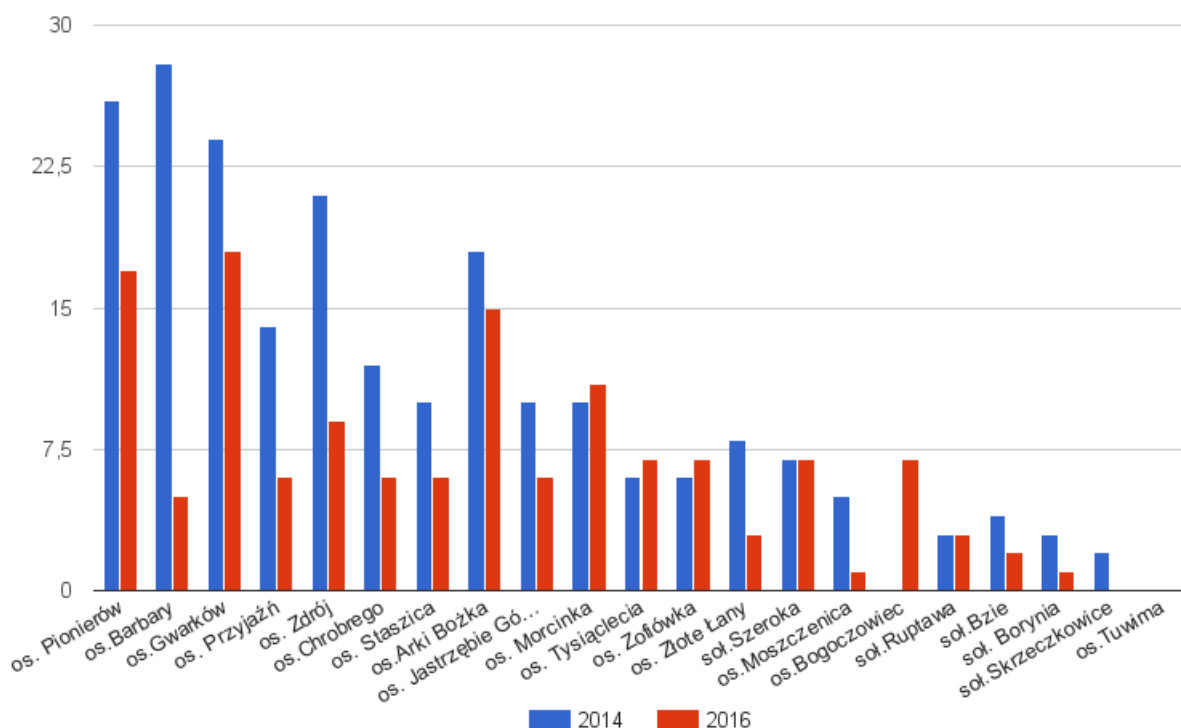
¹⁰Przez zawód deficytowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Przez zawód nadwyżkowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Przemoc dotyka nie tylko osoby, wobec której jest ona bezpośrednio stosowana, ale także pozostałych członków rodziny. Liczbę rodzin dotkniętych przemocą w latach 2014 i 2016 przedstawia wykres na następnym stronie (Wykres 5).

Badania prowadzone w latach 2014 i 2016 wykazały, że okresem największego natężenia przemocy był rok 2014. Najwięcej rodzin patologicznych zamieszkiwało na dużych jastrzębskich osiedlach: Pionierów, Barbary i Gwarków. Najlepsza sytuacja panowała natomiast na os. Tuwima, gdzie nie odnotowano przypadków takiego naruszenia prawa oraz w sołectwach Skrzeczkowice i Borynia, gdzie przemoc w rodzinie stanowiła zjawisko marginalne. W każdym przypadku wsparcie udzielane było w formie procedury „Niebieskiej Karty”.

Jak wynika z podanych danych, w zdecydowanej większości sołectw i osiedli w badanym okresie notowano spadek ilości przypadków przemocy w rodzinie. Wzrost ich liczby w roku 2016 w porównaniu z rokiem 2014 notowano jedynie na os. Morcinka, os. 1000-lecia Szeroka, os. Zofiówka i os. Bogoczowiec.

Wykres 5 Liczba rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie (przypadków przemocy zarejestrowanych w formie Niebieskiej Karty) w latach 2014 i 2016 w podziale na sołectwa i osiedla

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Jastrzębiu-Zdroju

Władze Jastrzębia-Zdroju postanowiły zaradzić temu patologicznemu zjawisku, uchwalając “Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla gminy Jastrzębie-Zdrój na lata 2016-2020”, zorientowany na zmniejszenie skali zjawiska poprzez realizację konkretnych projektów. Dokument zawiera szczegółową analizę zjawiska przemocy domowej na terenie miasta, uwzględniając m.in. płeć i wiek zarówno sprawców, jak i ofiar. Na podstawie programu Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastrzębiu-Zdroju wyszedł z pomocą rodzinom, gdzie występuje przemoc, realizując projekt socjalny pod hasłem: *Grupa wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie*. W celu udzielenia wsparcia psychicznego członkom grupy, mobilizacji do zmiany trybu życia, zwiększenia za-

radności życiowej, a także pomocy w osiągnięciu poczucia kontroli nad kryzysowymi wydarzeniami zorganizowano szereg spotkań¹¹. Ponadto, w OPS od 2007 r. prowadzone są zajęcia korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

8.5. Przestępczość i przypadki naruszenia prawa

Postrzeganie danego obszaru jako kryzysowego związane jest także z poziomem przestępczości, wyznaczanym ilością czynów zabronionych ustawowo, występujących w jego granicach. Analiza tego zjawiska jest o tyle istotna, że znacząco wpływa ono na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, a co za tym idzie – ich jakość życia.

Zestawienie liczby przestępstw oraz jej zmian w latach 2015-2016 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10 Liczba przestępstw według sołectw i osiedli w latach 2015-2016

Osiedle / sołectwo	2015	2016	Zmiana w stosunku do roku 2015
Soł. Bzie	59	48	-19%
Soł. Borynia	51	46	-10%
Soł. Skrzeczkowice	19	17	-11%
Soł. Szeroka	71	63	-11%
Soł. Ruptawa	68	51	-25%
Soł. Moszczenica	53	41	-23%
Os. Przyjaźń	117	44	-62%
Os. Pionierów	207	163	-21%
Os. Arki Bożka	75	72	-4%
Os. Barbary	130	66	-49%
Os. Gwarków	192	90	-53%
Os. Złote Łany	16	13	-19%
Os. Zofiówka	44	37	-16%
Os. Staszica	67	49	-27%
Os. Morcinka	65	60	-8%
Os. Zdrój	176	83	-53%

¹¹ Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr III.5.2011 Rady Miasta Jastrzębie-Zdrój z dnia 24 lutego 2011 r.

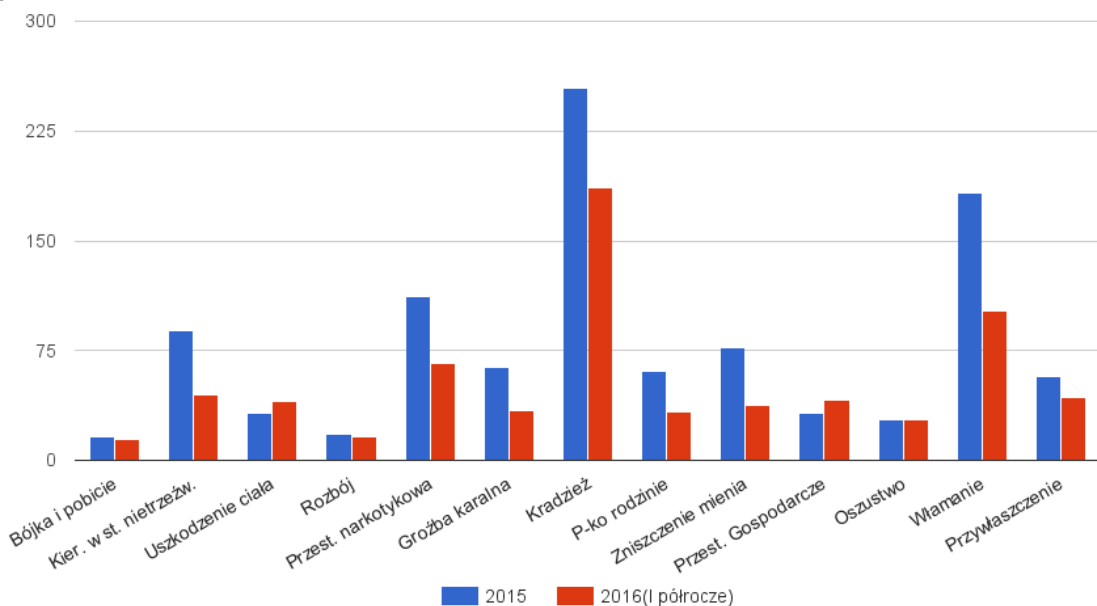
Osiedle / sołectwo	2015	2016	Zmiana w stosunku do roku 2015
Os. Bogoczowiec	41	15	-63%
Os. Chrobrego	85	52	-39%
Os. Tuwima	9	6	-33%
Os. 1000-lecia Szeroka	73	65	-11%
Os. Jastrzębie Górne i Dolne	59	43	-27%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: dane Komendy Miejskiej Policji w Jastrzębiu-Zdroju

Analiza zjawiska oraz jego dynamiki wykazała, że w badanym okresie w żadnym z sołectw i osiedli liczba zdarzeń notowanych jako przestępstwa nie wzrosła. Najwięcej przestępstw rejestrowano na os.: Pionierów, Gwarków i Zdrój. Największe zmiany ilości czynów zabronionych w 2016 r. w stosunku do roku bazowego 2015 nastąpiły na os.: Przyjaźń (zmiana o 62%), Zdrój (zmiana o 53%) i Bogoczowiec (zmiana o 63%).

Z punktu widzenia doboru najbardziej efektywnych działań rewitalizacyjnych, istotne są informacje na temat charakteru popełnionych przez mieszkańców czynów zabronionych.

Wykres 6 Zestawienie statystyczne wydarzeń kryminalnych w latach 2015-2016 (I półrocze) w Jastrzębiu-Zdroju

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: dane Komendy Miejskiej Policji w Jastrzębiu-Zdroju

W latach 2015-2016 niezmiennie najczęściej miały miejsce wydarzenia kryminalne inne, niż wyszczególnione na poniższym wykresie, których w 2015 r. było 649, a na koniec I półrocza 2016 r. - 438 (np. naruszenie nietykalności osobistej, kradzież pojazdu) oraz kradzieże i włamania. W każdym z uwzględnionych lat, incydentalne przypadki stanowiły takie wydarzenia kryminalne jak fałszerstwo (1 przypadek w 2015 r.), podłożenie materiałów wybuchowych (2 przypadki w 2015 r. i 8 przypadków w I półroczu 2016).

Najczęściej notowanymi zdarzeniami w okresie 2015-2016 w Jastrzębiu-Zdroju były nie przestępstwa, a wykroczenia. W 2015 r. było ich aż 16.328, w tym:

- 8.174 przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji,
- 755 przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu,
- 33 przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia,
- 2 przeciwko osobie,
- 1.271 przeciwko mieniu,
- 2.531 przeciwko obyczajności publicznej,
- 1.369 przeciwko urządzeniom użyteczności publicznej,
- 6 przeciwko przepisom o ochronie przyrody i zwierząt
- 1.871 przeciwko wychowaniu w trzeźwości,
- 316 przeciwko innym przepisom.

W celu zniwelowania częstotliwości występowania innych zjawisk patologicznych, Rada Miasta uchwaliła w 2015 r. "Gminny program przeciwdziałania narkomanii na 2016 r." oraz „Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na 2016 r.". Każdy z nich zawiera identyfikację problemu, zadania zwalczające negatywne zjawisko, określa realizatorów oraz przyznany budżet. Oba programy stanowią integralną część "Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Jastrzębia-Zdroju na lata 2016-2020".

8.6. Pomoc społeczna i ochrona zdrowia

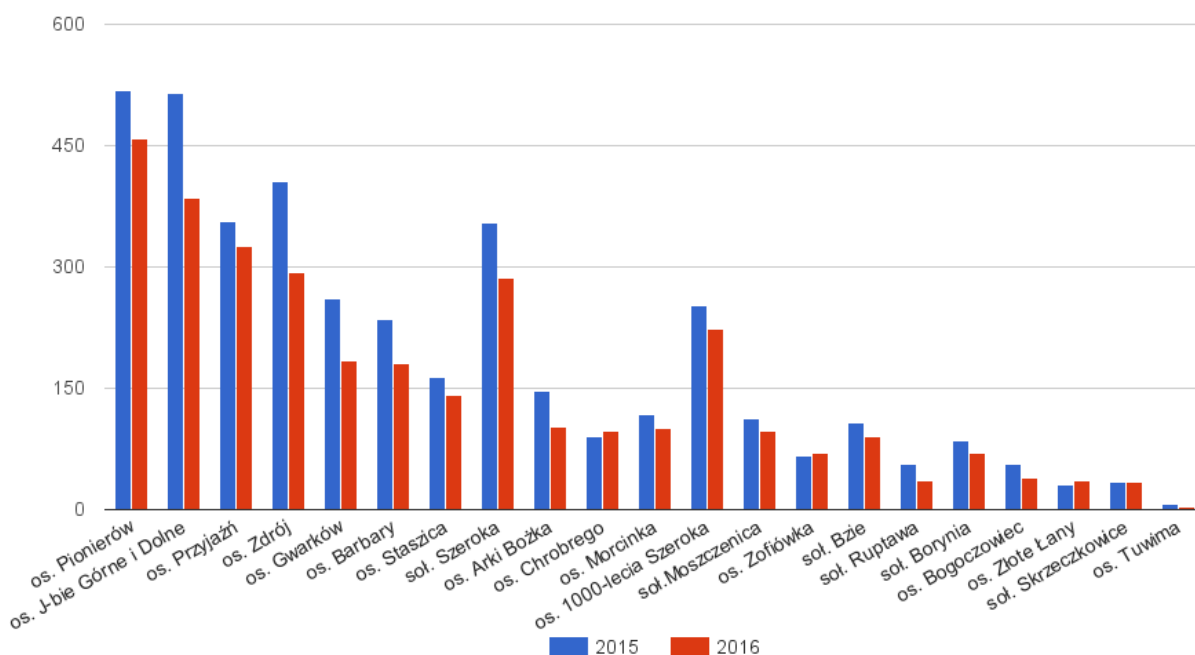
Pomoc społeczna to forma wsparcia tych mieszkańców danego obszaru, którzy borykają się z trudnymi sytuacjami życiowymi, i nie są w stanie poradzić sobie z nimi na własną rękę. Z systemem pomocy społecznej ściśle związany jest system ochrony zdrowia (zbiór powiązanych elementów, realizujących cele związane ze zdrowiem). Kondycja obu systemów oraz skala potrzeb korzystania z nich została przedstawiona w treści poniższej analizy.

Rozwiązywaniem problemów społecznych na terytorium danej jednostki samorządu terytorialnego zajmuje się OPS (Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastrzębiu-Zdroju). Jastrzębianie, będący klientami ośrodka, borykają się z różnymi trudnościami. Głównie są to: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała choroba, życiowa bezradność, niepełnosprawność, alkoholizm, narkomania, trudności w przystosowaniu do życia po wyjściu z zakładu karnego i inne. Pomoc udzielana była w wielu formach, przede wszystkim jako zasiłek. Potrzebujący mogli korzystać także z pomocy psychologa, brać udział w projektach systemowych, finansowanych ze środków Unii Europejskiej (np. *O krok do przodu*) czy korzystać z pomocy w formie dożywiania dzieci¹².

12Opracowano na podstawie danych dotyczących charakterystyki klientów OPS w Jastrzębiu-Zdroju.

Wykres 7 Liczba osób korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Jastrzębiu-Zdroju w latach 2015-2016(I półrocze) w podziale na osiedla i sołectwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: dane OPS w Jastrzębiu-Zdroju

Analizując skalę korzystania przez mieszkańców miasta z pomocy oferowanej przez OPS w poszczególnych osiedlach i sołectwach, należy stwierdzić, iż najwięcej osób korzystających ze wsparcia w latach 2015-2016 zamieszkiwało na osiedlach: Pionierów, Jastrzębie Górne i Dolne, Przyjaźń i Zdrój. Poza os. Chrobrego, os. Zofiówka i os. Złote Łany, we wszystkich pozostałych osiedlach i sołectwach zanotowano spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej.

Potencjalnym zagrożeniem związanym ze zjawiskami problemowymi, takimi jak przemoc, alkoholizm czy bezrobocie, jest wykluczenie społeczne, czyli *brak lub niewystarczający poziom uczestnictwa w głównym nurcie społeczeństwa i dostęp do najważniejszych systemów społecznych (rynek pracy, edukacja, opieka medyczna, zabezpieczenie społeczne¹³)*. W przypadku Jastrzębia-Zdroju, grupę narażonych stanowią przede wszystkim osoby bezrobotne (głównie kobiety), niepełnosprawne oraz borykające się z alkoholizmem i przemocą w rodzinie. Zjawisko wiąże się z pogłębianiem podziałów społecznych i tworzy zagrożenie dla rozwoju społecznego, a walka z nim może być skuteczna tylko wtedy, gdy poszczególne działania wspierające i aktywizujące są ukierunkowane na potrzeby grup zagrożonych wykluczeniem.

Władze miasta nie zlekceważyły problemu i, aby zapobiec jego występowaniu, w *Strategii Rozwoju Miasta Jastrzębie-Zdrój do roku 2020* podkreśliły konieczność wzmocnienia kapitału społecznego w mieście, deklarując realizację projektów z zakresu rewitalizacji społecznej o charakterze edukacyjnym i szkoleniowym. W celu poprawy sytuacji społecznej w mieście i bezpośredniej pomocy grupom najbardziej narażonym na zjawiska patologiczne, OPS reali-

¹³Na podstawie raportu z programu unijnego *Poverty 3*.

zował specjalne projekty socjalne między innymi takie jak *Grupa wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie*, *Grupa wsparcia dla osób z zaburzeniami depresyjno-lękowymi*¹⁴.

Z punktu widzenia diagnozy sytuacji społecznej istotne jest poruszenie kwestii dostępności placówek służby zdrowia. Na terenie miasta funkcjonują dwa szpitale:

- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 2,
- Wojewódzki Szpital Rehabilitacyjny dla Dzieci w Jastrzębiu-Zdroju

oraz 49 przychodni ogólnych i specjalistycznych¹⁵. Jak wynika z danych, na każde 10 tys. mieszkańców miasta przypada pięć placówek opieki zdrowotnej. Ilość takich placówek w Jastrzębiu-Zdroju kształtuje się na tym samym poziomie co w Rybniku i Żorach (w każdym z miast na 10 tys. mieszkańców przypada po 5 przychodni).

Sprawne funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia w Jastrzębiu-Zdroju napotyka szereg problemów. Kwestią wymagającą interwencji jest długi okres oczekiwania na wizytę u specjalisty. W konsekwencji w wielu przypadkach mieszkańcy, których stan zdrowia nie pozwala na blisko roczne oczekiwanie na wizytę (przede wszystkim w przypadku przychodni kardiologicznych), zmuszeni są korzystać z usług specjalistów odpłatnie. Jest to jednak problem dotyczący powszechnej opieki zdrowotnej na terenie całego kraju i Jastrzębie-Zdrój nie jest tutaj wyjątkiem.

Placówki opieki zdrowotnej są w swej misji wspierane przez trzeci sektor, w ramach którego w mieście działają organizacje, których działalność skupia się wokół promocji zdrowego stylu życia czy pomocy osobom cierpiącym na konkretne schorzenia (np. Klub Jastrzębskich Amatorów, Polski Związek Niewidomych - Koło Jastrzębie-Zdrój, Hospicjum im. Ks. Dutkiewicza). Organizacje te działają bardzo sprawnie i gromadzą wokół siebie spore grono mieszkańców miasta. Niemniej jednak, w mieście brakuje miejsca, które stanowiłoby siedzibę organizacji pozarządowych, wokół którego mogłyby skupiać się NGO o różnych profilach działalności. Celem poprawy zdrowia mieszkańców Miasta Jastrzębie-Zdrój i związanej z nim jakości życia ludności opracowano "Program Profilaktyki Zdrowotnej dla mieszkańców Miasta Jastrzębie-Zdrój na rok 2016".

8.7. Polityka mieszkaniowa gminy

Polityka mieszkaniowa stanowi część polityki społecznej zorientowaną na analizę potrzeb mieszkaniowych, ocenę ich skali oraz wyrównywanie szans w dostępie do mieszkań. Zawarte poniżej studium dokumentów stanowi podstawę planowania długoterminowych, a nie jedynie doraźnych działań rewitalizacyjnych.

Stan techniczny większości budynków stanowiących gminny zasób mieszkaniowy na chwilę obecną określany jest jako dobry. Wszystkie budynki wchodzące w skład tego zasobu zostały podłączone do sieci kanalizacji, ale 5% z nich nie jest wyposażonych jeszcze w urządzenia sanitarne.

¹⁴Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr III.5.2011 Rady Miasta Jastrzębie-Zdrój z dnia 24 lutego 2011 r.

¹⁵Na podstawie danych z 2014 r., Bank Danych Lokalnych.

W obecnej perspektywie finansowej polityka mieszkaniowa w mieście prowadzona jest w oparciu o “Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Jastrzębie-Zdrój na lata 2014-2018”. Przyjęty przez Radę Miasta dokument stanowi szczegółową analizę zasobu mieszkaniowego gminy wraz z analizą potrzeb mieszkaniowych. Zawarto w nim takie aspekty jak sprzedaż lokali, zasady polityki czynszowej wraz z objaśnieniem sposobu zarządzania gminnymi lokalami i budynkami. W treści wskazano także źródła finansowania gospodarki mieszkaniowej z przykładami działań służących racjonalizacji gospodarowania gminnym zasobem mieszkaniowym. Zawarte w jego treści prognozy przewidują zmniejszanie liczby budynków będących własnością gminy przy jednoczesnym corocznym wzroście liczby budynków przechodzących do kategorii własności prywatnej lub będących współwłasnością¹⁶. Do 2016 r. gmina kontynuowała przyjętą formę sprzedaży lokali, poprzez umożliwienie wykupu lokali mieszkalnych przez ich najemców oraz sprzedaż w trybie przetargowym w określonych przypadkach.

W ramach polityki remontowej działania zostaną skierowane na:

- utrzymanie stanu technicznego budynków, gwarantującego bezpieczeństwo ludzi i mienia,
- zapewnienie możliwości użytkowania budynku poprzez zaopatrzenie w urządzenia dla przepływu i wykorzystywania wody, gazu, ciepła, energii elektrycznej, odprowadzania ścieków i usuwania odpadów,
- dbałość o walory estetyczne budynków.

Efektywna realizacja kierunków działań ma być zapewniona dzięki przyjęciu docelowych standardów (także technicznych) dla budynków i lokali oraz ich wyposażenia.

Wysokość stawek czynszowych za określone lokale i mieszkania uwzględnia nakłady konieczne do ich utrzymania w stanie niepogorszonym oraz nakłady konieczne do sfinansowania remontów usuwających zaniechania. Proces ten - zgodnie z programem - przebiegać ma z zachowaniem kilku zasad: ochrony lokatorów uboższych przed negatywnymi skutkami wzrostu opłat za mieszkanie, poprzez stosowanie dodatków mieszkaniowych i obniżek czynszu; stopniowy wzrost usług świadczonych wobec najemców; racjonalizację gospodarowania zasobem mieszkaniowym poprzez zamianę lokali oraz poprzez zwiększanie nakładów na remonty budynków.

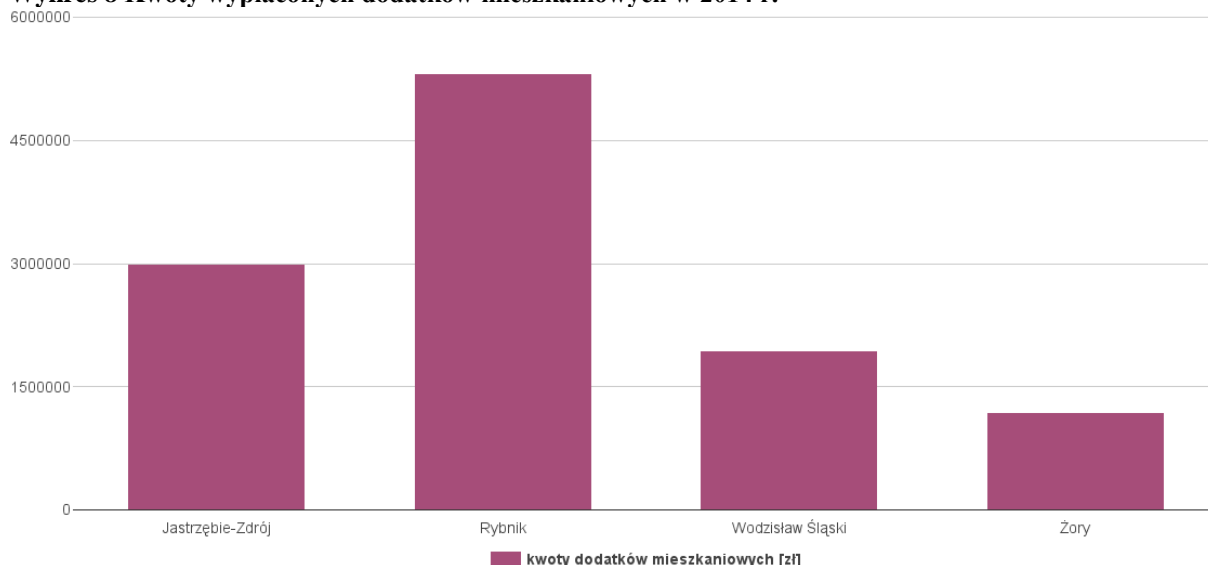
Poszczególne działania w ramach szeroko pojętej gospodarki mieszkaniowej mają być finansowane z kilku źródeł, wśród których program wymienia wpływy z czynszów, z tytułów zarządu we wspólnocie mieszkaniowej, z dopłat z budżetu państwa oraz wpływy ze sprzedaży lokali¹⁷.

Pomoc mieszkańcom mającym trudności w terminowej spłacie czynszu jest udzielana w ramach przyznawanych dodatków mieszkaniowych, których kwoty przedstawia poniższy wykres.

¹⁶Opracowanie własne na podstawie: “Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Jastrzębie-Zdrój na lata 2014-2018”.

¹⁷Źródło: *Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Jastrzębie-Zdrój na lata 2014-2018*.

Wykres 8 Kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych w 2014 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: dane BDL

Jak wynika z powyższego zestawienia, w 2014 r. Jastrzębie-Zdrój zajęło drugie miejsce wśród miast regionu pod względem ilości środków finansowych przeznaczonych na dodatki mieszkaniowe.

8.8. Podsumowanie

1. Negatywne zmiany spadku liczby ludności potwierdzają ogólnopolskie tendencje depopulacji miast, a to przekłada się na ubytki liczby mieszkańców poszczególnych osiedli i sołectw.
2. Od 2010 r. widoczny był regularny spadek przyrostu naturalnego, a w całym badanym okresie rejestrowano ujemne saldo migracji. W celu złagodzenia negatywnych trendów demograficznych prowadzone są działania w ramach polityki prorodzinnej np. "Rodzina 3+".
3. Odpływ ludności z miasta oznaczony jako wymeldowania, nasilony po roku 2005, spowodowany był głównie emigracją zarobkową i otwarciem dla Polski zagranicznych rynków pracy. Innym powodem wymeldowań może być powrót w rodzinne strony osób, które w latach 60, 70 i 80 przyjechały do Jastrzębia-Zdroju w poszukiwaniu pracy.
4. W perspektywie kilku następnych dziesięcioleci przewiduje się negatywne zmiany struktury ludności miasta jako spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym na rzecz wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym, co przyczyni się do pogłębienia zjawiska obciążenia demograficznego.
5. W obszarze bezrobocia kluczowym problemem jest wysoki odsetek bezrobotnych kobiet, wynikający z charakteru przemysłu wydobywczego, ukierunkowanego na miejsca pracy przeznaczone głównie dla mężczyzn oraz bezrobocie długotrwałe.
6. Na przestrzeni lat 2012-2016 najmniej było bezrobotnych z wykształceniem wyższym. Oznacza to, że posiadanie wyższego wykształcenia, co prawda nie gwarantuje zatrud-

nienia, aczkolwiek znacząco zwiększa szanse na rynku pracy. Najwięcej bezrobotnych posiadało wykształcenie średnie oraz gimnazjalne i niższe. Nawiązując do wyników badań opisanych wcześniej należy stwierdzić, że powodem wysokiego bezrobocia wśród takich osób jest fakt, iż nie posiadają one przygotowania zawodowego, zatem to im najtrudniej jest odnaleźć się na rynku pracy w sytuacji, kiedy pracodawcy oczekują albo wysokich kwalifikacji (ukończenie studiów wyższych) albo doświadczenia w konkretnym zawodzie.

7. Dużą liczbą rodzin dotkniętych przemocą charakteryzują się osiedla: Pionierów, Barbary i Gwarków. Jest to po części uzasadnione dużą liczbą ludności zamieszkującej wyżej wymienione osiedla oraz faktem, że są to tereny z wysoką liczbą osób bezrobotnych.
8. Na terenie Jastrzębia-Zdroju prowadzonych jest szereg projektów i programów, których celem jest niesienie pomocy w zakresie przemocy, bezrobocia, bezdomności oraz wszelkich nałogów tj. narkomanii oraz alkoholizmu.
9. Na terenie miasta z roku na rok rejestruje się coraz mniejszą liczbę przestępstw kryminalnych, co świadczy o rosnącej skuteczności działań podejmowanych przez Komendę Miejską Policji i Straż Miejską.
10. Pogłębianie się wyżej wymienionych problemów może przyczynić się do postępującego zjawiska wykluczenia społecznego, które z kolei jest barierą dla rozwoju społecznego. Władze Jastrzębia-Zdroju są świadome tego zagrożenia, dlatego też realizują szereg działań i programów aktywizujących narażone grupy.
11. Spadek liczby osób otrzymujących wsparcie z OPS w większości sołectw i osiedli w mieście może wynikać z rosnącej efektywności działań pomocowych podejmowanych przez instytucję. Wraz ze spadkiem liczby rodzin pula środków finansowych przeznaczonych na wsparcie w badanym okresie charakteryzowała się tendencją rosnącą. Oznacza to, że dotychczasowi świadczeniobiorcy wychodzą z grona potrzebujących tej pomocy, przez co następuje redukcja zagrożenia zjawiskiem wykluczenia społecznego.
12. Sprawność systemu ochrony zdrowia w mieście ograniczana jest różnymi czynnikami niezależnymi. Takim problemem jest długi czas oczekiwania na wizytę u specjalisty.

9. Szczegółowy opis sytuacji w sferze przestrzennej

9.1. Wstęp

Poniżej zaprezentowano podstawowe zagadnienia związane z układem funkcjonalnym obszaru, główne osie kompozycji przestrzeni, kluczowe szlaki komunikacji kołowej i pieszej, bariery przestrzenne (naturalne i antropogeniczne, w tym występujące szkody górnicze), strefy ochrony konserwatorskiej, przebieg linii energetycznych, ciepłowniczych oraz gazowych. Dokonano oceny stopnia zagospodarowania poszczególnych obszarów miasta, dzięki czemu wskazano obszary problematyczne w sferze przestrzennej, które wymagają interwencji.

9.2. Infrastruktura techniczna

Stan infrastruktury miast oraz wsi na terenie Polski jest bardzo zróżnicowany. Im lepiej jest ona rozwinięta, tym lepsze i atrakcyjniejsze są tereny do osiedlania się i życia na nich mieszkańców oraz rozwoju gospodarczego regionu. Poniżej zbadano stan infrastruktury w Jastrzębiu-Zdroju. Do analizy sytuacji wykorzystano m.in. następujące zmienne: infrastruktura drogowa, energetyczna i gazowa, komunalna i ściekowa.

9.2.1. Infrastruktura drogowa

Na terenie Jastrzębia-Zdroju znajdują się następujące kategorie dróg:

- drogi wojewódzkie - 18,9 km o nawierzchni bitumicznej,
- drogi powiatowe - 61,5 km o nawierzchni bitumicznej,
- drogi gminne 261,2 km w tym:
  - 214,7 km o nawierzchni ulepszonej,
  - 8,1 km o nawierzchni nieulepszonej,
  - 33,8 km o nawierzchni gruntowej,
  - drogi wewnętrzne nieposiadające kategorii dróg publicznych ok. 58 km.

W 2014 roku zakończono budowę obwodnicy miasta (Droga Główna Południowa) współfinansowaną ze środków Unii Europejskiej. Otacza ona Jastrzębie-Zdrój od strony północnej oraz ułatwia przejazd przez miasto w kierunku wschód-zachód.

W celu poprawy infrastruktury drogowej Jastrzębie-Zdrój w latach 2014-2015 realizowało wraz z miastem Karwina projekt pn. „Dostępna granica” współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Trans granicznej Republika Czeska - Rzeczpospolita Polska 2007 – 2013. W obecnej perspektywie finansowej podejmowane są działania mające na celu skomunikowanie pogranicza polsko – czeskiego, np. modernizacja ul. Wyzwolenia prowadzącej do przejścia granicznego z Republiką Czeską.

Jastrzębie-Zdrój jest największym miastem w Polsce, które nie posiada kolei pasażerskiej. W latach 1910-1913 na jego terenie wybudowano jednotorową linię kolejową Żory - Jastrzę-

bie-Zdrój - Wodzisław Śląski. Jednakże w roku 2001 zawieszono zarówno połączenia towarowe jak i pasażerskie. Obecnie trwają działania podjęte przez władze miasta, mające na celu przywrócenie kolejowej komunikacji pasażerskiej w mieście.

W zakresie transportu miejskiego miasto obsługiwane jest przez Miejski Zakład Komunikacyjny. Dodatkowo na terenie miasta funkcjonują prywatne firmy przewozowe świadczące usługi na trasach do Katowic, Wisły, Raciborza, Krakowa oraz Cieszyna.

Najbliższy międzynarodowy port lotniczy znajduje się w czeskiej Ostrawie, w odległości około 60 km, oraz w Katowicach Pyrzowicach, w odległości około 80 km od Jastrzębia-Zdroju. Na terenie miasta znajduje się też lądowisko dla helikopterów.

9.2.2. Infrastruktura energetyczna i gazowa

Głównym dostawcą energii cieplnej na terenie miasta jest Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej SA. Energia dla miasta dostarczana jest z dwóch źródeł: elektrowni EC Zofiówka i EC Moszczenica oraz Jastrzębskiej Spółki Węglowej SA ze źródłem na KWK Borynia.

Dystrybucją gazu w Jastrzębiu-Zdroju zajmuje się Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo oddział w Zabrze, wchodzący w skład Grupy Kapitałowej Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo.

Stan sieci energetycznej oraz gazowej określany jest, jako zadowalający. Ze względu na rozwój infrastruktury mieszkalnictwa wymagana jest stała rozbudowa obu sieci.

9.2.3. Infrastruktura komunalna i ściekowa

Podmiotem odpowiedzialnym za gospodarkę wodno-kanalizacyjną na terenie Jastrzębia-Zdroju jest Jastrzębski Zakład Wodociągów i Kanalizacji SA (JZWiK). Woda do miasta dostarczana jest z dwóch źródeł:

- Beskidu Wysokiego (miejscowość Moravka), dostarczane przez Severomoravské Vodovody a Kanalizace Ostrava - dostawcę 70% wody pitnej zużywanej na terenie miasta,
- Górnosląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów SA w Katowicach.

Obecny stan sieci wody pitnej w Jastrzębiu-Zdroju jest dobry, co wiąże się przede wszystkim z systematyczną wymianą starych rur stalowych na nowe z tworzyw sztucznych. Obecnie w ponad 90% długości sieci wykorzystywane są rury z tworzyw sztucznych.

Ścieki odprowadzane z obszaru aglomeracji „Jastrzębie-Zdrój” oczyszczane są w dwóch oczyszczalniach ścieków:

- OŚ „Ruptawa” – JZWiK S.A.
- OŚ „Dolna” – JZWiK S.A.

Realizowany w latach 2004-2010 projekt pn. „Gospodarka ściekowa na terenie gmin Jastrzębie-Zdrój, Mszana i Godów” (dofinansowany ze środków Funduszu Spójności), pozwolił na

uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie ww. gmin. Projekt ten pozwolił na ujęcie 100% ścieków z „aglomeracji Jastrzębie-Zdrój” i zlikwidowanie przestarzałych i nierentownych oczyszczalni ścieków.

Stan istniejących sieci określany jest jako dobry. Ze względu na rosnącą ilość osób z nich korzystających wymagają one ciągłej rozbudowy, tak by dostosować ją do rosnącego zapotrzebowania w miarę rozwoju obszarów zabudowanych.

Tabela 11 Struktura dostępu do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Jastrzębiu-Zdroju w latach 2009-2015

Korzystających z instalacji % ogółu ludności	2009 [%]	2010 [%]	2011 [%]	2012 [%]	2013 [%]	2014 [%]	2015 [%]
Wodociągowa	97,6	97,6	97,6	97,7	97,7	100	100
Kanalizacyjna	81,4	82,0	83,0	83,6	83,8	96,7%	98,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: stat.gov.pl/bdl (Bank Danych Lokalnych)

9.3. Degradacja przestrzeni w wyniku szkód górniczych

Termin „degradacja terenu” powstał w celu określenia ciągłego zagrożenia, które niesie rozwój cywilizacji ludzkiej. Można mówić o degradacji środowiska przyrodniczego, terenu, gruntów itp., może mieć ona również zróżnicowany charakter, jednak jest oczywiste, że w procesie zarządzania miastami nie jest racjonalne przywracanie wartości miejscom, które tę wartość posiadają, wyzwaniem jest natomiast przekształcenie struktury miasta w takim kierunku, aby jak najwięcej miejsc uzyskało właściwy stan i znaczenie. Ze względu na górniczy charakter obszarów, na których położonej jest miasto, zbadano poziomo ingerencji w środowisko wywołany działaniami górniczymi.

W Jastrzębiu-Zdroju szkody górnicze powstają na skutek działania następujących podmiotów:

- KWK Borynia-Zofiówka –Jastrzębie,
- KWK Pniówek,

będących własnością Jastrzębskiej Spółki Węglowej SA.

Do najpoważniejszych skutków eksploatacji górniczej zaliczamy:

- zmiany rzeźby terenu, w niektórych przypadkach prowadzące do powstania i rozwoju zagłębień bezodpływowych, a w nich zagłębień lub zalewisk (lokalizacja na północ od Dębiny oraz w dolinie Szotkówki),
- zmiany koryt cieków wodnych, pogarszające warunki przepływu wód (Pszczynka, Szotkówka),
- degradacja krajobrazu, trwałe wyłączenie z produkcji rolnej i leśnej gleb, zamiany stosunków wodnych, itp.

Około 230 ha powierzchni miasta zajmują składowiska odpadów. Są nimi:

- “Pochwacie” o powierzchni 137,75 ha (na terenie miasta ok. 80 ha),
- “Borynia-Jar” o powierzchni 98,68 ha (na terenie miasta 50,54 ha),
- “Kościelniok” o powierzchni 193,57 ha (na terenie miasta 70 ha).

Składowiska te są w dalszym ciągu eksploatowane. Na pozostałych zakończono składowanie i zostały one zerkultywowane.

9.4. Plan Zagospodarowania Przestrzennego

Posiadanie przez miasto miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (MPZP) przyczynia się do większej przejrzystości prowadzenia procesu budowlanego, skraca okres przedinwestycyjny oraz eliminuje wzajemną niespójność wydawanych decyzji o pozwoleniu na budowę w odniesieniu do harmonijnego rozwoju przestrzeni. Posiadanie takiego dokumentu dla obszaru zdegradowanego powinno być jednym z priorytetów władz lokalnych. W ten sposób przyspieszone będą prywatne inicjatywy w tym obszarze i tym samym zmniejszy się obciążenie publicznych finansów zaangażowanych w proces rewitalizacji. W rozdziale poświęconym planowi zagospodarowania przestrzennego uwzględniono zatem opis stanu istniejącego, tj. stanu zaawansowania prac, główne wnioski ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, politykę gminy w tworzeniu MPZP, w tym w szczególności priorytetyzację obszarów objętych MPZP.

Aktualnie Jastrzębie-Zdrój objęte jest w 99 % MPZP, poza terenami obejmującymi linie kolejowe. Oznacza to, że możliwe jest wykorzystanie przestrzeni przy uwzględnieniu określonych granic terenów wydzielonych na funkcje społecznie i gospodarcze.

Ponadto, Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny ze “Studium Uwarunkowań i Kierunków Rozwoju Przestrzennego miasta Jastrzębie-Zdrój”¹⁸, który wyznacza następujące kierunki polityki przestrzennej:

- zahamowanie powstających w układach zabudowy korytarzy terenów otwartych, uniemożliwiających lokalizację dróg i sieci infrastruktury technicznej oraz zapewnienie powiązań ekologicznych pomiędzy terenami otwartymi,
- zahamowanie zjawiska rozpraszania zabudowy na terenach rolniczych o charakterze podmiejskim i wiejskim,
- rewitalizację i humanizację zabudowy w obrębie centrum,
- kształtowanie sieci lokalnych przestrzeni publicznych.

Dokument określa kierunki zmian w strukturze przestrzennej miasta dając możliwość lokalizacji działalności usługowych i produkcyjnych położonych w sąsiedztwie zbudowanej Drogi Głównej Południowej oraz w obrębie stref ekonomicznych. Kierunki rozwoju przyjęte w Studium obejmują:

- rozwój układu komunikacyjnego w mieście,
- rewitalizacja terenów pogórnich

¹⁸Studium Uwarunkowań i Kierunków Rozwoju Przestrzennego miasta Jastrzębie-Zdrój.

oraz

- rozwój infrastruktury kolejowej (plany przywrócenia połączenia kolejowego między Jastrzębiem-Zdrój a sąsiadującymi miastami).

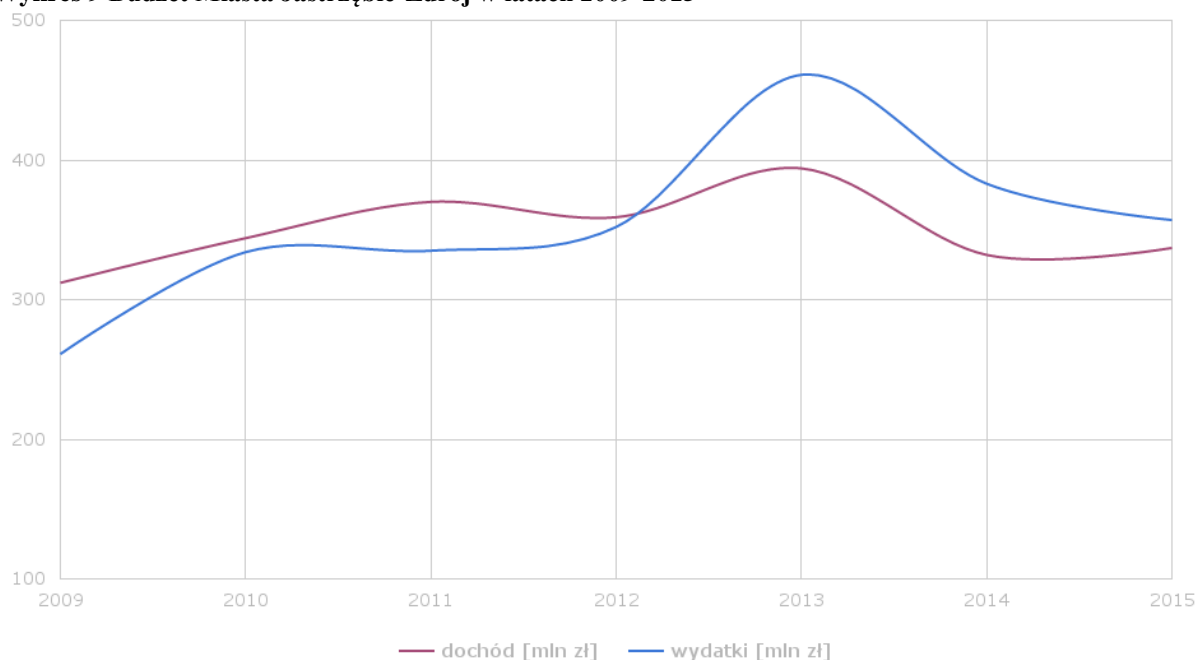
9.5. Wpływ depopulacji i suburbanizacji na strukturę finansową miasta

Stabilność finansowa miasta jest czynnikiem decydującym podczas planowania i realizacji działań rozwojowych w mieście. Wdrażanie tego rodzaju przedsięwzięć poprzedzone jest dogłębną analizą procesów depopulacji, które ze względu na aspekt ekonomiczny decydują o wielkości przyszłych inwestycji. Zbyt gwałtowne i nadmierne osłabienie miasta wynikające z malejącej liczby mieszkańców ogranicza jego dynamikę oraz wpływa negatywnie na jego rolę jako ośrodka rozwoju oraz centrum innowacji. Zjawiska te mają wpływ na wiele obszarów miasta począwszy od rynku mieszkaniowego, poprzez rynek pracy, infrastrukturę społeczną i techniczną, wykorzystanie gruntów, nowych inwestycji itp.

Ubytek liczby ludności odczuwalny jest w pierwszej kolejności w budżecie samorządu. Obniżenie wpływów do kasy miejskiej wynika przede wszystkim ze zmniejszenia się wpływów z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych oraz prawnych. W 2015r. z tego źródła Jastrzębie-Zdrój uzyskało około 16,346 mln zł mniej niż w 2013r. Obniżyły się również przychody podmiotów gospodarczych, szczególnie usługowych.

W ramach niniejszego opracowania dokonano analizy dochodów oraz wydatków miasta w latach 2009-2015. Szczegółowe dane przedstawiono na wykresie poniżej.

Wykres 9 Budżet Miasta Jastrzębie-Zdrój w latach 2009-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Jastrzębie-Zdrój

Analizując powyższy wykres warto zauważyć, że w latach 2009-2012¹⁹ wystąpiła nadwyżka budżetowa. Jednakże już od roku 2013 widoczny jest duży deficyt w wysokości 67 mln zł, który w kolejnych latach stopniowo malał.

Przeważającą grupę wpływów do budżetu miasta stanowią *Dochody od osób fizycznych, prawnych oraz innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej*. Wysokość dochodu miasta w roku 2015 jest o ok. 6% wyższa niż w roku poprzednim, co przy kwocie rzędu mln zł może mieć znaczący wpływ na przyszłe plany rozwojowe. Do drugiej grupy wpływów należą *Różne rozliczenia*, do których zaliczana jest m.in. część oświatowa, stanowiąca najwyższą pozycję w ramach tej grupy. Kolejna grupa to *Gospodarka mieszkaniowa, komunalna i ochrona środowiska*, w której wpływy generowane są z czynszów za lokale mieszkaniowe oraz z opłat za media. Najwyższy wzrost wysokości wpływów w stosunku do całkowitych dochodów nastąpił w grupie *Łączność oraz transport*. Na przestrzeni badanych lata zmiana ta wyniosła 5,59%.

Tabela 12 Dochody miasta według działów klasyfikacji budżetowej na lata 2009-2015 [tys. zł]

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Dochody	312.922 (100%)	344.742 (100%)	370.590 (100%)	359.287 (100%)	394.190 (100%)	332.911 (100%)	377.844 (100%)
Dochody od os. fizycznych, prawnych oraz innych jednostek nieposiadających osobowości	146.950 (46,96%)	150.500 (43,66%)	182.578 (49,27%)	144.158 (40,12%)	150.272 (38,12%)	109.594 (32,92%)	149.956 (39,69%)
Różne rozliczenia	85.821 (27,43%)	88.069 (25,55%)	99.183 (26,76)	105.057 (29,24%)	101.746 (25,81%)	103.380 (31,05%)	103.098 (27,29%)
Ochrona zdrowia, pomoc społeczna inne zadania w ramach polityki społecznej	21.551 (6,89%)	22.952 (6,66%)	24.097 (6,50%)	25.296 (7,04%)	27.296 (6,92%)	29.935 (8,99%)	28.877 (7,64%)
Gospodarka mieszkaniowa, komunalna i ochrona środowiska	23.691 (7,57%)	32.597 (9,46%)	24.584 (6,63%)	26.825 (7,47%)	41.764 (10,59%)	27.220 (8,18%)	40.490 (10,72%)
Łączność oraz transport	5.783 (1,85%)	15.669 (4,54%)	14.073 (3,80%)	32.233 (8,97%)	39.439 (10,01%)	38.280 (11,50%)	28.094 (7,44%)
Szkolnictwo wyższe, oświata i wychowanie, edukacja społeczna	5.307 (1,70%)	5.796 (1,68%)	6.023 (1,63%)	6.952 (1,93%)	10.154 (2,58%)	9.098 (2,73%)	11.104 (2,94%)
Pozostałe działy	23.819 (7,61%)	29.159 (8,46%)	20.052 (5,41%)	18.766 (5,22%)	23.519 (5,975)	15.400 (4,63%)	16.225 (4,29%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: stat.gov.pl (Główny Urząd Statystyczny)

¹⁹źródło: www.sprawdzsamorząd.pl

Oświata i wychowanie oraz Edukacyjna opieka wychowawcza to kategorie, które po stronie wydatków osiągnęły najwyższą wartość. W roku 2015 na tę pozycję przeznaczono od 39,25% budżetu miasta. Większość wydatków w tej kategorii to wynagrodzenia oraz ich pochodne, które stanowią prawie trzy czwarte tej grupy. Na przestrzeni omawianych lat zauważalna jest malejąca tendencja wydatków związanych z kategorią *Ochrona zdrowia, Pomoc społeczna i polityka społeczna*. Główne wydatki w obszarze opieki społecznej to: świadczenia alimentacyjne, rodzinne oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego. *Gospodarka mieszkaniowa, Gospodarka komunalna i ochrona środowiska* to pozycje, które w latach 2009-2015 wiązały się z systematycznym wzrostem nakładów. Z uwagi na liczne inwestycje w badanych latach, kwota wydatków wzrosła z 40,5 mln zł do 53 mln zł, przy czym ich udział w wydatkach budżetowych miasta ogółem zmalał o 0,56%.

W badanych latach w grupie *Transport i łączność* odnotowany został znaczny przyrost wydatków w stosunku do łącznych wydatków miasta. W tej grupie największy udział mają przede wszystkim nakłady na utrzymanie lokalnego transportu zbiorowego oraz dróg publicznych. W tej grupie największe wydatki nastąpiły w roku 2013 oraz 2014. Na transport w Jastrzębiu-Zdroju wydaje się prawie dwukrotnie więcej w porównaniu do średniej województwa i średniej dla kraju.

W poniższej tabeli, w wierszu opisanym jako *Pozostałe*, ujęto wydatki w ramach działów takich jak: *Rolnictwo i łowiectwo, Górnictwo i kopalnictwo, Rybołówstwo i rybactwo, Obsługa długów publicznych, Szkolnictwo wyższe, Różne rozliczenia*. Koszty w ramach powyższych działów wahają się w granicach od 5,31% do 8,43% ogólnych wydatków budżetu miasta. Szczególną uwagę należy zwrócić na dział *Górnictwo i kopalnictwo*, w którym na jednego mieszkańca przypada trzy razy więcej środków niż to ma miejsce w województwie oraz w kraju.

Tabela 13 Wydatki miasta według działów klasyfikacji budżetowej na lata 2009-2015 [tys. zł]

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Wydatki	261.387 (100%)	334.911 (100%)	335.589 (100%)	352.361 (100%)	461.761 (100%)	383.559 (100%)	357.910 (100%)
Oświata i wychowanie, Edukacyjna opieka wychowawcza	102.357 (39,16%)	110.949 (33,13%)	128.583 (38,31%)	132.593 (37,63%)	133.630 (28,94%)	134.938 (35,18%)	140.497 (39,25%)
Ochrona zdrowia, po- moc i polityka społecz- na	44.450 (17,01%)	49.112 (14,66%)	47.475 (14,15%)	48.466 (13,75%)	51.686 (11,19%)	48.082 (12,54%)	48.602 (13,58%)
Gospodarka mieszka- niowa, komunalna	40.504 (15,50%)	42.983 (12,83)	47.185 (14,06%)	47.669 (13,53%)	51.517 (11,16%)	54.726 (14,27%)	53.470 (14,94%)
Administracja publiczna	20.643 (7,9%)	21.336 (6,37%)	24.591 (7,33%)	29.313 (8,32%)	37.125 (8,04%)	24.931 (6,60%)	25.131 (7,02%)
Transport i łączność	20.243 (7,74%)	44.504 (13,29%)	29.438 (8,77%)	47.256 (13,41%)	129.79 (27,07%)	70.950 (18,50%)	38.166 (10,66%)
Kultura, kultura fizycz-	19.318	34.665	43.549	23.641	23.664	27.878	25.228

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
na i sport	(7,39%)	(10,35%)	(12,98%)	(6,71%)	(5,12%)	(7,27%)	(7,05%)
Pozostałe	13.872 (5,31%)	31.362 (9,36%)	14.768 (0,44%)	23.423 (6,65%)	39.160 (8,48%)	27.878 (5,75%)	26.816 (7,49%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: stat.gov.pl (Główny Urząd Statystyczny)

9.6. Sytuacja w zakresie dysponowania gruntami na terenie całego miasta

Kwestia dysponowania nieruchomościami jest w procesie rewitalizacji jedną z kluczowych. Struktura właścicielska determinuje cele, jakie stawia sobie rewitalizacja i środki, jakimi będzie prowadzona. Analiza właścicielska obszaru zdegradowanego wydaje się zatem istotnym narzędziem dla programowania rewitalizacji. W celu prawidłowego określenia celów rewitalizacji poniżej przeprowadzono analizę w zakresie własności gruntów na terenie Jastrzębia-Zdroju.

Na terenie miasta dominują grunty należące do osób fizycznych. Ich udział wynosi 65,45% (5.572ha) ogólnej powierzchni miasta. Kolejną grupą są grunty należące do gminy: 11,08% oraz grunty Skarbu Państwa przekazane do użytku wieczystego: 9,35%. Pozostałe formy własności nie przekraczają łącznie 14,12%. Szczegółowa struktura podziału własności gruntów została przedstawiona w tabeli poniżej.

Tabela 14 Zestawienie statystyczne struktury własności nieruchomości w Jastrzębiu-Zdroju, dane - I półrocze 2016 r.

Rodzaj uprawnienia właścicielskiego			Powierzchnia gruntów [ha]			Udział procentowy w powierzchni [%]		
własność Skarbu Państwa			689			8,1		
grunty Skarbu Państwa oddane w użytkowanie wieczyste			796			9,35		
osób fizycznych	spół. mieszkaniowych	pozostałych osób	63	65	668	7,92	8,16	83,92
własności gmin			943			11,08		
grunty gminy oddane w użytkowanie wieczyste			118			1,38		
osób fizycznych	spół. mieszkaniowych	pozostałych osób	41	39	38	34,75	33,05	32,2
własności osób fizycznych			5.572			65,45		
własności kościołów i związków wyznaniowych			48			0,56		
własności województwa samorządowego			64			0,75		
własności spółek prawa handlowego i stowarzyszeń			180			2,12		
pozostałe grunty			103			1,21		

Razem	8.513	100
-------	-------	-----

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: dane Urzędu Miasta Jastrzębie-Zdrój

9.7. Zasoby mieszkaniowe

Miasto w swoich działaniach może wpłynąć na rozwój infrastruktury mieszkaniowej jako właściciel lub zarządca części zasobów oraz jako podmiot samorządu terytorialnego, stymulując działania sprzyjające temu rozwojowi. W celu poprawy funkcji mieszkaniowej należy określić działania, które mają sprzyjać jej rozwojowi. Jednakże zanim to nastąpi wymagane jest przeprowadzenie szczegółowej analizy stanu zasobów na terenie miasta objętego rewitalizacją. Wykorzystano do tego informacje dostarczone przez jednostki zarządzające poszczególnymi nieruchomościami.

Instytucją zarządzającą gminnym zasobem mieszkaniowym oraz wspólnotami mieszkaniowymi z ramienia miasta jest Miejski Zarząd Nieruchomości. Do jego zadań należy przede wszystkim obsługa administracyjna i finansowa nieruchomości, utrzymanie czystości obiektów, zawieranie i rozwiązywanie umów, wykonywanie robót budowlanych i remontowych.

Szczegółowa charakterystyka budynków poszczególnych zarządców nieruchomości jest następująca.

Górnicza Spółdzielnia Mieszkaniowa posiada 7.169 mieszkań. Budynki będące w zasobach spółdzielni są o zróżnicowanej konstrukcji i roku budowy, zaczynając od małych budynków budowanych w technologii tradycyjnej o kubaturze ok. 2-3 tys. m³, do dużych obiektów wielkopłytowych o kubaturze 70 tys. m³. Obiekty pochodzą z lat 1966-1991. Wszystkie wymienione budynki posiadają wewnętrzną instalację wodociągową i kanalizacyjną, instalację centralnego ogrzewania (zasilaną w ciepło z miejskiego systemu ciepłowniczego za pośrednictwem stacji wymienników). Liczba osób zamieszkujących w lokalach - 15.975.

Towarzystwo Budownictwa Społecznego "Daszek" sp. z o.o. dysponuje 178 mieszkaniami o średniej powierzchni mieszkania od 50 do 70 m². Łączna powierzchnia mieszkań wynosi 9.165 m². Najstarszy budynek ma 15 lat. Liczba osób zamieszkujących w lokalach wynosi 444.

Górnicza Spółdzielnia Budownictwa Mieszkaniowego im. Staszica posiada 937 mieszkań. Większość budynków pochodzi z lat 1988-1992. Są to budynki posiadające od 3 do 5 kondygnacji. Budynki administrowane przez spółdzielnię są wyposażone w media: wodę, gaz, energię elektryczną oraz centralne ogrzewanie i ciepłą wodę użytkową. Liczba osób zamieszkujących w lokalach - 12.323.

Spółdzielnia Mieszkaniowa JAS-MOS posiada 6.025 mieszkań. Budynki będące w zasobach spółdzielni są o zróżnicowanej konstrukcji, wielkopłytowe, wielkoblokowe, monolityczne, wykonane w technologii tradycyjnej. Większość budynków została wzniesiona przed 1989 rokiem. Budynki posiadają instalację elektryczną, gazową, centralnego ogrzewania, 8 budynków nie posiada ubikacji/łazienki. 18 budynków 11-kondygnacyjnych posiada windy. Liczba osób zamieszkująca w lokalach - 13.230 osób.

Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nowa” posiada 7.873 mieszkania. Budynki będące w zasobach spółdzielni są zróżnicowane konstrukcyjne i wielkościowo, mieszkania są wyposażonych w instalacje wodociągowe i kanalizacyjne oraz sanitariaty. W latach 2008-2011 w budynkach wymieniono elementy azbestowe, okna w mieszkaniach oraz na klatkach schodowych. Planowane w najbliższych latach remonty obejmują m.in. ocieplenie ścian lub całych budynków. Liczba osób zamieszkujących w lokalach - 18 298 osób.

Miejski Zarząd Nieruchomości w Jastrzębiu-Zdroju zarządza komunalnym zasobem mieszkaniowym, w skład którego wchodzi:

1. 88 budynków Wspólnoty Mieszkaniowej. Zasoby mieszkaniowe są w dobrym stanie technicznym, wszystkie posiadają węzły sanitarne. Planowane są następujące remonty: termomodernizacja, wymiana stolarki okiennej, wymiana azbestowych elementów.
2. 6 budynków mieszkalnych gminnych. Stan budynków oceniany jest jako bardzo dobry, w pełni wymieniono stolarkę okienną oraz poddano budynki termomodernizacji. Wszystkie lokale znajdujące się w budynkach posiadają kuchnie oraz łazienki.
3. 12 budynków mieszkalnych socjalnych. Stan zasobów jest zróżnicowany. Część budynków została wyremontowana, natomiast w złym stanie technicznym są budynki przy ul. Gagarina 116 oraz ul. Pszczyńskiej 292 i 294. Budynki ze względu na dewastację oraz brak węzłów sanitarnych wymagają remontu.

Na terenie miasta znajdują się pojedyncze budynki powstałe przed 1945 r. Ich stan techniczny wskazuje na konieczność przeprowadzenia remontów oraz dostosowania ich do aktualnych standardów mieszkaniowych. Większość zasobów MZN została wzniesiona przed 1989 rokiem. Ich stan jest określany jako dobry, budynki częściowo zostały poddane termomodernizacji oraz wymianie stolarki okiennej i drzwiowej. W kolejnych latach zaplanowano wykonanie niezbędnych remontów w pozostałych budynkach wymagających interwencji, szczegółowy opis w tabeli poniżej.

Tabela 15 Liczba budynków z podziałem na lata budowy, dane - I półrocze 2016 r.

Właściciele	Liczba lokali mieszkaniowych	Liczba budynków sprzed 1945 r.	Liczba budynków sprzed 1989 r.	Liczba budynków po 1989 r.	Stan techniczny budynków
Górnicza Spółdzielnia Mieszkaniowa	7.169	0	93	1	Planowane remonty dotyczą: instalacji gazowych, elektrycznych oraz centralnego ogrzewania, oświetlenia klatek, kominów, dachów, malowania klatek, ocieplanie ścian oraz wymiany stolarki okiennej, remonty chodników.
TBS „Daszek” sp. z o.o.	178	0	0	5	Stan techniczny określany jako dobry. Remontu wymaga jedynie budynek przy ul.1 maja 15 (przedwojenny wynajmowany budynek).
Górnicza Spółdzielnia Budownictwa Mieszkaniowego im. Staszica	937	0	9	31	Stan techniczny określany jako dobry. Planowane remonty dotyczą: ocieplenia, ogrzewania, malowania elewacji oraz ścian, wymiany drzwi.

Właściciele	Liczba lokali mieszkaniowych	Liczba budynków sprzed 1945 r.	Liczba budynków sprzed 1989 r.	Liczba budynków po 1989 r.	Stan techniczny budynków
Spółdzielnia Mieszkaniowa JAS-MOS	6.025	0	109	0	Planowane remonty dotyczą: komińców, ocieplenia budynków, wymiany instalacji gazowej, modernizacji instalacji c.o., remonty chodników oraz powierzchni dojazdowych.
Spółdzielnia Mieszkaniowa "Nowa"	7.873	0	76	0	Planowane remonty dotyczą ocieplenia poszczególnych ścian lub całych budynków.
Miejski Zarząd Nieruchomości w Jastrzębiu – Zdroju	2.172	b.d	b.d	3	Większość zasobów MZN została wzniesiona przed 1989 rokiem. Ich stan jest określany jako dobry, budynki częściowo zostały poddane termomodernizacji oraz wymianie stolarki okiennej i drzwiowej. W kolejnych latach zaplanowano wykonanie niezbędnych remontów w pozostałych budynkach. W złym stanie technicznym są budynki przy ul. Gagarina 116 oraz ul. Pszczyńskiej 292 i 294. Budynki ze względu na dewastację oraz brak węzłów sanitarnych wymagają remontu.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: dane Urzędu Miasta Jastrzębie-Zdrój oraz poszczególnych spółdzielni mieszkaniowych i TBS „Daszek”.

9.7.1. Stan infrastruktury techniczno-sanitarnej mieszkań

Wszystkie budynki znajdujące się w zasobach spółdzielni mieszkaniowych oraz TBS „Daszek” są wyposażone w instalację wodno-kanalizacyjną. Ich stan w większości określany jest jako dobry.

Poniżej przedstawiono listę budynków należących do Miejskiego Zarządu Nieruchomości, które wymagają remontów ze względu na długotrwałą dewastację oraz niewystarczający standard mieszkaniowy (brak węzłów sanitarnych).

Tabela 16 Dane dotyczące stanu sanitarnego budynków na terenie Jastrzębia-Zdrój, dane - I półrocze 2016 r.

Wyposażenie sanitarne budynków		
Niewyposażone w instalację wodociągową (166 lokali)	Niewyposażone w instalację kanalizacyjną (185 lokali)	Niewyposażone w łazienkę /ubikację (205 lokali)
ul. Pszczyńska 292, 61 lokali, ul. Pszczyńska 294, 99 lokali, ul. Armii Krajowej 90, 1 lokal, ul. Armii Krajowej 92, 3 lokale, ul. Armii Krajowej 94, 2 lokale, ul. Gagarina 116, 7 lokali.	ul. Pszczyńska 292, 65 lokali, ul. Pszczyńska 294, 99 lokali, ul. Armii Krajowej 90, 1 lokali, ul. Armii Krajowej 92, 3 lokali, ul. Armii Krajowej 94, 2 lokali, ul. Gagarina 116, 7 lokali.	ul. Pszczyńska 292, 85 lokali, ul. Pszczyńska 294, 99 lokali, ul. Armii Krajowej 90, 1 lokal, ul. Armii Krajowej 92, 5 lokale, ul. Armii Krajowej 94, 6 lokali, ul. Armii Krajowej 96, 3 lokale,

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Jastrzębie-Zdrój

9.8. Podsumowanie

Stan infrastruktury drogowej na terenie miasta określony jest jako dobry.

Na terenie miasta odnotowano infrastrukturę wymagającą termomodernizacji.

W celu usprawnienia komunikacji zalecana jest kontynuacja działań prowadzonych przez władze miasta, mających na celu przywrócenie kolejowej komunikacji pasażerskiej w mieście.

Infrastruktura energetyczna i gazowa:

1. Dzięki prowadzonej modernizacji sieci w ostatnich latach zauważalny jest wzrost liczby odbiorców usług.
2. Ze względu na rozwój przestrzenny miasta konieczny jest dalszy rozwój infrastruktury technicznej na obszarach nowo zasiedlonych.

Infrastruktura ściekowa i komunalna:

1. W ostatnich pięciu latach zauważalny jest wzrost liczby osób korzystających z instalacji kanalizacyjnej. Taki wynik jest możliwy dzięki prowadzonej rozbudowie sieci oraz polepszeniu jej stanu istniejącego.

Stan środowiska naturalnego:

1. Na skutek budowy kopalń i intensywnej eksploatacji węgla na terenie doszło do naruszenia struktury środowiska naturalnego oraz utraty przez miasto walorów turystycznych.
2. Składowiska odpadów górniczych i rozlewiska związane z działaniem jastrzębskich kopalń wpływają niekorzystnie na atrakcyjność miasta.
3. Konieczne jest podjęcie działań zapobiegających nieuzasadnionemu przeznaczaniu terenów rolniczych na cele nierolnicze i nieleśne między innymi poprzez koncentrację zabudowy.

Infrastruktura mieszkaniowa:

1. Na terenie miasta rozróżnić można dwa rodzaje zabudowy: wielorodzinną (bloki wielorodzinne do 10 pięter) oraz zabudowę niską (domki jednorodzinne, wolnostojące).
2. Stan techniczny infrastruktury jest niejednorodny. Część budynków nie posiada węzłów sanitarnych oraz wymagana jest wymiana azbestowych elementów.
3. Należy wzmocnić rolę obszarów, które pełnić będą rolę centrum miasta.
4. Należy podjąć działania zorientowane na wykorzystanie walorów krajobrazowych i wpisujące się w potrzeby mieszkańców, które będą prowadzone z poszanowaniem wartości środowiska, krajobrazu i obszarów rolniczych.

Dziedzictwo kulturowe:

- W celu zwiększenia standardu użytkowego modernizacji wymagają obiekty zabytkowe znajdujące się w Wojewódzkim Rejestrze Zabytków oraz Gminnej Ewidencji Zabytków. Większość obiektów zabytkowych będących własnością miasta jest systematycznie modernizowana. Problemem jest modernizacja budynków będących w rękach osób prywatnych, na którą miasto nie ma wpływu.
- Należy pamiętać o zachowaniu harmonizacji nowoprojektowanej architektury z zabytkowym otoczeniem, likwidacji obiektów tymczasowych (kiosków, straganów), będących obiektami dyszarmicznymi.
- Celem prac konserwatorskich winno być nie tylko podniesienie walorów estetyczno-plastycznych obiektów, lecz także usunięcie przyczyn ich niszczenia i zagrożeń stanu po to, by efekt modernizacji był długotrwały, np. zagospodarowanie zdegradowanej części miasta np. OWN-u na cele przyrodniczo-kulturalne.

10. Szczegółowy opis sytuacji w sferze gospodarczej

10.1. Wstęp

Sytuacja gospodarcza to zespół elementów, który, w danym okresie, określa kondycję lub stan regionu lub miasta w odniesieniu do wytwarzania towarów, usług i innych zasobów finansowych. W tym rozdziale Programu opisano, więc głównych pracodawców działających na terenie Jastrzębia-Zdroju. Kolejna część poświęcona została charakterystyce osób pracujących na terenie miasta, ich wykształceniu i kwalifikacji. W ostatnich dwóch podrozdziałach omówione zostały główne trendy charakteryzujące sytuację gospodarczą miasta oraz warunki prawne, w jakich funkcjonują przedsiębiorcy.

10.2. Identyfikacja głównych pracodawców

Analizę struktury gospodarczej miasta należy rozpocząć od omówienia struktury rozkładu liczby firm działających w poszczególnych sekcjach PKD²⁰. W celu zachowania przejrzystości zaprezentowano sekcje najistotniejsze dla miasta, czyli te o udziale powyżej 2% w ogólnej liczbie podmiotów w 2015 r.

Tabela 17 Ilość podmiotów gospodarki narodowej działających w Jastrzębiu-Zdroju według sekcji PKD w latach 2010-2015 oraz ich struktura w 2015 r.

Sekcja	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Struktura w 2015
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	2.054	1.977	1.958	1.937	1.882	1.819	30,65%
Sekcja F – Budownictwo	608	607	624	632	625	629	10,60%
Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	441	442	466	472	484	488	8,22%
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	370	382	382	395	402	443	7,47%
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	360	369	380	380	363	374	6,30%
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	367	351	327	325	325	328	5,53%
Sekcja P – Edukacja	228	245	294	314	309	313	5,27%

²⁰ Klasyfikacja PKD według układu z 2007 r.

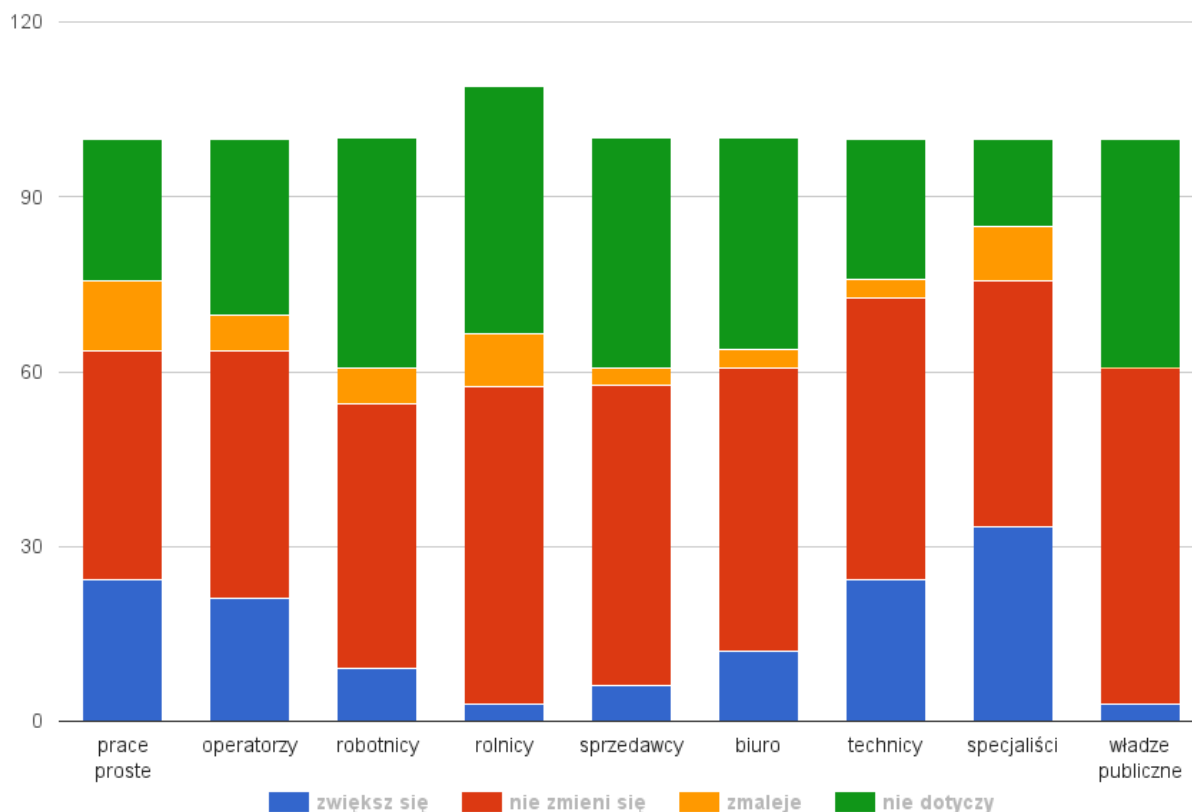
Sekcja	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Struktura w 2015
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	309	307	321	321	304	300	5,06%
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	300	288	275	271	262	253	4,26%
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	225	231	227	224	220	222	3,74%
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	180	191	198	201	213	222	3,74%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: stat.gov.pl/bdl (Bank Danych Lokalnych)

Dane w powyższej tabeli pokazują, że najliczniej reprezentowana jest *sekcja G (handel)* - prawie co czwarte przedsiębiorstwo zajmuje się tą działalnością. Duże znaczenie dla miasta ma również *Budownictwo*, w którym działa prawie 11% firm oraz *Pozostała działalność usługowa* określana jako sekcja S i T. Na końcu listy są firmy działające w obszarze związanym z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi oraz związane z obsługą rynku nieruchomości. Udział każdej z tych sekcji nie przekracza 4,0% i łącznie w 2015 r. działały w nich 444 firmy.

Przedsiębiorcy zakładający wzrost zatrudnienia w przeciągu następnych 5 lat mówią przede wszystkim o zatrudnieniu pracowników fizycznych (23,1%). Pożądanymi będą również przedstawiciele handlowi (11,5%), mechanicy (11,5%) oraz operatorzy (pracownicy fizyczni) (11,5%). Ponad 5,0% firm wskazało też na zapotrzebowanie na takich pracowników jak księgowi (7,7%).

Wykres 10 Prognozy zatrudnienia w latach 2017-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Raport z badań ilościowych pn. "Zawody deficytowe i nadwyżkowe na lokalnym rynku pracy"

Powyższe dane statystyczne prezentują profil gospodarczy miasta w ujęciu sektorowym. Innym punktem oceny jest ujęcie podmiotowe, w którym opisane zostaną indywidualnie te podmioty gospodarcze, których znaczenie dla miasta jest najistotniejsze.

Głównym pracodawcą w Jastrzębiu-Zdroju jest Jastrzębska Spółka Węglowa SA. Jest ona dodatkowo największym producentem węgla koksującego w Unii Europejskiej. Obecnie Spółka zarządza sześcioma zakładami:

- Borynia-Zofiówka-Jastrzębie,
- Budryk,
- Krupiński,
- Pniówek,
- Knurów-Szczygłowice,
- Zakład Logistyki Materiałowej.

Jastrzębska Spółka Węglowa SA jest w mieście największym pracodawcą, ale nie jedynym. Wśród innych firm działających na terenie miasta warto wyróżnić następujące (dane - I półrocze 2016 r.):

- Prymat Sp. z o.o., producent przypraw, mieszanek i suszy oraz uniwersalnej przyprawy do potraw Kucharek Smak, Asta, Prymat GastroLine, Avokádo i Nadir, zatrudnienie: ok. 600 osób,

- *Elplast+ Sp. z o.o.* produkcja rur i profili z polietylenu i polipropylenu metodą wytłaczania oraz wielko- i małogabarytowych wyrobów z polietylenu metodą rototworzenia, autoryzowany dystrybutor systemu Victaulic w Polsce, zatrudnienie: ok. 100 osób,
- *Jastrzębskie Zakłady Remontowe Sp. z o.o.*, firma usługowo-produkcyjna, która od ponad 15 lat specjalizuje się w remontach i modernizacji maszyn i urządzeń górniczych, zatrudnienie: 400 osób,
- *Przedsiębiorstwo Gospodarki Wodnej i Rekultywacji SA*- należy do Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej SA. Przedsiębiorstwo zajmuje się oczyszczaniem ścieków oraz uzdatnianiem i doprowadzaniem wody dla celów przemysłowych i do nawodnień rolniczych, zatrudnienie: 277 osób,
- *Centralne Laboratorium Pomiarowo-Badawcze Sp. z o.o.*, powstało na bazie majątku kopalń w wyniku restrukturyzacji usług laboratoryjnych w zakładach Jastrzębskiej Spółki Węglowej SA, prowadzi usługi badawcze i inspekcyjne oraz szkoleniowe, zatrudnienie: ok. 270 osób,
- *Spółka Energetyczna Jastrzębie SA*, produkuje energię elektryczną oraz energię ciepłą dla potrzeb przemysłowych oraz dla ludności miasta Jastrzębia-Zdroju i okolic, sprężone powietrze i chłód dla kopalń Jastrzębskiej Spółki Węglowej SA, oraz świadczy usługi produkcyjne, handlowe, remontowe i inwestycyjne związane z energetyką, zatrudnia ok. 383osoby,
- *Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Górnictwo ROW-JAS Sp. z o.o.*, produkcja wszelkich konstrukcji stalowych spawanych, kompleksowych konstrukcji zbrojenia sztybowego i urządzeń sztybowych oraz obudów chodnikowych i skrzyżowań z kształtownika górnictwa V29 i V36, zatrudnienie: ok. 250 osób.

10.3. Charakterystyka rynku pracy

Kolejnym etapem analizy jest badanie, w jaki sposób struktura gospodarcza miasta przekłada się na oferty pracodawców kierowane na rynek pracy. Poniższa tabela obrazuje zainteresowanie pracodawców poszukiwaniem pracowników, według wielkiej grupy zawodów, za pośrednictwem Urzędu Pracy w Jastrzębiu-Zdroju. Wartości poniżej „1” należy interpretować jako oferty pracy częściej zamieszczane na portalach internetowych, są one niedoreprezentowane w przedmiotowym Urzędzie Pracy.

Tabela 18 Wskaźnik niedopasowania struktury ofert pracy w 2015 roku

Nazwa grupy zawodów	Wskaźniki struktury (%)		Wskaźnik niedopasowania struktury ofert pracy
	Oferty w Internecie w roku 2015	Oferty pracy PUP w roku 2015	
Kierowcy	13,56%	0,61%	0,04
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	0,42%	9,25%	21,84

Nazwa grupy zawodów	Wskaźniki struktury (%)		Wskaźnik niedopasowania struktury ofert pracy
Pracownicy biurowi	0,85%	10,73%	12,66
Pracownicy usług i sprzedawcy	30,08%	21,25%	0,71
Pracownicy wykonujący prace proste	0,00%	30,86%	-
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	0,00%	14,90%	-
Rolnicy, Ogrodnicy, Leśnicy i Rybacy	0,00%	0,36%	-
Specjaliści	38,56%	3,61%	0,09
Technicy i inny średni personel	16,53%	8,44%	0,51

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie Jastrzębie-Zdrój w 2016 roku.*

Najczęściej zgłaszane do Urzędu Pracy w Jastrzębiu Zdroju oferty pracy należą do grup: *Pracownicy wykonujący prace proste* - 30, 86% oraz *Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy*- odpowiednio 14,90%. Dla obu grup nie można wyliczyć wskaźnika niedopasowania struktury ze względu na brak ofert internetowych. Następne grupy w których oferty są reprezentowane w tutejszym Urzędzie to zawody należące do drugiej wielkiej grupy zawodów *Operatorzy maszyn i urządzeń* z 21,84 oraz *Pracownicy biurowi* 12,66. W pozostałych trzech wielkich grupach zawodów, oferty pracy w Urzędzie Pracy w Jastrzębiu-Zdroju są niedoreprezentowane.

10.3.1. Instytucje działające na rzecz wsparcia i rozwoju przedsiębiorczości

Pomimo dominacji na lokalnym rynku jednego pracodawcy podejmowane są próby dywersyfikacji oferty. Podejmują się tego zadania następujące instytucje:

- Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna SA. Podstrefa Jastrzębsko-Żorska (KSSE SA),
- Jastrzębskie Centrum Organizacji Pozarządowych z projektem pn. Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Subregionu Zachodniego,
- Jastrzębska Rada Biznesu,
- Jastrzębski Klaster Innowacji,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Punkt Pośrednictwa Pracy,
- Gminne Centrum Informacji.

Zgodnie z decyzją Rady Ministrów KSSE SA funkcjonować będzie do 2026 roku. Spółka odpowiedzialna jest za zarządzanie terenami inwestycyjnymi położonymi na południu woje-

wództwa śląskiego i w Myślenicach²¹. W 2015 roku strefa pozyskała inwestycje warte w sumie 1,07 mld zł, dzięki którym powstaje 968 nowych miejsc pracy. Prognoza na 2016 r. zakłada podobną wartość inwestycji, jednak powinny one przynieść znacząco więcej miejsc pracy - łącznie nawet 1,5 tys.

Na terenie Jastrzębia-Zdroju działa podstrefa Jastrzębsko-Żorska KSSE, która w roku 2014 skupiała 61 firm. Stworzyły one 10.734 miejsca pracy (docelowo ma być ich nawet 18.900) utworzone dzięki ponad 4,7 mld zł nakładów inwestycyjnych. W grudniu 2015 r. wydano dwa zezwolenia dla firm na terenach w Raciborzu oraz sprzedała działkę o powierzchni ponad 1,2 ha spółce zajmującej się projektowaniem i budową maszyn - Soning-Stal, która zadeklarowała nakłady inwestycyjne w wysokości 4 mln zł i zatrudnienie 14 pracowników. Z kolei działkę o powierzchni 1,2 ha nabyło ZBM Głombik, spółka zajmująca się produkcją elementów metalowych, która chce ponieść nakłady inwestycyjne w kwocie 2,5 mln zł i deklaruje zatrudnienie 10 nowych pracowników. W roku 2016 zaplanowano kolejne spotkania z potencjalnymi inwestorami zainteresowanymi niedużymi działkami na terenie Raciborza. Terenami są zainteresowane głównie firmy z branży budowlanej i maszynowej. Deklarują kilka milionów nakładów inwestycyjnych.

Zadania podejmowane przez Podstrefę to m.in.:

- poszukiwanie nowych inwestorów, tworzących miejsca pracy,
- poszukiwanie nowych i rozwój istniejących terenów inwestycyjnych,
- modernizacja infrastruktury na terenach inwestycyjnych,
- aktywna pomoc dla inwestorów (gminne procedury przygotowywania i sprzedaży nieruchomości, negocjacje z prywatnymi właścicielami).

Jednym z podstawowych narzędzi, w oparciu o które działa strefa, to ulgi. W Katowickiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej SA reguluje je odpowiednia uchwała Rady Miasta Jastrzębie-Zdrój z 20 grudnia 2007 roku. Zwalniane są z podatku od nieruchomości budynki i budowle stanowiące własność lub będące w użytkowaniu wieczystym przedsiębiorców, którzy zrealizują nową inwestycję na terenie jednej ze stref. Nieruchomości podlegające zwolnieniu muszą być związane z nową inwestycją. Zwolnieniu z podatku na podstawie tej uchwały nie podlegają wielkopowierzchniowe obiekty handlowe w rozumieniu ustawy z dnia 11 maja 2007 r. o tworzeniu i działaniu wielkopowierzchniowych obiektów handlowych. W KSSE SA istnieje również możliwość skorzystania z pomocy publicznej w formie zwolnienia w podatku dochodowym do 25% poniesionych nakładów inwestycyjnych. Dla małych i średnich przedsiębiorców maksymalną intensywność pomocy publicznej podnieść można odpowiednio o 10% i 20%. Istnieje również możliwość uzyskania wsparcia w powiązaniu z tworzonymi miejscami pracy. Łączna kwota ulgi podatkowej może wynieść 25% dwuletnich kosztów zatrudnienia na nowo stworzonych miejscach pracy w strefie. Dla średnich i małych przedsiębiorstw zwolnienia podatkowe wynoszą odpowiednio 10% i 20% więcej. Warunkiem dodatkowym związanym z tą pomocą jest okres trwałości inwestycji wynoszący minimum pięć lat dla dużych firm i trzy lata dla małych i średnich.

²¹ Dane z roku 2013 za: <http://zory.naszemiasto.pl/>.

Pozyskiwanie nowych inwestorów oraz rozwój miasta to priorytety realizowane w polityce gospodarczej władz Jastrzębia-Zdroju. W celu zapewnienia właściwego klimatu inwestycyjnego w mieście uchwalane są korzystne regulacje prawa lokalnego m.in. w sprawie zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Efektem dotychczasowych prac jest wskazanie obszarów produkcyjnych, usługowych, centro twórczych, mogących zaktywizować działalność gospodarczą.

Na bieżąco prowadzone są kompleksowe działania promocyjne, mające na celu zwiększenie stopnia rozpoznawalności oferty inwestycyjnej m.in. za pośrednictwem specjalistycznej prasy, branżowych portali internetowych czy też poprzez uczestnictwo w imprezach targowo-wystawienniczych w kraju i za granicą.

W celu znaczącego wzmocnienia działań promocyjnych, Jastrzębie-Zdrój aplikuje o dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej projektów mających na celu szeroko rozumianą promocję gospodarczą i inwestycyjną.

Należy tutaj wymienić takie przedsięwzięcia jak:

- Projekt pn. „Zainwestuj w Jastrzębiu Zdroju!”, którego przedmiotem było przeprowadzenie kampanii promocyjnej ofert inwestycyjnych.
- Projekt pn. „Jastrzębie-Zdrój – Twój Partner w biznesie, promocja terenów inwestycyjnych Jastrzębia-Zdroju” mający na celu promocję gospodarczą miasta w tym ofert inwestycyjnych poprzez udział w największych międzynarodowych targach inwestycyjnych w Cannes, Mediolanie, Monachium oraz Barcelonie.

Inwestowanie na usytuowanych w mieście obszarach Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej SA, wiąże się nie tylko z możliwością skorzystania z ulg i preferencji, lecz zapewnia lokalizację inwestycji w strategicznych dla miasta rejonach. Obszary te charakteryzują się największą dynamiką przekształceń zarówno pod kątem nowych inwestycji gospodarczych jak również rozwoju infrastruktury oraz rozbudowy połączeń drogowych. Najważniejsze inwestycje w tym zakresie to m.in.:

- Budowa dróg publicznych wraz z uzbrojeniem na rewitalizowanym terenie byłej KWK Moszczenica w Jastrzębiu-Zdroju (w tym bezpośrednio przy terenie KSSE Pole Moszczenica) (RPO WSL 2007-2013);
- Budowa Drogi Głównej Południowej (RPO WSL 2007-2013);
- Odprowadzanie ścieków z terenów przeznaczonych pod inwestycje w Jastrzębiu Zdroju - Pole Ruptawa i Pole Bzie (PHARE 2000 Spójność Społeczna i Gospodarcza);
- Modernizacja ulicy Libowiec jako drogi dojazdowej do terenów inwestycyjnych w Jastrzębiu-Zdroju (EFRR w ramach ZPORR);
- Budowa dróg na terenie byłej KWK "Moszczenica" w Jastrzębiu Zdroju", "Program łagodzenia w regionie śląskim skutków restrukturyzacji zatrudnienia w górnictwie węgla kamiennego";
- Modernizacja DW 937 (EFRR w ramach RPO WSL 2007-2013);
- Modernizacja ulicy Armii Krajowej (EFRR w ramach ZPORR 2004-2006).

W kolejnej tabeli scharakteryzowano poszczególne obszary inwestycyjne pod względem lokalizacji, powierzchni i przeznaczenia. Dzięki temu można oszacować ich możliwości wykorzystania w projektowaniu narzędzi rewitalizacyjnych.

Tabela 19 Charakterystyka zasadniczych terenów inwestycyjnych w mieście Jastrzębie-Zdrój, dane - I półrocze 2016 r.

Lokalizacja terenu	Powierzchnia [ha]	Przeznaczenie terenu	Krótką charakterystyka
KSSE Pole Moszczenica Teren położony wzdłuż ul. Moszczenickiej.	2,50	na rozwój przemysłu i usług	Struktura własnościowa: – prywatna spółka Elementy uzbrojenia terenu: – elektryczność: TAK – gaz: przyłącze w odległości ok. 100 m – woda: $\varnothing$ 110 PE w – kanalizacja: $\varnothing$ 200 ks
KSSE Pole Bzie Obszar o bardzo dobrej dostępności komunikacyjnej, w pobliżu drogi nr 933. Obszar usytuowany w odległości ok. 6 km od węzła autostrady A1.	3,88	tereny produkcyjno – usługowe infrastruktura techniczna drogi publiczne i wewnętrzne	Struktura własnościowa: – Skarb Państwa – Agencja Nieruchomości Rolnych Elementy uzbrojenia terenu: – elektryczność: 2 stacje transformatorowe – gaz: przyłącze w odległości ok. 100 m – woda: TAK – kanalizacja: TAK
KSSE Pole Moszczenica Osiedle Zdrój, zachodnia część miasta. Dostępność komunikacyjna Obszar usytuowany w odległości ok. 6 km od węzła autostrady A1. Powierzchnia	20,78	teren produkcyjno-usługowy	Struktura własnościowa: – Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. – miasto Jastrzębie-Zdrój Elementy uzbrojenia terenu: – elektryczność: TAK – gaz: TAK – woda: TAK – kanalizacja: TAK
KSSE Pole Ruptawa Teren położony wzdłuż ul. Żwirki i Wigury.	7,69	teren przemysłowo – usługowy	Struktura własnościowa: – Skarb Państwa – Agencja Nieruchomości Rolnych – Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. Elementy uzbrojenia terenu: – elektryczność: do 400 kV – gaz: przyłącze w odległości ok. 50 m – woda: $\varnothing$ 110 PE w – kanalizacja: $\varnothing$ 200 ks
Dębina Teren położony wzdłuż Drogi Głównej Południowej	23,09	teren przemysłowo – usługowy	Struktura własnościowa: – Skarb Państwa – Agencja Nieruchomości Rolnych Elementy uzbrojenia terenu: – elektryczność: linia wysokiego napięcia – gaz: TAK – woda: TAK – kanalizacja: BRAK

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: jastrzebie.pl/dla-inwestorow

Na terenie miasta funkcjonuje Jastrzębskie Centrum Organizacji Pozarządowych. Centrum swoje działania kieruje do organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, grup nieformalnych oraz grup inicjatywnych działających w obszarze pożytku publicznego poprzez:

- udostępnienie pomieszczenia na spotkania, szkolenia, imprezy okolicznościowe, akcje społeczne,
- udostępnienie adresu Centrum do korespondencji,
- prowadzenie skrzynek kontaktowych,
- udostępnienie sprzętu biurowego: komputera, drukarki, telefonu, faksu, możliwość korzystania z Internetu i inne,
- poradnictwo, organizację szkoleń, warsztatów,
- udostępnienie prasy, publikacji i materiałów związanych działalnością organizacji pozarządowych,
- prowadzenie działań integrujących organizacje pozarządowe,
- promowanie organizacji pozarządowych i wolontariatu,
- inne działania w ramach współpracy Miasta Jastrzębie-Zdrój z organizacjami pozarządowymi.

Ponadto w ramach Centrum do dnia 30 czerwca 2015 r. realizowany był projekt pn. „Inkubator Ekonomii Społecznej” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, który oferował bezpłatne formy wsparcia jak: doradztwo bieżące i specjalistyczne, szkolenia, działania wspierające lokalne partnerstwa na rzecz ekonomii społecznej.

W związku z realizacją projektu na terenie miasta funkcjonuje Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Subregionu Zachodniego. Realizację projektu przewidziano na okres 01.08.2015 do 31.07.2018 roku (36 miesięcy). Jego głównym celem jest podniesienie potencjału sektora ekonomii społecznej oraz zwiększenie szans na zatrudnienie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu subregionu zachodniego województwa śląskiego. Główne działania projektu to świadczenie usług animacyjnych oraz mających na celu rozwój sektora ekonomii społecznej, a także usług wsparcia powstawania nowych przedsiębiorstw społecznych i funkcjonowania istniejących przedsiębiorstw społecznych. Grupę docelową projektu stanowią: osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, podmioty ekonomii społecznej i ich pracownicy, pracownicy jednostek sektora finansów publicznych oraz partnerzy społeczni i gospodarczy, w tym przedsiębiorcy.

Inne instytucje działające w tym obszarze to Jastrzębska Rada Biznesu przy Prezydencie Miasta Jastrzębie-Zdrój i Jastrzębski Klaster Innowacji. Do kompetencji tej pierwszej należy m.in.: inicjowanie działań mających na celu rozwój gospodarczy miasta, współdziałanie przy tworzeniu i realizowaniu strategii rozwoju miasta i opiniowaniu istniejących i nowopowstających programów w zakresie inicjatyw i decyzji prezydenta w zakresie rozwoju gospodarczego, informowanie o funkcjonowaniu przedsiębiorców, podejmowanie inicjatyw wspierających i działających na rzecz współpracy samorządu z przedsiębiorcami i naukowcami, propagowanie Społecznej Odpowiedzialności Biznesu (CSR).

Zadaniem Jastrzębskiego Klastra Innowacji jest wspieranie i rozwijanie miasta oraz lokalnych przedsiębiorstw. Powstał jako oddolna inicjatywa przedsiębiorców, którzy dostrzegają ekonomiczny sens ze współpracy klastrowej, która pozwala otworzyć rynek na szerszą współpracę i wielkoskalowe działania. Głównym założeniem Klastra jest wspieranie innowacji i nowości, wypracowywanych z pomocą środowisk naukowych i badawczych a następnie – komer-

cializacja wyników badań, wdrażanie innowacji i budowanie konkurencyjności podmiotów skupionych w klastrze. Powstał on w czerwcu 2015 r. z inicjatywy przedsiębiorców: FLY-MORE sp. z o.o.; FIS-SST sp. z o.o.; ELPLAST sp. z o.o.; HAGA PLUSC sp. z o.o.; Prymat sp. z o.o.; NOWA COMPUTER S.C.; CARBO-ECO sp. z o.o.; P.H.U PROGRES; SPEDY-CJA PAWBUD sp. z o.o.; JAGÓDKA s.j.; JAGODEX sp. z o.o.; SUPER NOWA; F.H.U ROMA; ACARTUS SA; PGB sp. z o.o; Firma Antończyk s.j.; PTHU Bielaszka; FRB Mituła Dariusz; VETURI Sp. z o.o.

10.3.2.   Możliwości aktywacji zawodowej interesariuszy na obszarze miasta

Ostatnim krokiem analizy w tym rozdziale jest zbadanie potencjału jednego z narzędzi rewitalizacyjnych, jakim jest wsparcie powstawania i rozwoju mikrofirm, dla których klientem są przede wszystkim firmy duże działające w głównych branżach gospodarki. Zostało wykonane to w dwóch krokach. W pierwszym określono skłonność mieszkańców miasta do samodzielnego podejmowania działalności gospodarczej. W drugim, zaprognozowano rozwój głównych branż gospodarki Jastrzębia-Zdroju do roku 2020.

Przedsiębiorczość mieszkańców Jastrzębia-Zdroju oparto o analizę danych historycznych z okresu 2011-2015. Wskaźnik GUS prezentujący ilość osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności pokazuje, że w okresie ostatnich 4 lat utrzymywał się on na poziomie 48-49 osób. Wynika z tego, że mniej niż 5% mieszkańców miasta prowadzi swoją działalność gospodarczą. Warto w tym miejscu przytoczyć słowa autorów “Strategii Rozwoju Miasta Jastrzębie-Zdrój do roku 2020. Program rozwoju”, zgodnie z którymi wskaźnik ten jest jednym z najniższych w kraju i najniższym w województwie śląskim. Potwierdzają tą opinię dane statystyczne GUS. Dla Polski w roku 2015 wskaźnik wyniósł 77osób, dla Śląska 73, a dla powiatu rybnickiego jest na poziomie 56 osób.

Przyczyn niskiego zaangażowania mieszkańców w działalność na własny rachunek jest kilka. Wśród najistotniejszych należy wymienić:

- mało zróżnicowany profil gospodarczy miasta,
- silne powiązanie lokalnego rynku pracy z jednym, dużym pracodawcą,
- niski poziom bezrobocia,
- postrzeganie miasta jako miejsca, w którym dominuje przemysł górniczy²².

W ramach Urzędu Miasta Jastrzębie-Zdrój od 2003 r. funkcjonuje Gminne Centrum Informacji. Placówka ta jest ukierunkowana na aktywizację społeczności lokalnej, w kierunku pomocy w poszukiwaniu pracy oraz udzielaniu informacji przedsiębiorcom w zakresie wsparcia ich działalności ze środków z Unii Europejskiej czy też funduszy krajowych. Z kolei osoby bezrobotne zainteresowane rozpoczęciem działalności gospodarczej mogą uzyskać informacje nt. możliwości pozyskania środków czy to z funduszy krajowych czy też z Unii Europejskiej na ten cel. Wyżej wymienione podmioty mogą również wziąć udział w organizowanych przez GCI branżowych szkoleniach czy też spotkaniach informacyjnych. Dodatkowo mieszkańcy

²²Na podstawie podsumowania wyników diagnozy strategicznej przeprowadzonej na potrzeby opracowania “Strategii Rozwoju Miasta Jastrzębie-Zdrój do roku 2020. Program rozwoju”, s. 10-11.

miasta mogą uczestniczyć w comiesięcznych konsultacjach z pracownikami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Ponadto opracowane i wydane są publikacje adresowane dla przedsiębiorców. Z kolei szukający zatrudnienia i stawiający pierwsze kroki na rynku pracy mogą skorzystać z porad zawartych w przygotowanym dla nich poradniku.

Powiatowy Urząd Pracy w Jastrzębiu-Zdroju jest instytucją zajmującą się pośrednictwem pracy, której celem jest pomoc osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu odpowiedniego zatrudnienia, a pracodawcom w znalezieniu odpowiednich pracowników.

Urząd działa na podstawie:

- Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 149 z późniejszymi zmianami),
- Ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 595 z późniejszymi zmianami).

W ramach urzędu funkcjonuje m.in. Centrum Informacyjno-Konsultacyjnym Służb Zatrudnienia „Zielona Linia” – projekt współfinansowany przez Europejski Fundusz Społeczny w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Misją CIK jest stworzenie nowej jakości w relacjach z:

- bezrobotnymi i poszukującymi pracy – ułatwiając im znalezienie pracy,
- poszukującymi sposobów na podniesienie kwalifikacji – doradzając lub pomagając w znalezieniu odpowiednich dla nich szkoleń,
- pracodawcami poszukującymi pracowników – pomagając im znaleźć pracowników.

Dodatkowo Powiatowy Urząd Pracy w Jastrzębiu-Zdroju realizuje:

1. **AKTYWIZACJA OSÓB MŁODYCH POZOSTAJĄCYCH BEZ PRACY W MIEŚCIE JASTRZĘBIE-ZDRÓJ (II)** – projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Osi priorytetowej I osoby młode na rynku pracy, Działanie 1.1 Wsparcie osób pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe, Poddziałanie 1.1.1 Wsparcie z Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.
Okres realizacji projektu: 01.01.2016r. do 31.12.2016r.
2. **AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH W WIEKU 30+ ZAREJESTROWANYCH W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY W JASTRZĘBIU-ZDROJU (II)** – projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Osi priorytetowej VII Regionalny rynek pracy, Działanie 7.2 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia – projekty pozakonkursowe (dla publicznych służb zatrudnienia), Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.
Okres realizacji projektu: 01.01.2016r. - 31.12.2016r.
3. Program specjalny "Blżej rynku pracy"
  - planowany okres realizacji 16.02.2016r. – 31.12.2016r.,

- grupa docelowa: osoby bezrobotne, dla których ustalono III profil pomocy, będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy,
  - formy wsparcia w ramach dwóch modułów działań: współpraca z doradcą klienta, wykonywanie prac społecznie użytecznych, staże, zajęcia z psychologiem.
4. Program specjalny "Dobra praktyka"
- planowany okres realizacji 16.02.2016r. – 31.12.2016r.,
  - grupa docelowa: osoby bezrobotne, dla których ustalono II profil pomocy, będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy,
  - formy wsparcia: współpraca z doradcą klienta, wsparcie psychologiczne, staże, dofinansowanie przejazdów.

Punkt Pośrednictwa Pracy (PPP) jest formą organizacyjną w strukturze Ochotniczych Hufców Pracy mającą na celu rozwój usług pośrednictwa pracy dla młodzieży w wymiarze lokalnym.

Celem funkcjonowania PPP jest:

- tworzenie warunków ułatwiających dostęp do usług pośrednictwa pracy skierowanych do młodych osób bezrobotnych i poszukujących pracy, zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- rozwój systemu pośrednictwa pracy z wykorzystaniem technologii IT oraz nowoczesnych metod i rozwiązań w zakresie usług świadczonych w ramach ogólnopolskiego programu pośrednictwa pracy,
- objęcie usługami pośrednictwa pracy młodzieży zgłaszającej się do utworzonych punktów pośrednictwa pracy, działających na terenie całego kraju na zasadach powszechnej dostępności dla wszystkich zainteresowanych,
- promocja usług systemu pośrednictwa pracy oraz doskonalenie systemu wymiany informacji na temat dostępnych ofert pracy.

Punkt Pośrednictwa Pracy w Jastrzębiu-Zdroju działa od 1996 roku. Jednostka pośredniczy w rocznym zatrudnieniu około 700 osób, zarówno do pracy dorywczej jak i stałej. Rocznie w Punkcie rejestruje się około 1200 osób zainteresowanych podjęciem pracy. Wszystkie usługi prowadzone są za darmo.

Omawiana wcześniej Specjalna Strefa Ekonomiczna i władze samorządowe miasta podejmują wysiłki prawne i finansowe, których celem jest wpływ na zmianę tych czynników. Należy jednak pamiętać, że ze względu na ich fundamentalny charakter, ewentualne rezultaty mogą pojawić się dopiero w długim horyzoncie czasu.

10.4. Pracownicy - struktura zawodowa na obszarze całego miasta

Według danych GUS na koniec 2015 r. w Jastrzębiu-Zdroju największą grupę liczyła ludność w wieku produkcyjnym, natomiast najmniejsza w wieku przedprodukcyjnym. W badanym okresie zauważalny jest spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym przy rosnącej liczbie osób w wieku poprodukcyjnym. Ta niekorzystna sytuacja na terenie miasta jest proporcjonalna do trendów obserwowanych na terenie całego kraju.

Tabela 20 Liczba oraz struktura ludności Jastrzębia-Zdroju według ekonomicznych grup wieku w latach 2011-2015

Obszar	jedn.	2011	2012	2013	2014	2015
Przedprodukcyjny	osoba	13 869	13 620	13 417	13 242	13 039
Produkcyjny	osoba	61 573	60 566	59 491	58 595	57 825
Poprodukcyjny	osoba	16 663	17 537	18 327	18 957	19 419
<i>Przedprodukcyjny</i>	%	<i>15,06</i>	<i>14,85</i>	<i>14,71</i>	<i>14,58</i>	<i>14,44</i>
<i>Produkcyjny</i>	%	<i>66,85</i>	<i>66,03</i>	<i>65,21</i>	<i>64,54</i>	<i>64,05</i>
<i>Poprodukcyjny</i>	%	<i>18,09</i>	<i>19,12</i>	<i>20,09</i>	<i>20,88</i>	<i>21,51</i>
<i>Przedprodukcyjny [Polska]</i>	%	<i>15,10</i>	<i>15,04</i>	<i>14,99</i>	<i>14,98</i>	<i>14,97</i>
<i>Produkcyjny [Polska]</i>	%	<i>67,64</i>	<i>67,15</i>	<i>66,56</i>	<i>65,94</i>	<i>65,27</i>
<i>Poprodukcyjny [Polska]</i>	%	<i>17,29</i>	<i>17,83</i>	<i>18,40</i>	<i>18,99</i>	<i>19,58</i>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: stat.gov.pl/bdl (Bank Danych Lokalnych)

Porównując strukturę ludności według ekonomicznych grup wieku do struktury krajowej należy zwrócić uwagę na następujące zmiany, jakie nastąpiły w latach 2011 -2015:

- udział osób w wieku przedprodukcyjnym systematycznie maleje,
- udział osób w wieku produkcyjnym zmalał i obecnie jest niższy od średniej krajowej,
- udział osób w wieku poprodukcyjnym w badanych lata jest wyższy od średniej krajowej.

Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród jastrzębskich przedsiębiorców potwierdzają statystyki, mówiące o tym, iż w strukturze zatrudnienia dominują mężczyźni. Im mniejsze przedsiębiorstwo tym warunki zatrudnienia dla kobiet są korzystniejsze. Należy więc na tej podstawie przyjąć założenie, że własna działalność gospodarcza powinna być kluczowym elementem aktywizacji zawodowej kobiet.

Poniżej zaprezentowano preferencje młodzieży w zakresie wyboru szkół ponadgimnazjalnych w stosunku do bezrobocia absolwentów.

Tabela 21 Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według typu szkoły

Typ szkoły	Liczba absolwentów w roku szkolnym 2014/2015		Liczba bezrobotnych absolwentów		Wskaźnik bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)	
	ogółem	Posiadający tytuł zawodowy	Stan na koniec grudnia 2014r.	Stan na koniec maja roku 2015	Stan na koniec grudnia 2014r.	Stan na koniec maja roku 2015
Zasadnicza szkoła zawodowa	183	74	44	22	24,04	12,02
Technikum	385	178	47	22	12,21	5,71
Liceum ogólnokształcące	763		66	20	8,65	2,62
Liceum uzupełniające – szkoła profilowana	205	108	16	13	7,80	6,34

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie Jastrzębie-Zdrój w 2015 roku*

Powyższa tabela obrazuje liczbę absolwentów, ogółem oraz posiadających tytuł zawodowy, w podziale na typ szkoły. Uwzględniono również liczbę absolwentów według stanu na koniec grudnia roku poprzedzającego badanie, to jest 2014 r., oraz stan na koniec maja roku sprawozdawczego, to jest 2015. Kolumna zawierająca dane dotyczące wskaźnika bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów również została przygotowana w podziale na dwa okresy czasowe. Najliczniejszy odsetek bezrobotnych absolwentów, wśród ogółu absolwentów, stanowili uczniowie zasadniczych szkół zawodowych.

Według wskaźnika frakcji absolwentów najmniejszy odsetek osób bezrobotnych wśród absolwentów jest wśród absolwentów szkół ogólnokształcących, prawdopodobnie ze względu na kontynuację nauki, oraz wśród absolwentów techników.

Jeśli chodzi o możliwość kształcenia w zakresie poziomu wyższego w 2006 r. utworzono Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny AGH, który daje możliwość kształcenia w zakresie studiów wyższych. Natomiast w 2008 r. przy ZOD AGH powstała Wszechnica Edukacyjna Uniwersytetu Otwartego AGH w Krakowie. Wszechnica Edukacyjna to popularyzacja wiedzy naukowej, technicznej i szeroko rozumianych kierunków humanistycznych. Swoją działalność kieruje nie tylko do osób dorosłych, ale także do młodzieży szkolnej i przedszkolaków. W Jastrzębiu-Zdroju funkcjonuje również Uniwersytet III Wieku, którego oferta edukacyjna skierowana jest do starszych mieszkańców miasta, zapobiegając tym samym wykluczeniu społecznemu tej grupy.

10.5. Sytuacja ekonomiczna – trendy obserwowalne co najmniej w skali regionu

Do 2050 roku PKB Polski będzie rosło średnio w tempie około 2,5% rocznie²³. Dotychczas polska gospodarka rozwijała się znacznie szybciej niż sąsiednie państwa Europy Zachodniej, co było efektem kumulacji kilku czynników. Jednym z nich było nadrabianie zaoferowania gospodarczego i modernizacja gospodarki. Jedną z miar tej sytuacji jest poziom zatrudnienia w rolnictwie, który wynosi 12% i jest jednym z najwyższych w Europie. Pomimo tego Polska postrzegana jest przez inwestorów zagranicznych jako atrakcyjne miejsce. Wpływa na to między innymi współczynnik skolaryzacji, który na tle krajów europejskich jest bardzo wysoki. To daje nadzieję dla potencjalnych inwestorów na pozyskanie wykwalifikowanej, obeznanej we współczesnych technologiach kadry. Dodatkowo do 2020 roku Polska będzie jednym z największych beneficjentów funduszy UE. Pozwoli to na rozwój infrastruktury i unowocześnienie gospodarki.

Wysokie tempo wzrostu gospodarczego Polski na tle innych państw UE będzie jednak powoli hamowane przez niekorzystne czynniki. Podstawowym z nich jest demografia. Osób w wieku produkcyjnym, czyli pomiędzy 15 a 64 rokiem życia, w 2035 roku będzie mniej aż o 14%. Do tego Polska ma jeden z najniższych wskaźników dzietności w UE (1,3). Nie jest też tak atrakcyjnym miejscem dla emigrantów jak np. sąsiednie Niemcy.

Inną barierą na drodze szybkiego rozwoju w kolejnych dekadach jest niska skłonność do oszczędzania. Znaczna część inwestycji w Polsce w ostatnich latach była finansowana przez napływ kapitału zagranicznego. Średni deficyt obrotów bieżących w polskiej gospodarce od 2004 r. wynosi 4,5% PKB.

Stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec roku 2015 w Polsce wyniosła 9,8%²⁴ natomiast w pierwszym kwartale 2016 roku 10,0%. Stopa bezrobocia w końcu marca 2016 r. wyniosła 10,0% cywilnej ludności aktywnej zawodowo i była o 0,2 pkt. proc. wyższa niż w IV kwartale 2015 r. i o 1,5 pkt. proc. niższa niż w marcu 2015 r. Utrzymało się bardzo duże terytorialne zróżnicowanie bezrobocia. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w województwach: warmińsko-mazurskim (16,5%), kujawsko-pomorskim (13,6%), podkarpackim i zachodniopomorskim (po 13,3%) i świętokrzyskim (12,7%). Najniższą stopę bezrobocia charakteryzowały się województwa: wielkopolskie (6,3%), śląskie (8,2%), małopolskie i mazowieckie (po 8,5%) oraz dolnośląskie (8,9%).

Jastrzębie-Zdrój jest częścią Subregionu Zachodniego województwa śląskiego. Subregion ten jest położony pomiędzy Górnośląskim Okręgiem Przemysłowym a Karwińsko-Ostrawskim Okręgiem Przemysłowym. Wykazuje on tendencję rozwoju policentrycznego z silnym ośrodkiem w Rybniku. Widać też wyraźną koncentrację rozwoju osadnictwa wzdłuż korytarzy transportowych łączących Subregion Zachodni z Republiką Czeską w tym Aglomeracją Ostrawską i Ziemią Opawską poprzez międzynarodowe przejścia graniczne w Chałupkach i Pietraszynie oraz przejścia małego ruchu granicznego.

²³ Na podstawie Raportu „World in 2050” PricewaterhouseCoopers International Limited.

²⁴ Na podstawie dokumentu pn. „Bezrobocie rejestrowane w I kw. 2016, Warszawa 2016

Jednym z ważniejszych potencjałów subregionu jest liczba ludności. Po konurbacji katowickiej jest to najliczniej zamieszany obszar Śląska.

Terytorialnie obszar subregionu pokrywa się z dawnym Rybnickim Okręgiem Węglowym. Jednak poza samym Rybnikiem funkcjonują tutaj jeszcze cztery duże ośrodki rozwojowe: Jastrzębie-Zdrój, Racibórz, Wodzisław Śląski i Żory. Pozostałe gminy tego obszaru działają pod wpływem tych jednostek. Profil gospodarczy tych głównych ośrodków rozwojowych ma charakter przemysłowo-usługowy, z wyjątkiem Wodzisławia Śląskiego, który jest usługowo-przemysłowy. Prognozuje się, że w najbliższych kilku latach profil ten powinien ewoluować w kierunku rozwoju sektora usług. Dominować powinien w tym Rybnik jako naturalny lider tego obszaru.

Innym źródłem informacji o trendach gospodarczych regionu są dane dotyczące Górnośląskiego Związku Metropolitalnego i jego otoczenia. Opisać go można wykorzystując do tego raport pn. "Ocena kondycji ekonomicznej osób fizycznych i podmiotów gospodarczych w kontekście dynamiki rozwoju społeczno-gospodarczego miast Górnośląskiego Związku Metropolitalnego".

Wśród ważnych tendencji demograficznych tego obszaru wskazano ujemny przyrost, który przekłada się na malejący udział ludności w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców. Ocenia się, że Metropolia "Silesia" znajduje się w IV fazie rozwoju demograficznego: starość demograficzna, stan mocno zaawansowany.

Innym widocznym trendem jest niska liczba podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. W 2015 roku wyniosła ona 657 i w odniesieniu do średniej wartości dla porównywanych obszarów i miast była niższa. Wpływ na to ma między innymi niski poziom podmiotów nowo rejestrowanych. W Jastrzębiu-Zdroju rejestruje się jedynie $\frac{3}{4}$ liczby firm, która rejestruje się w tym samym czasie w porównywanych obszarach. Warto również podkreślić, że te negatywne cechy nie odnoszą się jedynie do roku bieżącego, ale utrzymują się od roku 2013.

Tabela 22 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON, stan na 2015 r.

Obszar	Podmioty wpisane do rejestru na 10 tys. ludności	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze	Jednostki wykreślone z rejestru na 10 tys. ludności
Jastrzębie-Zdrój	657	59	52
Katowice	1 552	120	87
Rybnik	984	74	65
Żory	886	73	60
Cieszyn	1 505	93	95
Wodzisław Śląski	840	67	60
Powiat rybnicki	694	56	52

Obszar	Podmioty wpisane do rejestru na 10 tys. ludności	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze	Jednostki wykreślone z rejestru na 10 tys. ludności
Woj. Śląskie	1 019	79	70
Polska	1 089	94	76
Średnio	1.014,80	77,40	65,40
Jastrzębie/średnio	0,65	0,72	0,76

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: stat.gov.pl/bdl (Bank Danych Lokalnych)

Ogólna dynamika zmian wskazuje, że w analizowanym okresie ilość podmiotów wzrosła o prawie 0,70%. Negatywne trendy w latach 2013/2014 widoczne są w sekcji *przemysł i budownictwo* 2,19% oraz *pozostała działalność* o 1,12%. Trend ten był również zauważalny w latach 2011/2012 w sekcji *rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo*, odnotowano spadek o 12,5%. Biorąc pod uwagę rok 2015 znaczenia nabrała sekcja *przemysł i budownictwo* wzrost o 1,46%. Nie odnotowano zmian w ostatnich dwóch latach w sekcji *rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo*.

Tabela 23 Dynamika zmian liczby podmiotów gospodarki narodowej w najistotniejszych sekcjach w latach 2011-2015

Sekcja	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2011
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	16	14	18	20	20	-
<i>Dynamika</i>		-12,5%	28,57%	11,11%	0,00%	25,00%
przemysł i budownictwo	1.014	1.042	1.050	1.027	1.042	-
<i>Dynamika</i>		2,76%	0,77%	-2,19%	1,46%	2,76%
pozostała działalność	4.863	4.891	4.907	4.852	4.872	-
<i>Dynamika</i>		0,58%	0,33%	-1,12%	0,41%	0,19%
Ogółem	5.893	5.947	5.975	5.899	5.934	-
<i>Dynamika</i>		0,92%	0,475	-1,27%	0,59%	0,70%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: stat.gov.pl/bdl (Bank Danych Lokalnych)

Kolejne negatywne trendy, jakie zidentyfikowano na obszarze Metropolii "Silesia" to:

- niski poziom kapitału ludzkiego w porównaniu do innych metropolii w Polsce przy rosnącym odsetku osób z wyższym wykształceniem,
- niska aktywność ekonomiczna ludności,
- niewielki wzrost liczby podmiotów gospodarczych,
- spadek liczby dużych przedsiębiorstw.

Ze względu na wielkość i skalę działalności Jastrzębskiej Spółki Węglowej SA jej kondycja mocno wpływa na sytuację społeczno-gospodarczą w Jastrzębiu-Zdroju. Określa między in-

nymi lokalny popyt wewnętrzny, a tym samym również warunki do prowadzenia działalności gospodarczej przez inne podmioty w tym między innymi przez samorząd.

Tabela 24 Wskaźniki określające wyniki finansowe Jastrzębskiej Spółki Węglowej SA w odniesieniu do dochodów miasta Jastrzębie-Zdrój w latach 2013-2015

Wyszczególnienie	2013	2014	2015
Przychody ze sprzedaży JSW SA [mld zł]	7 632,2	6 814,9	6 934,9
Zysk brutto ze sprzedaży JSW SA [mld zł]	1 152,7	(4,7)	(50,2)
Wskaźnik ogólnego zadłużenia	0,40	0,53	0,67
Wskaźnik pokrycia aktywów trwałych kapitałami stałymi	1,06	0,81	0,49
Płynność bieżąca	1,59	0,58	0,39

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015 roku, s. 56

Dane liczbowe w powyższej tabeli pokazują, przychody ze sprzedaży w roku 2015 są wyższe w porównaniu do roku 2014 jednakże o ok.10% niższe w stosunku do roku 2013. W badanych latach zauważalny jest również spadek współczynnika pokrycia aktywów oraz płynność bieżąca.

10.6. Sytuacja prawna - ograniczenia i możliwości dla działalności gospodarczej w skali makro w odniesieniu do obszaru całego miasta

Z pojęciem wzrostu i rozwoju gospodarczego wiąże się ekonomia w skali makro. Próbę zdefiniowania tych pojęć oraz ukazania ich wzajemnych relacji, a także różnic pomiędzy nimi, przedstawiono poniżej.

Warunki prowadzenia działalności gospodarczej w Jastrzębiu-Zdroju określone są poprzez:

- Ogólne przepisy prawa obowiązujące w całym kraju,
- Przepisy prawa lokalnego w tym wysokość podatków lokalnych,
- Specjalne rozwiązania prawne obowiązujące lokalnie, ale wynikające z prowadzonej polityki państwa.

Ze względu na charakter programu rewitalizacji omówione zostaną rozwiązania z punktu drugiego i trzeciego poniżej. Narzędzia, jakimi dysponuje samorząd i jakie może wykorzystać w swoich kontaktach z przedsiębiorstwami i lokalną gospodarką to:

1. Instrumenty finansowe:
  - a. Podatki i opłaty:
    - i. Podatek od nieruchomości,

- ii. Podatek od środków transportu²⁵,
- iii. Opłata targowa,
- iv. Podatek rolny i podatek leśny,
- v. Kary i mandaty,
- b. Ulgi i zwolnienia podatkowe.
- c. Inne dochody budżetowe:
  - i. Sprzedaż gruntów, nieruchomości, lokali i innych składników mienia,
  - ii. Dochody z najmu i dzierżawy,
  - iii. Opłaty z tytułu użytkowania wieczystego gruntów,
  - iv. Opłaty z tytułu zarządzania lub użytkowania nieruchomości,
  - v. Opłaty adiacenckie,
  - vi. Opłaty z tytułu oddania mienia do korzystania,
  - vii. Dywidendy i dochody z tytułu sprzedaży akcji lub udziałów w spółkach stanowiących własność gminy.

Decyzje samorządu w tym zakresie dotyczą wysokości obciążeń podatkowych, które z jednej strony wpływają na wysokość jego przychodów, zwiększając możliwości działania w sferze realnej, a z drugiej obniżają lub wręcz uniemożliwiają działalność podmiotów gospodarczych. Inny obszar decyzyjny dotyczy stopnia, w jakim samorząd może i powinien lub nie powinien włączać się w działalność gospodarczą. Może on w ten sposób kształtować odpowiednie warunki do prowadzenia działalności gospodarczej, stymulując jej rozwój, lub ją spowalniać, tym samym zakłócając mechanizmy wolnorynkowe.

2. Polityka finansowa, na której kształt wpływają:

- a. koordynacja działań różnych organów samorządu,
- b. jawność działań władz samorządowych,
- c. wyraźny podział i definicja kompetencji organów władzy samorządowej,
- d. oddzielenie funkcji kontrolnych od decyzyjnych,
- e. konsekwencja w realizacji przyjętych programów gospodarczych, strategii i zasad,
- f. opłata za usługi komunalne,
- g. kredyty i obligacje,
- h. dźwignie i zachęty finansowe.

Sposób prowadzenia polityki finansowej kształtuje relacje pomiędzy samorządem a gospodarką, rozwijając lub psując wzajemne zaufanie i przewidywalność działań. Odpowiedni kierunek wysiłków finansowych samorządu może stanowić stymulację dla równoległych bądź multiplikowanych wydatków inwestycyjnych ze strony sektora prywatnego. Przejawem tego jest między innymi łączenie w ramach jednej inwestycji środków finansowych z różnych źródeł.

3. Wydatki budżetowe:

- a. wydatki inwestycyjne,

²⁵ Opodatkowaniu podatkiem od środków transportu podlegają wyłącznie samochody ciężarowe o ładowności od 2 do 12 ton oraz powyżej 12 ton, ciągniki siodłowe i balastowe, przyczepy i naczepy o ładowności powyżej 5 ton oraz autobusy.

b. wydatki w sferze socjalnej i inwestycje nieprodukcyjne.

Pierwsza grupa instrumentów to wybór pomiędzy bieżącą konsumpcją, a odroczeniem jej w czasie z założeniem, że zwiększą się możliwości konsumpcyjne w przyszłości. Takie kształtowanie wysokości środków budżetowych przeznaczonych na bieżącą konsumpcję może zostać połączone ze stwarzaniem oczekiwanych warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej np. lokale na wynajem, budowa placów targowych itp. Druga grupa narzędzi ma szczególne znaczenie w kontekście rewitalizacji, bo brak pozytywnych efektów w sferze socjalnej lub brak (niski) poziom określonych usług publicznych przekłada się pośrednio na warunki prowadzenia działalności gospodarczej (przykładowo wzrost przestępczości obniża w dłuższym czasie poziom zainteresowania inwestowaniem w danym mieście lub w danym sołectwie czy na osiedlu).

4. Działania organizacyjne, w które włączyć należy sposób organizacji urzędu gminy oraz ścieżkę obsługi inwestora. Zestaw takich działań przystosowawczych mógłby obejmować:
  - a. Wdrożenie w całym urzędzie systemu gromadzenia, przekazywania, analizowania i udostępniania informacji potrzebnych inwestorom, w tym pochodzących z różnych komórek organizacyjnych, a które ostatecznie powinny trafiać w jedno miejsce,
  - b. Skupienie obsługi inwestorów w jednym, specjalnie do tego przeznaczonym miejscu, gdzie dostępne są informacje i gdzie realizuje się wszystkie sprawy (zarówno budowlane, jak geodezyjne i inne związane z inwestowaniem),
  - c. Przygotowanie specjalnie opracowanych dla inwestorów informacji w formie pisemnej (przewodnika inwestycyjnego, informacji dotyczących prawa miejscowego, szczegółów interesujących przedstawicieli określonych branż, informacji o dostępnych na lokalnym rynku towarach i usługach oraz o możliwościach współpracy z już funkcjonującymi w gminie firmami itp.),
  - d. Założenie bazy danych o nieruchomościach położonych na terenie gminy oraz o możliwościach ich wykorzystania i wdrożenie systemu szybkiego udostępniania informacji z bazy zainteresowanym inwestorom,
  - e. Odpowiednie przeszkolenie personelu obsługującego inwestorów,
  - f. Przegląd i nowelizacja wszystkich uchwał mających wpływ na warunki inwestowania i obsługę inwestorów,
  - g. Podjęcie współpracy z lokalnymi inwestorami (początkowo może być to w zakresie wymiany informacji),
  - h. Podjęcie działań promocyjnych (dotyczących gminy, warunków inwestowania na jej terenie, ale także lokalnych firm i ich możliwości).
5. Instrumenty niefinansowe takie jak szkolenia, doradztwo, kluby pracy i aktywne formy wspierania firm i rynku pracy.
6. Promocja gminy i miasta. Kierowana ona może być zarówno na zewnątrz względem gminy, jak i do wewnątrz w kierunku mieszkańców i firm już działających na terenie miasta.

Mechanizmy finansowe stosowane przez Jastrzębie-Zdrój definiuje między innymi Uchwała nr II.6.2014 Rady Miasta z 14 grudnia 2015 r. w sprawie wysokości stawek podatku od nieru-

chomości na terenie miasta na rok 2016. W poniższej tabeli porównano stawki stosowane przez miasto ze stawkami maksymalnymi²⁶.

Tabela 25 Stawki podatków od nieruchomości w 2016 r. związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej

Sekcja	Jastrzębie-Zdrój [zł]	Stawka maksymalna [zł]	Stawka obowiązująca do stawki maksymalnej [%]
Podatek od budynków i ich część zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej	22,77	22,86	99,61
Podatek od gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej	0,86	0,89	96,63
Podatek od budynków lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych	4,64	4,65	99,78

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Uchwały nr XVIII.172.2015 Rady Miasta z 4 grudnia 2014 r. w sprawie wysokości stawek podatku od nieruchomości na terenie miasta na rok 2016.

Powyższe porównanie wskazuje, że stawki podatków dotyczące nieruchomości są określone praktycznie na maksymalnym poziomie. Niższe są jedynie stawki dotyczące gruntów, których wysokości to $\frac{3}{4}$ wartości maksymalnej.

10.7. Podsumowanie

Profil gospodarczy Jastrzębia-Zdroju zdominowany jest przez firmy działające w branży górniczej lub są z nią powiązane. Najważniejszą z nich jest Jastrzębska Spółka Węglowa SA. Jej działalność, w tym szczególnie wyniki finansowe, mają bardzo silne przełożenie na sytuację gospodarczą miasta. Ostatnie dwa lata pokazują, że działalność Spółki napotyka trudności będące konsekwencją zmian strukturalnych przemysłu wydobywczego w Polsce i na świecie. Podejmowane są próby dywersyfikacji tego profilu między innymi w celu poprawy warunków dla inwestowania w innych rodzajach działalności. Skutków tej działalności należy jednak oczekiwać w dłuższym okresie. Wszystkie te warunki przekładają się na wzrost barier, które obniżają przedsiębiorczość mieszkańców. Innym kierunkiem interwencji dla obszaru rewitalizacji, jaki należy rozważyć, to usprawnienie mechanizmów rynku pracy, które ułatwią pracodawcom pozyskiwanie pracowników.

Podsumowując istotne trendy gospodarcze w mieście należy wskazać, że:

- Miasto obecnie spłaciło podatek od wyrobisk, co miało wpływ na sytuację finansową miasta, a co się z tym wiąże - również na planowane przedsięwzięcia inwestycyjne,
- następować będzie umocnienie się działalności usługowej, przetwórstwa i budownictwa,

²⁶Obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych w 2016 r.

- nadal obniżać się będzie ilość podmiotów działających w branży handlowej, naprawy pojazdów samochodowych oraz artykułów użytku osobistego i domowego,
- po stronie podażowej rynku pracy maleć będzie ilość osób aktywnych zawodowo, po stronie popytowej rynku pracy ilość oferowanych miejsc pracy nie ulegnie zasadniczej zmianie w zakresie liczby oraz struktury.

W podsumowaniu analizy kierunków kształcenia zawodowego warto wymienić następujące wnioski:

- największym zainteresowaniem wśród młodzieży cieszy się kształcenie, które oferują szkoły o profilu ogólnokształcącym,
- mężczyźni wybierają głównie te kierunki, które umożliwią im prace w JSW SA,
- wśród kobiet dominują takie kierunki jak lekarka, farmaceutka, stomatolog, kosmetyczka, fryzjerka czyli takie, które umożliwią im prowadzenie własnej działalności gospodarczej,
- większość absolwentów szkół średnich planuje kontynuować naukę na uczelni wyższej.

11. Opis obszaru rewitalizacji

11.1. Wstęp

Wybór obszaru miasta do objęcia procesem rewitalizacji jest wynikiem gruntownej diagnozy negatywnych zjawisk w Jastrzębiu-Zdroju i ustalenia ich koncentracji terytorialnej.

W oparciu o podsumowanie analiz ilościowych i wyznaczonych w oparciu o nie stref nasilenia negatywnych zjawisk wyznaczono granice obszaru zdegradowanego, jako podstawę do uszczegółowienia w procesie konsultacji społecznych, które były kluczowym elementem procesu sporządzenia niniejszego dokumentu.

Szeroka partycypacja mieszkańców możliwa była dzięki:

- organizacji publicznych debat z mieszkańcami,
- konsultacjom społecznym z przedstawicielami partnerów społeczno-gospodarczych, w tym podmiotów sektora NGO,
- przeprowadzeniu badania ankietowego wśród mieszkańców,
- konsultacjom z wykorzystaniem strony internetowej Urzędu dedykowanej procesowi rewitalizacji.

Zarówno obszar zdegradowany jak również obszar rewitalizacji przedstawiono na przejrzystych mapach z precyzyjnym określeniem granic.

Określona wielkość obszarów rewitalizacji w stosunku do obszaru całego miasta została wyznaczona zgodnie z horyzontalną zasadą koncentracji terytorialnej.

Zgodnie z Ustawą o Rewitalizacji oraz Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 wyznaczony obszar mieścić się w granicach do 20% powierzchni miasta oraz zamieszkały jest przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców miasta. Obszar rewitalizacji jest podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

11.2. Opis kryteriów wyboru

Stopień degradacji obszaru miasta został zbadany w trzech podstawowych aspektach – przestrzennym, społecznym i gospodarczym. Analizy dokonano na podstawie danych statystycznych, dotyczyła ona obszaru całego miasta i pozwoliła na zdiagnozowanie podstawowych problemów w każdej ze sfer.

Do szczegółowego zdiagnozowania terenów oraz wyznaczenia obszarów kryzysowych posłużono się wskaźnikami wspomagającymi diagnozę następujących problemów:

- **Bezrobocie** mierzone, jako stosunek liczby bezrobotnych danego obszaru do liczby jego mieszkańców. Do obszarów kryzysowych wskazano te sołectwa i osiedla, dla

których wartość wskaźnika kształtowała się powyżej jego średniej wartości obliczonej dla całego miasta w roku 2016.

- **Przemoc w rodzinie** mierzona jako stosunek liczby przypadków przemocy dla danego sołectwa lub osiedla do liczby jego mieszkańców. Do obszarów kryzysowych wskazano te z nich, które charakteryzowały się wartością powyżej średniej obliczonej dla wskaźnika przemocy w rodzinie w 2016 r.
- **Przestępczość** mierzona jako stosunek liczby czynów zabronionych (przestępstw, wykroczeń i innych zdarzeń) popełnionych w danego osiedla/sołectwa do liczby jego mieszkańców. Do obszarów kryzysowych zaliczono te z nich, w których w badanym okresie utrzymywał się najwyższy wskaźnik przestępczości, przewyższający średnią z roku 2016. W tabeli uwzględniono również os. Gwarków i os. Pionierów, w których w badanych latach rejestrowano stosunkowo wysoki udział czynów zabronionych w odniesieniu do sumy czynów zabronionych dla całego miasta przy nieco niższych wskaźnikach w stosunku do liczby mieszkańców.
- **Ubóstwo i wykluczenie** mierzone jako stosunek liczby osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej do liczby mieszkańców danego sołectwa/osiedla. Do obszarów kryzysowych wskazano te z wartościami badanego wskaźnika przewyższającymi jego średnią wartość obliczoną dla lat 2015 i 2016.

Następnie zbadano negatywne zjawiska w pozostałych sferach funkcjonowania miasta tj. gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego. W celu przeprowadzenia szczegółowej diagnozy zjawisk posłużono się poniższymi wskaźnikami:

- **Liczba mieszkań niewyposażonych w podstawową infrastrukturę.** Identyfikację obszarów problemowych przeprowadzono na podstawie danych dostarczonych przez zarządców lub właścicieli poszczególnych zasobów mieszkaniowych.
- **Depopulacja.** Mierzona jako roczny ubytek liczby ludności w stosunku do liczby ludności obszaru całego miasta. Doanalizy wskazano tylko te obszary miasta, dla których wskaźnik przyjmuje wartość ujemną.
- **Średnia liczba osób zamieszkujących w mieszkaniu.** Poziom zjawiska zmierzono obliczając stosunek liczby mieszkańców zamieszkałych w lokalach do ilości lokali mieszkaniowych na danym obszarze miasta. Do dalszej analizy przyjęto te sołectwa i osiedla, w których wskaźniki osiągnęły wartość większą od wskaźnika dla łącznej liczby wartości w odniesieniu do obszaru całego miasta wynoszącego 2,16.
- **Budynki przedszkolne oraz szkolne wymagające termomodernizacji.** Stan infrastruktury przedszkolnej oraz szkolnej określono na podstawie zestawienia zbiorczego obiektów oraz zakresu wymaganych modernizacji.
- **Aktywność gospodarcza** zmierzona jako stosunek liczby podmiotów gospodarczych funkcjonujących na badanym obszarze do liczby osób go zamieszkujących.

Kolejnym krokiem diagnozy było poddanie pod konsultacje wyznaczonego terenu rewitalizacji.

Podstawowymi kryteriami wyboru obszaru rewitalizacji są:

1. Na podstawie problemów społecznych:
  - a. poziom ubóstwa i wykluczenia,
  - b. poziom bezrobocia,
  - c. poziom przestępczości.

oraz w drugiej kolejności:

2. aktywność gospodarcza,
3. stan infrastruktury sanitarnej,
4. poziom depopulacji,
5. stan obiektów przedszkolnych oraz szkolnych.

11.3. Obszar zdegradowany oraz rewitalizacji

Bazując na zgromadzonych danych statystycznych oraz wynikach wskaźników obliczonych dla poszczególnych osiedli i sołectw Jastrzębia-Zdroju w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej, dokonano selekcji obszarów kryzysowych w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego. Obszar taki charakteryzuje się nasilonym występowaniem określonych negatywnych zjawisk społecznych oraz obecnością co najmniej jednego z negatywnych zjawisk w charakterze gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym.

W sferze społecznej negatywne zjawiska przejawiają się między innymi wysokim poziomem przestępczości, bezrobociem, przemocą w rodzinie, ubóstwem, bezdomnością, wykluczeniem społecznym. Celem dokonania obiektywnej oceny, zastosowano wskaźniki wymienione w punkcie 5. *Podsumowanie sfery społecznej*, które nakreśliły następujące obszary kryzysowe:

Tabela 26 Wskaźniki obszaru kryzysowego w sferze społecznej

Osiedle / Sołectwo	Wysoki poziom bezrobocia	Wysoki poziom przemocy w rodzinie	Wysoki poziom przestępczości lub czynów zabronionych	Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia	Łącznie
Os. Przyjaźń	X	X	X	X	4
Os. 1000-lecia Szeroka	X	X	X	X	4
Soł. Szeroka	X	X	X	X	4
Os. Zofiówka	X	X	X		3
Os. Jastrzębie Górne i Dolne	X			X	2
Os. Pionierów	X		X		2
Os. Gwarków		X	X		2
Os. Zdrój			X	X	2

Osiedle / Sołectwo	Wysoki poziom bezrobocia	Wysoki poziom przemocy w rodzinie	Wysoki poziom przestępczości lub czynów zabronionych	Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia	Łącznie
Os. Arki Bożka	X	X			2
Os. Złote Łany	X	X			2
Os. Bogoczowiec	X	X	X		1
Os. Tuwima			X		1
Os. Morcinka		X			1
Soł. Borynia			X		1
Soł. Skrzeczkowice			X		1

Źródło: Opracowanie własne

Wskaźnikami sfery przestrzennej, przedstawionymi w punkcie 6. Podsumowanie sfery przestrzennej wyznaczono wskazane poniżej obszary zdegradowane:

Tabela 27 Wskaźniki w sferze przestrzennej

Osiedle / Sołectwo	Łączna liczba przekroczonych wskaźników sfery społecznej	Mieszkania niewyposażone w podstawową infrastrukturę	Wysoki poziom depopulacji	Wysoka średnia liczba osób zamieszkujących w mieszkaniu	Budynki przedszkolne oraz szkolne wymagające termomodernizacji
Os. Przyjaźń	4		X		
Os. 1000-lecia Szeroka	4		X	X	X
Soł. Szeroka	4	X		X	
Os. Zofiówka	3		X	X	
Os. Jastrzębie Górne i Dolne	2	X		X	X
Os. Pionierów	2		X		
Os. Gwarków	2		X	X	
Os. Zdrój	2				X
Os. Arki Bożka	2			X	
Os. Złote Łany	2			X	
Os. Bogoczowiec	1		X	X	
Os. Tuwima	1				
Os. Morcinka	1		X	X	

Osiedle / Sołectwo	Łączna liczba przekroczonych wskaźników sfery społecznej	Mieszkania niewyposażone w podstawową infrastrukturę	Wysoki poziom depopulacji	Wysoka średnia liczba osób zamieszkujących w mieszkaniu	Budynki przedszkolne oraz szkolne wymagające termomodernizacji
Soł. Borynia	1				
Soł. Skrzczkowice	1				

Źródło: Opracowanie własne

Wskaźnikami sfery przestrzennej, przedstawionymi w 7. Podsumowanie sfery gospodarczej wyznaczono wskazane poniżej obszary zdegradowane:

Tabela 28 Wskaźniki w sferze gospodarczej

Osiedle / Sołectwo	Łączna liczba przekroczonych wskaźników sfery społecznej	Niski poziom aktywności gospodarczej
Os. Przyjaźń	4	X
Os. 1000-lecia Szeroka	4	
Soł. Szeroka	4	
Os. Zofiówka	3	X
Os. Jastrzębie Górne i Dolne	2	
Os. Pionierów	2	
Os. Gwarków	2	
Os. Zdrój	2	X
Os. Arki Bożka	2	
Os. Złote Łany	2	X
Os. Bogoczowiec	1	
Os. Tuwima	1	
Os. Morcinka	1	
Soł. Borynia	1	
Soł. Skrzczkowice	1	

Źródło: Opracowanie własne

Łączne zestawienie danych umożliwiające wyznaczenie obszaru zdegradowanego przedstawiono poniżej.

Tabela 29 Osiedla i sołectwa obszaru zdegradowanego uszeregowane według natężenia zdarzeń kryzysowych

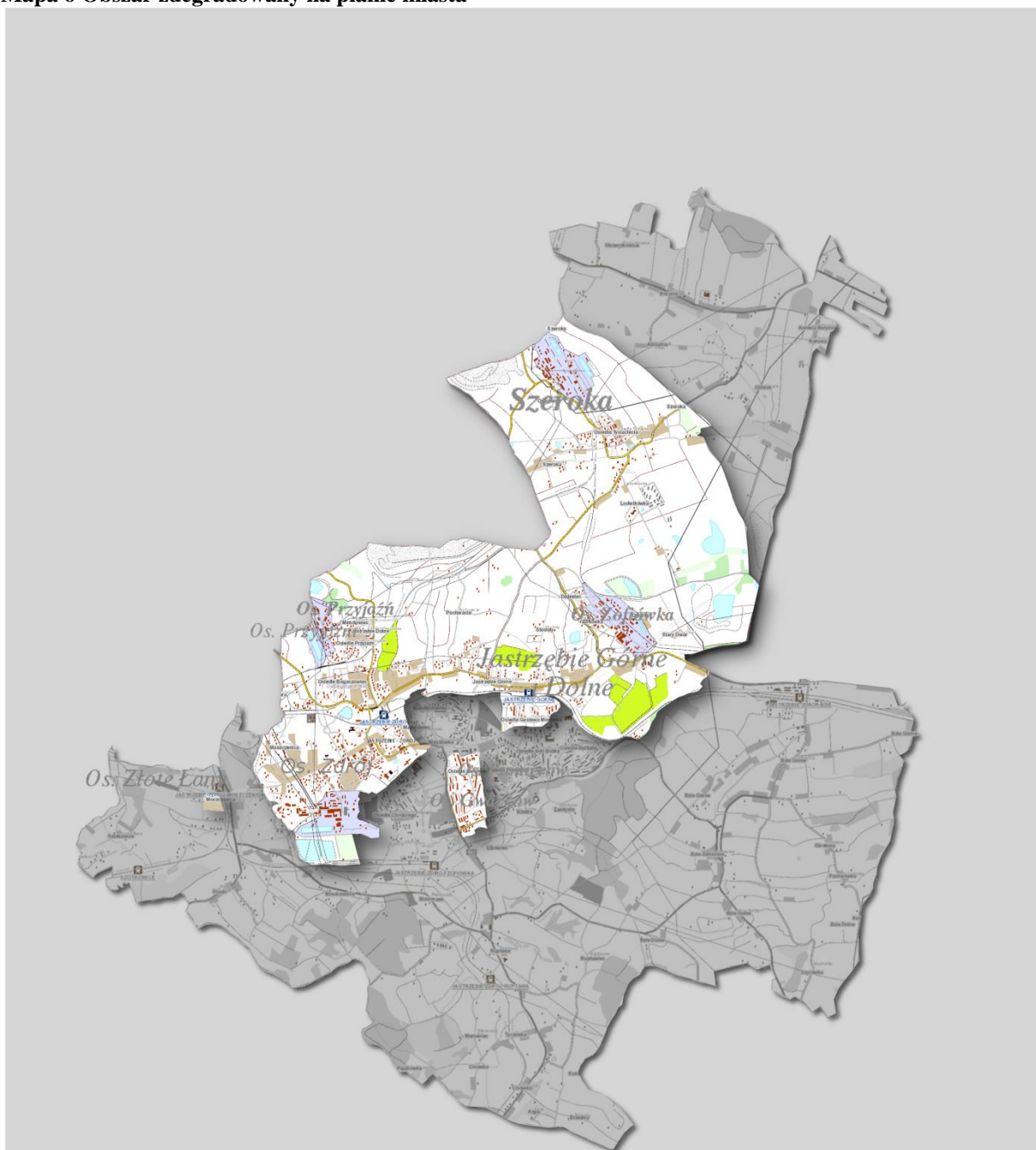
Osiedle / Sołectwo	Negatywne zjawiska w sferze społecznej	Negatywne zjawiska w sferze przestrzennej	Negatywne zjawiska w sferze gospodarczej
Os. Przyjaźń	4	1	1
Os. 1000-lecia Szeroka	4	3	
Soł. Szeroka	4	2	
Os. Zofiówka	3	2	1
Os. Jastrzębie Górne i Dolne	2	3	
Os. Pionierów	2	1	
Os. Gwarków	2	2	
Os. Zdrój	2	1	1
Os. Arki Bożka	2	1	
Os. Złote Łany	2	1	1
Os. Bogoczowiec	1	2	
Os. Tuwima	1		
Os. Morcinka	1	2	
Soł. Borynia	1		
Soł. Skrzeczkowice	1		

Źródło: Opracowanie własne

W skład obszaru zdegradowanego miasta weszły, zatem następujące osiedla i sołectwa:

- Os. Przyjaźń,
- Os. 1000-lecia Szeroka,
- Soł. Szeroka,
- Os. Zofiówka,
- Os. Jastrzębie Górne i Dolne,
- Os. Pionierów,
- Os. Gwarków,
- Os. Zdrój,
- Os. Złote Łany,
- Os. Bogoczowiec,
- Os. Morcinka.

Mapa 6 Obszar zdegradowany na planie miasta

Źródło: Opracowanie własne

Wyznaczony obszar zdegradowany został poddany konsultacjom społecznym. W trakcie weryfikacji obszaru przez strony procesu rewitalizacji zostały wniesione dwa istotne postulaty:

- uwzględnienie w procesie rewitalizacji projektów zmierzających do zainicjowania na obszarze os. Zdrój, w szczególności w części parkowej i otoczeniu, funkcji centrum miasta, którego obecnie brakuje mieszkańcom,
- włączenie w obszar rewitalizacji ulicy Gagarina jako miejsca o wyraźnym natężeniu problemów o charakterze społecznym, mieszczącej się na obszarze sołectwa Szereka.

Tak więc obszar rewitalizacji został wyznaczony przy uwzględnieniu stopnia natężenia negatywnych zjawisk, wyników konsultacji społecznych oraz zasady koncentracji interwencji²⁷.

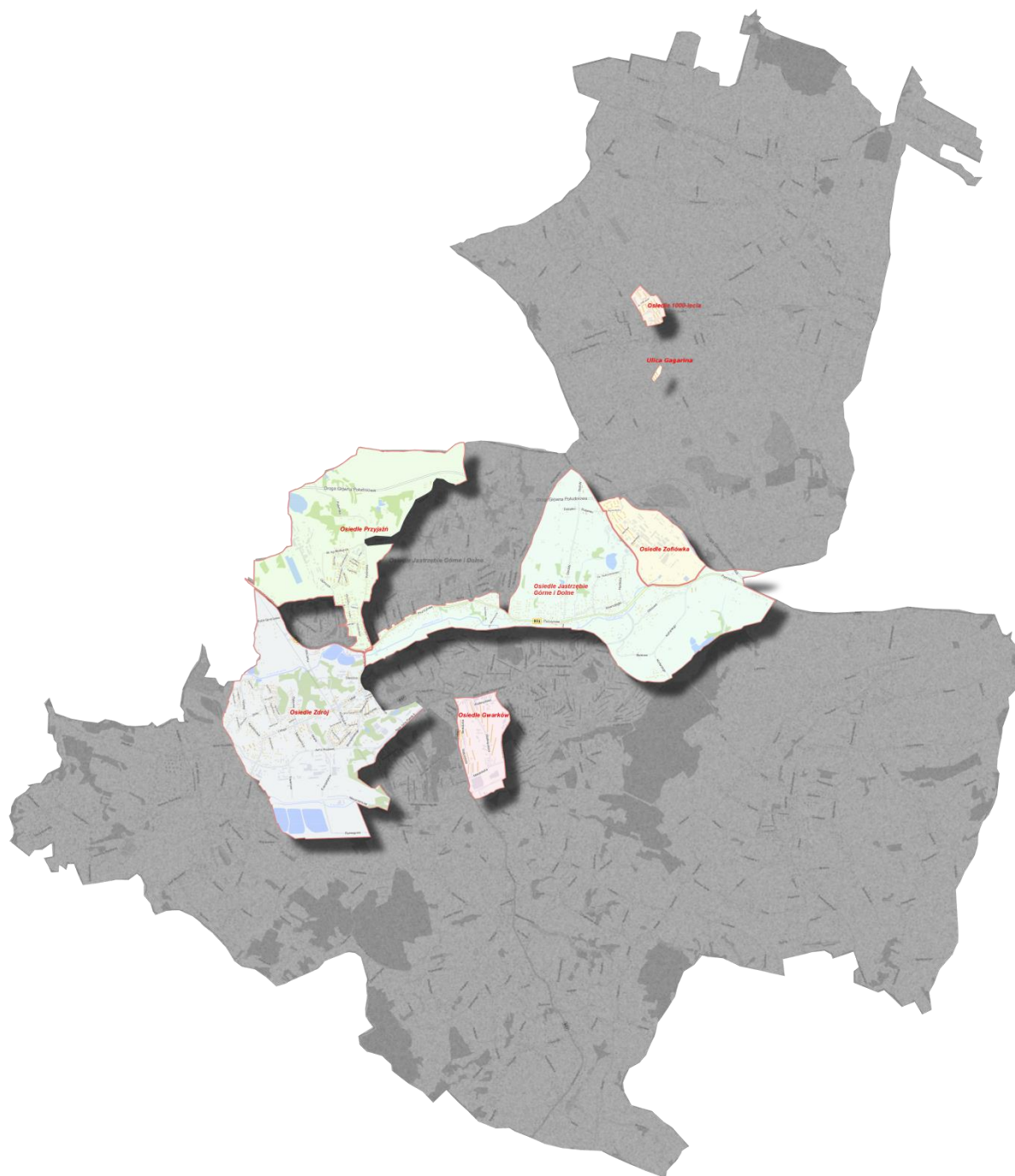
²⁷ Ograniczenie powierzchni obszaru rewitalizacji do 20% powierzchni miasta oraz do 30% liczby mieszkańców.

W obszar włączone zostały następujące części miasta:

- **Os. 1000-lecia Szeroka,**
- **Os. Zofiówka z wyłączeniem części ulic,**
- **Os. Przyjaźń z wyłączeniem części ulic,**
- **Os. Jastrzębie Górne i Dolne z wyłączeniem części ulic,**
- **Os. Gwarków,**
- **Os. Zdrój,**
- **Soł Szeroka, ul. Gagarina (108, 110, 112, 116).**

Wytyczając obszar rewitalizacji uwzględniono limity przestrzenno-społeczne zdefiniowane w *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* jak również w *Ustawie o rewitalizacji* mówiące o tym, iż obszar rewitalizacji na terenie gminy nie może przekraczać 20% jej powierzchni ani dotyczyć grupy większej niż 30% populacji danej gminy. Analiza negatywnych zjawisk na terenie miasta przeprowadzona została zgodnie z podziałem na osiedla i sołectwa. Uwzględniając całe obszary osiedli zakwalifikowanych do obszaru rewitalizacji przekraczany był limit 30% mieszkańców objętych zasięgiem obszaru rewitalizacji, co wynika z dużego zagęszczenia zamieszkania na obszarach objętych zabudową wielorodzinną. W konsekwencji analizy natężenia zjawisk społecznych o charakterze negatywnym na poszczególnych osiedlach podjęto decyzję o wyłączeniu z obszaru rewitalizacji ulic, gdzie dominuje zabudowa jednorodzinna. Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych ma miejsce przede wszystkim na obszarach zabudowy wielorodzinnej, co wynika z dużej gęstości zaludnienia na terenie osiedli mieszkaniowych. Ulice osiedli wyłączone z obszaru rewitalizacji to: **Fidnera, Zapolskiej, Orzeszkowej, Prusa, Sienkiewicza, Boya-Żeleńskiego, Kraszewskiego, Dębina, Długa, Okopowa, Polna, Pochwacie, Asnyka, Przybosia, Strażacka, Kasprowicza, Lechonia, Staffa, Leśmiana, Galczyńskiego, Reymonta, Wierzyńskiego, Podmiejska, Kondziolowiec, Mazurowiec, Dworcowa, 11 Listopada, Prosta i Szybowa**. Graficznie obszar ten został przedstawiony na kolejnej mapie.

Mapa 7 Obszar rewitalizacji na planie miasta

Źródło: Opracowanie własne

11.4. Charakterystyka obszaru rewitalizacji

Poniżej przedstawiono charakterystykę poszczególnych obszarów miasta, które włączone zostały do obszaru rewitalizacji.

11.4.1. Osiedle Gwarków

Mapa 8 Obszar rewitalizacji na Osiedlu Gwarków

Źródło: Opracowanie własne

Należy do najbardziej zaludnionych osiedli mieszkaniowych – w grudniu 2015 r. liczyło 7.137 mieszkańców. Os. Gwarków jest zlokalizowane w centrum Jastrzębia-Zdroju, w sąsiedztwie os. Pionierów i os. Staszica i zajmuje obszar 63,86 ha. W jego wschodniej części znajduje się Jar Południowy, gdzie organizowane są rozmaite wydarzenia (np. targi różności). Obejmuje ulice: Wielkopolską, Beskidzką oraz Małopolską. Od południa osiedle graniczy z dużym kompleksem handlowym (galeria handlowa, hipermarket budowlany). Na terenie osiedla znajduje się Miejska Biblioteka Publiczna oraz kościół p.w. św. Brata Alberta.

W odniesieniu do problemów społecznych i przestrzennych, obszar charakteryzuje duża liczba czynów zabronionych popełnionych w skali całego miasta, wysoki oraz stosunkowo wysoka ilość osób zamieszkujących w jednym mieszkaniu.

Poziom bezrobocia na os. Gwarków, obliczony dla roku 2016 wynosił 2,3%. Ogólna liczba bezrobotnych w badanym okresie lat 2014-2016 spadła o niemal 43,54%. Bezrobotne kobiety stanowiły 61,45% wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych na osiedlu.

Ponadto, w latach 2014-2016 osiedle zajmowało 2 miejsce pod względem ilości zarejestrowanych przypadków przemy. Charakteryzowało się również dużą ilością popełnionych przestępstw (192 w 2015 r.), która w ciągu kolejnego roku spadła do 90 przestępstw.

Na os. Gwarków w 2015 r. aż 261 osób korzystało z pomocy OPS a rok później było takich osób 184.

11.4.2. Osiedle Jastrzębie Górne i Dolne

Mapa 9 Obszar rewitalizacji na osiedlu Jastrzębie Górne i Dolne

Źródło: Opracowanie własne

Osiedle Jastrzębie Górne i Dolne ma charakter willowo-rolniczy i zajmuje powierzchnię ok. 860,20 ha. Pod koniec 2015 r. liczyło 4.729 mieszkańców. Przez jego obszar przebiega DW 933, na jej terenie funkcjonuje Kopalnia Węgla Kamiennego Borynia-Zofiówka-Jastrzębie, będąca własnością Jastrzębskiej Spółki Węglowej SA. Jednym z obiektów zabytkowych na osiedlu jest barokowo-klasycystyczny kościół parafialny św. Katarzyny z 1825 roku.

Ze względu na występującą zabudowę jednorodziną, na osiedlu szczególnie widoczny jest problem niskiej emisji. Brakuje również infrastruktury społecznej, pełniącej funkcje centrum osiedla, służącej integracji mieszkańców (t.j. dom kultury, remiza strażacka).

Osiedle Jastrzębie Górne i Dolne w badanym okresie charakteryzowało się wysokim wskaźnikiem ubóstwa i wykluczenia, wysokim wskaźnikiem bezrobocia, niskim poziomem aktywności gospodarczej, a także największą w skali miasta ilością mieszkań niewyposażonych w podstawową infrastrukturę.

Jak wynika z danych statystycznych, w roku 2016 osiedle było trzecim pod względem stopy bezrobocia obszarem w mieście (liczonym jako stosunek zarejestrowanych bezrobotnych do ogólnej liczby mieszkańców osiedla), która sięgała 3,85% (przy średniej 2,88%), oraz drugim pod względem ilości obszarem w mieście z największą liczbą osób korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej (514 osób w 2015 r. oraz 386 osób w I półroczu 2016 r.).

W roku 2016 bezrobotne kobiety stanowiły 60,4% wszystkich bezrobotnych tego osiedla, a 38% ogólnej liczby bezrobotnych pozostawało tam bez pracy dłużej, niż 1 rok.

W odniesieniu do przemocy w rodzinie, w roku 2016 liczba rodzin zamieszkujących na osiedlu, a dotkniętych tym problemem wynosiła 18.

Wysoki wskaźnik ubóstwa i wykluczenia odzwierciedlają dane z lat 2015-2016, dotyczące ilości rodzin będących beneficjentami świadczeń pomocy społecznej. Poza osiedlem Pionierów, osiedle to było obszarem z największą liczbą osób pobierających świadczenia (900 beneficjentów w skali dwóch lat).

11.4.3. Osiedle Przyjaźń

Mapa 10 Obszar rewitalizacji na osiedlu Przyjaźń

Źródło: Opracowanie własne

Osiedle Przyjaźń jest osiedlem przykopalnianym, zlokalizowanym w sąsiedztwie Ruchu „Jas-Mos” kopalni Borynia-Zofiówka-Jastrzębie i należy do najstarszych osiedli mieszkaniowych Jastrzębia-Zdroju. Przez jego teren przebiega Droga Główna Południowa. W zabudowie przeważają budynki trzy- lub pięciokondygnacyjne, a w południowej części osiedla – zabudowa jednorodzinna. Przy ulicy Krasickiego mieści się dziecięcy Szpital Dziecięcy-mi. J. Korczaka. Na terenie osiedla znajduje się również zabytkowy drewniany kościół pw. św. Barbary i św. Józefa oraz dawny dwór na Mendowcu obecnie nieużytkowany. Na terenie osiedla znajduje się filia Miejskiej Biblioteki Publicznej. Osiedle Przyjaźń graniczy z osiedlem Bogoczowiec oraz osiedlem Jastrzębie Górne i Dolne.

Osiedle Przyjaźń jest jednym z priorytetowych obszarów wymagających interwencji. Zostało włączone do obszaru rewitalizacji ze względu na kumulację na tym obszarze wszystkich badanych negatywnych zjawisk społecznych: wysokiego poziomu bezrobocia, wysokiego wskaźnika ubóstwa i wykluczenia, wysokiego stopnia przestępczości oraz wysokiego wskaź-

nika przemocy w rodzinie. Osiedle charakteryzuje również niski wskaźnik aktywności gospodarczej oraz wysoki poziom depopulacji, który przejawia się 7-procentowym ubytkiem liczby mieszkańców w latach 2012-2015.

Na obszarze notowano wysoki odsetek osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców osiedla (3,91%), wysoki odsetek długotrwale bezrobotnych w strukturze wszystkich osób bez pracy, zamieszkujących osiedle (57,96%).

W roku 2016 aż 326 osób zamieszkujących osiedle korzystało ze świadczeń pomocy społecznej. Większy odsetek beneficjentów takiej pomocy rejestrowano w badanym okresie jedynie w soł. Szeroka, na os. Jastrzębie Górne i Dolne oraz na os. 1000-lecia Szeroka

11.4.4. Osiedle Zofiówka

Mapa 11 Obszar rewitalizacji na osiedlu Zofiówka

Źródło: Opracowanie własne

Osiedle Zofiówka jest osiedlem mieszkaniowym, położonym w obrębie ulic: Rybnickiej, Pszczyńskiej, Dębina²⁸, w odległości 2 km od centrum miasta. Większość jego powierzchni zajmuje Kopalnia Węgla Kamiennego Borynia-Zofiówka-Jastrzębie - Ruch „Zofiówka”. Na osiedlu znajduje się filia Miejskiej Biblioteki Publicznej. Osiedle graniczy z osiedlem Jastrzębie Górne i Dolne oraz sołectwem Szeroka. Pod koniec 2015 r. jego obszar zamieszkiwało 3.011 osób.

W odniesieniu do obliczonych wskaźników, na przestrzeni ostatnich kilku lat osiedle odznaczało się stosunkowo wysokim wskaźnikiem bezrobocia (3,3% w 2016 r.), przemocy w rodzinie (0,23%) oraz wysokim średnim wskaźnikiem przestępczości w latach 2012-2014, sięgającym 10,6%.

²⁸ Ulica wyłączona z obszaru rewitalizacji.

Wskaźnikami ilustrującymi kryzysową sytuację obszaru jest również depopulacja (średni ubytek liczby ludności dzielnicy w skali całego miasta, obliczony dla lat 2010-2013 był równy -0,023) i stosunkowo wysoka średnia liczba osób zamieszkujących w jednym mieszkaniu (2,40).

Problemem osiedla Zofiówka jest stosunkowo wysoki udział kobiet w strukturze bezrobotnych osiedla (67,35%). W badanym okresie zauważalna była tendencja spadkowa w zakresie liczby osób długotrwale bezrobotnych (spadek o 29,87%)

Liczba zarejestrowanych przypadków przemocy w rodzinie w badanym okresie nie przekroczyła tam 10 rocznie. Tendencja wzrostowa była zauważalna w odniesieniu do liczby osób korzystających ze świadczeń OPS (wzrost z 67 w 2015 r. do 70 w 2016r.).

W procesie konsultacji społecznych podkreślany był problem braku zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży zamieszkujących to osiedle, brak urządzeń służących rozrywce i rekreacji na wolnym powietrzu, brak chodników, ławek i oświetlenia, zdewastowana infrastruktura drogowa (zniszczona nawierzchnia dróg) oraz złe skomunikowanie osiedla z centrum miasta.

11.4.5. Osiedle 1000-lecia Szeroka

Mapa 12 Obszar rewitalizacji na osiedlu 1000-lecia Szeroka

Źródło: Opracowanie własne

Osiedle 1000-lecia jest enklawą wewnątrz sołectwa Szeroka o powierzchni 12,88 ha i w grudniu 2015 r. liczyło 2.776 mieszkańców, ze spadkiem ludności równym 7,6% w stosunku do roku 2012. Na os. 1000-lecia Szeroka swoją siedzibę ma Klub Sportowy Jastrzębski Węgiel oraz Filia nr 10 Miejskiej Biblioteki Publicznej.

W I półroczu 2016 r. obszar charakteryzował się najwyższym udziałem osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców sięgającym 4,65%, a także wysokim wskaźnikiem ubóstwa i wykluczenia, który w latach 2012-2015 wykazywał tendencję rosnącą i w 2015 r. osiągnął 9,11%.

Udział bezrobotnych kobiet (66,67%) w roku 2016 kształtował się powyżej średniej dla miasta, zaś udział długotrwale bezrobotnych (52,71%) w ogólnej liczbie bezrobotnych w dzielnicy w badanym okresie utrzymywał się poniżej średniej obliczonej dla całego miasta. Ogólna

liczba bezrobotnych wykazywała wówczas tendencję malejącą (spadek o 18,35% w roku 2016 w stosunku do roku 2014).

W odniesieniu do problemu przemocy w rodzinie, liczba przypadków przemocy w rodzinie na osiedlu w latach 2012-2015 nie przekroczyła 12 rocznie. W 2012 r. 147 osób korzystało ze świadczeń pomocy społecznej i liczba ta stale rośnie. W roku 2014 było ich już 178, a w 2016 ich liczba wzrosła do 224.

W sferze przestrzennej widoczny jest problem mieszkań niewyposażonych w podstawową infrastrukturę sanitarną ja również wykazano wysokie wskaźniki średniej liczby osób zamieszkujących w jednym mieszkaniu w skali całego miasta (2,35 osoby/1 mieszkanie). Ponadto, na tym osiedlu najbardziej widoczny jest postępujący ubytek ludności (średni wskaźnik depopulacji równy -0,048).

Mieszkańcy obecni na spotkaniach konsultacyjnych podkreślali doskwierające im utrudnienia związane z odległością od centrum miasta oraz możliwość zagospodarowania budynku domu kultury poprzez organizację zajęć dla dzieci i młodzieży.

11.4.6. Osiedle Zdrój

Mapa 13 Obszar rewitalizacji na osiedlu Zdrój

Źródło: Opracowanie własne

Osiedle Zdrój obejmuje powierzchnię 450 ha i stanowi swoiste centrum Jastrzębia-Zdroju. Pod koniec 2015 r. liczyło 7.261 mieszkańców i było trzecim najbardziej zaludnionym osiedlem w mieście. W okolicy znajduje się wiele zabytkowych obiektów, m.in. Zabytkowy Zespół Uzdrowiskowy, Park Zdrojowy z Domem Zdrojowym, muszlą koncertową, letnią kawiarenką, pijalnią wód i licznymi pomnikami przyrody. Ponadto, na osiedlu zlokalizowane są m.in.: Galeria Historii Miasta, Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia z orkiestrą, Wojewódzki Szpital Rehabilitacyjny dla Dzieci, Urząd Skarbowy, Dom „Retro”, hotel „Dąbrówka”, apteka, szkoły, restauracje, sklepy, dom handlowy, banki, Sąd Rejonowy, Prokuratura Rejonowa, kąpielisko „Zdrój”, ZOD Akademia Górniczo-Hutnicza i Uniwersytet Trzeciego Wieku Wszechnica Edukacyjna.

W badanych latach os. Zdrój charakteryzował stosunkowo wysoki wskaźnik ubóstwa i wykluczenia (5,59% w 2015 r.) oraz przestępczości (2,42% w 2015 r.).

W odniesieniu do bezrobocia na terenie osiedla w roku 2016, 2,75% mieszkańców tej części miasta stanowili zarejestrowani bezrobotni, wśród których 59% to kobiety. W badanym okresie liczebność obu grup zmalała o ok. 1/4 (bezrobotni – spadek o 26,20%, bezrobotne kobiety – spadek o 27,16%). W tym samym okresie wśród bezrobotnych sporą grupę stanowiły osoby długotrwale bezrobotne (58%).

Na os. Zdrój widoczny jest problem przemocy domowej. Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty w latach 2012-2014 wahała się w granicach 16-28, z wyraźnym spadkiem w roku 2015 (9 przypadków).

Spadkową tendencję obserwowano w zakresie liczby rodzin korzystających ze wsparcia OPS. W 2012 r. beneficjentami pomocy społecznej było 318osób, zaś w 2016 r. było takich osób293.

Sytuacja na os. Zdrój była szeroko dyskutowana na organizowanych spotkaniach konsultacyjnych. Mimo, że os. Zdrój jest osiedlem znajdującym się w centrum miasta, mieszkańcy stwierdzili, iż w Jastrzębiu-Zdroju brakuje przestrzeni publicznej, która pełniłaby funkcje centrum, swoistego „ryнку”. Osiedle Zdrój wraz ze swoim potencjałem doskonale wpisuje się w te potrzeby. Ponadto, grono mieszkańców tego osiedla podniosło konieczność rewitalizacji zabytkowych budynków, będących w rękach miasta. Szerszy opis problemów os. Zdrój, sformułowany przez samych uczestników spotkań konsultacyjnych zawiera pkt.12.Podsumowanie procesu konsultacji.

11.4.7. Sołectwo Szeroka ul. Gagarina 108,101,112,116

Mapa 14 Obszar rewitalizacji na ulicy Gagarina 108, 110, 112, 116

Źródło: Opracowanie własne

Sołectwo Szeroka położone jest w północnej części miasta Jastrzębie-Zdrój. Pod koniec 2015 r. na jego obszarze 1026,64 ha zamieszkiwało 2.591 osób. Na terenie sołectwa znajduje się Zakład Karny w Jastrzębiu-Zdroju oraz Ruch Borynia Jastrzębskiej Spółki Węglowej.

Dane wskaźnikowe obliczone dla sołectwa Szeroka kształtują się powyżej ich średnich wartości w niemal wszystkich badanych obszarach problemowych w odniesieniu do sfery społecznej. W latach 2015-2016 sołectwo charakteryzował wysoki udział osób bezrobotnych w liczbie jego mieszkańców (3,82%), wysoki wskaźnik przemocy w rodzinie (0,27%), wysoki poziom przestępczości (2,74% w 2015 r. i 2,43% w 2016 r.). Co istotne, w dzielnicy w latach 2015-2016 odnotowano najwyższy wskaźnik ubóstwa i wykluczenia w mieście, mierzony liczbą beneficjentów wsparcia OPS zamieszkujących to sołectwo.

Ulica Gagarina jest częścią sołectwa Szeroka, położonego w północnej części miasta. Na wspomnianym obszarze, gdzie zlokalizowane są numery bloków 108, 110, 112 i 116 znajduje się spory zasób mieszkań socjalnych. Jest to przyczyną szczególnej koncentracji na tym obszarze wielu rozmaitych problemów społecznych m.in. przestępczości i uzależnień. Włączenie tej ulicy do obszaru rewitalizacji jest wynikiem konsultacji społecznych, podczas których zgłoszono zasadność objęcia działaniami rewitalizacyjnymi tej części miasta.

W latach 2011-2014 wspomniany obszar ulicy Gagarina charakteryzował się wysoką i rosnącą liczbą osób bezrobotnych, wahającą się w granicach 106-125 osób, dorównując ilo-

ści bezrobotnych w sołectwach i na osiedlach o dużo większej powierzchni i liczbie mieszkańców, takich jak Bzie czy Moszczenica.

Najczęściej wskazywanymi problemami, występującymi na opisywanym obszarze w latach 2011-2014, były: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba. Mieszkańcy borykają się również z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizmem, potrzebą ochrony macierzyństwa, przemocą w rodzinie, wielodzietnością.

Jak wynika z danych OPS, w badanym okresie 2011-2014 udział procentowy klientów zamieszkujących na ul. Gagarina w ogólnej liczbie klientów OPS w sołectwie stale wzrastał (6%-7,6%). Osoby te korzystały zarówno z pomocy materialnej (zasiłki), jak i ze świadczeń niepieniężnych (praca socjalna, usługi opiekuńcze, dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach)²⁹.

Największej ilości świadczeń w latach 2011-2014 udzielono z powodu bezrobocia i ubóstwa. W obu przypadkach ilość udzielonych świadczeń w badanym okresie charakteryzowała się tendencją rosnącą. Najrzadziej przyznawaną pomocą były świadczenia udzielane z tytułu trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego oraz alkoholizmu.

Problemem wskazanego obszaru jest również przemoc w rodzinie. W 2012 r. procedurą „Niebieskiej Karty” w zaledwie 4 budynkach objęte były aż trzy rodziny (w tym pięcioro dzieci). Dwa lata później, liczba rodzin wzrosła o 100% (6 rodzin, w tym 13 dzieci).

W 2011 r. rejestrowano tam 10 nadzorów kuratorskich, które obejmowały pełnoletnich skazanych. W roku 2014 ich liczba wzrosła do 13.

Obszar ul. Gagarina 108, 110, 112 i 116 charakteryzowała spora liczba popełnionych czynów zabronionych. W roku 2011 w tej lokalizacji zarejestrowano aż 30 takich zdarzeń, a w roku 2014 odnotowano ich aż 36.

Na ul. Gagarina występuje również wyraźna degradacja sfery przestrzennej. W roku 2014 przy ul. Gagarina 116 aż 10 lokali pozbawionych było łazienek i kuchni, przy jednoczesnym braku bieżącej wody, a mieszkańcy korzystali z sanitariatów ogólnodostępnych. Ponadto, jedynie 6 lokali posiada bezpośredni dostęp do bieżącej wody, a niespełna 3 lokale wyposażone są w prowizoryczne łazienki. W budynkach 108, 110 i 112 przeprowadzono generalne remonty, których skutkiem było wyposażenie każdego z lokali w łazienkę oraz kuchnię/aneks kuchenny.

11.4.8. Podsumowanie

Wyodrębniony, opisany powyżej obszar rewitalizacji pozostaje w zgodzie z wymogami wytycznych ministerialnych³⁰, obejmując swym zasięgiem nie więcej niż 20% powierzchni miasta oraz 30% mieszkańców.

²⁹Jedna osoba mogła otrzymać wsparcie z więcej niż jednego powodu, np. powodem wsparcia było zarówno bezrobocie, jak i ubóstwo.

³⁰Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Warszawa, 3 lipca 2015 r. (MIiR/H 2014-2020/20(01)/07/2015).

Tabela 30 Powierzchnia i liczba mieszkańców na obszarze rewitalizacji³¹

Osiedle / Sołectwo	Powierzchnia [ha]	Liczba ludności [osoby]
Os. Przyjaźń	267,86	4.001
Os. 1000-lecia Szeroka	12,88	2.717
Os. Jastrzębie Górne i Dolne	433,60	1.553
Os. Zofiówka	71,35	2.928
Os. Gwarków	63,86	6.973
Os. Zdrój	449,59	7.207
Ulica Gagarina 108, 110, 112, 116	1,10	444
Łącznie	1.300,24	25.823
Jastrzębie-Zdrój	8.544,00	86.172
Udział	15,22%	29,97%

Źródło: Opracowanie własne

³¹ Według liczby osób zameldowanych na dzień 01.12.2016 r.

12. Podsumowanie procesu konsultacji

W toku prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji przeprowadzono szeroko zakrojone konsultacje społeczne, które realizowane były na różnych etapach prac nad dokumentem. Działania konsultacyjne zostały zróżnicowane zarówno pod względem kanału, jak i formy przekazu, aby dotrzeć w efektywny sposób do poszczególnych grup docelowych.

Istotny element działań komunikacyjnych w ramach prac nad Programem Rewitalizacji stanowiły działania edukacyjne, mające na celu przybliżenie mieszkańcom podstawowej wiedzy na temat rewitalizacji.

12.1. Strona internetowa www.rewitalizacja.jastrzebie.pl.

Pod adresem rewitalizacja.jastrzebie.pl uruchomiona została strona internetowa poświęcona rewitalizacji Jastrzębia-Zdroju. Na stronie zostały zamieszczone podstawowe materiały na temat procesu rewitalizacji. Przygotowano kilka artykułów tematycznych poświęconych rewitalizacji, mówiących o tym, jak powstaje program rewitalizacji, jak wyglądają dobre projekty rewitalizacyjne, a także jakie działania miasto podjęło dotychczas w obszarze rewitalizacji. Na stronie pojawiały się także informacje dotyczące procesu ankietyzacji, a także wytyczonego na terenie miasta obszaru wsparcia. Istotną częścią strony były moduły wykorzystywane na etapie ankietyzacji – „Jakie problemy widzimy w mieście”, a także „Zgłoś swój projekt”.

12.2. Konsultacje na etapie opracowywania części diagnozującej Programu Rewitalizacji.

Konsultacje podjęte na etapie opracowywania diagnozy w ramach Programu Rewitalizacji miały na celu zdefiniowanie problemów na terenie Jastrzębia-Zdroju oraz określenie ich lokalizacji. Działania te pozwoliły na uzupełnienie analizy statystycznej o opinie mieszkańców na temat kluczowych problemów miasta.

Ankietyzacja mieszkańców prowadzona była z wykorzystaniem Internetu (ankieta na stronie rewitalizacja.jastrzebie.pl), a także poprzez ankiety wydrukowane w lokalnej gazecie „Jastrząb” (nr XII 2014). Wydrukowane ankiety były również dostępne do pobrania w holu Urzędu Miasta. Artykuły informujące o rozpoczętym procesie ankietyzacji, zawierające linka do ankiety, zostały opublikowane także na lokalnych portalach informacyjnych.

12.3. Wyniki badań ankietowych

Celem działania było poznanie opinii stron procesu rewitalizacji na temat problemów miasta w sferze gospodarczej, społecznej i przestrzennej. W ramach działania do urzędu miasta wpłynęły **42 ankiety** wskazujące na problemy na terenie miasta. Uzyskane wnioski zostały uwzględnione w części diagnozującej niniejszego dokumentu.

Wnioski z badań ankietowych:

➤ Podsumowanie dla sfery gospodarczej

Mieszkańcy, którzy brali udział w konsultacjach nie poświęcili wiele miejsca problemom sfery gospodarczej. Pojedynczy respondenci wskazali na zbyt dużą ekspansję handlu wielkopowierzchniowego oraz zbyt wysokie obciążenia podatkowe dla przedsiębiorców. Pojedyncze osoby wskazały również na problem zatrudniania w instytucjach publicznych osób posiadających uprawnienia emerytalne, utrudniając przez to dostęp młodych do rynku pracy.

➤ Podsumowanie dla sfery społecznej

W ankietach zwrócono uwagę na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa oraz walkę z patologiami społecznymi. W mieście są ulice, gdzie mieszkańcy obawiają się poruszania po zmroku (Stodoły, Pszczyńska, ul. Gagarina, obszar OWN, okolice zabudowań wielorodzinnych na os. Jastrzębie Górne i Dolne) z uwagi na przestępczość i nagromadzenie innych zjawisk patologicznych, tj. pogróżki, zaczepki, napady. Na zjawiska związane z obniżonym poczuciem bezpieczeństwa zwracano również uwagę w przypadku os. Zdrój. Jako sposób na walkę z patologią, przestępczością i bezczynnością, mieszkańcy wskazywali konieczność zaangażowania osób dotkniętych powyższymi problemami w prace społeczne i porządkowe na rzecz miasta. W przypadku os. Gwarków podniesiony został problem ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Innym problemem w sferze społecznej na który zwracano uwagę był brak miejsc spędzania wolnego czasu dla dzieci w wieku szkolnym i młodzieży, wyposażonych w bezpieczny, nowoczesny sprzęt, z boiskami, ściankami wspinaczkowymi, skate parkami, strefami tematycznymi itd. (problem dotyczy m.in. os. 1000-lecia Szeroka i os. Zofiówka). Jednocześnie, dzięki podjęciu takich działań dzieci i młodzież uzyskiwałyby różne możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego. Na brak takiej formy aktywności i zaangażowania mieszkańcy również się skarżyli. W ankietach wskazywano również problem wykluczenia dzieci i młodzieży z oferty kulturalnej i sportowej ze względu na złą komunikację z centrum miasta (na ul. Libowiec i przyległych). Skutkiem braku oferty skierowanej do najmłodszych mieszkańców jest obecność tzw. „blokersów”, czyli młodych, sfrustrowanych, najczęściej nastoletnich osób, wyrażających przekonanie o braku perspektyw, dla których stojąca przed blokiem ławka jest centrum życia towarzyskiego, nierzadko nadużywających alkoholu i marihuany. Najczęściej obecność blokerek przejawia się wybrykami chuligańskimi w postaci wulgarnych napisów lub dewastacji obiektów użyteczności publicznej. W Jastrzębiu-Zdroju, na którego obszarze znajdują się duże blokowiska miejsce, a także na samym obszarze rewitalizacji problemy te są szczególnie widoczne.

Istotnym problemem obszaru rewitalizacji jest brak oferty skierowanej do seniorów zamieszkujących na jego terenie. Brakuje miejsca spotkań dla osób starszych, odpowiadającego ich potrzebom, w którym można by organizować rozmaite formy aktywizujące przedstawicieli tej grupy. Jest to o tyle istotne, iż z roku na rok grupa seniorów w Jastrzębiu-Zdroju powiększa swoją liczebność, co świadczy o rosnącej skali problemu aktywizacji i integracji społecznej osób starszych w latach kolejnych.

Problem braku oferty skierowanej zarówno dla seniorów, jak i dzieci oraz młodzieży mogłyby rozwiązać cykliczne warsztaty międzypokoleniowe, które z jednej strony umożliwiłyby młodzieży pozyskiwanie cennej wiedzy oraz nabycie nowych umiejętności, a z drugiej strony stanowiłyby doskonałą formę włączenia społecznego seniorów, co z pewnością wpłynęłoby korzystnie na ich poczucie „misji” przekazywania cennych umiejętności przedstawicielom młodego pokolenia.

Problemem zauważanym przez mieszkańców jest wspomniana w części gospodarczej trudna sytuacja młodych ludzi na lokalnym rynku pracy, powodowana zatrudnianiem osób posiadających uprawnienia emerytalne, gotowych podjąć pracę za niską płacę.

➤ **Podsumowanie dla sfery przestrzennej**

W ankietach uwidoczniła się zdecydowana przewaga konkretnych problemów związanych z infrastrukturą, znajdującą się najbliżej mieszkańców. Należą do nich: brak lub dewastacja chodników, brak ławek i oświetlenia, zniszczona nawierzchnia dróg (Mickiewicza, Wyszyńskiego, 1 Maja, Libowiec i przyległe, Pszczyńska, Stodoły, Armii Krajowej, Ranoszka, Wiejska,) czy brak drogi dojazdowej do posesji (soł. Ruptawa). Według mieszkańców konieczne są także inwestycje zwiększające bezpieczeństwo pieszych, zakładające montaż oświetlenia i luster, remont lub budowę chodników i nawierzchni drogowych, zastosowanie ograniczeń prędkości, budowa przejścia dla pieszych, zamontowania progów zwalniających.

Grono mieszkańców podniosło kwestię konieczności rewitalizacji Ośrodka Wypoczynku Niedzielnego, zlokalizowanego przy ul. Cieszyńskiej, uskarżając się na brak miejsc wypoczynku i rekreacji oraz niszczenie tego obszaru, wskazując jednocześnie jego ogromny potencjał. Pojawiła się propozycja stworzenia specjalnych stref tematycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych – strefa małego odkrywcy, ścieżki do nordicwalkingu, ścianki wspinaczkowe, park linowy. Respondenci wskazywali na degradację zieleni na następujących obszarach: ul. Połomska i Strażacka, ul. Północna, Warszawska, Sybiraków. Innym miejscem wymagającym rewitalizacji są zaniedbane tereny wzdłuż potoków Ruptawki i Gmyrdka (ul. Podhalańska, Jagiełły), gdzie można stworzyć teren rekreacyjny w postaci ścieżek rowerowych, deptaków, małej architektury, gastronomii i ścieżek dydaktycznych, aby powstał tzw. „Jastrzębski Bulwar”.

Wśród odpowiedzi pojawił się pomysł rewitalizacji ul. 1 Maja - remont budynku Starego Sądu, który nie jest w posiadaniu miasta, a stanowi własność prywatną, poprzez jego modernizację oraz nadanie nowych funkcji (biurowo-usługowych) oraz budowa małego skweru lub deptaka, służącego mieszkańcom w celach rekreacyjnych.

Wielu respondentów wskazywało problem braku przestrzeni oraz urządzeń służących rozrywce i rekreacji (plac zabaw, skate-parki, siłownie plenerowe), degradację zieleni i brak ławek. Dotyczy to os. Chrobrego, os. Zofiówka, lasku przy ul. Beskidzkiej/Małopolskiej, ul. Połomskiej i Strażackiej.

Mieszkańcy mają wiele pomysłów w stosunku do zagospodarowania terenu między dworcem PKP a ulicami Północną, Sybiraków, Warszawską i Porozumień Jastrzębskich. Seniorzy postulowali utworzenie ścieżek spacerowych dla osób mających trudności z poruszaniem, poja-

wiły się również propozycje zagospodarowania tego terenu inwestycją rekreacyjną, służącą wszystkim mieszkańcom (deptak, park rozrywki). Udział osób starszych w ogólnej liczbie mieszkańców z roku na rok zwiększa się, co uzasadnia konieczność organizacji zarówno miejsc spotkań przystosowanych dla osób starszych, jak i form aktywizacji skierowanych stricte do tej grupy. Mieszkańcy uskarżają się również na brak jednoznacznie zdefiniowanego centrum miasta, przestrzeni do spotkań i integracji, co jest konsekwencją historycznego rozwoju miasta. Alternatywą jest stworzenie kilku powiązanych przestrzeni miejskich, odpowiadających standardom współczesnej architektury w zakresie rekreacji i rozrywki, co zaproponowało kilku respondentów. Jedna z osób biorących udział w konsultacjach wskazała możliwość adaptacji terenu ul. Szkolnej i Kaszubskiej, gdzie mieszczą się zdewastowane budynki po szkołach, na centrum aktywności fizycznej z boiskami, halami sportowymi (np. do squasha) apartamentami i biurami. Terenem wymagającym według respondentów rewitalizacji jest obszar targowiska na os. Arki Bożka, targowiska na ul. Północnej, a także ul. Katowicka i Al. Piłsudskiego.

Respondenci często wskazywali problem dostępności połączeń komunikacyjnych, wymieniając źle skomunikowane z centrum miasta obszary: os. Złote Łany, ul. Libowiec i przyległe, soł. Szeroka, soł. Borynia, os. Zofiówka. Mieszkańcy proponują w tym zakresie racjonalizację połączeń poprzez kursy dużych autobusów w godzinach szczytu, a w pozostałych godzinach – kursy mikrobusów.

Jak wynika z odpowiedzi ankietowanych, na wielu ulicach istnieje konieczność poprawy bezpieczeństwa i usprawnienia ruchu drogowego poprzez przebudowę istniejących skrzyżowań, zmianę organizacji ruchu czy wprowadzenia sygnalizacji świetlnej (dotyczy to ulic: Skrzyżowska - Szotkowice, Kusocińskiego, Al. Jana Pawła II, Arki Bożka, Podhalańska, Graniczna, Armii Krajowej, Ranoszka, Pszczyńska, skrzyżowania Miarki, Energetyków i Armii Krajowej, skrzyżowania Al. Jana Pawła II, ul. Armii Krajowej i ul. Broniewskiego).

Jeden z ankietowanych podniósł problem zanieczyszczenia powietrza i niskiej emisji na os. Jastrzębie Górne i Dolne. Spalanie kiepskiej jakości paliw w domowych paleniskach powoduje pogorszenie jakości powietrza w okresie jesienno-zimowym. Dodatkowo można zaobserwować spalanie odpadów w domowych kotłach w okresie całego roku w tym ewidentnie substancji szkodliwych m.in. odpady z tworzyw sztucznych. Rozwiązaniem tego problemu byłaby kampania informacyjna na temat szkodliwości spalania odpadów, wprowadzenie grzywny za takie działania oraz dofinansowanie wymiany instalacji CO₂ na bardziej przyjazne środowisku.

W celu eliminacji tego zjawiska od roku 1996 Urząd Miasta prowadzi szerokie działania skierowane do osób fizycznych, które mogą otrzymać ze środków budżetu miasta dotację celową na dofinansowanie kosztów inwestycji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej. O dotację może się ubiegać osoba fizyczna posiadająca tytuł prawny do dysponowania nieruchomością położoną na terenie Jastrzębia-Zdroju, na której będzie realizowane dotowane przedsięwzięcie.

O częściowy zwrot kosztów mogą ubiegać się osoby, które planują:

- budowę przydomowej oczyszczalni ścieków,

- budowę przyłącza kanalizacji sanitarnej do budynku,
- zakup i montaż niskoemisyjnych urządzeń grzewczych, w tym: kotłów c.o. (elektryczne, gazowe, olejowe, na paliwo stałe z automatycznym podajnikiem),
- zakup i montaż w budynkach mieszkalnych urządzeń do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych,
- podłączenie budynku do miejskiej sieci centralnego ogrzewania

Realizacją zadania zajmuje się Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa. Podstawę prawną działania stanowi Art. 400a i 403 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (j.t. Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późniejszymi zmianami), Uchwała Nr XVII.164.2015 Rady Miasta Jastrzębie –Zdrój z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie zmiany „Zasad przyznawania dotacji celowych ze środków budżetu miasta na dofinansowanie kosztów inwestycji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej” (Dz. Urz. Woj. Śl. z 11 grudnia 2015r. poz. 6909).

Wśród respondentów będących właścicielami czworonogów pojawia się potrzeba utworzenia na dużych osiedlach miejskich wybiegów dla psów i kotów, najlepiej z torami przeszkód, kosztami i kuwetami. Na chwilę obecną duże osiedla np. Arki Bożka, Beskidzka, Małopolska objęte są zakazami wyprowadzania psów.

12.4. Konsultacje na etapie opracowywania części strategicznej dokumentu.

Wiele uwagi poświęcono konsultacjom społecznym na etapie opracowywania części strategicznej Programu Rewitalizacji. Poprzez stronę internetową Programu Rewitalizacji oraz za pośrednictwem lokalnych portali informacyjnych podano informację o zasięgu obszaru rewitalizacji na terenie miasta oraz o rozpoczęciu ankietyzacji w zakresie pomysłów na projekty, które zostaną uwzględnione w Programie Rewitalizacji. Aby każdy mógł zgłosić swój pomysł, umożliwiono składanie projektów z wykorzystaniem trzech ścieżek:

- ankiety elektroniczne poprzez stronę rewitalizacja.jastrzombie.pl,
- ankiety papierowe składane w holu Urzędu Miasta,
- skany ankiet przesyłane bezpośrednio na wskazany adres e-mail.

W okresie od września 2015 do końca listopada 2015, kiedy prowadzono ankietyzację w zakresie projektów zgłaszanych do Programu strona miała ponad 23 tys. odsłon przy 12,5 tys. użytkowników. W ramach działania do urzędu miasta złożono **67 ankiet** z propozycjami projektów. Propozycje zawarte w ankietach przeanalizowano następnie porównano z wynikami przeprowadzonej diagnozy oraz wyznaczonymi obszarami rewitalizowanymi. Poszczególne propozycje projektów uwzględniono w tabeli Lista i opis projektów głównych, realizowanych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji.

12.5. Podsumowanie spotkań ze stronami procesu rewitalizacji

W ramach konsultacji społecznych Programu Rewitalizacji dla miasta Jastrzębie-Zdrój, w październiku 2015 r. odbyły się cztery spotkania.

- spotkanie wprowadzające, które odbyło się w ramach cyklu „O mieście bez politykowania”, data spotkania 5 października,

Temat rewitalizacji przedstawiony został również na spotkaniu Rady Biznesu działającej przy Prezydencie Miasta.

Aby zagwarantować mieszkańcom niezbędną wiedzę, opracowano materiały przybliżające w przystępny sposób podstawowe informacje na temat rewitalizacji. Wykorzystano materiały tekstowe, prezentacje multimedialne oraz infografiki

Na spotkaniach obecni byli przedstawiciele władz Jastrzębia-Zdroju, jednostek organizacyjnych miasta, przedsiębiorcy, radni, organizacje pozarządowe oraz mieszkańcy. Tematyka rewitalizacji omawiana była również podczas spotkania z Jastrzębską Radą Biznesu przy Prezydencie Miasta oraz podczas jednego ze spotkań Prezydenta Miasta z mieszkańcami w ramach cyklu „O mieście bez politykowania”.

- spotkanie dla mieszkańców obszaru wsparcia,
- spotkanie w którym wzięli udział radni oraz jednostki organizacyjne miasta,
- spotkanie dla przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych.

Terminy spotkań oraz liczba³² uczestników:

- 9 października, liczba uczestników 32 osoby,
- 16 października, liczba uczestników 18 osób,
- 28 października, liczba uczestników 27 osób.

Podczas konsultacji zgłoszone zostały m.in. następujące problemy:

Sfera gospodarcza:

- niedostosowanie oferty edukacyjnej szkół średnich do bieżących potrzeb rynku pracy - brak specjalistów z kierunkowym wykształceniem zawodowym,
- spadek liczby firm w sektorze handlowym, powodowany ekspansją handlu wielkopowierzchniowego,
- zbytne uzależnienie sytuacji gospodarczej miasta od Jastrzębskiej Spółki Węglowej SA,
- brak szkoły pielęgniarskiej,
- konieczność zagospodarowania terenów pogórnicych.

---

³² Dane na podstawie listy obecności

Sfera społeczna:

- trudności młodych ludzi na rynku pracy, generujące narastające problemy psychiczne, potęgowane przez zatrudnianie osób z uprawnieniami emerytalnymi, podejmującymi pracę za niskie wynagrodzenie,
- niechęć społeczeństwa do podejmowania pracy,
- stopniowy wzrost liczby seniorów w strukturze całej populacji miasta oraz brak miejsca spotkań i oferty skierowanej do grupy seniorów, będących mieszkańcami Jastrzębia-Zdroju,
- duży odsetek kobiet w strukturze bezrobotnych,
- brak zagospodarowania dzieciom i młodzieży wolnego czasu (m.in. Szeroka, Zofiówka, os. 1000-lecia Szeroka), co generuje wysoki stopień przestępczości nieletnich - konieczność organizacji zajęć sportowych lub innych angażujących młodych ludzi,
- brak lokalnych centrów integracji i kultury oraz zajęć rekreacyjnych (Jastrzębie Górne i Dolne, os. 1000-lecia Szeroka, ul. Gagarina i Stodoły),
- udostępnienie infrastruktury społecznej na potrzeby organizacji społecznych, mieszkańców, stowarzyszeń oraz fundacji za minimalne opłaty celem odbudowy tożsamości lokalnej, odbudowy więzi społecznych, poczucia współodpowiedzialności i współdecydowanie o użytkowaniu przestrzeni publicznej,
- zwiększenie budżetu obywatelskiego oraz uproszczenie procedur decyzyjnych na szczeblu lokalnym celem przyspieszenia zmian,
- zwiększenie potencjału lokalnych zasobów ludzkich poprzez organizację szkoleń,
- problem eurosieroctwa, dotyczący także osób starszych (których dzieci lub inni członkowie najbliższej rodziny wyjechali za granicę).

Sfera przestrzenna:

- brak wyodrębnionego centrum miasta, pełniącego funkcje rekreacyjne,
- rosnące natężenie komunikacji samochodowej,
- propozycja stworzenia "lokalnych centrów rekreacji" na osiedlach i sołectwach jako alternatywa dla "centrum miasta",
- brak zagospodarowania jaru południowego, wynikający z problemów z wywłaszczeniem terenu,
- konieczność wykorzystania potencjału zabytkowego os. Zdrój,
- niszcząca infrastruktura w Zdroju - budynek Starego Sądu oraz Łazienki III, byłej Porodówki,
- brak infrastruktury w postaci chodników (ul. Okopowa), ławek (Zdrój),
- brak zagospodarowania obszarów pokopalnianych (propozycja stworzenia torów kartingowych, organizacji kursów paralotniarstwa),
- walka z zanieczyszczeniem powietrza poprzez przyłączenie domów jednorodzinnych do sieci miejskiego ogrzewania (Os. Jastrzębie Górne i Dolne),
- sprzedaż zabytkowej infrastruktury inwestorom prywatnym, uniemożliwiająca ingerencję w sytuacji jej niszczenia,
- udostępnienie infrastruktury społecznej na potrzeby organizacji społecznych, mieszkańców, stowarzyszeń oraz fundacji za minimalne opłaty,

- brak wystarczającej ilości miejsc parkingowych w mieście,
- konieczność budowy szaleatów miejskich.

12.6. Aktualizacja części diagnozującej Programu Rewitalizacji.

W związku z uwagami Urzędu Marszałkowskiego w okresie październik-listopad 2016 przeprowadzono aktualizację danych statystycznych zawartych w części diagnozującej programu rewitalizacji. W przedmiotowej części uzupełniono dane za okres do I kw. 2016 r. a następnie ponownie opracowano wskaźniki, wyznaczono obszar zdegradowany oraz rewitalizacji. Po dokonaniu aktualizacji danych obszar rewitalizacji nie uległ zmianie w stosunku do obszaru wyznaczonego na podstawie danych za okres do 31.12.2014 r.

Po dokonaniu aktualizacji dokument został umieszczony na stronie rewitalizacja.jastrzebie.pl w celu poddania ponownie pod konsultacje. W okresie trwania konsultacji do Urzędu Miasta nie wpłynęła żadna uwaga dotycząca konsultowanej części dokumentu.

Interwencja na ob- szarze rewitalizacji

---

13. Analiza SWOT / TOWS

Celem analizy SWOT jest określenie stanu aktualnego oraz perspektyw rozwojowych dla obszaru zdegradowanego wyznaczonego na obszarze Jastrzębia-Zdroju. Jej zadaniem jest wskazanie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń dla rozwoju obszaru poddanego rewitalizacji. W kolejnym etapie analiza ta stanowić będzie podstawę do sformułowania celu głównego i celów pośrednich rewitalizacji.

Analizę przeprowadzono badając otoczenie obszaru i całego miasta poprzez identyfikację wewnętrznych i zewnętrznych czynników oraz określając zależności między nimi. Identyfikację czynników, które mogą lub wpływają na funkcjonowanie obszaru podzielono na cztery grupy:

- *mocne strony*, czyli czynniki wewnętrzne (cechy) obszaru stanowiące jego auty, elementy przewagi lub zalety w stosunku do innych obszarów miasta,
- *słabe strony*, to czynniki wewnętrzne (cechy) obszaru stanowiące o jego słabościach, barierach i wadach,
- *szanse* to czynniki zewnętrzne (cechy) otoczenia, które warunkują możliwości korzystnej zmiany dla obszaru,
- *zagrożenia* to czynniki zewnętrzne (cechy) otoczenia, które stwarzają dla obszaru niebezpieczeństwo niekorzystnej zmiany.

Wyniki analizy pozwalają na wybór takiego kierunku działania, który zminimalizuje zagrożenia, ograniczy słabe strony oraz wykorzysta szanse i mocne strony, maksymalizując jednocześnie prawdopodobieństwo osiągnięcia zdefiniowanego celu głównego.

W poniższych tabelach zaprezentowane zostały wyniki analizy SWOT. Do poszczególnych czynników przypisano wagi, które odpowiadają znaczeniu, jakie dany czynnik ma lub może mieć dla obszaru problemowego.

Tabela 31 Identyfikacja czynników analizy SWOT oraz określenie ich ważności (cz. 1)

Waga	Czynniki wewnętrzne	Waga	Czynniki zewnętrzne
1,00	<u>Mocne strony</u>	1,00	<u>Szanse</u>
0,20	Bogactwo sakralnych i świeckich zabytków architektonicznych [s1]	0,20	Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz wzbogacenie walorów architektoniczno-urbanistycznych wpływające pozytywnie na atrakcyjność miasta oraz obszaru zdegradowanego [o1]
0,20	Dostępność terenów inwestycyjnych [s2]	0,30	Nowa perspektywa finansowa otwierająca dostęp do środków funduszy europejskich [o2]

Waga	Czynniki wewnętrzne	Waga	Czynniki zewnętrzne
1,00	<u>Mocne strony</u>	1,00	<u>Szanse</u>
0,30	Instrumenty prawne dające dobre podstawy dla rozwoju działalności gospodarczej [s3]	0,10	Gospodarcze wykorzystanie przebiegu autostrady A1 oraz dostępność komunikacyjna do największego węzła autostradowego w Polsce [o3]
0,10	Dobrze rozwinięta infrastruktura szkolnictwa [s4]	0,20	Bliskość Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej [o4]
0,20	Aktywne instytucje samorządowe [s5]	0,10	Rozwój sąsiednich miast generujący miejsca pracy [o5]
		0,10	Rozwój kultury i sportu między innymi dzięki zwiększonej ofercie finansowania [o6]

Źródło: opracowanie własne

Tabela 32 Identyfikacja czynników analizy SWOT oraz określenie ich ważności (cz. 2)

Waga	Czynniki wewnętrzne	Waga	Czynniki zewnętrzne
1,00	<u>Słabe strony</u>	1,00	<u>Zagrożenia</u>
0,10	Wysoki stopień zanieczyszczenia środowiska spowodowany niską emisją, szczególnie na obszarach zabudowy jednorodzinnej i w okolicy głównych ciągów komunikacyjnych miasta [w1]	0,20	Spadek liczby mieszkańców, nasilające się zjawisko depopulacji [t1]
0,20	Zły stan techniczny niektórych budynków, konieczność przeprowadzenia remontów [w2]	0,10	Niekorzystne skutki działań restrukturyzacyjnych w przemyśle węglowym [t2]
0,10	Brak węzłów sanitarnych, w niektórych obiektach mieszkaniowych [w3]	0,20	Ryzyko utraty wartościowej zabudowy wskutek postępującej degradacji [t3]
0,20	Wysoka średnia liczba osób przypadających na jedno mieszkanie [w4]	0,10	Starzejące się społeczeństwo [t4]
0,05	Duża przestępczość nieletnich mierzona ilością nadzorów kuratorskich [w5]	0,05	Niewystarczające zainteresowanie inwestorów realizacją przedsięwzięć inwestycyjnych na terenie miasta [t5]
0,05	Mało zróżnicowany profil gospodarczy miasta (dominacja JSW, mała aktywność gospodarcza mieszkańców) [w6]	0,05	Widoczna rozbieżność pomiędzy oczekiwaniami pracodawców w zakresie zatrudnienia a ofertą dostępną na rynku pracy [t6]
0,10	Wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych oraz bezrobotnych kobiet w strukturze wszystkich zarejestrowanych osób bez pracy [w7]	0,10	Utrzymujący się spadek dochodów miasta [t7]
0,20	Wysoka liczba rodzin korzystających z pomocy	0,10	Rosnący poziom patologii społecznych [t8]

Waga	Czynniki wewnętrzne	Waga	Czynniki zewnętrzne
1,00	<u>Słabe strony</u>	1,00	<u>Zagrożenia</u>
	OPS [w8]	0,10	Postępujące zubożenie społeczne [t9]

Źródło: opracowanie własne

Wyniki zbiorcze analizy SWOT / TOWS powstały na podstawie przeliczenia interakcji pomiędzy poszczególnymi czynnikami przy uwzględnieniu przypisanych im wag.

Analiza SWOT to zależności od „wewnątrz do zewnątrz”, czyli odpowiedź na pytania, w jaki sposób czynniki wewnętrzne oddziałują na czynniki zewnętrzne. Przeprowadzono ją odpowiadając na następujące pytania:

1. Czy określona mocna strona pozwala wykorzystać daną szansę?
2. Czy określona mocna strona pozwala ograniczyć dane zagrożenie?
3. Czy określona słaba strona ogranicza możliwość wykorzystania danej szansy?
4. Czy określona słaba strona potęguje dane zagrożenie?

Analiza TOWS jest odwrotnością poprzedniej i przebiega od „zewnątrz do wewnątrz”. Pozwala ona określić jak czynniki zewnętrzne oddziałują na wewnętrzne. Analizę przeprowadzono odpowiadając na następujące pytania:

1. Czy określona szansa potęguje daną silną stronę?
2. Czy określona szansa pozwala osłabić daną słabą stronę?
3. Czy określone zagrożenie ogranicza daną silną stronę?
4. Czy określone zagrożenie wzmacnia daną słabą stronę?

Tabela 33 Wyniki obliczeń dla analizy SWOT / TOWS. Zestawienie zbiorcze

Kombinacja	Suma interakcji	Suma iloczynów	Suma interakcji	Suma iloczynów	Suma interakcji	Suma iloczynów
Mocne strony [S]/ Szanse [O]	20	3,94	8	1,60	28	5,54
Mocne strony [S]/ Zagrożenia [T]	8	0,85	10	1,50	18	2,35
Słabe strony [W]/ Szanse [O]	16	1,90	28	4,20	44	6,10
Słabe strony [W]/ Zagrożenia [T]	62	7,10	48	5,40	110	12,50

Źródło: opracowanie własne

Sumy interakcji oraz iloczynów w kolejnym kroku przeniesiono do tabeli uwzględniającej cztery rodzaje strategii, jakie można podjąć na podstawie analizy:

- agresywna,
- konserwatywna,
- konkurencyjna lub
- defensywna.

Tabela 34 Macierz strategii dla obszaru zdegradowanego

	Szanse	Zagrożenia
Mocne strony	Strategia agresywna	Strategia konserwatywna
	Liczba interakcji	Liczba interakcji
	28	18
	Ważona liczba interakcji	Ważona liczba interakcji
	5,54	2,35
Słabe strony	Strategia konkurencyjna	Strategia defensywna
	Liczba interakcji	Liczba interakcji
	44	<u>110</u>
	Ważona liczba interakcji	Ważona liczba interakcji
	6,10	<u>12,50</u>

Źródło: opracowanie własne

Z literatury przedmiotu wiadomo, że wybór strategii zależy od siły powiązań pomiędzy grupami czynników SWOT.

W planowaniu działań rewitalizacyjnych przyjąć można strategię z poniższej listy:

- *agresywną*, jeśli przeważają mocne strony i powiązane z nimi szanse; badany obszar miasta wykorzystuje szanse dzięki posiadanym mocnym stronom, występuje dynamiczny rozwój, należy pielęgnować mocne strony i wykorzystywać szanse,
- *konserwatywną*, jeśli przeważają mocne strony i powiązane z nimi zagrożenia; obszar skutecznie niweluje zagrożenia dzięki posiadanym mocnym stronom, nie pozwala to jednak na dynamiczny rozwój, oczekuje się na poprawę warunków otoczenia,
- *konkurencyjną*, jeśli przeważają słabe strony i powiązane z nimi szanse; obszar funkcjonuje w przyjaznym otoczeniu, dlatego też mimo słabości pozwala to na dalsze jego działanie, nie ma jednak możliwości wykorzystania szans, należy skupić się na eliminacji słabych stron,
- *defensywną*, jeśli przeważają słabe strony i powiązane z nimi są zagrożenia; obszar jest w fazie przetrwania, nasilają się zjawiska negatywne społecznie.

Analizując tabelę powyżej dla badanego obszaru wynika, iż należy wybrać **strategię defensywną**. Zidentyfikowana liczba interakcji to 110, a ważona ich liczba to 12,5. Analiza wskazuje na wyraźną wielokrotną przewagę zagrożeń dla obszaru i jego słabych stron w stosunku do pozostałych obszarów analizy (mocnych stron oraz szans).

Taki wynik analizy pokazuje, że funkcjonowanie obszaru odbywa się w niesprzyjającym otoczeniu, a dodatkowo zagrożenia zewnętrzne są wzmacniane przez słabości wewnętrzne. Należy, więc starać się minimalizować słabe strony i zagrożenia. Jest to bardzo trudne, ponieważ obszar nie dysponuje mocnymi stronami, ani szansami, które mógłby wykorzystać.

W likwidowaniu słabych stron w pierwszej kolejności należy skupić się na następujących problemach:

- wysoka liczna rodzin korzystających na obszarze rewitalizowanym z pomocy OPS,
- wysokiego średniego zagęszczenia w mieszkaniach, które są na obszarze rewitalizowanym,
- zły stan techniczny części budynków i konieczne remonty,
- wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych oraz bezrobotnych kobiet w strukturze wszystkich zarejestrowanych osób bez pracy,
- duża przestępczość nieletnich mierzona ilością nadzorów kuratorskich,
- wysoka średnia liczba osób przypadających na jedno mieszkanie,
- brak węzłów sanitarnych, w niektórych obiektach mieszkaniowych,
- mało zróżnicowany profil gospodarczy miasta (dominacja JSW SA, mała aktywność gospodarza mieszkańców).

Przy konstruowaniu strategii działania dla obszaru należy wziąć pod uwagę następujące zagrożenia:

- stały spadek liczby mieszkańców obszaru zdegradowanego i nasilająca się depopulacja,
- ryzyko utraty wartościowej zabudowy wskutek postępującej degradacji.
- niekorzystne skutki działań restrukturyzacyjnych w przemyśle węglowym,
- ryzyko utraty wartościowej zabudowy wskutek postępującej degradacji,
- starzejące się społeczeństwo,
- niewystarczające zainteresowanie inwestorów realizacją przedsięwzięć inwestycyjnych na terenie miasta,
- widoczna rozbieżność pomiędzy oczekiwaniami pracodawców w zakresie zatrudnienia a ofertą dostępną na rynku pracy,
- rosnący poziom patologii społecznych,
- postępujące zubożenie społeczne.

14. Cele i zadania Lokalnego Programu Rewitalizacji

W ramach prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Jastrzębia-Zdroju przyjęto podejście procesowe – od wielowątkowej diagnozy w obszarze społeczno-gospodarczym, do konkretnych działań zapewniających realizację przyjętych założeń. Prace uwzględniały szerokie konsultacje społeczne z przedstawicielami środowisk, które będą docelowymi beneficjentami, jak również aktorami uczestniczącymi we wdrażaniu Programu.

Jednocześnie, należy podkreślić, iż działania rewitalizacyjne uwzględnione w ramach niniejszego dokumentu stanowią kontynuację procesu rozpoczętego w roku 2008, którego założenia zostały zdefiniowane w *Lokalnym Programie Rewitalizacji Jastrzębia-Zdroju na lata 2008-2015*. Zmianie uległ obszar wsparcia, który został dostosowany do nowych wytycznych oraz zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie miasta, uwzględniono także efekty działań rewitalizacyjnych przeprowadzonych we wcześniejszym okresie. Niemniej jednak, biorąc pod uwagę całościowe i konsekwentne podejście do działań rewitalizacyjnych na terenie Jastrzębia-Zdroju, zachowano kluczowe założenia strategiczne na poziomie Celu Strategicznego i poszczególnych Priorytetów Operacyjnych.

Kluczowe założenia w zakresie efektów wdrażania niniejszego Programu, sformułowane w oparciu o materiały zebrane w części diagnozującej, przekładają się na docelową wizję obszaru rewitalizowanego, którą można sformułować w następujący sposób:

Jastrzębie-Zdrój w roku 2020 to miasto:

- spójne społecznie i gospodarczo,
- aktywnie i skutecznie przeciwdziałające ubóstwu i wykluczeniu społecznemu,
- oferujące mieszkańcom stały dostęp do trwałych i konkurencyjnych miejsc pracy,
- dbające o zachowanie tożsamości lokalnej i kształtowanie dobrych relacji między mieszkańcami,
- umożliwiające efektywną współpracę różnych środowisk,
- gwarantujące swoim mieszkańcom poczucia bezpieczeństwa,
- zapewniające wysoką estetykę i funkcjonalność przestrzeni miejskiej.

Warunkiem brzegowym wdrożenia nakreślonej wizji jest realizacja kompleksowych działań uwzględnionych w Programie Rewitalizacji i – w ich efekcie – neutralizacja problemów koncentrujących się na wytyczonym obszarze rewitalizacji, co umożliwi zachowanie spójności społecznej miasta i stworzy warunki dla długofalowego i zrównoważonego rozwoju całego miasta.

Kompleksowa analiza kontekstu społeczno-gospodarczego na terenie obszaru rewitalizacji wyznaczonego w granicach Jastrzębia-Zdroju, przeprowadzona w oparciu o dane statystyczne (ilościowe) oraz jakościowe, zawarte w części diagnozującej, pozwoliła na zdefiniowanie następującego Celu Strategicznego rewitalizacji:

Neutralizacja problemów skoncentrowanych w granicach obszaru rewitalizacji w celu zapewnienia spójnego rozwoju społeczno-gospodarczego Jastrzębia-Zdroju.

Biorąc pod uwagę, iż niniejszy dokument stanowi kontynuację procesów rewitalizacyjnych rozpoczętych w okresie 2008-2015, struktura strategiczna dokumentu została zachowana. Utrzymano podział na Priorytety Operacyjne oraz Kierunki Rozwoju, które realizowane będą poprzez poszczególne projekty.

Przyjęta struktura gwarantuje podjęcie działań we wszystkich kluczowych obszarach tematycznych związanych z rewitalizacją Jastrzębia-Zdroju, obejmujących:

- rozwój społeczny,
- rozwój przestrzenny,
- rozwój gospodarczy.

na terenie zdefiniowanym jako obszar rewitalizacji.

Bezpośrednia realizacja założeń niniejszego Programu w obrębie każdego Kierunku Rozwoju będzie odbywała się poprzez konkretne *projekty*, których lista będzie podlegała corocznemu monitoringowi i aktualizacji. Co istotne, listy działań zawartej w niniejszym dokumencie nie należy traktować jako zamkniętego katalogu, nawet w perspektywie krótkoterminowej – kolejne działania będą dodawane do Programu na etapie jego okresowej aktualizacji. Należy również zwrócić uwagę na fakt, iż wpisanie konkretnego działania do Programu nie jest równoznaczne z bezwzględnym zobowiązaniem do jego realizacji. W szczególności dotyczy to działań uzależnionych od pozyskania zewnętrznego finansowania, którego ewentualny brak może zagrozić terminowej realizacji przedsięwzięcia, bądź w ogóle wykluczyć dane działanie z listy realizowanych projektów.

Poszczególne Priorytety Operacyjne nie powinny być rozpatrywane rozłącznie, gdyż mają one charakter komplementarny i jedynie ich zintegrowana realizacja umożliwi osiągnięcie Celu Strategicznego wyznaczonego dla obszarów podlegających rewitalizacji na terenie Jastrzębia-Zdroju.

Aby zapewnić przejrzystość i spójność niniejszego dokumentu, Priorytetom Operacyjnym odpowiadają Sfery (społeczna, gospodarcza, przestrzenna) wykorzystywane w części diagnozującej Programu Rewitalizacji. Metodologia ta została zdefiniowana na potrzeby niniejszego opracowania i powinna być traktowana jedynie jako systematyka umowna, pełniąca funkcję porządkową.

PO-I) Ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizowanego poprzez kompleksowe działania o charakterze infrastrukturalno-architektonicznym [sfera przestrzenna].

W ramach Priorytetu Operacyjnego PO-I zostały wyodrębnione następujące Kierunki działania:

K1 - Odnowa urbanistyczna obszarów miejskich i uatrakcyjnienie przestrzeni publicznej,

K2 -Rozbudowa i optymalizacja układu komunikacyjnego oraz infrastruktury technicznej miasta,

K3 - Rewitalizacja substancji mieszkaniowej,

K4 - Tworzenie rozwiązań infrastrukturalnych wspierających rozwój gospodarczy,

K5 - Rewitalizacja terenów i obiektów przemysłowych,

K6 - Przebudowa i rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, kulturalnej, edukacyjnej i społecznej,

K7 -Poprawa jakości i konkurencyjności infrastruktury ochrony zdrowia,

K8 - Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i historycznego miasta,

K9 - Rozwiązania systemowo-infrastrukturalne dla poprawy jakości środowiska naturalnego.

PO-II) Aktywizacja ekonomiczna obszaru wsparcia dzięki podniesieniu konkurencyjności i trwałej reorganizacji struktury gospodarczej [sfera gospodarcza].

Priorytet Operacyjny PO-II obejmuje następujące Kierunki działania:

K10 - Aktywizacja gospodarcza mieszkańców i ułatwianie przekwalifikowania zawodowego,

K11 - Promocja przedsiębiorczości i innowacyjności oraz tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw (MSP),

K12 - Kompleksowa promocja miasta skierowana na przyciągnięcie inwestorów,

K13 - Podnoszenie atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej miasta,

K14 - Kształtowanie systemu edukacyjnego dostosowanego do potrzeb rynku pracy.

PO-III) Wyrównywanie szans życiowych i aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru wsparcia poprzez przeciwdziałanie zjawiskom marginalizacji i wykluczenia społecznego [sfera społeczna].

Priorytetowi Operacyjnemu PO-III odpowiadają następujące Kierunki działania:

K15 - Aktywna polityka społeczna w celu neutralizacji zjawisk wykluczenia społecznego, marginalizacji i bierności,

K16 - Walka z bezrobociem i biernością zawodową poprzez działania skierowane na podniesienie kwalifikacji, aktywizację zawodową i rozwój osobowościowy mieszkańców,

K17 - Poprawa bezpieczeństwa oraz przeciwdziałanie zjawiskom patologii i dezintegracji społecznej,

K18 - Przeciwdziałanie migracji zewnętrznej mieszkańców poprzez wzmacnianie identyfikacji mieszkańców z miastem oraz kształtowanie tożsamości lokalnej,

K19 - Aktywizacja kulturalno-społeczna mieszkańców oraz propagowanie aktywnego stylu życia,

K20- Wsparcie i podniesienie aktywności organizacji pozarządowych,

K21 - Wykorzystanie i rozwój istniejącego potencjału edukacyjnego,

K22 - Kształtowanie oferty edukacyjnej dostosowanej do potrzeb rynku pracy,

K23- Aktywizacja środowisk dziecięcych i młodzieżowych.

15. Opis projektów

Projekty rewitalizacyjne mają swoją specyfikę wynikającą z tego, iż ich celem nadrzędnym powinna być przede wszystkim poprawa sytuacji na obszarze rewitalizowanym. Poprzez poprawę sytuacji rozumiemy w pierwszej kolejności korzyści, jakie odnoszą mieszkańcy obszaru na którym, zgodnie z diagnozą w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji, koncentrują się zjawiska kryzysowe na terenie miasta.

Pomysły na projekty rewitalizacyjne mogły zgłaszać wszystkie grupy - począwszy od instytucji miejskich, poprzez firmy, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, na osobach prywatnych skończywszy. Pomysły musiały być jednak skonkretyzowane, przemyślane i przygotowane do uwzględnienia w Programie Rewitalizacji. Aby zapewnić możliwość skutecznej analizy porównawczej zgłoszonych projektów opracowano zestaw kryteriów oceny projektów rewitalizacyjnych, które zostały zamieszczone poniżej. Odrzucono projekty, które nie kwalifikowały się do ujęcia w Programie Rewitalizacji ze względu na brak wykonalności prawnej (np. ze względu na ograniczenia w dysponowaniu gruntami) lub finansowej (zbyt wysokie koszty lub koszty, które nie będą mogły zostać poniesione w horyzoncie czasowym objętym Programem).

Kryteria te przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 35 Kryteria oceny projektów rewitalizacji

Obszar kryterium	Kryterium	Liczba punktów
Formalne	Kompletność wstępnego opisu projektu	0 pkt – wskazano jedynie tytuł projektu i miejsce realizacji 1 pkt. – wskazano opis projektu i uzasadnienie jego realizacji 2 pkt – opis uzupełniono również o koszty realizacji i źródło finansowania
	Gotowość projektu do realizacji	0 pkt – 5 pkt
	Wskazanie potencjalnych źródeł finansowania	0 pkt -- brak wskazania 1 pkt -- wskazanie źródła bez uzgodnienia z dysponentem środków 2 pkt -- wskazano źródło finansowania i dysponent wyraził gotowość do sfinansowania projektu
	Zgłoszenie projektu przez podmiot / osobę go realizującą	0 pkt – brak powiązania 1 pkt – projekt zgłoszony przez beneficjenta tego projektu 2 pkt – projekt zgłoszony przez stronę go realizującą
	Wykonalność prawna i formalna projektu	0 – 3 pkt

Obszar kryterium	Kryterium	Liczba punktów
	Wykonalność techniczna projektu	0 – 3 pkt
Strategiczne	Zgodność z celami LPR	0 – 5 pkt
	Zgodność ze Strategią Rozwoju Miasta	0 – 5 pkt
	Trwałość rezultatów projektu	0 – 5 pkt
	Zakres oddziaływania projektu na beneficjentów obszaru rewitalizacji	0 – 5 pkt
	Oddziaływanie projektu na sferę przestrzenną, gospodarczą lub społeczną	1 pkt – oddziaływanie na jedną sferę 3 pkt – oddziaływania na trzy lub więcej sfer
Komplementarności	Ilość stron procesu rewitalizacji zaangażowanych w przygotowanie projektu	0 -3 pkt
	Ilość stron procesu rewitalizacji zaangażowanych w realizację projektu	0 -3 pkt
	Powiązanie projektu z innym projektem (projektami)	Brak – 0 pkt W tej samej sferze 1 pkt W inne sferze – 2 pkt
Łączna ilość punktów		0 – 48 pkt

Źródło: opracowanie własne

Na podstawie kryteriów projekty zostały przydzielone do czterech grup:

1. Projekty główne, bez których proces rewitalizacji nie będzie możliwy do przeprowadzenia, projekty przedyskutowane z interesariuszami, które zostały wskazane do realizacji na obszarze rewitalizacji.
2. Projekty uzupełniające, dodatkowe, które zostaną przyjęte do realizacji po uzupełnieniu kryteriów formalnych i merytorycznych w późniejszym okresie.
3. Projekty, które ze względu na zbyt niską ocenę nie zostały włączone do realizacji.
4. Projekty realizowane poza obszarem objętym rewitalizacją, mające jednak istotny wpływ na obszar wsparcia.

Poniżej przedstawiono projekty, których realizacja pozwoli na poprawę sytuacji na obszarze rewitalizowanym.

Tabela 36 Lista i opis projektów głównych, realizowanych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji

Tytuł (podmiot wiódący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
"O krok do przodu" Wsparcie dla osób z terenów rewitalizowanych (Miasto Jastrzębie-Zdrój, Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastrzębiu-Zdroju)*	Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastrzębiu-Zdroju	Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Opolska 9, ul. Wrzosowa 4-8-12, ul. Wodzislawska 15	Potrzeba utworzenia Klubu Integracji Społecznej w mieście już niejednokrotnie była przedmiotem dyskusji. Konieczność jego utworzenia została wpisana jako jeden z celów reintegracji osób długotrwale bezrobotnych z rynkiem pracy w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta na lata 2011-2015, która została przyjęta Uchwałą Rady Miasta. Potrzeba realizacji projektu wynika z istniejących barier, na jakie napotykają osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Problem ten dotyczy głównie osób niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych w szczególności kobiet, postrzeganych stereotypowo przez potencjalnych pracodawców oraz otoczenie jako pracowników mniej dyspozycyjnych, mobilnych zawodowo. W wyniku wsparcia w ramach projektu wzrasta zdolność do zatrudnienia osób wykluczonego	1. Utworzenie Klubu Integracji Społecznej (adaptacja lokalu na potrzeby Klubu oraz wyposażenie m.in. w pracownię komputerową na 12 stanowisk. 2. Współdziałanie z innymi podmiotami w zakresie realizacji zadań wynikających z procesu reintegracji społecznej. 3. Praca pracowników społecznych w ramach projektu polegająca na pomocy uczestnikom we wzmacnianiu i odzyskaniu przez nich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, motywowanie i wspomaganie ich w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej. 4. Aktywizacja społeczno-zawodowa uczestników projektu (m.in. zajęcia z psychologiem, doradcą zawodowym, poradnictwem prawnym, wyjazdy edukacyjne, treningi, warsztaty, szkolenia zawodowe, które pomogą wzmocnić ich udział w życiu społecznym i ułatwić podjęcie zatrudnienia). 5. Zapewnienie opieki nad dziećmi uczestników projektu. 6. Pomoc finansowa dla uczestników projektu w formie zasiłków (na do-	Projekt ma na celu realizację kompleksowych działań, których zastosowanie będzie prowadzić do zwiększenia zdolności do zatrudnienia oraz integracji społeczno-zawodowej osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Przywrócenie osób wykluczonych na rynek pracy oraz ich integrację ze społeczeństwem z zachowaniem zasady równości szans kobiet i mężczyzn. Projekt zakłada realizację instrumentów aktywnej integracji, których celem jest zapobieganie procesom ubóstwa marginalizacji i wykluczenia społecznego.	RPO WSL 2014-2020 Działanie 9.1 Aktywna integracja Poddziałanie 9.1.6 Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym – tryb pozakonkursowy RPO WSL 2014-2020	Wskaźniki rezultatu: - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu [osoba] - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu [osoba] - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) [osoba] Sposób monitorowania: Wskaźniki będą monitorowane na podstawie dyplomów ukończenia szkoleń, list obecności itp.	PO III) społeczna

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			czonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dzięki projektowi wzrastają kompetencje społeczne i zawodowe uczestników, którzy nabywają umiejętności poruszania się po rynku pracy, zwiększają motywację, wiarę we własne siły oraz poczucie własnej wartości.	jazd i powrót oraz na zaspokojenie podstawowych potrzeb). 7. Utworzenie grup wsparcia dla rodziców z dziećmi chorymi na autyzm i FAS. 8. Zorganizowanie turnusów rehabilitacyjnych dla rodzin z grup wsparcia. 9. Praca asystenta osób niepełnosprawnych w mieszkaniach chronionych. 10. Praca asystenta usamodzielniania w mieszkaniach chronionych dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych. 11. Praca terapeuty ds. uzależnień w noclegowi przy ul. Wodzisławskiej 15.				
Akademia seniora -- organizowanie wspólnych warsztatów na rzecz zdobywanej umiejętności i uczenia się przez całe życie (Miejska Biblioteka Publiczna, Jastrzębie-Zdrój)	Miejska Biblioteka Publiczna w Jastrzębiu-Zdroju	Miasto Jastrzębie-Zdrój - teren objęty wsparciem	Projekt wynika z następujących potrzeb: - systematyczne postępowanie zjawiska starzenia się społeczeństwa, - wydłużenie czasu życia oraz ujemny przyrost naturalny, - stereotypowe postrzeganie starości, - niedoceniane i marginalizowanie osób w wieku poprodukcyjnym, - singularyzacja seniorów.	1. Organizacja cyklu innowacyjnych warsztatów, wykładów i spotkań przybliżających następujące zagadnienia: nowoczesne techniki uczenia się i szybkość czytania, emisja głosu, masaż i terapia dźwiękiem, wykład dotyczący przyczyn i objawów depresji, warsztaty teatralne, warsztaty sportowo-rekreacyjne, warsztaty fotograficzne oraz komputerowe. 2. Wieczór śląski, w ramach którego odbywać się będą spotkania z twórcami regionalnymi	1. Podejmowane działania o charakterze interdyscyplinarnym wpłyną na rozwój intelektualny beneficjentów i przyczynią się do wzrostu ich kompetencji w dziedzinach: edukacji prozdrowotnej, regionalnej, kulturalnej i cyfrowej. 2. Kompleksowa, wielopoziomowa i perspektywiczna oferta przyczyni się do zmniejszenia marginalizacji społecznej seniorów. 3. Projekt stworzy odpowiednie warunki do integracji pokoleniowej oraz zachęci odbiorców do podjęcia aktywności na polu społecznym.	Rządowy Program na Rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014 -2020; Priorytet 1 – Edukacja osób starszych; Priorytet 2 - Aktywność społeczna promująca integrację wewnątrz- i międzypokoleniową	Wskaźnik rezultatu: - liczba osób biorących udział w warsztatach [osoba] - liczba osób biorących udział w spotkaniach [osoba] - liczba osób biorących udział w wyjazdach/wycieczkach [osoba] Sposób monitorowania: Wskaźniki będą monitorowane na podstawie listy obecności uczestników warsztatów,	PO III) społeczna

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
				oraz koncert regionalnego zespołu śpiewaczego, wykłady o historii miasta i regionu. 3. Wycieczka i wyjazd do Pszczyny, Beskidu Śląskiego oraz do jednego ze śląskich teatrów.			spotkań, wyjazdów itp.	
Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych (Powiatowy Urząd Pracy w Jastrzębiu-Zdroju)	Powiatowy Urząd Pracy w Jastrzębiu-Zdroju	Powiatowy Urząd Pracy ul. Pszczyńska 134, Jastrzębie-Zdrój	Potrzeba projektu wynika z konieczności wsparcia: a) osób bezrobotnych, a zwłaszcza długotrwale zarejestrowanych, które z uwagi na swoją sytuację bez odpowiedniej pomocy nie są w stanie powrócić na rynek pracy, obecnie w ewidencji osób bezrobotnych ponad 50% stanowią osoby długotrwale zarejestrowane, b) powstanie nowych miejsc pracy, w tym w ramach samozatrudnienia -- na terenie miasta wskaźnik podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności (podmiotów, które jednocześnie mogą tworzyć miejsca pracy) jest niski, w 2014 r. wyniósł 650.	Projekt będzie polegał na realizacji usług i instrumentów rynku pracy zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucji rynku pracy (Dz. U. z 2015 poz. 149 z późn. zm.) na rzecz 72 bezrobotnych mieszkańców obszaru wsparcia. Realizowane będą: - pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe prowadzone w oparciu o przygotowany dla każdego uczestnika indywidualny Plan Działania, - szkolenia zawodowe dla 18 uczestników projektu, - staże dla 18 uczestników projektu, prace interwencyjne dla 12 uczestników projektu. - refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla 12 uczestników projektu, - środki na podjęcie działalności gospodarczej dla 12 uczestników projektu.	Długotrwale przebywanie w ewidencji osób bezrobotnych jest zjawiskiem negatywnym – powoduje ujemne skutki w sferach: ekonomicznej, społecznej i psychospołecznej. Realizacja projektu pozwoli na: - zmniejszenie poziomu bezrobocia na obszarze wsparcia w szczególności zmniejszenie ilości osób długotrwale bezrobotnych, - powstanie nowych miejsc pracy w tym w ramach samozatrudnienia	RPO WSL 2014-2020 Działanie 7.1 Aktywne formy przeciwdziałaniu bezrobociu RPO WSL 2014-2020 Poddziałanie 7.1.2 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez pracy na obszarach rewitalizowanych – RIT	Wskaźniki rezultatu: - liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu [osoba] - liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu [osoba] Sposób monitorowania: Wskaźniki będą monitorowane na podstawie listy uczestników projektu, dyplomy ukończenia szkoleń zawodowych, wykaz nowopowstałych miejsc pracy itp.	PO III), społeczna, PO II) gospodarcza
Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych 30+ na obszarze rewitalizowanym (Powiatowy Urząd	Powiatowy Urząd Pracy w Jastrzębiu-Zdroju	Obszar wsparcia	Lokalny rynek pracy nie jest nasycony pod względem podmiotów gospodarczych -- potencjalnych praco-	Projekt polegał będzie na realizacji działań w zakresie aktywizacji zawodowej, poprzez wykorzystanie instrumentów i usług	Realizacja projektu wpłynie na: - zmniejszenie poziomu bezrobocia na obszarze wsparcia w szczególności zmniejszenie ilości osób bezrobotnych z w/w grup,	RPO WSL 2014-2020 Działanie 7.2 Poprawa zdolności do zatrudnienia	Wskaźniki rezultatu: - liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny	PO III) społeczna, PO II) gospodarcza

Tytuł (podmiot wiódący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
Pracy w Jastrzębiu-Zdroju)			<p>dawców. Wskaźnik podmiotów zarejestrowanych w REGON na 10 tys. ludności w 2014 r. wyniósł 650 -- to mniej niż w podregionie rybnickim i województwie śląskim. Dominuje przemysł wydobywczy, który generuje więcej miejsc pracy dla mężczyzn. Mimo, iż w Jastrzębiu-Zdroju utrzymuje się relatywnie niski poziom bezrobocia. Z uwagi na powyższe fakty osoby przebywające w ewidencji PUP mają trudności ze znalezieniem zatrudnienia. Na obszarze planowanym do objęcia wsparciem zamieszkuje 601 osób bezrobotnych powyżej 30 roku życia, dla których ustalono profil pomocy I lub II (w tym ok. 62% kobiet). Stanowi to 34,6% ogółu takich osób na terenie miasta. W przedmiotowej grupie 28% to osoby powyżej 50 roku życia, 6% osoby niepełnosprawne, 62% osoby długotrwale bezrobotne. Wymienione grupy mają najwięcej pro-</p>	<p>ryнку pracy: - służących indywidualizacji wsparcia oraz pomocy w zakresie określenia ścieżki zawodowej oraz - skierowanych do osób, u których zidentyfikowano potrzebę uzupełnienia lub zdobycia nowych umiejętności i kompetencji lub - służących zdobyciu doświadczenia zawodowego. Kierowany będzie do osób bezrobotnych powyżej 30 roku życia dla których ustalono I lub II profil pomocy, należących co najmniej do jednej z grup: - osoba powyżej 50 roku życia, - kobiety, - osoby niepełnosprawne, - osoby długotrwale bezrobotne, - osoby o niskich kwalifikacjach. Przewidywana jest realizacja: - pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego w oparciu o przygotowany dla każdego uczestnika Indywidualny Plan Działania. - szkoleń dla 5 uczestników projektu, - staż dla 15 uczestników projektu, - prac interwencyjnych dla 10 uczestników projektu. Działania te będą dopełnieniem działań w obsza-</p>	- powstanie nowych miejsc pracy.	osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia RPO WSL 2014-2020	<p>rachunek, po opuszczeniu programu [osoba] - liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu [osoba] - liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej [szt.]</p> <p>Sposób monitorowania: Wskaźniki będą monitorowane na podstawie list uczestników, dyplomów ukończenia szkoleń i staży itp.</p>	

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			<p>blemów z powrotem na rynek pracy. Dla kobiet, osób 50+ oraz niepełnosprawnych na lokalnym rynku znajduje się zdecydowanie mniej ofert pracy a obecne stereotypy dotyczące tych grup dodatkowo utrudniają pozyskanie przez nie pracy. Długotrwałe bezrobocie prowadzi do dezaktualizacji kwalifikacji i umiejętności zawodowych, pogorszenia sytuacji materialnej i izolacji społecznej, a więc powoduje ujemne skutki w sferach ekonomicznej, społecznej i psychospołecznej. Potrzeba realizacji projektu wynika więc z konieczności poprawy sytuacji na rynku pracy w defaworyzowanej grupie.</p>	rze rewitalizacji.				
Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w ramach działania 7.1.2 (Powiatowy Urząd Pracy w Jastrzębiu-Zdroju)	Powiatowy Urząd Pracy w Jastrzębiu-Zdroju	Obszar wsparcia	Projekt realizowany będzie w celu aktywizacji zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia. Zaangażowanie osób bezrobotnych do budowy centrum wsparcia przeznaczonego dla nich samych oraz osób z ich otoczenia pozwoli stworzyć	Projekt zakłada wsparcie uzupełniające dla działania 10.3.2 jako miękki do projektu rewitalizowanego. Warunkiem jest zamieszczenie, w ogłoszeniu o przetarg, klauzuli społecznej zatrudnieniowej. Firma wygrywająca przetarg zobligowana do zatrudnienia osób bezrobotnych zarejestrowanych	Celem projektu jest budowanie relacji, więzi i wspólnych wartości pomiędzy mieszkańcami terenu rewitalizowanego a celem LPR. Projekt zakłada zatrudnienie oraz utrzymanie stanowisk pracy przez okres, co najmniej równym odbywanym stażom / przygotowaniom zawodowym lub wynikającym z zapisów umów o organizację prac interwencyjnych lub	RPO WSL 2014-2020 Działanie 7.1 Aktywne formy przeciwdziałaniu bezrobociu Poddziałanie 7.1.2 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez	Wskaźniki rezultatu: - liczba osób pracujących, łącznie z prowadzonymi działalnością na własny rachunek, po opuszczeniu programu [osoba] - liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu [osoba]	PO III) społeczna, PO II) gospodarcza

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			<p>więź pomiędzy osobami wykluczonymi a miejsce docelowo przeznaczonym do integracji społeczno-zawodowej m.in. dla osób wywodzących się z marginalizowanych środowisk. Liczba osób, które mogą zostać objęte wsparciem w ramach działania 7.1.2. z terenu rewitalizowanego to 601 osób zarejestrowanych jako bezrobotne, powyżej 30 r. ż., dla których ustalono I lub II profil pomocy (w tym 62% kobiet). Osoby powyżej 30 r.ż. stanowią 34,6% ogół mieszkańców miasta. W przedmiotowej grupie udział osób 50+ wynosi 28%, 6% udziału stanowią osoby niepełnosprawne, 62% stanowią osoby długotrwale bezrobotne. Wymienione grupy mają największe problemy ze znalezieniem zatrudnienia, a tym samym z powrotem na rynek pracy. Dla kobiet, osób 50+ czy osób niepełnosprawnych znajduje się zdecydowanie mniej ofert pracy, osoby te</p>	<p>w tutejszym PUP (osób które zamieszkują teren objęty rewitalizacją) otrzyma wsparcie z tutejszego PUP w postaci instrumentów rynku pracy -- prace interwencyjne czy też staże. Ponadto osoby, które pracodawca zobowiąże się zatrudnić będą mogły zostać objęte wsparciem szkoleniowym w ramach szkoleń indywidualnych celem uzupełnienia wymaganych kwalifikacji na danym stanowisku. Zgodnie z zapotrzebowaniem pracodawcy zostaną zastosowane odpowiednie instrumenty ustawy o promocji zatrudnienia (w zależności od posiadanych przez osoby bezrobotne oraz wymaganych przez pracodawcę kwalifikacji). Uzupełnienie kwalifikacji będzie polegało na objęciu uczestnika projektu szkoleniem natomiast uzupełnienie doświadczenia zawodowego będzie zatrudnienie osoby objętej projektem na czas realizacji zadania 10.3.2. Zatem: 1. Zadania w projekcie będą oparte na aktywizacji zawodowej poprzez wykorzystanie instrumentów i usług rynku pracy: - służących indywidualizacji wsparcia oraz pomocy</p>	<p>przez cały okres prac związanych z rewitalizacją wyznaczonego budynku / terenu. Wpłynie na sytuację osób na rynku pracy.</p>	<p>pracy na obszarach rewitalizowanych – RIT Subregionu Zachodniego RPO WSL2014-2020</p>	<p>Sposób monitorowania: Wskaźniki będą monitorowane na podstawie list uczestników, dyplomów i certyfikatów ukończenia szkoleń i staży</p>	

Tytuł (podmiot wiódący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			<p>rzadziej są zatrudniane pomimo posiadanych kwalifikacji, a obecne stereotypy dotyczące w/w dodatkowo utrudniają pozyskanie przez nie pracy.</p> <p>Potrzeba realizacji projektu wynika z konieczności podjęcia działań na rzecz grup defaworyzowanych w celu poprawy ich sytuacji.</p>	<p>w zakresie określenia ścieżki zawodowej;</p> <ul style="list-style-type: none"> - skierowanych do osób, u których zidentyfikowano potrzebę zdobycia /uzupełnienia umiejętności i kompetencji; - służących zdobywaniu doświadczenia zawodowego. <p>2. Projekt będzie kierowany do osób zamieszkujących teren objęty rewitalizacją, dla których ustalono I lub II profil pomocy, będących powyżej 30 r. życia oraz należących do co najmniej jednej z grup:</p> <ul style="list-style-type: none"> - os. powyżej 50 r. życia; - kobiety; - osoby z niepełnosprawnościami, - osoby długotrwale bezrobotne; - osoby o niskich kwalifikacjach. <p>3. Przewidywana jest realizacja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pośrednictwa pracy oraz poradnictwa zawodowego prowadzonych w oparciu o przygotowany dla każdego Indywidualny Plan Działania. - szkoleń dla uczestników; - staży/przygotowanie zawodowe; - prac interdyscyplinarnych. <p>Projekt będzie obejmował swoim wsparciem 8 osób.</p>				
Aktywizacja zawodowa osób młodych	Powiatowy Urząd Pracy	Miasto Jastrzębie -Zdrój	Potrzeba projektu wynika z konieczności	Projekt polega na realizacji usług i instrumentów	1. Odsetek uczestników długotrwale bezrobotnych, którzy	Program Operacyjny Wiedza	Wskaźnik rezultatu: - liczba osób poniżej	PO III) społeczna,

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
pozostających bez pracy w mieście Jastrzębie-Zdrój (Powiatowy Urząd Pracy w Jastrzębiu-Zdroju / Miasto Jastrzębie-Zdrój)	ul. Pszczyńska 134, Jastrzębie-Zdrój		wsparcia osób młodych do 29 roku życia pozostających bez pracy w mieście Jastrzębie-Zdrój w zakresie zwiększenia możliwości ich zatrudnienia. Grupa ta stanowi ok. 35% ogółu osób zarejestrowanych.	ryнку pracy zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 poz. 149 z późn. zm.) na rzecz 213 osób bezrobotnych (w tym długotrwale bezrobotnych i niepełnosprawnych). Realizowane są: a) pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe prowadzone w oparciu o przygotowany dla każdego uczestnika indywidualny Plan Działania, b) staże dla 183 uczestników projektu, c) dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej dla 30 uczestników projektu.	podejmują pracę w okresie do trzech miesięcy następujących po dniu, w którym zakończyli udział w projekcie 35% 2. Odsetek uczestników niepełnosprawnych, którzy podejmują pracę w okresie do trzech miesięcy następujących po dniu, w którym zakończyli udział w projekcie 17% 3. Odsetek uczestników o niskich kwalifikacjach, którzy podejmują pracę w okresie do trzech miesięcy następujących po dniu, w którym zakończyli udział w projekcie – 36% 4. Odsetek uczestników niekwalifikujących się do żadnej z powyższych grup, którzy podejmują pracę w okresie do trzech miesięcy następujących po dniu, w którym zakończyli udział w projekcie – 43%	Edukacja Rozwój Działanie 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe Poddziałanie 1.1.1. Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	30 lat, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu [osoba] Sposób monitorowania: Wskaźniki będą monitorowane na podstawie list uczestników, zawartych umów o pracę	PO II) gospodarcza
Centrum wolontariatu i organizacji pozarządowych (Miasto Jastrzębie-Zdrój)	Wydział Kultury, Sportu i Turystyki, Urząd Miasta Jastrzębie-Zdrój	Jastrzębie-Zdrój, Dzielnica Zdrój, ul .Witczaka, obszar Parku Zdrojowego	W mieście istnieje wiele grup formalnych i nieformalnych realizujących działania w różnych obszarach w tym: edukacja, kultura, sport. Ze względu na coraz to starsze społeczeństwo jastrzębskie, zachodzi konieczność stworzenia takiego miejsca, w którym będą warunki do tworzenia się relacji, otwarte współdziałanie, tworzenie nowych możliwości dzięki czemu zwiększy się	A.Centrum Wolontariatu: 1. Biuro/ punkt pośrednictwa wolontariatu – informacje na temat wolontariatu- tablica informacyjna, ewidencja komputerowa, pośrednictwo ofert wolontariatu. 2. Szkolenia dla wolontariuszy i koordynatorów wolontariatu- szkolenia z tematów takich jak: pomoc wolontariatu, rekrutacja wolontariuszy, zarządzanie wolontariatem w organizacji, doradztwo w zakresie zarządzania wolontariatem, pomoc w zaplanowaniu rozwoju w organizacji..	Ideą projektu jest stworzenie w Jastrzębiu-Zdroju miejsca, które ożywi i zaktywizuje biernych społecznie mieszkańców w szczególności grupy docelowe projektu.	RPO WSL 2014-2020 Działanie 9.1 Aktywna integracja Poddziałanie 9.1.5 Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym - konkurs RPO WSL 2014-2020 Poddziałanie 9.1.2	Projekt jest powiązany z projektem Pałac 1 Centrum Aktywności Młodzieżowej i działania realizowane w w/w projektach stanowią jedną całość. Wskaźniki: - liczba osób, które skorzystały z usług wolontariatu [osoba] - liczba zorganizowanych akcji dla seniorów [liczba] Sposób monitorowania: Wskaźniki będą monitorowane na	PO III) społeczna

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			<p>potencjał do działania młodych ludzi. Park Zdrojowy to „mały rynek kultury”, a stworzenie Centrum umożliwi krzewienie szeroko rozumianej innowacji społeczno-kulturalnych przy udziale pasjonatów w swojej dziedzinie, którzy podzielą się swoim czasem i wiedzą z młodymi jak i starszymi ludźmi. Projekt będzie miał na celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktywizację społeczności lokalnej – dzieci, młodzieży i seniorów, - prowadzenie działalności edukacyjnej i wychowawczej dla dzieci i młodzieży, - organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz pomocy dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin, - dążenie do konsolidacji środowiska organizacji pozarządowych, a przede wszystkim stworzenia systemu informacji dla podmiotów ekonomicznej. 	<p>3. Wspieranie wolontariatu i aktywności obywatelskiej w szkołach/ wśród młodzieży - warsztaty dla nauczycieli i uczniów, np. Konferencje, informacje o projektach społecznościowych. Działania poprzez projektowanie plakatów i ulotek dla organizacji pozarządowych, informacje nt. jak: opiekować się zwierzętami, tłumaczyć teksty, prowadzić stronę internetową. Działania społeczne realizowane poprzez towarzyszenie osobom starszym oraz pomoc dzieciom w nauce, warsztaty z przedstawicielami różnych zawodów.</p> <p>4. Szkolne kluby obywatelskie i szkolne kluby wolontariatu – akcje uliczne, zbiórki charytatywne, pomoc w nauce innym uczniom, koncerty charytatywne, happeningi, akcje „opiekuńcze” np. zainteresowanie się osobami samotnymi, starszymi czy nieśmiałyymi oraz zaoferowanie im wspólne spędzanie czasu (np. 2 razy w tygodniu po 2 godz.).</p> <p>5. Wolontariat seniorów – szkolenia międzypokoleniowe, warsztaty tematyczne, organizowanie akcji wolontariackich, czytanie dzieciom, opiekowanie się chorymi lub osobami starszymi, po-</p>			<p>podstawie listy uczestników szkoleń, warsztatów i innych organizowanych w ramach projektu inicjatyw, dyplomy i certyfikaty ukończenia kursów i szkoleń.</p>	

Tytuł (podmiot wiódący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
				<p>rządkowanie dokumentów w biurze, wspólna gra w szachy i inne akcje wolontariacie seniorów np. przygotowywanie kartek świątecznych, spotkanie mikołajkowe dla dzieci, nauka nowych umiejętności, m.in. Obsługa komputera.</p> <p>6. Kawiarenka seniorów – ciekawe spotkania i warsztaty dla seniorów, cykliczne spotkania tematyczne, dyskusje, wspólne oglądanie filmów, sztuk teatralnych – dyskusje z udziałem eksperta w danej dziedzinie.</p> <p>7. Promowanie wolontariatu – np. WOŚP, Szlachetna paczka i inne np. koncerty, imprezy sportowe, lekcje w szkołach.</p> <p>8. Targi/Festiwal Wolontariatu/Dzień Wolontariusza – wykorzystanie wiedzy i doświadczenia wolontariuszy, aby móc angażować się w działania na rzecz potrzebujących. Zwiększenie grona wolontariuszy, promowanie obywatelskich przedsięwzięć.</p> <p>Działania podejmowane w oparciu o bezinteresowną pomoc wśród młodych ludzi na rzecz osób potrzebujących np. seniorów, osób niepełnosprawnych-wymiana umiejętności i doświadczenia pn. „w czym mogę pomóc?”</p>				

Tytuł (podmiot wiódący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
				<p>wolontariusze ze szczególnymi umiejętnościami np. znajomością języka migowego oferowaliby swoją pomoc w różnych przedsięwzięciach.</p> <p>9. Promowanie działalności charytatywnej w zakresie pomocy społecznej, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównania szans tych rodzin i osób.</p> <p>10. Portal o wolontariacie np. w organizacjach pozarządowych, szkołach, gdzie na nim będzie m.in. baza wiedzy o wolontariacie, m.in. możliwość rejestracji się, zaferowania swojej pracy.</p> <p>B. Centrum Seniora i Klub Seniora Powstaną z myślą o jastrzębskich Seniorach. Wychodzące naprzeciw oczekiwaniom starszych mieszkańców miejsce, w którym będą przekazywane ważne informacje dotyczące m.in. oferty edukacyjnej, kulturalnej, zniżek, promocji, możliwości spędzania czasu wolnego, np. wieczory poezji, spotkania przy kawie, kąciki prasowe, promocja instytucji i organizacji posiadających ofertę dla Seniorów.</p> <p>C. TARGOWISKO/SKUPISTWO UMIEJĘTNOŚCI -osoby, które</p>				

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
				<p>chcą pracować z grupami ludzi w każdym wieku np. wychowawców, wolontariuszy, nauczycieli, bibliotekarzy, młodzież, które chcą wzbogacić swój warsztat o nowe techniki lub też mają ochotę podzielić się swoją wiedzą i doświadczeniem z innymi np. można nauczyć się jak wykonać kartki świąteczne, jakie gry sportowe najlepiej integrują grupę, poznać tajniki orgiami. Inicjatywy o charakterze interdyscyplinarnym opierające się na zasadach szerokiego partnerstwa osób, instytucji i organizacji. Możliwość organizowania spotkań z przedstawicielami różnych zawodów. Zwiększenie kompetencji społeczeństwa w zakresie odbioru i tworzenia wartości artystycznych i kulturalnych, przygotowanie dzieci i młodzieży do aktywnego uczestnictwa w kulturze oraz wzbogacanie oferty zagospodarowania wolnego czasu dzieci i młodzieży.</p> <p>D. Centrum Aktywnej Młodzieży/Młodzieżowy Punkt Informacyjny, Centrum Młodzieżowe</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie inicjatyw młodzieżowych, 2. Szkolenia i warsztaty dla młodzieży, 3. Akcje młodzieżowe, 				

Tytuł (podmiot wiódący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
				<p>4.Pomoc w rozwijaniu pomysłów, 5.Współpraca transgraniczna, 6. Tworzenie wspólnej przestrzeni dla młodzieży na spotkania. E.Kącik prasowy/Salonik prasowy miejsce gdzie będzie dostęp do prasy, kolorowych magazynów, książek – wymiana książek „Wymień książki na Fajniejsze”, dzięki której można podzielić się książkami z innymi, porozmawiać na ten temat, warunkiem wzięcia udziału jest przyniesienie przynajmniej jednego egzemplarza na wymianę. Daje to możliwość wymiany tych, które już zostały przeczytane na inne, które jeszcze nie są znane, a może uda się również kogoś skusić na spróbowanie sił w zupełnie innym gatunku literackim. Daje to możliwość integracji, zachęcenia do czytania.</p> <p>F.Centrum Organizacji Pozarządowych Celem Centrum będzie wspieranie organizacji, grup nieformalnych i społeczności, poprzez: - udostępnienie pomieszczeń na spotkania, szkolenia, imprezy okolicznościowe, akcje społeczne, itp., - prowadzenie skrzynek</p>				

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
				<p>kontaktowych i udostępnienie adresu Centrum do korespondencji,</p> <ul style="list-style-type: none"> - udostępnienie sprzętu biurowego: komputera, drukarki, telefonu, faksu, możliwość korzystania z Internetu i inne, - poradnictwo, organizację szkoleń, warsztatów, spotkań, - udostępnienie publikacji i materiałów związanych z działalnością organizacji pozarządowych, - prowadzenie działań integrujących organizacje pozarządowe, - promowanie organizacji pozarządowych i wolontariatu, - inne działania w ramach współpracy Miasta Jastrzębie-Zdrój z sektorem pozarządowym. <p>Centrum będzie prowadzić doradztwo, szkolenia, spotkania informacyjne dla stowarzyszeń, fundacji, klubów sportowych i innych podmiotów ekonomii społecznej, m.in. w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rejestracji, - bieżącej działalności, - pozyskiwania środków finansowych na działalność, - współpraca transgraniczna, - pisania i realizacji projektów, - prowadzenia zbiórek 				

Tytuł (podmiot wiódący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
				<p>publicznych, - organizowania kursów doskonalenia zawodowego. Sala wystawienniczokonferencyjna, warsztato- wa, która będzie przeznaczona pod działalność organizacji pozarządowych i grup nieformalnych oraz na wystawy, koncerty i inne wydarzenia. Organizacje pozarządowe podejmują wiele inicjatyw w swoim lokalnym środowisku, często jednak nie wychodzą ze swoją działalnością na zewnątrz. Większość inicjatyw ma wąskie spektrum działania, nie powstają inicjatywy zrzeszające, czy to większy obszar, czy też kilka organizacji. Ewidentnie mało jest realizowanych projektów, co odzwierciedlone jest w potrzebach organizacji, które otwarcie mówią, że nie potrafią pozyskiwać środków, jak również mają problemy z rozliczaniem projektów i biurokracja. G. Nieodpłatny Punkt Pomocy Prawnej - dla mieszkańców miasta. Darmową pomoc prawną (na etapie przedsądowym) otrzymują: - młodzież do 26. roku życia, - osoby fizyczne, którym w okresie roku poprzedza-</p>				

Tytuł (podmiot wiódący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
				<p>jącego zostało przyznane świadczenie z pomocy społecznej na podstawie ustawy o pomocy społecznej</p> <ul style="list-style-type: none"> - osoby, które ukończyły 65 lat, - posiadacze ważnej Karty Dużej Rodziny, - kombatanci, - weterani, - zagrożeni lub poszkodowani katastrofą naturalną, klęską żywiołową lub awarią techniczną. <p>Na czym polega pomoc prawna</p> <ul style="list-style-type: none"> - poinformowanie osoby uprawnionej o obowiązującym stanie prawnym, przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach; - wskazanie osobie uprawnionej sposobu rozwiązania dotyczącego jej problemu prawnego; - pomoc w sporządzeniu wymagającego wiedzy prawniczej projektu pisma w zakresie niezbędnym do udzielenia pomocy, z wyłączeniem pism procesowych w postępowaniach przygotowawczych lub sądowym i pism w postępowaniu sądowo-administracyjnym; - sporządzenie projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub o ustanowienie pełnomocni- 				

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
Festiwal Organizacji Pozarządowych (Miasto Jastrzębie-Zdrój)	Wydział Kultury, Sportu i Turystyki, Urząd Miasta Jastrzębie-Zdrój	Jastrzębie-Zdrój, Dzielnica Zdrój, ul. Witczaka, obszar Parku Zdrojowego	Projekt polega na organizacji wydarzenia pn. Festiwal Organizacji Pozarządowych, gdzie organizacje mogą prezentować przedmiot swojej działalności w różnych formach m.in. stoisk wystawienniczych, pokazów, promocji wolontariatu, zabaw, zajęć sportowych, gry i zabawy oraz konkursy sportowe i kulturalne, prezentacja organizacji na scenie. Festiwal ma formę pikniku. W jego przygotowania włącza się szereg jastrzębskich organizacji i aktywnych mieszkańców naszego miasta.	ka z urzędu. Festiwal będzie miał również charakter szkoleniowo – warsztatowy dla przedstawicieli jastrzębskich organizacji pozarządowych tj. nowych technologiach, rozwoju organizacji, współpracy transgranicznej i aspekcie psychologicznym w działalności organizacji. Festiwal Organizacji Pozarządowych to okazja dla organizacji społecznych do zaprezentowania siebie – nie poprzez plakaty, ulotki i stronę internetową, ale poprzez ciekawe działania. Wydarzenie to również okazja do rozmowy, do powiedzenia o swoich zainteresowaniach, pasjach, ale także do przedstawienia ważnych i bardzo różnorodnych tematów, którym na co dzień poświęcają się ludzie organizacji. Festiwal jest okazja na wspólne rozmowy, wymianę doświadczeń i zwyczajne pobycie ze sobą mieszkańców miasta Jastrzębie-Zdrój i przedstawicieli organizacji pozarządowych.	Festiwal jest okazją do prezentacji dorobku organizacji pozarządowych, jak również okazją do wymiany pomysłów, poglądów i nawiązania kolejnych kontaktów i partnerstwa. Idea festiwalu to umożliwienie organizacjom pozarządowym zaprezentowania siebie, dotychczasowych osiągnięć i swoich działań mieszkańcom miasta Jastrzębie-Zdrój oraz wzajemna integracja. Podzielenie się swoją wiedzą i doświadczeniem przedstawicieli jastrzębskich organizacji pozarządowych działających w różnych obszarach – zdrowia, ekologii i ochrony środowiska, edukacji, kultury, sportu i innych. Jest to czas na wzajemne poznanie się poprzez możliwość spotkania się i porozmawiania oraz wypracowania nowych wspólnych inicjatyw pozarządowych np. inicjatywa lokalna.	Środki własne Urzędu Miasta	Wskaźnik rezultatu: liczba organizacji/ osób biorących udział w społecznej akcji/ festiwalu [liczba] Sposób monitorowania: Wskaźniki będą monitorowane na podstawie zgłoszeń osób biorących udział w festiwalu	PO III) społeczna
Festiwal Sztuk Wszelkich ZDERZENIA DZIAŁAŃ WRAŻLIWYCH (Miejski Ośrodek Kultury)	Miejski Ośrodek Kultury	ul. Witczaka Park Zdrojowy, Jastrzębie - Zdrój	Organizacja imprezy z wieloletnią tradycją wynika z potrzeby i wrażliwości twórczej młodych ludzi. Promująca wszelkie	Happeningi, koncerty, teatry - to strefa publiczna Parku Zdrojowego gdzie artyści ukazują ciekawe własne spojrzenia na świat i jego wydarzenia. Wyko-	Rozbudzenie potrzeb artystycznych widzów i zapoznanie z innymi możliwościami przekazu. Start do realizacji własnych marzeń artystycznych. Możliwość poznania twórczości amatorskiej i	Środki własne Urzędu Miasta	Wskaźnik rezultatu: - liczba osób biorących udział w wydarzeniu [osoba] Sposób monitorowa-	PO III) społeczna

Tytuł (podmiot wiódący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			rodzajami twórczości artystycznej: muzyka, teatr, happeningi, wystawy, spotkania, poezja itp. Artystyczne spojrzenie na zjawiska wokół człowieka to przekaz twórców tak inny od znanych form obcowania z kulturą	rzystanie wieczornej, jesiennej scenerii Parku Zdrojowego to emocjonalne pobudzenie widza – ukazanie piękna przyrody w kontekście sztuki. Impreza jest dostępna ekonomicznie dla szerokiego grona odbiorców ze względu na częściowo darmowy charakter imprezy oraz przystępne ceny biletów.	nawiązanie kontaktów		nia: Wskaźniki będą monitorowane na podstawie liczby uczestników darmowych aktywności	
Festyn rodzinny z okazji Dnia Dziecka (Miejski Ośrodek Kultury)	Miejski Ośrodek Kultury	ul. Witczaka, Park Zdrojowy, Jastrzębie - Zdrój	Realizacja imprezy ma na celu zaspokojenie potrzeb kulturalnych mieszkańców miasta. Integruje ona uczestników, a także zapewnia przestrzeń na spędzenie wolnego czasu dla dzieci i rodziców.	Scenariusz imprezy zawiera zarówno zabawy sportowo-rekreacyjne dla uczestników, jak i program artystyczny w wykonaniu artystów-amatorów jak i profesjonalnych wykonawców.	Podczas imprezy zaprezentować się mają młode talenty. Udział w imprezach integracyjnych powoduje, że dzieci biorące w nich udział współpracują poprzez wspólną zabawę.	Środki własne Urzędu Miasta	Wskaźnik rezultatu: - liczba osób uczestniczących w aktywnościach [osoba] Sposób monitorowania: Wskaźniki będą monitorowane m.in. na podstawie dokumentacji zdjęciowej	PO III) społeczna
Jarmark Sztuki Wiosna Ludów (Miejski Ośrodek Kultury)	Miejski Ośrodek Kultury	ul. Witczaka, Park Zdrojowy, Jastrzębie - Zdrój	Wydarzenie artystyczne, muzyczno-teatralne, przybliżające innowacyjne nurty w dziedzinie muzyki i teatru. Zaspokaja potrzebę zapoznania mieszkańców z istniejącymi mniej znanymi formami muzyki i teatru. Twórcy to młodzi ludzie z pasjami	Impreza skierowana do ludzi poszukujących doznań artystycznych wynikających z obcowania z nurtami nowymi lub zapomnianymi np. w oparciu o twórczość ludową, interdyscyplinarną, łączenie nurtów muzycznych, teatr jednego aktora i innych. Łączy w sobie formułę festiwalu sztuki z jarmarkiem, na którym wystawcy-rękodzielnicy mają okazję zaprezentować swoją twórczość. Impreza jest bezpłatna, przez co dostępna szerokiej publicz-	Współcześni artyści szukają nowych sposobów na definiowanie siebie jako twórców. Impreza ma pomóc w odnalezieniu tej definicji a jednocześnie pokazać widzom możliwości rozwoju własnego i swoich pasji. Promowanie i wspieranie młodych artystów.	Środki własne Urzędu Miasta	Wskaźnik rezultatu: - liczba osób biorących udział w wydarzeniu [liczba] - liczba artystów biorących udział w wydarzeniach [liczba] Sposób monitorowania m.in.: Wskaźniki będą monitorowane na podstawie listy obecności uczestników, dokumentacji zdjęciowej	PO III) społeczna

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
Jastrzębie-Zdrój -- Dom Solidarności - studium wykonalności wraz z elementami koncepcji architektonicznej (Miasto Jastrzębie-Zdrój)	Urząd Miasta Jastrzębie-Zdrój	ul. Witeczaka, Park Zdrojowy, Jastrzębie-Zdrój	Realizacja projektu wynika z takich dokumentów jak: Program dla Śląska 2.0, program wsparcia przemysłu Województwa Śląskiego i Małopolski Zachodniej, Docelowo Dom Solidarności miałyby powstać w historycznej dzielnicy miasta -- Zdrój, do którego prowadzić ma sieć ścieżek i dróg historycznych, solidaryzując ze sobą mieszkańców i przyjezdnych, młodych, dojrzałych i ludzi w podeszłym wieku, tych, którzy pisali historię i takich, którzy poznają ją dzięki ścieżce historycznej zintegrowanej z Domem Solidarności. Jastrzębie-Zdrój ma być postrzegane jako Dom Solidarności -- miejsce wydarzeń, dzięki którym Polacy zawdzięczają wiele.	ności. Sprawdzenie możliwości lokalizacji "Domu Solidarności" na terenie Jastrzębia-Zdroju przy ulicy Witeczaka wraz z określeniem relacji obiektu z otoczeniem. Sporządzenie wytycznych do zmiany w MPZP miasta Jastrzębie-Zdrój. Wytyczenie "ścieżki historycznej" będącej komplementarną częścią programu "Domu Solidarności". Ścieżka (bądź ścieżki) przechodzić powinny przez punkty wymienione w załączniku nr 1. Dodatkowo należy opracować koncepcję architektoniczną uliczny 1 Maja, która wraz z terenem Zdroju i obiektem "Domu Solidarności" będzie początkiem ścieżki historycznej.	Idea stworzenia przestrzeni, na której skupiać się będzie kultura, szeroko pojęta rekreacja, edukacja, a także etapy historii miasta daje ogromny potencjał, pozwala na upowszechnienie i zbudowanie niepowtarzalnej marki tego miejsca, a co za tym idzie skupienia wokół spuścizny, jaką prezentować ma Dom Solidarności szerszego grona mieszkańców, turystów, instytucji i organizacji.	Program Polska 2.0 Program wsparcia przemysłu Województwa Śląskiego i Małopolski Zachodniej	Wskaźnik rezultatu: Przygotowanie studium wykonalności z elementami koncepcji architektonicznej Sposób monitorowania: Wskaźniki będą monitorowane na podstawie protokołów odbioru inwestycji.	PO I) przestrzenna PO III) społeczna
Jastrzębskie Lato Muzyczne (Miejski Ośrodek Kultury)	Miejski Ośrodek Kultury	ul. Witeczaka, Park Zdrojowy, Jastrzębie - Zdrój	Impreza z wieloletnią tradycją, wpisana w pejzaż Parku Zdrojowego. Umożliwia mieszkańcom spędzenia czasu wolnego w atmosferze różnorodnej muzyki w pięknej scenarii Parku Zdro-	Bezplatne koncerty różnorodnej żywej muzyki w wykonaniu znanych artystów, muzyków, zespołów w Parku Zdrojowym - zagospodarowanie przestrzeni Parku. Koncerty dla każdej publiczności bez ograni-	1. Poznanie i spotkanie artystów, muzyków z terenu Polski i zagranicy. Możliwość porównania, rozróżniania, brzmień muzycznych. 2. Bliskie spotkanie z artystami i muzykami znanymi z ekranu. 3. Zagospodarowanie czasu mieszkańcom w sposób czynny.	Środki własne Urzędu Miasta	Wskaźnik rezultatu: - liczba osób biorących udział w wydarzeniu [osoba] - liczba wykonawców [liczba wykonawców biorących udział w wydarzeniu] - liczba koncertów	PO III) społeczna

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			jowego.	czeń wiekowych i ograniczeń ze względu na dochód			[liczba zorganizowanych koncertów] Sposób monitorowania: Wskaźniki będą monitorowane m.in. na podstawie dokumentacji zdjęciowej, liczby zorganizowanych imprez, liczby artystów biorących udział	
Językowa akademia kultury pogranicza -- wsparcie inicjatyw kulturalno-edukacyjnych (Miejska Biblioteka Publiczna w Jastrzębiu-Zdroju)	Miejska Biblioteka Publiczna w Jastrzębiu-Zdroju	Obszar rewitalizacji	Realizacja projektu wynika a następujących potrzeb: - niskiej świadomości na temat dorobku kulturowego pogranicza polsko-czeskiego, - potrzeba poznania języka i kultury sąsiadów.	1. Warsztaty językowe 2. Warsztaty kulturalno-artystyczne, 3. Wydanie polsko-czeskiego poradnika językowego zawierającego tekst i zdjęcia obiektów kulturalnych pogranicza.	Wspomaganie rozwoju współpracy transgranicznej Stworzenie warunków do wzajemnego poznania się, poznania kultury i języka.	Program Interreg V A Republika Czeska – Polska OŚ PRIORYTOWA 4: Współpraca instytucji i społeczności	Wskaźnik rezultatu: - liczba partnerów zaangażowanych w realizację projektu, [liczba] - wzrost poziomu współpracy transgranicznej Sposób monitorowania: Wskaźniki będą monitorowane na podstawie raportu z realizacji projektu	PO III) społeczna
Letnie Kino Parkowe (Miejski Ośrodek Kultury)	Miejski Ośrodek Kultury	ul. Witeczaka Park Zdrojowy, Jastrzębie - Zdrój	Projekt ma na celu zaspokojenie dostępu do kultury. Skierowany jest do szerokiego grona odbiorców sprzyjając integracji społecznej. Poprzez zwiększenie okazji do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych uświadamia potrzebę udziału w kulturze. Buduje więzi społeczne oraz tworzy platformę integracji	Letnie Kino Parkowe to cykl seansów filmowych wyświetlanych w poniedziałki lipca i sierpnia. W repertuarze znajdują się zarówno produkcje polskie i zagraniczne, lekkie komedie ale i poważne dramaty. Widzowie uczestniczą w nich darmowo	Organizacje darmowych seansów filmowych może zniwelować różnice w dostępie do produktów kultury między mieszkańcami miasta. Umiejscowienie w zabytkowej scenarii Parku Zdrojowego pozytywnie wpływa na integrację mieszkańców oraz pozytywne postrzeganie miasta	Środki własne Urzędu Miasta	Wskaźnik rezultatu: - liczba osób korzystających z oferty [osoba] Sposób monitorowania: Wskaźniki będą monitorowane na podstawie listy uczestników seansów i dokumentacji zdjęciowej	PO III) społeczna

Tytuł (podmiot wiódący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
Modernizacja obiektu Łazienki III w Parku Zdrojowym na potrzeby utworzenia Pałacu aktywności młodzieżowej i integracji międzypokoleniowej w Jastrzębiu-Zdroju (Miasto Jastrzębie-Zdrój)	Miasto Jastrzębie-Zdrój	ul. Witczaka, Park Zdrojowy, Jastrzębie - Zdrój	<p>społecznej</p> <p>Projekt zakłada utworzenie miejsca aktywności młodzieżowej oraz współpracy międzypokoleniowej dla dzieci, młodzieży i ich rodzin oraz seniorów, osób wykluczonych społecznie, ubogich oraz zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, zamieszkujących dzielnice objęte Lokalnym Programem Rewitalizacji miasta Jastrzębie-Zdrój. Potrzeba utworzenia Pałacu Aktywności Młodzieżowej i integracji międzypokoleniowej jest jednym z celów reintegracji ludzi młodych oraz nieaktywnych społecznie i zawodowo seniorów, ludzi z rodzin w trudnej sytuacji życiowej oraz takich, którym grozi ubóstwo i wykluczenie społeczne, ludzi, którzy nie posiadają odpowiednich zasobów finansowych na realizację podstawowych potrzeb, a co dopiero spełniania swoich pasji, marzeń, zainteresowań, czy w przypadku seniorów –</p>	<p>Projekt będzie polegał na dostosowaniu i rozbudowie istniejącego obiektu „Łazienki III” do pełnienia funkcji Pałacu aktywności młodzieżowej i integracji międzypokoleniowej w Jastrzębiu-Zdroju, w którym zlokalizują się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Centrum Aktywności Młodzieżowej, - Centrum Wolontariatu - Centrum Seniora i Klub Seniora - TARGOWISKO UMIEJĘTNOŚCI - Młodzieżowy Punkt Informacyjny / Centrum Młodzieżowe, - Klub prasowe, - Centrum Organizacji Pozarządowych, - Nieodpłatny Punkt Pomocy Prawnej dla mieszkańców miasta. 	<p>Mając na uwadze wyłaniający się problem miasta – zdiagnozowany w Lokalnym Programie rewitalizacji - w którym dominuje zabudowa wielkiej płyty, ograniczająca mieszkańcom aktywny tryb życia w minimalnej przestrzeni zielonej pomiędzy blokami, a wręcz „zamykająca” społeczeństwo w swoim M i skazująca ich na pozostawienie samym sobie ze swoimi problemami, które piętrząc się kumulują poważne problemy zdrowotne, społeczne i kryminalne istotnym wydaje się stworzyć miejsce do szeroko rozumianej aktywizacji społecznej w ujęciu międzypokoleniowym. Ideą projektu jest stworzenie w Jastrzębiu-Zdroju miejsca, które ożywi i zaktywizuje biernych społecznie mieszkańców w szczególności grupy docelowe projektu. Istotą tego projektu jest również włączenie w działania kierowane do konkretnej grupy osób (dzieci, młodzież i ich rodziny oraz seniorzy z obszaru wsparcia LPR) środowisk NGO o bardzo szerokiej gamie działalności oraz Młodzieżowej Rady Miasta, które w naturalny sposób miałyby włączyć i zaktywizować grupę docelową projektu.</p>	<p>Działanie 10.3 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych RPO WSL 2014-2020 Poddziałanie 10.3.2 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych - RIT</p>	<p>Wskaźnik rezultatu: Dopisać jeszcze jeden wskaźnik: - ilość zrewitalizowanych budynków [szt.]</p> <p>Sposób monitorowania: Wskaźniki będą monitorowane na podstawie listy obecności uczestników</p>	<p>PO I) przestrzen-na PO III) społeczna</p>

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			<p>stanowiących liczną grupę społeczną, których potencjał, wiedza i doświadczenie nie są efektywnie wykorzystywane – którym brak w pewnym wieku podstawowej aktywności fizycznej, towarzyskiej, co często powoduje ich absolutną bierność społeczną i samotne starzenie się. Miejsce tworzone w projekcie ma umożliwić takim osobom udział w zajęciach, które odpowiadają ich potrzebom intelektualnym i emocjonalnym ,pod opieką przyjaznej i wykwalifikowanej kadry w bezpiecznym miejscu. Podstawowym celem działalności nowego obiektu byłaby realizacja szeroko rozumianej, nowoczesnej edukacji dzieci i młodzieży poprzez realizację innowacyjnych projektów „szytych na miarę” oraz zachęcanie ich do aktywności, zdobywania wiedzy i uczestnictwa w kulturze. Wielu młodych ludzi nie ma możliwości poszerzenia swoich pasji, talentów i</p>					

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			<p>zainteresowań z uwagi na fakt, że ich rodziców/opiekunów nie stać na sfinansowanie dodatkowych płatnych zajęć i nie czują oni potrzeby by ich dzieci korzystały z tego rodzaju aktywności. Zajęcia w Pałacu mają przeciwdziałać tym problemom oraz w procesie edukacyjnym wykształcić w grupie objętej wsparciem takie cechy jak: odpowiedzialność, samodzielność, umiejętność podejmowania decyzji, samorządność, zdolność do szybkich przekształceń oraz adaptacji, wykształcenie chęci utrzymania pozytywnej zmiany. Pałac byłby miejscem w którym stykałyby się dwa pokolenia ludzi zależnych względem siebie – młodzieży, często potrzebującej dobrych wskazówek i wzorców, mądrych porad, czy niejednokrotnie głosu rozsądku w konkretnej sprawie oraz pokolenie ludzi starszych – nieaktywnych zawodowo i społecznie, często pozostających samym sobie, którzy często</p>					

Tytuł (podmiot wiódący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			mają poczucie „już niepotrzebnych”, bez perspektyw na organizację czasu wolnego i nieaktywnych fizycznie.					
Muzyczne środy (Miejski Ośrodek Kultury)	Miejski Ośrodek Kultur	ul. Witczaka, Park Zdrojowy, Jastrzębie - Zdrój	Dostęp do kultury oraz udział w wydarzeniach kulturalnych jest istotnym elementem tworzenia tożsamości społecznej. Integruje to mieszkańców, cementując zarówno więzi lokalne jak i pozytywnie wpływa na sposób postrzegania najbliższego otoczenia	„Muzyczne środy” to impreza cykliczna odbywająca się w miesiącach wakacyjnych. To niesza-blonowa mieszanka różnych gatunków muzycznych, zespołów i osobowości scenicznych. Co środę w Parku Zdrojowym widzowie mają okazję posłuchać innego zespołu – od znanych i uznanych po grupy dopiero rozpoczynające swoją muzyczną drogę. Podczas całego cyklu coś dla siebie znajdują miłośnicy rocka, reggae i ska. Każdy z koncertów to świetne urozmaicenie wakacyjnego tygodnia.	Celem projektu jest stworzenie przestrzeni integrującej mieszkańców poprzez ułatwienie dostępu do wydarzeń kulturalnych. Bezpłatny charakter organizowanych koncertów zwiększa możliwość udziału w nich również osoby o niskich dochodach, przeciwdziałając ich wykluczeniu społecznemu. Różnorodność zespołów występujących podczas imprezy powoduje zwiększenie atrakcyjności wydarzenia i zachęca do udziału mieszkańców o różnych zainteresowaniach muzycznych.	Środki własne Urzędu Miasta	Wskaźnik rezultatu: - liczba osób korzystających z działań [osoba] - ilości zagranych koncertów [liczba zorganizowanych koncertów] - liczba artystów biorących udział w wydarzeniu [liczba artystów] Sposób monitorowania: Wskaźniki będą monitorowane na podstawie dokumentacji zdjęciowej, liczba zaangażowanych artystów/ zespołów itp.	PO III) społeczna
Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Subregionu Zachodniego (Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych z Rybnika)	Urząd Miasta Jastrzębie-Zdrój	Jastrzębskie Centrum Organizacji Pozarządowych przy ul. Wrzosowej 12A w Jastrzębiu-Zdroju	W związku z rozwojem jastrzębskiego sektora pozarządowego i dużym zainteresowaniem osób fizycznych działalnością w obszarze ekonomii społecznej nawiązano współpracę partnerską na rzecz realizacji projektu partnerskiego, którego liderem będzie Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych z	Celem projektu będzie udzielenie kompleksowego wsparcia podmiotom ekonomii społecznej. Podniesienie potencjału sektora ekonomii społecznej oraz zwiększenie szans na zatrudnienie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Subregionu Zachodniego woj. śląskiego poprzez stworzenie dla nich 63 stabilnych miejsc pracy w	W Jastrzębskim Centrum Organizacji Pozarządowych powstanie Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Subregionu Zachodniego, miejsce przystosowane do osób niepełnosprawnych. Ośrodek zostanie wyposażony poprzez zakup sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem oraz mebli biurowych. Zostanie zatrudniony doradca kluczowy, który będzie udzielał bieżącego doradztwa podmiotom ekonomii społecznej oraz specjalista ds. ekonomii społecznej. W ramach	Działanie 9.3 Rozwój ekonomii społecznej w regionie Poddziałanie 9.3.1 Wsparcie sektora ekonomii społecznej RPO WSL 2014-2020	Wskaźniki rezultatu: - liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych [szt.] - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) [osoba]	PO III) społeczna

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			Rybnika, partnerami są: Miasto Jastrzębie-Zdrój, powiat wodzisławski, Gmina Żory	sektorze ES w okresie do 31.07.2018 r. Zwiększenie liczby podmiotów ekonomii społecznej poprzez wsparcie w zakresie ekonomizowania organizacji pozarządowych, tworzenia podmiotów integracyjnych oraz przekształcenia przedsiębiorstw w podmioty społeczne. Wzmocnienie pozycji rynkowej istniejących podmiotów ekonomii społecznej poprzez wsparcie w zwiększaniu zatrudnienia, wsparcie w zwiększaniu obrotów i korzystaniu z instrumentów zwrotnych. Tworzenie środowiska przyjaznego rozwojowi ekonomii społecznej poprzez wspieranie sieciowania, tworzenie kontaktów i powiązań odpowiedzialnych zamówień i zlecenia usług użyteczności publicznej podmiotom ekonomii społecznej oraz rozwój współpracy dotyczącej ekonomii społecznej.	projektu zostaną zorganizowane 3 wydarzenia promocyjno-plenerowe promujące produkty i usługi podmiotów ekonomii społecznej, na bieżąco będą dokonywane zakupy materiałów dla uczestników doradztwa ogólnego. W ramach projektu zostaną zatrudnieni doradcy biznesowi i animatorzy, którzy promować będą przedsiębiorczość społeczną i zatrudnianie w sektorze NGO, w tym zakresie świadczone będą usługi wspierające powstanie przedsiębiorstw społecznych i funkcjonowanie istniejących. Miasto Jastrzębie-Zdrój odpowiada za realizację następujących zadań: usługi animacyjne oraz rozwoju ekonomii społecznej - prowadzenie działań informacyjnych, doradztwa bieżącego, upowszechnianie wiedzy nt. ES, usługi wsparcia powstawania przedsiębiorstw społecznych i funkcjonowania istniejących PS, wsparcie dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem za pośrednictwem PES, udzielane dotacji na zakładanie PES i wsparcie funkcjonujących PS w tworzeniu dodatkowych miejsc pracy. Doradztwo specjalistyczne będzie świadczone mobilnie- w miejscu i czasie dogodnym dla klientów, w razie konieczności zapewnienie opieki nad osobami zależnymi w czasie korzystania ze wsparcia projektu.		Sposób monitorowania: Wskaźniki będą monitorowane na podstawie umów o pracę zawartych przez uczestników projektu po jego realizacji, list osób korzystających z usług doradczych; dokumentów świadczających ilość i wysokość udzielonych dotacji na założenie działalności gospodarczej	
Pałac 1. Centrum Aktywności Młodzieżowej (Miasto Ja-	Ośrodek Pomocy Społecznej w	Jastrzębie-Zdrój, Dzielnica Zdrój, ul.	Projekt zakłada utworzenie miejsca aktywności młodzieżowej	Projekt będzie polegał na utworzeniu Centrum Aktywności Młodzieżowej	Projekt ma na celu realizację kompleksowych działań, których zastosowanie	Działanie 9.1 Aktywna integracja	9.1.6 Wskaźniki rezultatu: - liczba osób zagrożonych	PO II) gospodarcza

Tytuł (podmiot wiódący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
strzębie-Zdrój)	Jastrzębiu-Zdroju	Witczaka, obszar Parku Zdrojowego	dla dzieci, młodzieży i ich rodzin często z środowiska rodzin górniczych, rodzin dysfunkcyjnych czyli osób wykluczonych społecznie, ubogich oraz zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, zamieszkujących dzielnice objęte Lokalnym Programem Rewitalizacji miasta Jastrzębie-Zdrój. Jastrzębie-Zdrój to miasto przemysłowe, gęsto zabudowane wielkokondygnacyjnymi budynkami, zdominowane zurbanizowanymi osiedlami (z nielicznymi terenami przeznaczonymi do wypoczynku i aktywności społecznej) „wychowujące” coraz to nowe pokolenia „blokiersów”, ludzie często nadużywających alkoholu i innych używek, dla których stojąca przed blokiem ławka jest centrum życia towarzyskiego. W osiedlach z wielkiej płyty, taki model życia przekazywany jest z pokolenia na pokolenie, brak w nim pomysłów na inne formy spędzania	wej, które będzie realizowało działania poprzez: a. Tematyczne warsztaty dla dzieci i młodzieży, których celem jest stworzenie warunków do rozwoju ich zainteresowań w różnych dziedzinach nauki, sztuki, sportu, techniki, poprzez organizację: - kursu informatycznego - kursy językowego - warsztatów rysunku i grafiki - kursu modelarstwa, - warsztatów fotografii, - warsztatów malarstwa, - akrobatyki, fitness, gier zespołowych, - nauki gry na gitarze, - zajęć wokalnych, tańca, - klub szachowy, itp. b. Wspomaganie funkcji opiekuńczo-wychowawczej i dydaktycznej rodzin poprzez pogłębianie i rozszerzanie wiedzy z zakresu radzenia sobie w sytuacjach trudnych i stresujących, radzenia sobie w wychowaniu dzieci z problemami wychowawczymi, porady specjalistyczne i pomoc dydaktyczna wspierające rodzica i dziecko np. w systematycznym odrabianiu lekcji. c. Zajęcia promujące zdrowy tryb życia, kształtujące umiejętności spędzania czasu wolnego np.	doprowadzi dzieci i młodzież - objęte niniejszym projektem - do tego, aby odkryli i rozwinęli swoje zdolności, zainteresowania i poczuli satysfakcję z wykonanych przez siebie zadań, oraz by poczuli potrzebę utrzymania tej pozytywnej zmiany poza projektem. Celem projektu jest zmiana postaw osób objętych wsparciem, wzmocnienie ich aktywności społecznej i przyszłej zawodowej. Ideą projektu jest także to, by każda z tych osób odniosła swój osobisty sukces w postaci zmiany nastawienia do życia, a być może i indywidualne sukcesy organizacyjne, naukowe, artystyczne, techniczne, sportowe. Aby znali i zrozumieli historię, tradycję regionu i kulturę narodu. Celem działalności Centrum Aktywności Młodzieżowej będzie realizacja zadań edukacyjnych, wychowawczych, kulturalnych, profilaktycznych, opiekuńczych, prozdrowotnych, rekreacyjnych i sportowych. Oferta zajęć będzie bogata, różnorodna i stale modyfikowana, zgodna z rozpoznanymi oczekiwaniami środowiska i nastawiona na indywidualny oraz społeczny rozwój każdego wychowanka.	RPO WSL 2014-2020 ; Poddziałanie 9.1.6 Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym – tryb pozakursowy /9.1.2 Wzmacnianie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych – RIT	żonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu [osób] - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu (obligatoryjny] osoba] - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) [osoba] 9.1.2 Wskaźniki rezultatu: - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu [osoba] Sposób monitorowania:	PO III) społeczna

Tytuł (podmiot wiódący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			<p>wolnego czasu i bardziej aktywny tryb życia. Rodziny „pozamykane” w swoich mieszkaniach, borykające się ze swoimi problemami, niemające perspektyw na aktywny udział w życiu lokalnej społeczności przekazują taki model życia swym dzieciom i wnukom. Problem ten w szczególności dotyczy osiedli ujętych w LPR tj.: Os. 1000-lecia Szeroka, Os. Zofiówka, Os. Przyjaźń, Os. Jastrzębie Górze i Dolne, Os. Gwarków, Os. Zdrój, gdzie skumulowały się w szczególności następujące zjawiska:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rosnący odsetek osób długotrwale bezrobotnych, - duża liczba popełnianych czynów o charakterze wykroczeń, - duża liczba nadzorów kuratorskich, - duży odsetek bezrobotnych posiadających średnie wykształcenie, - stagnacja społeczna, brak perspektyw na organizację czasu wolnego, brak aktywności fizycznej osób 	<p>aktywność fizyczna, zdrowa dieta oraz wykłady, pogadanki, spotkania nt. skutków zazywania narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i innych używek.</p> <p>d. Zajęcia dla dzieci i młodzieży z udziałem znaczących i sławnych osób np. sportowców, artystów, ludzi nauki mające na celu podnoszenie sprawności fizycznej, kształtowanie umiejętności twórczych, artystycznych, naukowych i technicznych, zakorzenienie w młodzieży autorytetów innych niż dotychczasowe.</p> <p>e. Promocja twórczości i zdolności dzieci i młodzieży poprzez organizację przeglądów, wystaw, zawodów, turniejów, pokazów i konkursów o zasięgu regionalnym mająca zbudować pozytywną samoocenę oraz umiejętność budowania celów oraz dążenia do nich.</p> <p>f. Wsparcie dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionych poprzez organizację zindywidualizowanych zajęć dodatkowych - objęcie takich dzieci bonem społecznym (zasiłek celowy z OPS), który uprawniał będzie do udziału w płatnych zajęciach, organizowanych na</p>			<p>Wskaźniki będą monitorowane na podstawie listy uczestników kursów i warsztatów, uzyskanych przez uczestników dyplomów i certyfikatów ukończenia kursów itp.</p>	

Tytuł (podmiot wiódący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			<p>w wieku senioralnym. - chuligaństwo, rozboje, popadanie w nałogi nieletnich</p> <p>Założeniem projektu jest rewitalizacja obszaru wsparcia poprzez ograniczenie występowania negatywnych czynników społecznych, gospodarczych i urbanistycznych.</p> <p>Potrzeba utworzenia Centrum Aktywności Młodzieżowej jest jednym z celów reintegracji ludzi młodych pochodzących przede wszystkim z rodzin w trudnej sytuacji życiowej (ubogich i wykluczonych społecznie) oraz takich którym grozi ubóstwo i wykluczenie społeczne. Ludzi, którzy nie posiadają odpowiednich zasobów finansowych na realizację podstawowych potrzeb, a co dopiero spełniania swoich pasji, marzeń, zainteresowań, umożliwiających im satysfakcjonujący udział w zajęciach, które odpowiadają ich potrzebom intelektualnym i emocjonalnym realizowanych pod opieką przyjaznej</p>	<p>terenie miasta, by umożliwić zdolnej młodzieży rozwój swoich pasji, talentów i zainteresowań np. szkoła muzyczna, klub piłkarski, szkoła tańca, kurs językowy.</p> <p>g. Realizowanie programów i projektów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży. Oferowane do realizacji w ramach projektu zajęcia powinny być dobrane zgodnie ze wskazaniami, które zostaną zdiagnozowane w analizie zainteresowań i potrzeb młodzieży. Na tej podstawie zostanie opracowany plan i program zajęć, który opracuje wyspecjalizowana kadra. Realizowane w ramach Centrum Aktywności Młodzieży programy mają na celu pogłębienie i rozszerzenie wiedzy i umiejętności wykraczających poza programy szkolne oraz wspomaganie funkcji opiekuńczo-wychowawczych.</p> <p>h. Działania zindywidualizowane, kierowane do konkretnych rodzin, po wstępnej diagnozie, które pozwolą dobrać narzędzia do potrzeb środowiska, oczekiwań młodzieży oraz rodziców i opiekunów.</p> <p>W środowisku osób zagrożonych społecznie często napotykamy nie tylko na brak podstawowych</p>				

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			<p>i wykwalifikowanej kadry w bezpiecznym miejscu. Podstawowym celem projektu byłaby realizacja nowoczesnej edukacji dzieci i młodzieży z obszaru wsparcia poprzez zachęcanie ich do szerokiej aktywności społecznej, zdobywania wiedzy i uczestnictwa w różnych obszarach życia społecznego miasta. Wielu młodych ludzi nie ma możliwości poszerzenia swoich pasji, talentów i zainteresowań z uwagi na fakt, iż ich rodziców/opiekunów nie stać na sfinansowanie dodatkowych płatnych zajęć oraz niejednokrotnie nie czują oni potrzeby szeroko rozumianego aktywizowania swoich dzieci. Pakiety działań aktywizujących zaplanowanych w niniejszym projekcie mają przeciwdziałać pojawiającym się w tym środowisku problemom typu: brak zainteresowań, brak pomysłu i alternatywy na spędzanie wolnego czasu, chuligaństwo i rozboje, używki, niska</p>	<p>środków do życia, lecz przede wszystkim środowisko to charakteryzuje się licznymi deficytami natury społecznej. By móc przeciwdziałać trudnościom i ograniczeniom finansowym najpierw trzeba pokonać bariery społeczne tych osób/rodzin/ młodzieży. Sam udział w zajęciach organizowanych przez Pałac Młodzieży może nie być satysfakcjonujący dla uczestnika z uwagi na jego problemy osobowościowe, brak pewności, wiary w siebie, ograniczone słownictwo, wycofanie społeczne, brak umiejętności nawiązywania kontaktów, problemy z rodzicami, przemoc, używki itp. Działanie ma na celu przed przystąpieniem uczestnika do projektu zdiagnozować poprzez zindywidualizowane wsparcie w postaci psychologa, terapeuty, asystenta itp. deficytów osoby/rodziny, by kompleksowo oddziaływać na uczestnika, nie tylko wesprzeć go w sferze rozwoju umiejętności, pasji i talentu, lecz również wzmocnić sferę społeczną. „Nowy ja” – akcja polegająca na próbie metamorfoz przeprowadzonych na wybranej grupie osób mająca na celu</p>				

Tytuł (podmiot wiódący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			samoocena, zamknięcie się w patologicznym środowisku itp. W procesie edukacyjnym wychowankowie wykształcą takie cechy jak: odpowiedzialność, samodzielność, umiejętność podejmowania decyzji, samorządność, zdolność do szybkich przekształceń oraz adaptacji, zdolność do współpracy, otwarcie się na otoczenie, umiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach – co ma w efekcie doprowadzić do chęci utrzymania tej pozytywnej zmiany i dążenia młodych ludzi do zmiany sytuacji środowiska w którym przyszło im żyć.	zmianę ich wizerunku, a co za tym idzie zmianę postrzegania samych siebie, co w efekcie ma pozwolić im na swobodne i bezstresowe „wejście” do środowiska ich równików oraz spowodować, że będą chcieli w tej pozytywnej zmianie trwać. W zadaniu tym miałyby być zaangażowana grupa młodych ludzi (np. z Młodzieżowej Rady Miasta) z których każda osoba wzięłaby pod „opiekę” osobę objętą programem „Nowy ja” i pokazała jak dbać o siebie, bieżące trendy w modzie, wizyta u fryzjera, w sklepie odzieżowym itp. j. Warsztaty dla młodzieży z zakresu przedsiębiorczości - podstawy prowadzenia osobistego budżetu domowego, lokalny rynek pracy – wybór przyszłego zawodu, rozmowa kwalifikacyjna, itp.				
Piknik w Kurorcie (Miejski Ośrodek Kultury)	Miejski Ośrodek Kultury	ul. Witeczaka Park Zdrojowy, Jastrzębie - Zdrój	Celem jest przywołanie klimatu dawnej Perły Uzdrawisk Śląskich, jak nazywano Jastrzębie-Zdrój w latach 20-30. XX w. Impreza ma walor edukacyjno-rozrywkowy. Poprzez przypomnienie historii miasta tworzy tożsamość historyczną mieszkańców.	Podczas imprezy uczestnicy mogą przenieść się w klimat lat 20. i 30. ubiegłego wieku: posłuchać muzyki z epoki, spotkać ucharakteryzowanych aktorów, zobaczyć stare automobile, cyrkowców, wziąć udział w seansie kina niemego. Impreza jest połączona z wystawą plenerową, wydaniem książki z serii „Perły	Głównym celem jest popularyzacja wiedzy o dawnym uzdrowisku w przystępnej formie oraz promowanie przedwojennych wzorców spędzania wolnego czasu w Parku Zdrojowym. Uczestnictwo oraz materialne pamiątki z imprezy integrują mieszkańców oraz tworzą więzi z miejscem zamieszkania	Środki własne Urzędu Miasta	Wskaźnik rezultatu: - liczba osób biorących udział w wydarzeniach [osoba] Sposób monitorowania: Wskaźnik będzie monitorowany na podstawie sprawozdania z realizacji wydarzeń	PO III) społeczna

Tytuł (podmiot wiódący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
				jastrzębskiej architektury”, gazety „Kurier Zdrojowy” oraz reprintów pocztówek				
Promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych w ramach działania 7.3.2 (Miasto Jastrzębie-Zdrój)	Powiatowy Urząd Pracy w Jastrzębiu-Zdroju	Obszar rewitalizacji	Realizacja projektu wynika z małego nasycenia jastrzębskiego rynku pod względem podmiotów gospodarczych. Wskaźnik podmiotów zarejestrowanych w REGON na 10 tysięcy ludności w 2014r. wyniósł 650 – to mniej niż w podregionie rybnickim i województwie śląskim. Dominuje przemysł wydobywczy, który generuje więcej miejsc pracy dla mężczyzn. Mimo, iż w Jastrzębiu-Zdroju utrzymuje się relatywnie niski poziom bezrobocia (we wrześniu 2015r. - 7,5%) to, z uwagi na powyższe fakty, osoby przebywające w ewidencji tutaj. PUP mają trudności ze znalezieniem zatrudnienia. Liczba osób, które mogą zostać objęte wsparciem w ramach działania 7.2.3 z terenu rewitalizowanego to 601 osób zarejestrowanych jako bezrobotne, powyżej 30 r.ż., dla których ustalono I lub II profil	Projekt będzie kierowany do osób zamieszkujących teren objęty rewitalizacją, dla których ustalono I lub II profil pomocy, będących powyżej 30 roku życia oraz należących co najmniej do jednej z grup: - Osoby powyżej 50 roku życia, - Kobiety, - Osoby z niepełnosprawnościami, - Osoby długotrwale bezrobotne - Osoby o niskich kwalifikacjach. Przewidywane działania: - Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej. - Wsparcie doradczo-szkoleniowe dla osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej. - Wsparcie pomostowe na bieżącą działalność. Zarówno wsparcie doradczo-szkoleniowe jak i wsparcie pomostowe mogą być realizowane tylko i wyłącznie pod warunkiem udzielenia bezzwrotnej dotacji. Zostały one przewidziane ze względu na krótki okres trwałości otwieranych przedsiębiorstw, niską ich rentowność oraz nie zawsze kompletną wiedzę czy posiadane predyspozycje	Celem projektu jest pobudzenie aktywności zawodowej mieszkańców terenu rewitalizowanego w ramach LPR. Projekt zakłada uzupełnienie wiedzy w zakresie przedsiębiorczości i prowadzenia własnej firmy, umożliwienie uruchomienia działalności gospodarczych osobom mieszkającym na terenie objętym programem rewitalizacji oraz zwiększenie zdolności do wejścia na rynek pracy poprzez identyfikację własnych zasobów i zaplanowanie aktywności zawodowej dzięki zwiększeniu motywacji do podjęcia samozatrudnienia. Wsparcie doradczo-szkoleniowe oraz pomostowe mają być ułatwieniem dla opisanej grupy. W ramach projektu powstanie 10 działalności gospodarczych.	RPO WSL 2014-2020 Działanie 7.3 Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej Poddziałanie 7.3.2 Promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych – RIT	Wskaźnik rezultatu: - liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej [szt.] Sposób monitorowania: Wskaźniki będą monitorowane na podstawie zawartych umów przydzielenia dotacji	PO II) gospodarcza PO III) społeczna

Tytuł (podmiot wiódący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			<p>pomocy (w tym 62% kobiet). Osoby powyżej 30 r.ż. stanowią 34,6% ogółu mieszkańców miasta. W przedmiotowej grupie udział osób 50+ wynosi 28%, 6% udziału stanowią osoby niepełnosprawne, 62% stanowią osoby długotrwale bezrobotne. Wymienione grupy mają największe problemy ze znalezieniem zatrudnienia a tym samym powrotem na rynek pracy. Dla kobiet, osób 50+ czy osób niepełnosprawnych znajduje się zdecydowanie mniej ofert pracy, osoby te rzadziej są zatrudniane pomimo posiadanych kwalifikacji a obecne stereotypy dotyczące w/w dodatkowo utrudniają pozyskanie przez nie pracy. Umożliwienie tym osobom powrotu na rynek pracy poprzez samozatrudnienie stwarza możliwość wzmocnienia udziałów w rynku sektora handlu i usług, bowiem najczęściej w tych sektorach są zakładane działalności gospodarcze na tere-</p>	<p>psychologiczne niezbędne do prowadzenia działalności gospodarczej. Projekt będzie obejmował swoim wsparciem 10 osób.</p>				

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			nie Jastrzębia-Zdroju. Osoby bezrobotne wykazują zainteresowanie możliwością pozyskania środków na podjęcie działalności gospodarczej. Dodatkowym atutem może być wsparcie pomostowe, które będzie realizowane w ramach projektu.					
Przebudowa i nadbudowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego socjalnego wraz z zagospodarowaniem terenu (Miejski Zarząd Nieruchomości)	Miejski Zarząd Nieruchomości	ul. Gagarina 116 dz. Ew. 1057/21, 1054/21, 1053/21, 1216/21, 1056/2 1. Jastrzębie - Zdrój	Gmina Jastrzębie-Zdrój obecnie nie jest w stanie zapewnić lokali socjalnych osobom, które uzyskały prawo do lokalu socjalnego na podstawie wyroku eksmisyjnego lub znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i w wyniku, której ich potrzeby mieszkaniowe nie są zaspokojone. Zachodzi, więc konieczność zwiększenia zasobu mieszkaniowego gminy o nowe lokalne socjalne	Projekt polegać będzie na nadbudowie i przebudowie istniejącego budynku socjalnego przy ul. Gagarina 116, gdzie zostaną utworzone nowe lokale socjalne, poprzez wykonanie nadbudowy dwóch dodatkowych kondygnacji budynku oraz adaptacji pomieszczeń kondygnacji istniejącej.	W wyniku realizacji projektu utworzonych zostanie ok. 18 nowych lokali socjalnych, w tym 2 dla osób niepełnosprawnych. Ilość lokali zależna będzie od potrzeb określonych przez Wydział Polityki Społecznej i Mieszkaniowej. Zakres robót w części istniejącej obiektu obejmować będzie m.in.: remont kapitalny dwóch kondygnacji istniejących, termomodernizację budynku, budowę placu zabaw oraz ewentualnie boiska, które miałyby służyć mieszkańcom wszystkich budynków przy ul. Gagarina: 108, 110, 112, 116.	RPO WSL 2014-2020 Działanie 10.2 Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego oraz infrastruktury usług społecznych, Poddziałanie 10.2.2 Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego oraz infrastruktury usług społecznych – RIT Subregionu Zachodniego RPO WSL 2014-2020	Wskaźnik rezultatu: - liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury [osoba] Sposób monitorowania: Wskaźnik będzie monitorowany na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego obiektu lub innych dokumentów	Po I) przestrzenna, PO III) społeczna
Siłownia na wolnym powietrzu (Zarząd Osiedla "Zofiówka" przy współudziale Wydziału Infrastruktury i Inwestycji)	Bogusława Marchewka, Przewodnicząca Osiedla Zofiówka	ul. Ruchu Oporu, teren przy boisku Jastrzębie - Zdrój	Osiedle Zofiówka zamieszkują osoby w różnym wieku, ze względu na brak możliwości zagospodarowania wolnego czasu proponują wyjść na przeciw oczekiwaniom mieszkańców	Projekt ma polegać na: 1) przygotowanie terenu. 2) Przygotowanie projektu inwestycji. 3) Realizacja projektu -- montaż urządzeń.	Powstanie siłowni przyczyni się do szerszego uprawiania sportu a przede wszystkim zapobiegnie a przynajmniej ograniczy szerzenie się patologii wśród młodzieży. Poza tym pozwoli seniorom zagospodarować swój wolny czas i przyczyni się do poprawy kondycji fizycznej a tym samym	Środki własne Urzędu Miasta	Wskaźnik rezultatu: - liczba nowopowstałej infrastruktury sportowej Sposób monitorowania: Wskaźnik będzie monitorowany na podstawie protokołu	Po I) przestrzenna PO III) społeczna

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			osiedla realizując projekt pn. Siłownia na wolnym powietrzu. Warto przypomnieć iż mieszkańcy os. Zofiówka nie mają możliwości korzystania z urządzeń siłowni w najbliższej okolicy. Powstanie siłowni przyczyni się do uprawiania sportu zarówno przez młodzież jak i osoby starsze w tym seniorów. Należy zaznaczyć, że zarówno w mediach jak i wśród lekarzy promowane jest uprawianie sportu wśród społeczeństwa. Realizacja tej inwestycji przyczyni się nie tylko do poprawy zdrowia, ale zapobiegnie powstaniu patologii zwłaszcza wśród młodzieży.		samopoczucia.		zdawczo-odbiorczego obiektu	
Skate-park (Zarząd Osiedla „Zofiówka” przy współudziale Wydziału Infrastruktury i Inwestycji)	Bogusława Marchewka, Przewodniczący Osiedla Zofiówka	ul. Ruchu Oporu, teren przy boisku Jastrzębie - Zdrój	Obecnie wśród młodzieży istnieje bardzo duże zainteresowanie sportami ekstremalnymi, niestety na osiedlu Zofiówka nie ma miejsca do ich uprawiania. W związku z powyższym budowa skate parku przyczyni się do rozwoju pasji młodych mieszkańców osiedla, a także pozwoli na rozładowanie	1. Przygotowanie terenu. 2. Przygotowanie projektu. 3. Realizacja projektu -- montaż urządzeń.	Projekt przyczyni się do popularyzacji wśród mieszkańców osiedla sportów ekstremalnych oraz pozwoli na zagospodarowanie mieszkańcom wolnego czasu.	Środki własne Urzędu Miasta	Wskaźnik rezultatu: - liczba nowopowstałej infrastruktury sportowej Sposób monitorowania: Wskaźnik będzie monitorowany na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego obiektu	PO I) przestrzen-na PO III) społeczna

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			energii kumulującej się w młodych osobach. Wyżej wymieniona inwestycja znacząco przyczyni się do zmniejszenia patologii					
Słowo i obraz w przestrzeni międzypokoleniowej -- zajęcia o obszarze kultury i sztuki angażujące różne pokolenia (Miejska Biblioteka Publiczna, Jastrzębie-Zdrój)	Miejska Biblioteka Publiczna w Jastrzębie-Zdroju	Obszar rewitalizacji	Realizacja projektu wynika z następujących potrzeb: - nasilający się proces demograficzny starzenia się ludności, - stereotypowe postrzeganie starości, marginalizacja osób starszych, - odwrócenie ról -- kultura prefiguratywna	Planowane działania będą skupione wokół zagadnień związanych z filmem, teatrem i fotografią i będą obejmować: warsztaty, spotkania, wykłady i wizyty studyjne. Wszystkie wydarzenia kładą nacisk na integrację wewnątrz- i międzypokoleniową.	Zadanie przyczyni się do zmniejszenia marginalizacji społecznej seniorów, stworzy odpowiednia warunki do integracji wewnątrz- i międzypokoleniowej oraz zachęci odbiorców do podjęcia aktywności na polu społecznym.	Rządowy Program na Rzecz Aktywności Osób Starszych na lata 2014-2020, Program Interreg V - A Republika Czeska – Polska OŚ PRIORYTOWA 4: Współpraca instytucji i społeczności	Wskaźnik rezultatu: - liczba partnerów zaangażowanych w realizację projektu, - wzrost poziomu współpracy transgranicznej Sposób monitorowania: Wskaźniki będą monitorowane na podstawie raportu z realizacji projektu	PO III) społeczna
Wydarzenia kulturalne i sportowe skierowane do mieszkańców Osiedla Gwarków (Zarząd Osiedla Gwarków)	Urząd Miasta Jastrzębie-Zdrój	Osiedle Gwarków Jastrzębie - Zdrój	Zapewnienie mieszkańcom osiedla możliwości wspólnej integracji m.in. spędzenie wolnego czasu poprzez udział w organizowanych imprezach kulturalnych – sportowych.	Aktywizacja społeczności lokalnej poprzez umożliwienie wszystkim mieszkańcom osiedla udziału w organizowanych imprezach kulturalnych tj. konkurs przedszkolne piosenki, konkurs wiedzy o mieście Jastrzębie-Zdrój, Parafii p.w. św. Brata Alberta i Osiedla Gwarków oraz konkursu Osiedle Gwarków - Osiedle moich marzeń oraz sportowych tj. igraszki sportowe.	Mieszkańcy osiedla będą mogli spędzić wolny czas uczestnicząc w różnego rodzaju zabawach kulturalnych i sportowych. Co wpłynie pozytywnie na całą społeczność	Środki własne Urzędu Miasta	Wskaźnik rezultatu: - liczba osób biorących udział w wydarzeniach [osoba] Sposób monitorowania: Wskaźnik będzie monitorowany na podstawie sprawozdania z realizacji wydarzeń	PO III) społeczna
Wydarzenia kulturalne i sportowe skierowane do mieszkańców Osiedla Zofiówka (Zarząd Osiedla	Urząd Miasta Jastrzębie-Zdrój	Osiedle Zofiówka Jastrzębie -Zdrój	Zapewnienie mieszkańcom osiedla możliwości wspólnej integracji m.in. spędzenie wolnego czasu	Aktywizacja społeczności lokalnej poprzez umożliwienie wszystkim mieszkańcom osiedla udziału w organizowanych impre-	Mieszkańcy osiedla będą mogli spędzić wolny czas uczestnicząc w różnego rodzaju zabawach kulturalnych i sportowych. Co wpłynie pozytywnie na całą	Środki własne Urzędu Miasta	Wskaźnik rezultatu: - liczba osób biorących udział w wydarzeniach [osoba]	PO III) społeczna

Tytuł (podmiot wiódący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
Zofiówka)			poprzez udział w organizowanych imprezach kulturalnych tj. Kalambury, Taniec Limba, Dzień Matki i Ojca, Dzień Dziecka, konkurs – „Łamanie języka”, „Skojarzenia”, „Co to za zwierzę?”, „Na literę” oraz imprezach sportowych tj. rzucanie do celu, rzuty lassem, wyścig pajaców oraz turniej piłki nożnej	zach kulturalnych oraz sportowych tj. turniej piłki nożnej.	społeczność.		Sposób monitorowania: Wskaźnik będzie monitorowany na podstawie sprawozdania z realizacji wydarzeń	
Wydarzenia kulturalne skierowane do mieszkańców Osiedla 1000-lecia (Zarząd Osiedla 1000-lecia)	Urząd Miasta Jastrzębie-Zdrój	Osiedle 1000-lecia Jastrzębie-Zdrój	Zapewnienie mieszkańcom osiedla możliwości wspólnej integracji m.in. spędzenie wolnego czasu poprzez udział w organizowanych imprezach kulturalnych.	Aktywizacja społeczności lokalnej poprzez umożliwienie wszystkim mieszkańcom osiedla udziału w organizowanych imprezach kulturalnych tj. udział w organizowanych konkursach pt. „Czy znasz nasze rodzime zboża?”, „Poznajemy po smaku nasze tegoroczne plony owocowo-warzywne”.	Mieszkańcy osiedla będą mogli spędzić wolny czas uczestnicząc w różnego rodzaju zabawach kulturalnych i sportowych. Co wpłynie pozytywnie na całą społeczność.	Środki własne Urzędu Miasta	Wskaźnik rezultatu: - liczba osób biorących udział w wydarzeniach [osoba] Sposób monitorowania: Wskaźnik będzie monitorowany na podstawie sprawozdania z realizacji wydarzeń	PO III) społeczna
Wydarzenia kulturalne skierowane do mieszkańców Osiedla Jastrzębie Górne i Dolne (Zarząd Osiedla Jastrzębie Górne i Dolne)	Urząd Miasta Jastrzębie-Zdrój	Osiedle Jastrzębie Górne i Dolne	Zapewnienie mieszkańcom osiedla możliwości wspólnej integracji m.in. spędzenie wolnego czasu poprzez udział w organizowanych imprezach kulturalnych tj. udział w konkursie Wiosenne kwiaty w oczach dzieci, „Dziedzictwo i tradycja Górnego Śląska” - konkurs	Aktywizacja społeczności lokalnej poprzez umożliwienie wszystkim mieszkańcom osiedla udziału w organizowanych imprezach kulturalnych. tj. miejska impreza plenerowa, dożynki itp.	Mieszkańcy osiedla będą mogli spędzić wolny czas uczestnicząc w różnego rodzaju zabawach kulturalnych i sportowych. Co wpłynie pozytywnie na całą społeczność.	Środki własne Urzędu Miasta	Wskaźnik rezultatu: - liczba osób biorących udział w wydarzeniach [osoba] Sposób monitorowania: Wskaźnik będzie monitorowany na podstawie sprawozdania z realizacji wydarzeń	PO III) społeczna

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			gwary Śląskiej i skeczów, impreza miejska plenerowa, udział w Dożynkach oraz Dożynkowych igraszkach .					
Wydarzenia kulturalne skierowane do mieszkańców Osiedla Przyjaźń (Zarząd Osiedla Przyjaźń)	Urząd Miasta Jastrzębie-Zdrój	Osiedle Przyjaźń Jastrzębie - Zdrój	Zapewnienie mieszkańcom osiedla możliwości wspólnej integracji m.in. spędzenie wolnego czasu poprzez udział w organizowanych imprezach kulturalnych tj. udział w konkursach pt. Wszystkim dzieciom świeci słońce, Festynie z okazji Dnia Dziecka, Święcie drzewa, udział w konkursach tj. Czytam i wzbogacam swoje słownictwo, Tradycje i dziedzictwo kulinarne naszego regionu oraz sportowych tj. Dzień Dziecka na sportowo.	Aktywizacja społeczności lokalnej poprzez umożliwienie wszystkim mieszkańcom osiedla udziału w organizowanych imprezach kulturalnych tj. udział w organizowanych konkursach pt. „Czy znasz nasze rodzime zboża?”, „Poznajemy po smaku nasze tegoroczne plony owocowo-warzywne.	Mieszkańcy osiedla będą mogli spędzić wolny czas uczestnicząc w różnego rodzaju zabawach kulturalnych i sportowych. Co wpłynie pozytywnie na całą społeczność.	Środki własne Urzędu Miasta	Wskaźnik rezultatu: - liczba osób biorących udział w wydarzeniach [osoba] Sposób monitorowania: Wskaźnik będzie monitorowany na podstawie prawozdania z realizacji wydarzeń	PO III) społeczna
Wydarzenia kulturalne skierowane do mieszkańców Osiedla Zdrój (Zarząd Osiedla Zdrój)	Urząd Miasta Jastrzębie-Zdrój	Osiedle Zdrój Jastrzębie - Zdrój	Spędzenie wolnego czasu poprzez udział w organizowanych imprezach kulturalnych tj. udział w konkursach pt. „Co wiem o chórze Cantanes domino?”, „Czy znam swoje miasto?”, „Szukałem Was, a teraz Wy przyszliście do mnie”, „Zabytki Jastrzębia-Zdroju”, a „historia ZSS przy WSEdD” oraz spor-	Aktywizacja społeczności lokalnej poprzez umożliwienie wszystkim mieszkańcom osiedla udziału w organizowanych imprezach kulturalnych tj. udział w organizowanych konkursach pt. „Czy znasz nasze rodzime zboża?”, „Poznajemy po smaku nasze tegoroczne plony owocowo-warzywne”.	Mieszkańcy osiedla będą mogli spędzić wolny czas uczestnicząc w różnego rodzaju zabawach kulturalnych i sportowych. Co wpłynie pozytywnie na całą społeczność.	Środki własne Urzędu Miasta	Wskaźnik rezultatu: - liczba osób biorących udział w wydarzeniach [osoba] Sposób monitorowania: Wskaźnik będzie monitorowany na podstawie sprawozdania z realizacji wydarzeń	PO III) społeczna

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			towych tj. „Żyj zdrowo na sportowo”, „Rowerowy tor przeszkód”, gry i zabawy sportowo-zręcznościowe z okazji dnia pieczonego ziemniaka.					
Wzmacnianie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych 9.1.2 (Miasto Jastrzębie-Zdrój projekt realizowany w ramach partnerstwa (PUP+OPS lub KIS, lub inny podmiot prowadzący działalność statutową na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób bezrobotnych)	Powiatowy Urząd Pracy w Jastrzębiu-Zdroju	Obszar rewitalizacji	Potrzeba realizacji projektu wynika z konieczności udzielenia kompleksowej pomocy osobom bezrobotnym, borykającym się z deficytami lub dysfunkcjami wpływającymi na obniżenie szans na rynku pracy, wykluczonymi lub zagrożonymi wykluczeniem zarówno społecznym jak i zawodowym. Możliwość integracji dwuwymiarowej daje szansę na lepszy rozwój poprzez kształtowanie aktywnej postawy w życiu społecznym i zawodowym oraz przeciwdziałaniu pogłębianiu się problemów związanych z wykluczeniem społecznym. Jest ona łatwiejszym startem młodego pokolenia, za które ponosimy odpowiedzialność, dzięki wprowadzeniu prawidłowych wzorców w miejsce utrwalonych	Projekt zakłada wsparcie uzupełniające dla mieszkańców terenu rewitalizowanego, zarejestrowanych w tutejszym urzędzie jako osoby bezrobotne i korzystające ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w szczególności objęte kontraktem socjalnym. Dla tych osób, w ramach Programu Integracji i Aktywizacji, zorganizowane będą szkolenia miękkie w ramach integracji społecznej, natomiast dodatkowo uczestnicy zostaną objęci integracją zawodową poprzez prace społecznie użyteczne realizowane na terenie rewitalizowanym. 1. Integracja zostanie zrealizowana poprzez: grupowe poradnictwo specjalistyczne, warsztaty trenerskie, grupy wsparcia. Zakłada się 3 etapy dwumiesięczne, gdzie każdorazowo po zakończeniu etapu do kolejnego zakwalifikowane zostaną osoby mające największy problem z powrotem na rynek pracy. W II etapie kompe-	Projekt ma być wsparciem zmian w życiu społeczno-zawodowym osób wykluczonych, marginalizowanych. Wartością dodaną ma być ułatwienie w/w osobom identyfikacji z miejsce (budynkiem) rewitalizowanym docelowo przeznaczonym na integrację społeczną grup ryzyka. Dzięki realizacji projektu możliwe będzie zwiększenie poziomu motywacji uczestników, samodzielności w życiu społeczno-zawodowym; podwyższenie kompetencji, zmiana autoprezentacji, wzrost komunikacji interpersonalnej, zmiana postaw i zachowań. Realizacja projektu przez okres 6 miesięcy daje możliwość weryfikowania oraz elastycznego uzupełniania brakujących kompetencji miękkich niezbędnych do płynnego poruszania się po lokalnym rynku pracy.	RPO WSL 2014- 2020 Działanie 9.1 Aktywna integracja, Poddziałanie 9.1.2 Wzmacnianie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych- RIT Subregionu Zachodniego RPO WSL 2014-2020	Wskaźnik rezultatu: - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu [osoba] Sposób monitorowania: Wskaźnik będzie monitorowany na podstawie listy uczestników w programie itp.	PO III) społeczna

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			<p>negatywnych. Realizacja tego projektu pomoże jednocześnie w integracji dzieci pochodzących ze środowisk wykluczonych poprzez uzupełnienie i utrwalenie kompetencji miękkich osób dorosłych oraz wykształcenie aktywnej postawy społeczno-zawodowej. Rodzice objęci wsparciem będą podporą pozostałych projektów kierowanych do młodzieży, co ogólnie wpłynie na przeciwdziałanie pogłębianiu się problemów związanych z wykluczeniem społecznym oraz zawodowym.</p>	<p>tencje miękkie zostaną uzupełnione o brakujące elementy dla 25 osób, a w III etapie zostaną zweryfikowane i utrwalone dla 20 osób, które wymagają największych nakładów pracy. Zakładamy, że zarówno po pierwszym jak i po drugim etapie ilość uczestników wymagających wsparcia kompetencyjnego zmniejszy się o 5 osób</p> <p>2. Aktywizacja zawodowa -- wsparcie w formie prac społecznie użytecznych dla osób, dla których ustalono III-ci profil pomocy. Tu również zakładane są 3 etapy dwumiesięczne, gdzie każdorazowo po zakończeniu etapu do kolejnego zakwalifikowane zostaną wszyscy uczestnicy projektu. Prace społeczne użyteczne pozwolą uczestnikom wprowadzić w codzienne życie funkcje obowiązkowości i poczucia odpowiedzialności za podejmowane decyzje (co jest zwłaszcza bardzo trudne wśród osób mających największy problem z powrotem na rynek pracy). Przewidywany jest udział w pracach społecznie użytecznych dla wszystkich uczestników na wszystkich etapach projektu.</p>				

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
Utworzenie Klubu Aktywności Lokalnej oraz świetlicy środowiskowej dla mieszkańców ulic Gagarina i Tysiąclecia w Jastrzębiu- Zdroju realizowane w ramach Programu Aktywności Lokalnej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastrzębiu- Zdroju	ul. Gagarina, Jastrzębie - Zdrój	W Jastrzębiu- Zdroju na terenie ulic Gagarina i Osiedle Tysiąclecia znaczna część społeczności boryka się z wieloma problemami życia codziennego. Występuje tu niski poziom wykształcenia, uzależnienia, bezrobocie, problemy z prawem, brak perspektyw na życie, zadłużenia, niski poziom kompetencji społecznych, poczucie alienacji, stygmatyzacja, niewydolność wychowawcza, brak zaradności życiowej, uzależnienie od pomocy społecznej, dziedziczenie biedy, brak pozytywnych wzorców. Koniecznym jest przeciwdziałanie skutkom nasilenia się powyższych problemów, by społeczność znalazła alternatywę do zmiany swojej sytuacji życiowej.	W pomieszczeniu budynku OSP lub Przedszkola nr 13 lub lokalu w blokach socjalnych planuje się utworzyć świetlicę środowiskową dla dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w której pod okiem specjalistów wychowankowie naberą nowe kompetencje i umiejętności. W trakcie zajęć dzieci i młodzież będą diagnozowane pod kątem dysfuzji, by jak najszybciej podjąć działania specjalistyczne, służące naprawie negatywnych wzorców i zachowań, wyniesionych często z domu rodzinnego i środowiska lokalnego. Dla dzieci organizowane zostaną zajęcia plastyczne, ruchowe, terenowe, gry i zabawy świetlicowe, układanie puzzli, kolorowanki, szlaczki, rebusy, wycinanki, zabawy tematyczne, pomoc w odrabianiu lekcji, pomoc w przygotowywaniu prac zaliczeniowych oraz zajęcia sportowe obrębie świetlicy powstanie Osiedlowy Klub Aktywności Lokalnej w ramach, którego będą miały miejsce działania PAL. W ramach Klubu zatrudnieni zostaną animatorzy lokalni, którzy wśród mieszkańców ulic Gagarina, Osiedle Tysiąclecia	W wyniku działań projektu powstanie świetlica środowiskowa, Klub Aktywności Lokalnej, który na danym terenie pobudzi społeczność lokalną poprzez działania Programu Aktywności Lokalnej. Ma to służyć wspomaganie rozwoju, wprowadzaniu trwałych pozytywnych zmian w środowisku, uruchamianiu potencjałów i talentów, ponadto ma zmierzać do stworzenia wspólnoty, którą łączą więzi emocjonalne, gdzie coraz mniej osób jest osamotnionych i izolowanych. Działania te zwiększą motywację do przyjęcia aktywnej postawy poprzez uświadomienie o samostanowieniu w decyzjach życiowych, otwarciu na "nowy" sposób myślenia, zwiększeniu mobilności zawodowej poprzez nabycie nowych umiejętności, rozwoju samorealizacji społecznej, zintegrowaniu mieszkańców poprzez udział we wspólnych zajęciach aktywizujących, kulturalnych, społecznych, itd., minimalizowaniu dysfunkcji w rodzinie poprzez prawidłowe funkcjonowanie oraz poprawę relacji członków rodziny, poprawie jakości życia poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych, nabyciu wiedzy w zakresie stosowania używek i środków psychoaktywnych oraz zwiększeniu świadomości w zakresie zagrożeń wynikających	RPO WSL 2014-2020 Działanie 9.2 Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałanie 9.2.2. Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – RIT Subregionu Zachodniego RPO WSL 2014-2020	Wskaźnik rezultatu: - liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu [szt.] -liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu [osoba] Sposób monitorowania m.in.: Wskaźnik będzie monitorowany na podstawie protokołu odbiorczego oraz list uczestników	PO II) gospodarcza PO III) społeczna

Tytuł (podmiot wiódący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
				<p>pobudzą aktywność społeczną. W pracy Klubu będą pomagać wolontariusze oraz odpowiednio motywowani przez pracowników mieszkańcy Osiedla. Klubowicze będą brali czynny udział w dbaniu o wygląd i estetykę pomieszczenia, będzie organizowana akcja gruntownych porządków na terenie zamieszkałej społeczności. Klub będzie miejscem spotkań, rozmów, różnych wydarzeń towarzyskich począwszy od mniejszych, jak np. wspólne granie w gry planszowe lub karciane, rozwiązywanie krzyżówek, przegląd prasy, korzystanie z Internetu, spotkania towarzyskie przy filiżance kawy, oglądanie filmów zorganizowanych imprez, poprzez cykliczne zajęcia dla dzieci i dorosłych oraz działania związane z obchodzeniem różnych świąt i wydarzeń ważnych dla mieszkańców. Klub będzie realizował programy profilaktyczne. Organizowane będą spotkania, w tym o charakterze terapeutyczno – informacyjno – konsultacyjnym. Uczestnicy nauczą się, jak aktywnie spędzać czas wolny, poznają podstawy obsługi komputera, będą</p>	<p>z ich stosowania.</p> <p>Dzięki Programowi Aktywności Lokalnej będzie można w środowisku wypracować takie korzyści jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> -usprawnienie przepływu oraz dostępu do informacji o formach pomocy o lokalnym rynku pracy, -planowanie i realizowanie zadań odpowiadających na faktyczne potrzeby mieszkańców, -skuteczniejsze i efektywniejsze wykorzystywanie istniejących zasobów, -stworzenie płaszczyzny zaangażowania mieszkańców, -wzrost poczucia przynależności do danej społeczności i odpowiedzialności za sprawy w niej zachodzące, -realizacja projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne społeczności, -stały monitoring potrzeb środowiska, -aktywizacja osób wykluczonych, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. 			

Tytuł (podmiot wiódący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
				<p>mieli okazję spotykać się z przedstawicielami różnych profesji, którzy podzielą się swoim doświadczeniem – np. z psychologiem, z mediatorem, z terapeutą pracy z rodziną, z instruktorem fitness, z przedstawicielem biura rachunkowego, z radcą prawnym, z przedstawicielem służb medycznych, itp. Spotkania będą odpowiedź na potrzeby samych mieszkańców. Przygotowane będą tematyczne gazetki ścienne, dekoracje okolicznościowe, wypożyczalnia książek, wymiana czasopism. Pracownicy Klubu będą wspierać osoby dorosłe w opiece i wychowaniu dzieci, w aktywnym poszukiwaniu pracy i w aplikowaniu na wolne stanowiska, będą służyć pomocą w przygotowaniu dokumentacji urzędowej (pisanie podań, wypełnianie wniosków), zorganizują zbiórki odzieży, zabawek, mebli, sprzętów AGD i RTV (które przekazywane będą na rzecz najuboższych mieszkańców Osiedla). Klub będzie dysponował budżetem obywatelskim w ramach którego mieszkańcy zadecydują o przeznaczeniu środków na działania niezbędne do realizacji w</p>				

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
				tej okolicy. (powstanie miejsce spotkań, zagospodarowanie terenów między blokami, plac zabaw, itp.)				
Zintensyfikowanie współpracy transgranicznej straży miejskich w Karwinie i Jastrzębiu-Zdroju	Miasto Jastrzębie-Zdrój	Miasto Jastrzębie-Zdrój	Jastrzębie-Zdrój i Karwina, to duże miasta położone na terenie przygranicznym, przez które prowadzą ważne drogi transportowe i turystyczne. Obecnie istnieje duża bariera językowa pomiędzy pracownikami straży miejskiej z Jastrzębia-Zdroju i Karwiny. Współpraca transgraniczna tych służb jest na niewystarczającym poziomie z powodu bariery językowej oraz różnych technik komunikacyjnych oraz sposobu ich wykorzystania.	Celem projektu jest zintensyfikowanie współpracy służb z Jastrzębia-Zdroju i Karwiny poprzez organizację: -kursów językowych dla przedstawicieli służb z Jastrzębia-Zdroju i Karwiny, -konferencji tematycznej dla przedstawicieli miast, służb mundurowych i medycznych nt. profilaktyki antynarkotykowej i zapobiegania rozprzestrzeniania się chemicznych środków odurzających typu dopalacze – zadanie m. Karwina, -konferencji tematycznej dla przedstawicieli miast, służb mundurowych i medycznych nt. prewencji kryminalnej, działań	Wynikiem realizacji projektu będzie zintensyfikowanie współpracy straży miejskich w Karwinie i Jastrzębiu-Zdroju podczas rozwiązywania problemów pojawiających się po obu stronach granicy. Dzięki realizacji projektu dojdzie do wymiany doświadczeń, dostosowania systemu i reguł wzajemnej współpracy oraz poprawy oferowanych przez instytucje włączone do projektu. Technika komunikacyjna będzie lepiej wykorzystana do czesko-polskiej współpracy ponieważ będzie miała zasięg transgraniczny i umożliwi porozumiewanie się jednocześnie po obu stronach granicy. Przy wprowadzaniu techniki do oznakowania i rejestracji rowerów po polskiej stronie będą	Oś priorytetowa 4 Współpraca instytucji i społeczności Program Interreg V-A Republika Czeska – Polska	Wskaźnik rezultatu: - liczba partnerów zaangażowanych w realizację projektu [liczba] - wzrost poziomu współpracy transgranicznej [%] Sposób monitorowania: Wskaźniki będą monitorowane na podstawie raportu z realizacji projektu	PO-III) społeczna

Tytuł (podmiot wiódący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
				<p>profilaktycznych kierowanych do różnych grup społecznych – zadanie m. Jastrzębie-Zdrój,</p> <p>-warsztatów dla przedstawicieli miast, służb mundurowych i medycznych nt. wymiany doświadczeń pomiędzy uczestnikami warsztatów, wskazanie społecznych problemów i metod ich rozwiązywania, wypracowanie wspólnych tematów do przyszłej współpracy,</p> <p>-konferencji podsumowującej projekt na której m.in. przedstawione zostaną efekty zrealizowanego projektu – zadanie m. Jastrzębie-Zdrój.</p> <p>A także:</p> <p>-produkcję trzech filmów instruktażowych – zadanie m. Jastrzębie-Zdrój,</p> <p>-zakup materiałów profilaktyczno-promocyjnych – zadanie m. Jastrzębie-Zdrój,</p> <p>-opracowanie broszury informacyjnej i rollupa promującego projekt – zadanie m. Karwina,</p> <p>-zakup systemu znakowani i rejestracji rowerów – zadanie m. Jastrzębie-Zdrój,</p> <p>- zakup systemu komunikacji/łączności – zadanie m. Karwina</p>	wykorzystane dobre doświadczenia z tą techniką po stronie czeskiej, a system będzie nastawiony w taki sposób, by informacje mogły być przekazywane na drugą stronę granicy. Potencjał wzajemnej współpracy będzie lepiej wykorzystany, a wzajemna współpraca tych instytucji będzie spełniała wymagania polsko czeskich klientów			
Postindustrialne dziedzictwo pogranicza	Miasto Jastrzębie- Zdrój	Miasto Jastrzębie-Zdrój	W związku ze wspólnym polsko-czeskim dziedzictwem kultu-	Działania projektu po obu stronach granicy będą miały charakter komple-	Wynikiem realizacji projektu będzie: -Europejskie Centrum	Oś priorytetowa 2 Rozwój potencjału przyrodniczego	Wskaźnik rezultatu - liczba zrealizowanych wspólnych	PO-II) gospodarstwa

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			rowym, bliskością geograficzną oraz podobnymi problemami strukturalnymi regionów, SRiWR „Olza” (Euroregion Śląsk Cieszyński), Moravian-SilesianTourism oraz Miasto Jastrzębie-Zdrój i DOV postanowiły przystąpić do wspólnego projektu transgranicznego, którego głównym celem jest stworzenie turystycznego oparteo na popularyzowaniu, rozwoju i promocji dziedzictwa post-industrialnego regionu Górnego Śląska jako unikatowego, transgranicznego produktu turystycznego w Europie Środkowo-Wschodniej. W związku z ponadregionalnym znaczeniem powstającego produktu turystycznego Partnerem wiodącym projektu zostało SRiWR „Olza”, które wspólnie z MS Tourism zagwarantuje połączenie istniejących krajowych szlaków opartych o dziedzictwo postindustrialne i rozszerzy w sposób znaczący efekt	mentary i łącznie będą stanowiły jeden, wspólny produkt turystyczny. Dodatkowym atutem obu miast jest transgraniczna dostępność komunikacyjna, które leżą przy międzynarodowym korytarzu autostradowym A1/D1. Czas dojazdu pomiędzy miastami wynosi jedynie 25 min., co stanowi np. czas krótszy niż dojazd z Jastrzębia-Zdroju do stolicy województwa – Katowic. Dzięki realizacji projektu i rozszerzeniu oferty turystycznej dojdzie do zwiększenia odwiedzalności w przygranicznej części Górnego Śląska. Poprzez stworzenie zupełnie nowego produktu turystycznego w Jastrzębiu-Zdroju oraz stworzenie wspólnej, komplementarnej oferty dojdzie do zainteresowania produktem nowych grup docelowych (szczególnie z region Aglomeracji Śląskiej). Dodatkowo ważnym aspektem jest wsparcie lokalnego rynku pracy nowymi możliwościami zatrudnienia w branży okolo-turystycznej. Jednym z pomocnych narzędzi jest właśnie stworzenie nowej oferty turystycznej, która zachęci turystów do pozostania w regionie na dłużej niż jeden dzień. Wkład	Dziedzictwa Postindustrialnego (ECDP) w budynkach kopalni Moszczenica w Jastrzębiu-Zdroju (własność samorządu) tworzonego w oparciu o współpracę Miasta Jastrzębia-Zdroju i DOV w celu transferu dobrych praktyk i współtworzenia nowoczesnej, interaktywnej ekspozycji w zakresie dziedzictwa i historii przemysłu wydobywczego i ciężkiego wraz z uwzględnieniem unikatowych elementów dziedzictwa życia społeczno-kulturalnego Ślązaków (dot. Górnego Śląska jako regionu etnograficznie i geograficznie transgranicznego), -Transgraniczna marka marketingowa, -uruchomiona zostanie regularna komunikacja autobusowa tzw. Science busów pomiędzy DOV i ECDP, -Rozszerzony zostanie Szlak Zabytków Techniki na stronę czeską o DOV i po stronie polskiej o ECDP oraz stworzony zostanie lokalny Szlak Zabytków Techniki Euroregionu Śląsk Cieszyński, -powstanie w DOV zaplecze informacyjno-dydaktyczne dla polskich turystów oraz w ECDP dla czeskich, -włączony zostanie DOV i ECDP do programu Industriady – pierwszych działań transgranicznych tego typu w Europie, -wspólne działania marketingowe po obu stronach granicy	i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia Program Interreg V-A Republika Czeska – Polska	mechanizmów w zakresie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego [liczba] - liczba elementów infrastruktury udostępniającej/zwiększającej wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego [liczba] - wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych [%] Sposób monitorowania: Wskaźnik będzie monitorowany na podstawie sprawozdania z realizacji projektu i odpowiednich dokumentów	PO-III) społeczna PO-I) przestrzen- na

Tytuł (podmiot wiódący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			transgraniczny projektu	projektu w realizację wskaźnika rezultatu będzie zasadniczy, szczególnie w lokalnym kontekście.	promujące DOV i ECDP.			
Żelazny szlak rowerowy	Miasto Jastrzębie- Zdrój	Miasto Jastrzębie-Zdrój	Pięć samorządów leżących bezpośrednio przy dzisiejszej granicy polsko-czeskiej postanowiło wykorzystać zamknięte linie kolejowe i stworzyć nowy, unikatowy, transgraniczny produkt turystyczny. Część z samorządów przejęła nieużywane linie kolejowe i w ramach transgranicznego rozwoju turystyki podjęła decyzję o stworzeniu Żelaznego szlaku rowerowego, który w dużej swej części poprowadzony będzie po przejętych przez samorządy zamkniętych liniach kolejowych.	W ramach działań projektu: -zostanie stworzona sieć ścieżek i tras rowerowych prowadzącej po zabytkach przemysłowych i kolejnictwa z XIX wieku, -szlak będzie miał charakter dydaktyczny, zostanie uzupełniony o tablice informacyjne dotyczące historii poszczególnych elementów dziedzictwa historycznego i kulturowego, -zostaną stworzone punkty geocachingu i gry dydaktyczno-poznawczej, -działania informacyjno – promocyjne dotyczące unikatowego szlaku. W Mieście Jastrzębie-Zdrój: Zakres pierwszego etapu robót obejmuje budowę nowej trasy rowerowej na odcinku 370,3m od granicy z Gminą Godów. Opracowanie obejmuje także budowę zjazdu, drogi dojazdowej wraz z organizacją ruchu oraz wykonanie miejsca rekreacyjnego i pozostałej infrastruktury. Zakres drugiego etapu robót obejmuje budowę nowej trasy rowerowej na odcinku 215,0 m od granicy z	Celem projektu jest stworzenie pierwszej (etap 1.) transgranicznej pętli Żelaznego szlaku rowerowego wykorzystującego dziedzictwo i przemysłową spuściznę Górnego Śląska bazującej na dawnej infrastrukturze kolejowej łączącej Godów – Jastrzębie-Zdrój – Zebrzydowice – Petrovice u Karvine – Karvine	Oś priorytetowa 2 Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia Program Interreg V-A Republika Czeska – Polska	Wskaźnik rezultatu - długość nowo wybudowanych ścieżek rowerowych i tras rowerowych [km] Sposób monitorowania: Wskaźnik będzie monitorowany na podstawie sprawozdania z realizacji projektu	PO-I) przestrzenna PO-III) społeczna

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
				Gminą Zebrzydowice. Opracowanie obejmuje także budowę zjazdu z organizacją ruchu oraz wykonanie pozostałej infrastruktury.				
V Polsko-czeskie Spotkania branżowe	Miasto Jastrzębie-Zdrój	Miasto Jastrzębie-Zdrój	Projekt będzie już piątą edycją wspólnego transgranicznego przedsięwzięcia partnerskich miast (Jastrzębie-Zdrój, Karwina, Hawierzów) kierowanego do przedstawicieli instytucji i organizacji z różnych obszarów (branż) życia społecznego tych miast. Ideą samorządów JZ,K,H jest aranżacja i aktywizacja współpracy transgranicznej w partnerstwie podmiotów tych miast oraz jak najlepsze przygotowanie swoich instytucji do sięgania po unijne wsparcie na realizację wspólnych działań.	Celem trzech samorządów jest tworzenie przestrzeni do prowadzenia współpracy transgranicznej swoich podmiotów oraz wspieranie ich w tych działaniach, co ma doprowadzić do aktywizacji działań transgranicznych w różnych obszarach tematycznych, których korzyść odczuwać będą mieszkańcy Jastrzębia-Zdroju, Karwiny i Hawierzowa. Kolejna edycja projektu jest także odpowiedzią na zapotrzebowanie - jakie od dłuższego czasu zgłaszają m.in. szkoły, stowarzyszenia, kluby sportowe – w kontekście finansowego wsparcia swojej działalności w ujęciu transgranicznym.	Wynikiem realizacji projektu będą: 1.Dwa eventy promujące projekt w Warszawie i Pradze 2.Tematyczna konferencja otwierająca projekt (w RCZ) – dwudniowa konferencja połączona z warsztatami, warsztatami aktywizującymi i konsultacjami. Podczas konferencji planuje się utworzenie grup branżowych/tematycznych, w których składzie znajdą się przedstawiciele trzech miast. 3.Organizacja tematycznych spotkań grup branżowych - po 6 spotkań w każdym mieście dla około 15 osób (JZ, K, H) w okresie realizacji projektu. 4.Tematyczna konferencja zamykająca projekt (w PL) - dwudniowa konferencja podsumowująca projekt połączona z wystąpieniami liderów z poszczególnych grup tematycznych przedstawiających problematykę i potencjały swojej grupy, prezentacja ciekawych pomysłów na transgraniczne inicjatywy również z innych euroregionów. 5.Zakup materiałów szkoleniowych – np.teczki konferencyjne, art. piśmiennicze, bloczki.	Oś priorytetowa 4 Współpraca instytucji i społeczności Program Interreg V-A Republika Czeska – Polska	Wskaźnik rezultatu: - liczba partnerów zaangażowanych w realizację projektu [liczba] - wzrost poziomu współpracy transgranicznej [%] Sposób monitorowania: Wskaźniki będą monitorowane na podstawie raportu z realizacji projektu	PO-III) społeczna

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
Kariera i kompetencje – zwiększenie dopasowania systemu kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy w oparciu o sieć K2 w Subregionie Zachodnim Województwa Śląskiego	Miasto Jastrzębie-Zdrój	Miasto Jastrzębie-Zdrój	W wyniku przeprowadzonych indywidualnych diagnoz placówek oświatowych otrzymano informacje nt. potrzeb w/w jednostek w następujących obszarach: przestarzały park maszynowy i wyposażenie szkoły nieodzwierciedlające naturalne warunki pracy zawodowej, niewystarczające powiązanie szkół z pracodawcami, gdzie głównym problemem jest niewystarczające przygotowanie przyszłego pracownika do zmieniających się potrzeb rynku pracy, brak możliwości objęcia uczniów i nauczycieli nowoczesnymi formami doskonalenia zawodowego itp.	Projekt skierowany będzie do uczniów czterech techników zlokalizowanych w Jastrzębiu-Zdroju oraz w Żorach, którzy zgodnie ze swoimi potrzebami i zainteresowaniami uczestniczyć będą w kursach i szkoleniach w celu zdobycia dodatkowych uprawnień zwiększających ich szanse na rynku pracy.	Uczniowie uczestniczyć będą w kursach i szkoleniach oraz wizytach studyjnych, zajęciach w szkołach wyższych, zajęciach z doradztwa zawodowego, coachingu oraz stażach zawodowych u pracodawców. Dodatkowo wsparcie obejmować będzie kursy kwalifikacyjne i szkolenia doskonalące nauczycieli oraz wyposażenie pracowni zawodowych (m.in. technologii graficznych, multimedialnych, mechatronicznej, przemysłu mody, reklamy, logistycznej i fototechnicznej). Celem głównym projektu będzie zwiększenie efektywności kształcenia zawodowego w 3 szkołach i jednej placówce prowadzących kształcenie zawodowe na terenie gminy miejskiej Żory i miasta Jastrzębie-Zdrój we współpracy z pracodawcami	RPO WSL 2014-2020 Działanie 11.2 „Dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy – kształcenie zawodowe uczniów”, poddziałanie 11.2.2. Wsparcie szkolnictwa zawodowego – RIT Subregionu Zachodniego RPO WSL 2014-2020	Wskaźnik rezultatu: - liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu [osoba] - liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS [szt.] Sposób monitorowania: Wskaźnik będą monitorowane m.in. na podstawie listy uczestników	PO-I) przestrzenna PO-III) społeczna
Profesjonalne pracownie w Jastrzębiu-Zdroju*	Miasto Jastrzębie- Zdrój	Zespół Szkół Zawodowych w Jastrzębiu-Zdroju Zespół Szkół nr 6 w Jastrzębiu-Zdroju	W Jastrzębiu-Zdroju kształcenie zawodowe uczniów odbywa się w pięciu technikach oraz czterech szkołach zasadniczych zawodowych, w tym jednej specjalnej. Pracownie praktycznej nauki zawodu są tylko w części dostosowane do rozwoju technologicznego, potrzeb rynku pracy, a co za	Projekt „Profesjonalne pracownie w Jastrzębiu-Zdroju” to odpowiedź na rosnące zapotrzebowanie szkół, uczniów oraz pracodawców z terenu miasta Jastrzębie-Zdrój na wysoką jakość kształcenia i wykwalifikowaną kadrę pracowniczą. Celem projektu jest wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej jastrzębskich szkół	W ramach projektu zostaną wyposażone pracownie do nauki zawodu w 2 placówkach oświatowych z terenu miasta Jastrzębie-Zdrój: - Zespół Szkół Zawodowych (technik chłodnictwa i klimatyzacji) - Zespół Szkół nr 6, czołowa szkoła techniczna woj. Śląskiego wg rankingu Perspektyw w 2016 r. (technik informatyk, technik elektryk).	RPO WSL 2014-2020 Działanie 12.2 „Infrastruktura kształcenia zawodowego”, Poddziałanie 12.2.2 Infrastruktura kształcenia zawodowego - RIT	Brak wskaźników na liście WLWK Proponowany wskaźnik: Wskaźnik rezultatu: - liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS [szt.]	PO-I) przestrzenna PO-III) społeczna

Tytuł (podmiot wiódący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			tym idzie nie dają odpowiednio dobrego przygotowania do pracy. Wiek, stan sprzętowy i liczba stanowisk w pracowniach przewidzianych do wyposażenia w projekcie jest nieadekwatna do potrzeb i wymogów.	<p>prowadzących kształcenie zawodowe, służące podniesieniu zdolności uczniów do przyszłego zatrudnienia, a także promocja kształcenia zawodowego.</p> <p>W zespole Szkół nr 6 istnieją trzy pracownie komputerowe, analityczna oraz elektroniczna. Wymagają one ciągłego doposażenia zarówno pod względem zużywania się sprzętu jak i bardzo liczne klasy w profilach korzystających z wyposażenia. W pracowniach informatycznych i elektronicznej wykorzystywany sprzęt wymaga wymiany bądź też aktualizacji co kilka lat w celu zachowania wysokich standardów prowadzonych zajęć praktycznych (potwierdzonych licznymi nagrodami krajowymi i zagranicznymi).</p>			Sposób monitorowania: Wskaźnik będzie monitorowany na podstawie protokołu zdawczego z doposażenia pracowni	
Przewaga dzięki praktycznym umiejętnościom uczniów szkół zawodowych w Jastrzębiu-Zdroju	Miasto Jastrzębie- Zdrój	Zespół Szkół Zawodowych w Jastrzębiu-Zdroju Zespół Szkół Handlowych w Jastrzębiu-Zdroju Zespół Szkół nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju	Główny problemem uczniów szkół zawodowych z Jastrzębia-Zdroju jest słabe zatrudnienie związane z niedostosowaniem programu nauczania szkół zawodowych do wymagań lokalnego rynku pracy, a także monokultura przemysłowa miasta. W Jastrzębiu-Zdroju w dalszym ciągu najbar-	Celem projektu jest poprawa jakości edukacji w 3 szkołach zawodowych w Jastrzębiu-Zdroju: Zespół Szkół Zawodowych, Zespół Szkół Handlowych, Zespół Szkół nr 2, we współpracy z pracodawcami	Przedmiotem projektu jest: -organizacja praktyk i staży zawodowych (związane z pogłębieniem wiedzy w warunkach pracy i wykraczające poza zakres kształcenia zawodowego praktycznego, -wsparcie udzielane nauczycielom w postaci szkoleń i studiów podyplomowych, -doradztwo edukacyjno-zawodowe. -organizacja kursów kwalifikacyjnych	RPO WSL 2014-2020 Działanie 11.2 „Dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy – kształcenie zawodowe uczniów”, poddziałanie 11.2.2. Wsparcie szkolnictwa zawodowego –	Wskaźnik rezultatu: - liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu [osoba] - liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposa-	PO-I) przestrzenna PO-III) społeczna

Tytuł (podmiot wiódący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			dzieci popularne wśród uczniów są kierunki związane z przemysłem górniczym, niestety wiążą się one z koniecznością przekwalifikowania zawodowego od razu po zakończeniu szkoły. Dodatkowo zaobserwowano niedostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego oraz uczniów z orzeczeniem o niepełnosprawności. Dodatkowo w związku z malejącą liczbą ludności w wieku przedprodukcyjnym w przyszłości liczba uczniów w Zasadniczych Szkołach Zawodowych może okazać się niewystarczająca do zaspokojenia potrzeb przedsiębiorstw		przygotowujących do egzaminów certyfikowanych. W wyniku projektu 590 uczniów i uczennic uzyska dodatkowe uprawnienia/kwalifikacje potrzebne na rynku pracy, a 295 odbędzie praktykę lub staż (każdy 150h). Nauczyciele w szkołach zawodowych uzyskają dodatkowe uprawnienia/kwalifikacje.	RIT Subregionu Zachodniego RPO WSL 2014-2020	żenie zakupione dzięki EFS [szt.] Sposób monitorowania: Wskaźnik będzie monitorowany na podstawie list uczestników	
Zwiększenie efektywności energetycznej w budynku SP 1 i PP 7 w Jastrzębiu-Zdroju	Wydział Infrastruktury Komunalnej i Inwestycji Urząd Miasta Jastrzębie-Zdrój	Pszczyńska 125a, ul. Pszczyńska 158 w Jastrzębiu-Zdroju	Wieloletnia działalność przemysłowa w tym eksploatacja surowców energetycznych na terenie Województwa Śląskiego wpłynęła na stan środowiska naturalnego na terenie regionu. Skutki degradacji środowiska	Przedmiotem projektu jest rozbudowa, termomodernizacja i przebudowa Szkoły Podstawowej nr 1 na Zespół Szkłono- przedszkolny. Realizacja projektu polegać będzie na wykonaniu: •drogi pożarowej; •25 miejsc parkingowych, w tym 2 miejsca dla osób	W wyniku realizacji projektu zostanie zwiększona efektywność energetyczna budynku użyteczności publicznej na terenie miasta Jastrzębia-Zdrój a w związku z tym zostanie zmniejszona wielkość emisji zanieczyszczeń emitowanych do powietrza. Powstanie Zespół Szkłono – przedszkolny z pełną termomodernizacją	RPO WSL 2014-2020 Działanie 4.3. Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej	Wskaźnik rezultatu: - zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych [kWh/rok] Sposób monitorowania: Wskaźnik będzie monitorowany na	PO-I) przestrzen- na

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			<p>niemożliwe są do odwrócenia z pominięciem inwestycji o charakterze infrastrukturalnym związanym z efektywnym zarządzaniem obiektami sektora mieszkaniowego i budynków użyteczności publicznej. Miasto Jastrzębie - Zdrój na którego terenie będzie realizowany projekt wchodzi w skład Aglomeracji Rybnicko – Jastrzębskiej wyznaczonej w Programie Ochrony Powietrza dla Woj. Śląskiego w której występują przekroczenie substancji szkodliwych m.in. PM10, PM 2,3, Benzo(a)piranu. Zgodnie z opracowaniem pt. „Trzynasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim obejmująca 2014 r.” Aglomeracja Rybnicko – Jastrzębska została zakwalifikowana wg. kryterium ochrony zdrowia do klasy A ze względu na poziom substancji tj. dwutlenku ozonu i siarki, tlenku węgla, arsenu, kadmu, niklu, ołowiu, benzenu. Do klasy C z powodu</p>	<p>niepełnosprawnych;</p> <ul style="list-style-type: none"> •placu zabaw dla dzieci; •ogrodzenia; •elementów małej architektury; •wycinki oraz przesadzeniu części drzew, a także wykonanie nowych nasadzeń; •wiaty śmietnikowej; •przyłącza mediów; •chodników oraz schodów terenowych •rozbiórki istniejącego dawnego domu nauczyciela; •termomodernizacji budynku – ocieplenie ścian zewnętrznych, wymiana pokrycia dachu; •przebudowy sanitariatów na poziomie parteru i piętra; •rynny i rur spustowych; •instalacji gazowych, odgromowych, fotowoltaicznych, elektryczne, oświetlenia zewnętrznego, dozorowych obiektu i otoczenia (kamery), teletechniczna; •kanalizacji sanitarnej, deszczowej; •wentylacji grawitacyjnej, wspomaganiej wentylatorami mechanicznymi. <p>A nade wszystko zastąpieniu kotłowni węglowej nowoczesnym i energooszczędnym sposobem ogrzewania za pomocą kotła opalanego gazem, wspomaganym energią</p>	<p>WSKAŹNIKI: 1. Zmniejszenie rocznego zapotrzebowania na ciepło do ogrzewania budynku– 138,86 [kWh/m2x rok] 2. Roczne zmniejszenie zapotrzebowania na energię wynosi 62,56%</p>	<p>Poddziałanie 4.3.2 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej – RIT Subregionu Zachodniego RPO WSL 2014-2020</p>	<p>podstawie audytu powykonawczego</p>	

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			przekroczeń PM10, PM2,5, B(a)P.W celu zminimalizowania emisji substancji szkodliwych na terenie aglomeracji należy przeprowadzić szereg działań o charakterze inwestycyjnymi i nie infrastrukturalnym (edukacyjnym). Władze Miasta Jastrzębia od lat prowadzą szeroko pojęte działania w tym zakresie. Dla potrzeb wskazania konkretnych celów i kierunków działań zmierzających do ograniczenia niskiej emisji w obrębie Miasta Jastrzębia-Zdrój został opracowany Plan Gospodarki Niskiemisyjnej dla Miasta Jastrzębie-Zdrój. Przedmiotowy projekt został wskazany w PGN działanie nr 8 str. 124 PGN. Ponadto droga dojazdowa do ww. budynków nie spełnia wymagań stawianych dojazdem pożarowym.	pochodzącą z ogniw fotowoltaicznych				
Zwiększenie efektywności energetycznej w budynku ZS 12 w Jastrzębiu-Zdroju	Wydział Infrastruktury Komunalnej i Inwestycji Urząd Miasta Jastrzębie-	os. 1000-lecia 9 w Jastrzębiu-Zdroju	Wieloletnia działalność przemysłowa, w tym eksploatacja surowców energetycznych na terenie Województwa Ślą-	Projekt swoim zakresem obejmuje m.in.: I. Inwentaryzację obiektu II. Roboty termoizolacyjne: III. Dostosowanie obiektu	W wyniku realizacji projektu zostanie zwiększona efektywność energetyczna budynku użyteczności publicznej na terenie miasta Jastrzębia-Zdrój a w związku	Działanie 4.3. Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze pu-	Wskaźnik rezultatu: - zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych [kWh/rok]	PO-I) przestrzen-

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
	Zdrój		skiego, wpłynęła na stan środowiska naturalnego na terenie regionu. Skutki degradacji środowiska niemożliwe są do odwrócenia z pominięciem inwestycji o charakterze infrastrukturalnym, związanym z efektywnym zarządzaniem obiektami sektora mieszkaniowego i budynków użyteczności publicznej. Miasto Jastrzębie – Zdrój, na którego terenie będzie realizowany projekt, wchodzi w skład Aglomeracji Rybnicko – Jastrzębskiej wyznaczonej w Programie Ochrony Powietrza dla Woj. Śląskiego, w której występują przekroczenie substancji szkodliwych m.in. PM10, PM 2,3, Benzo(a)piranu. Zgodnie z opracowaniem pt. „Trzynasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim obejmująca 2014 r.” Aglomeracja Rybnicko – Jastrzębska została zakwalifikowana wg. kryterium ochrony zdrowia do klasy A ze względu na poziom substancji tj.	do przepisów IV. Przebudowa wejścia ewakuacyjnego przy sali gimnastycznej wraz z budową pochylni dla niepełnosprawnych V. Remont wejść: VI. Przebudowa łazienek (dostosowanie do aktualnych przepisów): VII. Przebudowa kuchni (dostosowanie do aktualnych przepisów) VIII. Roboty instalacyjne (wg części branżowej):	z tym zostanie zmniejszona wielkość emisji zanieczyszczeń emitowanych do powietrza. WSKAŹNIKI: 1. Łączna redukcja PM 10 na cele energii cieplnej i elektrycznej wyniesie około 10 [g CO 2 / rok] co stanowi redukcję o 49% 2. Szacowana reedukacja energii pierwotnej w zakresie energii cieplnej wyniesie 1021 GJ/rok co odpowiada około 283 741 kWh. 3. Szacowana redukcja energii pierwotnej w zakresie energii elektrycznej wyniesie 382 GJ/rok co odpowiada około 106 282 kWh. 4. Szacunkowa redukcja zużycia energii na potrzeby grzewcze budynku wynosi 51%. Szacunkowa redukcja energii końcowej wyniesie 928 GJ/rok co odpowiada około 257 946,36 kWh. 5. Szacunkowa redukcja energii pierwotnej na potrzeby energii elektrycznej budynku wynosi 43%. Szacunkowa redukcja energii wyniesie 127,4 GJ/rok co odpowiada 35 427,4 kWh.	blicznej i mieszkaniowej Poddziałanie 4.3.2 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej – RIT Subregionu Zachodniego RPO WSL 2014-2020	Sposób monitorowania: Wskaźnik będzie monitorowany na podstawie audytu powykonawczego	

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			<p>dwutlenku ozonu i siarki, tlenku węgla, arsenu, kadmu, niklu, ołowiu, benzenu. Natomiast do klasy C z powodu przekroczeń PM10, PM2,5, B(a)P. W celu zminimalizowania emisji substancji szkodliwych na terenie aglomeracji należy przeprowadzić szereg działań o charakterze inwestycyjnymi i nie infrastrukturalnym (edukacyjnym). Władze Miasta Jastrzębia od lat prowadzą szeroko pojęte działania w tym zakresie. Dla potrzeb wskazania konkretnych celów i kierunków działań zmierzających do ograniczenia niskiej emisji w obrębie Miasta Jastrzębia-Zdrój został opracowany Plan Gospodarki Niskiemisyjnej dla Miasta Jastrzębie-Zdrój. Przedmiotowy projekt został wskazany w PGN działanie nr 8 str. 124 PGN.</p>					
Zwiększenie efektywności energetycznej w budynku CKP i ZS 5 w Jastrzębiu-Zdroju	Wydział Infrastruktury Komunalnej i Inwestycji Urząd Miasta Jastrzębie-Zdrój	ul. Staszica 10 w Jastrzębiu-Zdroju	Wieloletnia działalność przemysłowa w tym eksploatacja surowców energetycznych na terenie Województwa Śląskiego wpłynęła na	Projekt swoim zakresem obejmuje m.in.: 1.Roboty Termomodernizacyjne: 2.Roboty instalacyjne – instalacja ogniw fotowoltaicznych	W wyniku realizacji projektu zostanie zwiększona efektywność energetyczna budynku użyteczności publicznej na terenie miasta Jastrzębia-Zdrój a w związku z tym zostanie zmniejszona	RPO WSL 2014-2020 Działanie 4.3. Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infra-	Wskaźnik rezultatu: - zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych [kWh/rok]	PO-I) przestrzenna

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			<p>stan środowisko naturalnego na terenie regionu. Skutki degradacji środowiska niemożliwe są do odwrócenia z pominięciem inwestycji o charakterze infrastrukturalnym związanym z efektywnym zarządzaniem obiektami sektora mieszkaniowego i budynków użyteczności publicznej. Miasto Jastrzębie - Źródło na którego terenie będzie realizowany projekt wchodzi w skład Aglomeracji Rybnicko - Jastrzębskiej wyznaczonej w Programie Ochrony Powietrza dla Woj. Śląskiego w której występują przekroczenie substancji szkodliwych m.in. PM10, PM 2,3, Benzo(a)piranu.</p> <p>Zgodnie z opracowaniem pt. „Trzynasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim obejmująca 2014 r.” Aglomeracja Rybnicko - Jastrzębska została zakwalifikowana wg. kryterium ochrony zdrowia do klasy A ze względu na poziom substancji tj. dwutlenku ozonu i</p>	<p>3. Roboty instalacyjne – sanitarne 4. Montaż klimatyzacji sal lekcyjnych 0,+1 oraz +2 zlokalizowanych od południowej strony budynku dydaktycznego.</p>	<p>wielkości emisji zanieczyszczeń emitowanych do powietrza. Wskaźniki: 1. Efekt ekologiczny bezwzględny: a) zmniejszenie pyłu o 0,1027 Mg/a; b) zmniejszenie SO₂ o 1,3187 Mg/a; c) zmniejszenie NO_x o 0,4066 Mg/a; d) zmniejszenie CO o 0,6335 Mg/a; e) zmniejszenie B-a-P o 0,0507 kg/a f) zmniejszenie CO₂ o 247,2270 Mg/a 2. Zmniejszenie sezonowego zapotrzebowania na ciepło do ogrzewania budynku w standardowym sezonie grzewczym – 30,8 [kWh/m²x rok] 3. Roczne zmniejszenie zapotrzebowania na energię 53,3 %</p>	<p>strukturze publicznej i mieszkaniowej Poddziałanie 4.3.2 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej – RIT Subregionu Zachodniego RPO WSL 2014-2020</p>	<p>Sposób monitorowania: Wskaźnik będzie monitorowany na podstawie audytu powykonawczego</p>	

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			siarki, tlenku węgla, arsenu, kadmu, niklu, ołowiu, benzenu. Do klasy C z powodu przekroczeń PM10, PM2,5, B(a)P.W celu zminimalizowania emisji substancji szkodliwych na terenie aglomeracji należy przeprowadzić szereg działań o charakterze inwestycyjnymi i nie infrastrukturalnym (edukacyjnym). Władze Miasta Jastrzębia od lat prowadzą szeroko pojęte działania w tym zakresie. Dla potrzeb wskazania konkretnych celów i kierunków działań zmierzających do ograniczenia niskiej emisji w obrębie Miasta Jastrzębia-Zdrój został opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Jastrzębia-Zdrój. Przedmiotowy projekt został z nazwy wskazany w PGN działanie nr 10 str. 126 PGN.					
Rewitalizacja terenów zbiorników przy ulicy Wodzisławskiej w Jastrzębiu- Zdroju	Urząd Miasta Jastrzębie-Zdrój	rejon ulic: Wodzisławskiej, Zdrojowej i Witeczaka w Jastrzębiu - Zdroju	Przedmiotowy teren ze względu na dogodną lokalizację oraz walory krajobrazowe posiada duży potencjał do pełnienia funkcji rekreacyjnej.	Projekt obejmuje równoczesne wzmocnienie funkcji rekreacyjnej terenu oraz funkcji/walorów przyrodniczych terenu. Zakłada się remediację terenu i wprowadzenie	Rezultatem projektu będzie atrakcyjna i bezpieczna przestrzeń publiczna zapewniająca możliwość realizowania rekreacji kwalifikowanej (pływanie kajakami, łodziami, opalanie się,	POliŚ Działanie 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego	Wskaźnik rezultatu: - łączna powierzchnia zrekultywowanych gruntów Sposób monitorowania:	PO-I) przestrzenna PO-III) społeczna

Tytuł (podmiot wiódący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			Pomimo pełnienia w przeszłości funkcji przemysłowej (retencja zasolonych wód kopalnianych) charakteryzuje się on obecnie znacznym różnicowaniem fauny i flory (spontaniczna regeneracja). Ze względu na zanieczyszczenie osadów dennych oraz brak infrastruktury dla udostępniania zieleni oraz infrastruktury sportowej funkcja rekreacyjna przedmiotowego terenu jest znacznie ograniczona	elementów infrastrukturalnych podnoszących walory użytkowe. Dopuszcza się możliwość udostępnienia zbiorników na potrzeby uprawiania sportów wodnych (budowa przystani z obsługą małych jednostek pływających) oraz zapewnienie możliwości plażowania (budowa piaszczystych plaż). Poprzez usunięcie roślin inwazyjnych oraz kreowanie zbliżonych do naturalnych zbiorowisk roślinnych (m.in. wspomaganie rozwoju roślinności zanurzonej i szuwarowej) wzmocniona zostanie funkcja przyrodnicza terenu	wędkowanie) oraz wypoczynku poprzez bezpośredni kontakt z przyrodą		Wskaźnik będzie monitorowany na podstawie protokołu odbioru	
Rewitalizacja zabytkowego budynku Willi Antonina przy ulicy Zdrojowej w Jastrzębiu- Zdroju	ARCHiTEKT studio projektowe Paweł Kuczyński	Rejon ulic Zdrojowej i Staszica. Projekt dotyczy zabytkowego budynku Willi z 1920r. zlokalizowanej w centralnej części działki nr 982/41 wraz z zagospodarowaniem	Przedmiotowy budynek usytuowany jest w centrum miasta Jastrzębia – Zdroju, na skarpie przy ulicy Zdrojowej, niedaleko skrzyżowania z ulicą Staszica. Budynek ten mieszczący się w dawnej dzielnicy uzdrowskiej miasta pełnił funkcje obiektu o charakterze zdrojowy o nazwie Willa Antonina. Uchwałą Rady Miasta Jastrzębia - Zdroju z 2008r. zaktualizowaną 27.06.2013r. budynek został ujęty w gminnej ewidencji zabytków. Obecnie obiekt, który	Projekt obejmuje wzmocnienie funkcji społecznej polegającej na stworzeniu w rewitalizowanym obiekcie centrum edukacyjno - naukowego promującego nowoczesne, ekologiczne technologie w budownictwie oraz funkcji/walorów architektonicznych budynku. Zakłada się rewitalizację budynku przez odtworzenie walorów, detali architektonicznych z okresu świetności obiektu, zastosowanie pierwotnych materiałów wykończeniowych i wprowadzenie nowoczesnych, ekologicznych rozwiązań stosowanych w budownictwie, np. odnawialne źródła energii.	Rezultatem projektu będzie atrakcyjny pod względem architektonicznym, bezpieczny i ekologiczny budynek stanowiący centrum edukacyjno – naukowe adresowane dla mieszkańców, nowych inwestorów, w którym promowane będą nowoczesne, ekologiczne technologie stosowane w budownictwie oraz szeroko pojętej architektury.	RPO WSL 2014-2020 Działania 10.3. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych; Poddziałanie 10.3.3	Wskaźnik rezultatu: - liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury [osoba] Wskaźnik będzie monitorowany na podstawie sprawozdania z realizacji projektu	PO-I) przestrzen- na PO-III) społeczna

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Wynik realizacji projektu	Działanie / poddziałanie	Wskaźniki rezultatu oraz sposób oceny i mierzenia	Sfera
			<p>jest nieużytkowy, znajduje się w bardzo złym stanie technicznym – fundamenty są zawilgocone, cegły zmurszałe, ściany zewnętrzne i wewnętrzne spękane i zagrzybione, dach skorodowany.</p> <p>Jednak obiekt dawnej Willi Antoniny ze względu na dogodną lokalizację oraz walory architektoniczne charakterystyczne dla Młodej Polski, posiada duży potencjał do pełnienia funkcji społecznej – edukacyjnej i naukowej. Może stać się wizytówką miasta, podkreślać dawną świetność tej części Jastrzebia – Zdroju</p>					

Źródło: opracowanie własne

* „Co do zasady projekty rewitalizacyjne realizowane są na obszarach rewitalizacji. Do objęcia wsparciem można jednak dopuszczać także projekty rewitalizacyjne zlokalizowane poza tym obszarem, jeśli służą one realizacji celów wynikających z programu rewitalizacji. Zwłaszcza dotyczy to inicjatyw społecznych nakierowanych np. na aktywizację zawodową mieszkańców obszarów rewitalizacji, gdzie rozwiązania dedykowane ludności z obszaru rewitalizacji mogą być podejmowane poza obszarem rewitalizacji. Takie przypadki wymagają szerszego uzasadnienia i wskazania siły tych powiązań i efektywności oddziaływania danego projektu rewitalizacyjnego. ”**Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020**, Minister Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa, 3 lipca 2015 r.

Na poniższej mapie zaznaczono lokalizację projektów na obszarze rewitalizacji. Dla projektów odnoszących się swoim zakresem do całego obszaru lub dzielnicy lokalizację oznaczono według siedziby instytucji wiodącej w realizacji projektu.

Planując działania, które uwzględnione zostały w Programie Rewitalizacji, wzięto pod uwagę ich komplementarność przejawiającą się zarówno w ujęciu tematycznym (działania o charakterze społecznym, infrastrukturalnym i gospodarczym), jak i przestrzennym (działania zlokalizowane na całym obszarze rewitalizacji). Należy podkreślić, iż wyłącznie spójna i kompleksowa realizacja całości działań jest w stanie wygenerować pożądane efekty i przyczynić się do osiągnięcia zakładanych celów. Podejście punktowe (skupienie działań na niewielkim obszarze) lub fragmentaryczne pod względem zakresu (np. zawężenie działań do projektów infrastrukturalnych) uniemożliwi osiągnięcie kluczowego celu Programu, jakim jest neutralizacja problemów społecznych w granicach obszaru rewitalizacji i zapewnienie zrównoważonego rozwoju miasta.

Mapa 15 Lokalizacja projektów na obszarze rewitalizacji

- Projekt o charakterze przestrzennym
- Projekt o charakterze gospodarczym
- Projekt o charakterze społecznym

Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych
 Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych 30+ na obszarze rewitalizowanym
 Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w ramach działania 7.1.2
 Aktywizacja zawodowa osób młodych pozostających bez pracy
 Promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych w ramach działania 7.3.2
 Wzmacnianie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych 9.1.2

Wydarzenia kulturalne skierowane do mieszkańców Osiedla 1000-lecia
 Przebudowa i nadbudowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego socjalnego wraz z zagospodarowaniem terenu

Efektywność energetyczna ZS 12
 Utworzenie Klubu Aktywności Lokalnej oraz świetlicy środowiskowej dla mieszkańców ulic Gagarina i Tysiąclecia

Wydarzenia kulturalne skierowane do mieszkańców Osiedla Przyjaźń

Wydarzenia kulturalne skierowane do mieszkańców Osiedla Jastrzębie Górne i Dolne

Skate-park
 Siłownia na wolnym powietrzu
 Wydarzenia kulturalne i sportowe skierowane do mieszkańców Osiedla Zofiówka

Festiwal Sztuk Wszelkich ZDERZENIA
 DZIAŁAŃ WRAŻLIWYCH
 Festyn Rodzinny z Okazji Dnia Dziecka
 Jarmark Sztuki Wiosna Ludów
 Jastrzębskie Lato Muzyczne
 Letnie Kino Parkowe
 Muzyczne środy
 Piknik w Kurorcie
 Zintensyfikowanie współpracy transgranicznej
 strazy miejskich w Karwinie i Jastrzębiu Zdroju
 Postindustrialne dziedzictwo pogranicza
 Rewitalizacja zbiorników wodnych
 Żelazny szlak rowerowy
 V. polsko-czeskie spotkania branżowe
 Kariera i kompetencje

Profesjonalne pracownie w Jastrzębiu-Zdroju

Efektywność energetyczna w SP 1 i PP 7

Efektywność energetyczna w CKP i ZS 5

Centrum wolontariatu i organizacji pozarządowych
 Festiwal organizacji pozarządowych
 Modernizacja obiektu Łazienki III w Parku Zdrojowym: utworzenie Pałacu aktywności młodzieżowej i inegracji międzypokoleniowej
 Pałac 1. Centrum Aktywności Młodzieżowej
 Jastrzębie-Zdrój -- Dom Solidarności
 Rewitalizacja Wilii Antonina przy ul. Zdrojowej

Przewaga dzięki praktycznym umiejętnościom uczniów szkół zawodowych

"O krok do przodu" Wsparcie dla osób z terenów rewitalizowanych
 Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Subregionu Zachodniego

Wydarzenia kulturalne i sportowe skierowane do mieszkańców Osiedla Gwarków

Wydarzenia kulturalne skierowane do mieszkańców Osiedla Zdrój

Akademia Seniora
 Językowa akademia kultury pogranicza
 Słowo i obraz w przestrzeni międzypokoleniowej

Źródło:

opracowanie własne

Kolejną listę projektów stanowią projektu rezerwowe. Przedstawiono je w poniższej tabeli.

Tabela 37 Lista projektów rezerwowych

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Sfera
Remont boiska szkolnego i szkoły na Os. 1000-lecia Szeroka oraz wybudowanie placu zabaw przy małej szkole dla małych dzieci (Miasto Jastrzębie-Zdrój)	Antoni Weissmann	Os. 1000-lecia Szeroka	Młodzież i dzieci zamieszkujące osiedle 1000-lecia nie mają możliwości rozwijania swoich zdolności sportowych ponieważ boisko znajdujące się przy Zespole Szkół wymaga remontu, dodatkowo dzieci młodsze uczęszczające do szkoły podstawowej nie mają placu zabaw, na którym mogłyby się bawić podczas przerw.	Budowa boiska, remont szkoły, wybudowanie placu zabaw oraz wykonanie monitoringu	prze-strzenna
Zagospodarowanie terenu na os. Zofiówka (Miasto Jastrzębie-Zdrój)	Maciej Ludwiczak	Teren między ul. Wodeckiego a przychodnia zdrowia	Brak miejsca na spędzanie czasu na powietrzu dla mieszkańców	Stworzenie w wyżej wymienionym obszarze czegoś w rodzaju mini parku lub skweru z ławkami, drzewami. Można zbudować siłownię czy boisko do koszykówki. Zlikwidować wszystkie miejsca parkingowe wokół przychodni i przenieść te miejsca na zamknięty parking 100 metrów dalej.	prze-strzenna
Rewitalizacja byłego uzdrowiska Jastrzębie-Zdrój w kierunku utworzenia ośrodka opieki ludźmi w podeszłym wieku (Miasto Jastrzębie-Zdrój)	Towarzystwo Miłośników Ziemi Jastrzębskiej	Obszar byłego uzdrowiska Jastrzębie-Zdrój	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ośrodek dziennego pobytu dla osób starszych na bazie istniejącej infrastruktury kulturalno-oświatowo-rekreacyjnej uzdrowiska. 2. Inwestycja, budowa domu stałego pobytu seniorów. 3. Otwarcie szkoły pielęgniarstwa średniej i wyższej o kierunku geriatrycznym. 4. Szkolenia lekarzy rodzinnych w zakresie geriatrycznym. 5. Budowa w parku zdrojowym ogólnodostępnych urządzeń wodoleczniczych metody Sebastiana Kneippa. 6. Organizacja wśród pensjonariuszy ośrodka grup wolontariackich rekreacyjnie i prozdrowotnie pracujących przy upiększaniu parku. <p>Projekt skierowany jest do uczniów gimnazjum, uczniów szkół ogólnokształcących, lekarzy, seniorów sprawnych ruchowo lub wymagających opieki oraz do bezrobotnych.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Otwarcie ośrodka dla osób starszych wymagających (i niewymagających) stałej opieki. 2. Budowa domu (domów) spokojnej starości dla osób niemających oparcia w rodzinie. 3. Działania edukacyjne i szkoleniowe. 	prze-strzenna, społeczna

Tytuł (podmiot wiodący)	Podmiot zgłaszający	Lokalizacja	Opis projektu	Opis działań	Sfera
Poprawa komunikacji z sąsiednią Karwiną (Miasto Jastrzębie-Zdrój)	Waldemar Buszta	Całe miasto	Trzy przejścia drogowe umożliwiające wjazd do Karwiny są objęte ograniczeniem wjazdu do 3,5 t. Najbliższe przejście a w zasadzie droga, bo przejść już nie ma to Cieszyn bądź Chałupki. Jest to sytuacja utrudniająca komunikację pomiędzy 60 tys. Karwiną a prawie 90 tys. Jastrzębiem. Przejazd przez byłe przejścia Markłowice czy Gołkowice w niczym nie przeszkadza w zachowaniu ograniczenia do 3,5 t. z wyłączeniem autobusów.	Zorganizowanie komunikacji minibusowej z wykorzystaniem aktualnej infrastruktury jest wykonalne włączenie z ograniczeniami do 3,5 t. Potwierdzili to nie raz hokeiści z Jastrzębia czy Karwiny, którzy wykorzystywali przemiennie lodowiska sąsiadów do treningów.	prze-strzenna, gospodarza

Źródło: opracowanie własne

W ocenie skutków realizacji projektu należy uwzględnić również projekty realizowane poza wyznaczonym obszarem rewitalizacji, ale ich oddziaływanie bez wątpienia będzie miało wpływ na jakość i intensywność efektów działań rewitalizacyjnych. Należą do nich:

- „Kształcenie zawodowe”, Projekt Miasta Jastrzębie-Zdrój, wartość całkowita 1,6 mln zł, okres realizacji 09/2017-12/2018. Rezultatem projektu będzie liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje. Wartość docelowa: 5 osób.
- „Podnoszenie kompetencji ICT”, Projekt Miasta Jastrzębie-Zdrój przy udziale partnerów, wartość całkowita 3,48 tys. zł. Rezultatem projektu będzie liczba osób o niskich kwalifikacjach, liczba osób w wieku 50 lat lub więcej oraz liczba osób w wieku 25 lat lub więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje.

16. Plan finansowy Lokalnego Programu Rewitalizacji

W tabelach poniżej zestawiono wartościowo projekty włączone do Programu Rewitalizacji oraz wskazano źródła, z których zostanie sfinansowana ich realizacja.

Projekty zaprezentowane w niniejszym opracowaniu oraz ich szczegółowe opisy, przedstawione w tabeli *Lista i opis projektów głównych, realizowanych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji* na stronie 124 mają charakter indykatorywny. Należy przez to rozumieć, iż dopuszczalne są modyfikacje dotyczące zarówno zakresu, wartości jak i terminu projektów, a realizacja poszczególnych zadań będzie uzależniona od bieżących możliwości finansowych podmiotów i instytucji odpowiedzialnych za ich wdrażanie.

Tabela 38 Tabela finansowania Lokalnego Programu Rewitalizacji

Nazwa projektu	Okres realizacji	W tys. zł					
		Szacunkowy koszt	Fundusze strukturalne	Budżet państwa	Budżet Miasta Jastrzębie-Zdrój	Podmioty prywatne	Razem
"O krok do przodu" projekt zakłada wsparcie dla osób z terenów rewitalizowanych	08/2015 – 12/2017	1.323,91tys. zł	1 125,32		198,59		1 323,91
Akademia seniora -- organizowanie wspólnych warsztatów na rzecz zdobywanej umiejętności i uczenia się przez całe życie	01/2016 – 12/2020	40,00 tys. zł			40,00		40,00
Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych	Z uwagi na charakter i założenia LPR, termin realizacji projektu uzależniony jest od pozostałych działań w Programie.	ok. 723 tys. zł	723,00				723,00
Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych 30+ na obszarze rewitalizowanym	Z uwagi na charakter i założenia LPR, termin realizacji projektu uzależniony jest od pozostałych działań w Programie.	Ok. 211,5 tys. zł	211,50				211,50
Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w ramach działania 7.1.2	Z uwagi na charakter i założenia LPR, termin realizacji uzależniony jest od pozostałych działań	Koszt projektu dla maks. 8 osób to 103,2 tys. zł. Koszt jednego uczestnika	103,20				103,20

Nazwa projektu	Okres realizacji	W tys. zł					
		Szacunkowy koszt	Fundusze strukturalne	Budżet państwa	Budżet Miasta Jastrzębie-Zdrój	Podmioty prywatne	Razem
		12.900 zł.					
Aktywizacja zawodowa osób młodych pozostających bez pracy w mieście Jastrzębie-Zdrój	01/2015 do 12/2015, podobne projekty będą realizowane w kolejnych latach	2 027 tys. zł	2 027,00				2 027,00
Centrum wolontariatu i organizacji pozarządowych	2 lata 2019-2021	ok. 875,00 tys. zł	875,00				875,00
Festiwal Organizacji Pozarządowych	2018/2019	8 tys. zł rocznie			32,00		32,00
Festiwal Sztuk Wszelkich ZDERZENIA DZIAŁAŃ WRAŻLIWYCH	10/2016, 10/2017, 10/2018, 10/2019,10/2020	17 tys. zł rocznie			68,00		68,00
Festyn rodzinny z okazji Dnia Dziecka	maj/czerwiec 2016, maj/czerwiec 2017, maj/czerwiec 2018, maj/czerwiec 2019, maj/czerwiec 2020.	25 tys. zł rocznie			100,00		100,00
Jarmark Sztuki Wiosna Ludów	05/2016, 05/2017, 05/2018, 05/2019, 05/2020.	9 tys. zł rocznie			36,00		36,00
Jastrzębie-Zdrój -- Dom Solidarności (studium wykonalności wraz z elementami koncepcji architektonicznej)	Możliwy termin realizacji będzie wynikiem studium	Dokładny koszt realizacji będzie wynikiem studium. Szacowany koszt ok. 50 mln zł			50 000,00		50 000,00
Jastrzębskie Lato Muzyczne	07-08/2016, 07-08/2017, 07-08/2018, 07-08/2019, 07-08/2020.	60 tys. zł rocznie			240,00		240,00
Językowa akademie kultury pogranicza -- wsparcie inicjatyw kulturalno-edukacyjnych	01/2016 –12/2020	60 tys. zł rocznie			240,00		240,00
Letnie Kino Parkowe	07-08/2016, 07-08/2017, 07-08/2018, 07-08/2020.	4,4 tys. zł rocznie			17,60		17,60
Modernizacja obiektu Łazienki III w Parku Zdrojowym na potrzeby utworzenia Pałacu aktywności młodzieżowej i integracji międzypokoleniowej w Jastrzębiu-Zdroju.	2017 - 2018	ok 12 mln zł	10 200,00		1 800,00		12 000,00
Muzyczne środy	07-08/2016, 07-08/2017, 07-08/2018, 07-08/2019,	31 tys. zł rocznie			124,00		124,00

Nazwa projektu	Okres realizacji	W tys. zł					
		Szacunkowy koszt	Fundusze strukturalne	Budżet państwa	Budżet Miasta Jastrzębie-Zdrój	Podmioty prywatne	Razem
	07-08/2020.						
Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Subregionu Zachodniego	08/2015 -- 07/2018	269,27 tys. zł	240,93		28,34		269,27
Pałac 1. Centrum Aktywności Młodzieżowej	2019-2021	875 tys. zł					0,00
Piknik w Kurorcie	06/2017, 06/2019	60 tys. zł jedna impreza			120,00		120,00
Promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych w ramach działania 7.3.2	Z uwagi na charakter i założenia LPR, termin realizacji uzależniony jest od pozostałych działań.	Koszt projektu dla maksymalnie 10 osób to co najmniej 205,0 tys. zł. Podana kwota nie obejmuje wsparcia pomostowego, brak danych w wytycznych powoduje konieczność dostosowania danych do ogłoszonego konkursu.	205,00				205,00
Przebudowa i nadbudowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego socjalnego wraz z zagospodarowaniem terenu	2016 -- opracowanie projektu budowlanego i uzyskanie pozwolenia na budowę. I kw. 2017 -- III kw. 2018 wykonanie robót.	6 722,70 tys. zł	4 085,30		2 640,40		6 725,70
Siłownia na wolnym powietrzu	wiosna - jesień 2016	150 tys. -- 170 tys. zł			170,00		170,00
Skate-park	wiosna-jesień 2016	do 100 tys. zł			100,00		100,00
Słowo i obraz w przestrzeni międzypokoleniowej -- zajęcia o obszarze kultury i sztuki angażujące różne pokolenia	01/2016 –12/2020	40 tys. zł rocznie		160,00			160,00
Wydarzenia kulturalne i sportowe skierowane do mieszkańców Osiedla Gwarków	Wydarzenia będą odbywały się cyklicznie	7 tys. zł rocznie			28,00		28,00
Wydarzenia kulturalne i sportowe skierowane do mieszkańców Osiedla Zofiówka	Wydarzenia będą odbywały się cyklicznie	7 tys. zł rocznie			28,00		28,00

Nazwa projektu	Okres realizacji	W tys. zł					
		Szacunkowy koszt	Fundusze strukturalne	Budżet państwa	Budżet Miasta Jastrzębie-Zdrój	Podmioty prywatne	Razem
Wydarzenia kulturalne skierowane do mieszkańców Osiedla 1000-lecia	Wydarzenia będą odbywały się cyklicznie	7 tys. zł rocznie			28,00		28,00
Wydarzenia kulturalne skierowane do mieszkańców Osiedla Jastrzębie Górne i Dolne	Wydarzenia będą odbywały się cyklicznie	12 tys. zł rocznie			48,00		48,00
Wydarzenia kulturalne skierowane do mieszkańców Osiedla Przyjaźń	Wydarzenia będą odbywały się cyklicznie	7 tys. zł rocznie			28,00		28,00
Wydarzenia kulturalne skierowane do mieszkańców Osiedla Zdrój	Wydarzenia będą odbywały się cyklicznie	7 tys. zł rocznie			28,00		28,00
Wzmacnianie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych (9.1.2)	Z uwagi na charakter i założenia LPR, termin realizacji uzależniony jest od pozostałych działań. Okres realizacji projektu maksymalnie 12 miesięcy (w tym realizacja zadań 6 miesięcy, pozostały czas zostanie poświęcony na przygotowanie dokumentacji i znalezienia partnera)	102 tys. zł	102,00				102,00
Utworzenie Klubu Aktywności Lokalnej oraz świetlicy środowiskowe dla mieszkańców ulic Gagarina i 1000-lecia w Jastrzębiu-Zdroju realizowane w ramach Programu Aktywności Lokalnej	do ustalenia	do ustalenia					do ustalenia
Zintensyfikowanie współpracy transgranicznej straży miejskich w Karwinie i Jastrzębiu-Zdroju	08/2016 r.–12/2018 r	67 769,10€/ 336 156,25 zł	do ustalenia		do ustalenia		336,17
Postindustrialne dziedzictwo pogranicza	01/2017 r. –12/2019 r.	ok. 2 147 500,00 €/ 10 652 281,75 zł	do ustalenia		do ustalenia		10 652,30
Żelazny szlak rowerowy	01/2017 r. –12/2017	ok. 172 697,00 €/ 856 631,94 zł	do ustalenia		do ustalenia		856,63
V Polsko-czeskie Spotkania branżowe	08/2016 r.–09/2017 r.	ok. 12 000 €/ 59 523,81 zł	do ustalenia		do ustalenia		59,524

Nazwa projektu	Okres realizacji	W tys. zł					
		Szacunkowy koszt	Fundusze strukturalne	Budżet państwa	Budżet Miasta Jastrzębie-Zdrój	Podmioty prywatne	Razem
Kariera i kompetencje – zwiększenie dopasowania systemu kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy w oparciu o siećK2 w Subregionie Zachodnim Województwa Śląskiego	01.09.2016 r. do 31.08.2018 r.	1 731,29 tys. zł	do ustalenia		do ustalenia		1 731,29
Profesjonalne pracownie w Jastrzębiu-Zdroju	01-07- 2016r. -31-12-2017r.	1 018,55 tys. zł	do ustalenia		do ustalenia		1 018,56
Przewaga dzięki praktycznym umiejętnościom uczniów szkół zawodowych w Jastrzębiu-Zdroju	01-09-2016r. – 31-08-2019r.	3 269,65 tys. zł	do ustalenia		do ustalenia		3 269,6
Zwiększenie efektywności energetycznej w budynku SP 1 i PP 7 w Jastrzębiu-Zdroju	2018-2019	7 678,65 tys. zł	884 ,60 tys. zł w ramach RPO WSL 2014-2020 poddziałania 4.3.2 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej – RIT Subregionu Zachodniego		6 794,05		7 678,65
Zwiększenie efektywności energetycznej w budynku ZS 12 w Jastrzębiu-Zdroju	2018-2019	3 581,80 tys. zł	1 827,75 tys. zł w ramach poddziałania 4.3.2 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej – RIT Subregionu Zachodniego RPO WSL 2014-2020		1 754,04		3 581,80
Zwiększenie efektywności energetycznej w budynku CKP i ZS 5 w Jastrzębiu-Zdroju	2017-2018	5 487, 13 tys. zł	3 567,76 tys. zł w ramach RPO WSL 2014-2020, pod-		1 919,36		5 487,13

Nazwa projektu	Okres realizacji	W tys. zł					
		Szacunkowy koszt	Fundusze strukturalne	Budżet państwa	Budżet Miasta Jastrzębie-Zdrój	Podmioty prywatne	Razem
			działania 4.3.2 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej – RIT Subregionu Zachodniego				
Rewitalizacja terenów zbiorników przy ulicy Wodzisławskiej w Jastrzębiu- Zdroju	2017-2019	Ok. 2 102,50 tys. zł	1 787,13 zł Źródło finansowania POIiŚ Działanie 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego		315,37		2 102,50
Rewitalizacja zabytkowego budynku Willi Antonina przy ulicy Zdrojowej w Jastrzębiu- Zdroju	2017-2020	ok 1 005,00 tys. zł	Ok. 854,25 tys. zł Źródło finansowania RPO WSL 2014-2020 Działania 10.3. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych Poddziałanie 10.3.3 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych - konkurs.			150,75 tys. zł	1005,00
Łącznie			ok. 28 819,74	ok. 160,00	ok. 66 925,50	ok. 150,75	ok. 112 961,77

Źródło: opracowanie własne, * według kursu euro na 2016r., 1 euro=4,9603175 zł

Łączny nakład finansowy na lata 2016-2020 konieczny do realizacji założeń Programu Rewitalizacji wynosi 112,96 mln zł. Będzie on sfinansowany ze środków Budżetu Państwa, środków funduszy strukturalnych, budżetu Miasta Jastrzębie-Zdrój oraz środków podmiotów prywatnych.

17. Nawiązania do dokumentów strategicznych

Niniejszy Program Rewitalizacji jest ściśle powiązany zarówno z dokumentami strategicznymi o charakterze nadrzędnym, zarówno na szczeblu krajowym, jak i regionalnym. Jest on także spójny z dokumentami lokalnymi o charakterze komplementarnym. Rewitalizacja rozumiana jest jako proces przemian przestrzennych, społecznych i ekonomicznych w zdegradowanych częściach miast, przyczyniający się do poprawy jakości życia mieszkańców, przywrócenia ładu przestrzennego i do ożywienia gospodarczego. Rozwój miast i wykorzystanie tkwiącego w nich potencjału są nierozdzielnie związane z potrzebą rewitalizowania obszarów zdegradowanych, dotkniętych problemami społecznymi i gospodarczymi. W konsekwencji, zgodnie z zasadą spójności, priorytety zdefiniowane w Lokalnym Programie Rewitalizacji Jastrzębia Zdroju są zbieżne z kluczowymi celami nakreślonymi w dokumentach strategiczno-planistycznych o zasięgu ogólnokrajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju

Cel 8 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.

Kierunek interwencji: Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach.

- Przeciwdziałanie narastaniu niekorzystnych zjawisk na obszarach problemowych w miastach, a więc zdegradowanych dzielnic śródmiejskich, blokowisk, terenów przemysłowych, powojkowych i pokolejowych, a także innych obszarów miast, gdzie koncentrują się negatywne zjawiska społeczne.
- Opracowanie programów przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu na obszarach problemowych miast.
- Lepsze dopasowanie systemu pomocy społecznej i pośrednictwa pracy do specyfiki miejskich obszarów problemowych.
- Utworzenie instrumentów organizacyjnych i finansowych wspierających proces rewitalizacji m.in. poprzez ustanowienie przepisów dotyczących rewitalizacji, w szczególności nadanie temu procesowi statusu zadania publicznego, co w efekcie umożliwi zlecanie zadań publicznych w zakresie rewitalizacji np. obszarów miejskich.
- Wspieranie wykorzystania zasobów lokalnych (przyrodniczych, rolniczych, kulturowych) na obszarach wiejskich oraz wspierania lokalnej przedsiębiorczości.

Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020

Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.

Rozprzestrzenianiu procesów rozwojowych służyć będzie wsparcie kierowane na obszary wiejskie. Przedsięwzięcia te będą obejmować rozbudowę i modernizację infrastruktury, zwłaszcza komunikacyjnej, działania rewitalizacyjne oraz rozwój usług użyteczności pu-

blicznej i innych funkcji w zakresie dostarczaniu usług publicznych, niezbędnych do inicjowania procesów rozwojowych na poziomie lokalnym.

Cel III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmocnienia potencjału obszarów wiejskich

Prowadzone będą działania na rzecz rewitalizacji zdegradowanych oraz najuboższych obszarów miejskich oraz wsparcia powiązań miasto-wieś. Silne i konkurencyjne miasta średnie i małe powinny bowiem stanowić centra rozwoju obszarów wiejskich, przygranicznych, peryferyjnie położonych w stosunku do głównych miast, które pośredniczą w rozprzestrzeleniu się rozwoju z miast głównych na dalsze obszary kraju.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Cele polityki przestrzennego zagospodarowania kraju: Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów

Problem: obszary degradacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej. Utrata dotychczasowych funkcji społeczno-gospodarczych pełnionych przez miasta lub ich dzielnice prowadzi do postępującej degradacji przejawiającej się niskim poziomem przedsiębiorczości, bezrobociem, niską jakością infrastruktury, a także intensyfikacją problemów społecznych związanych z depopulacją oraz często występującą koncentracją patologii i ubóstwa.

Kierunki działań 2.3. Wspomaganie spójności w specyficznych obszarach problemowych 2.3.2. Restrukturyzacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych i miast

Działania polityki przestrzennej w odniesieniu do zdegradowanych obszarów zurbanizowanych mają na celu przywrócenie ich funkcji administracyjnych, społecznych i gospodarczych oraz stworzenie warunków sprzyjających ich powtórnemu zagospodarowaniu dzięki skorelowanym interwencjom w sferze planowania przestrzennego, inwestycjom infrastrukturalnym oraz wsparciu zasobów ludzkich i przedsiębiorczości. Dla prawidłowego przeprowadzenia działań restrukturyzacyjnych i rewitalizacyjnych konieczne jest wprowadzenie obowiązku zgodności programów restrukturyzacyjnych i rewitalizacyjnych z regulacjami oraz dokumentami planistycznymi i regionalnymi.

Krajowa Polityka Miejska

Cel szczegółowy 3 Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich.

Celem działań w zakresie rewitalizacji jest zmiana strukturalna danego obszaru – nie tylko poprawa jakości życia i walorów estetycznych, ale przede wszystkim przywrócenie na nim aktywności gospodarczej i społecznej. Cel ten wskazuje, że odnowa najbardziej problemowych obszarów powinna stanowić element całościowej polityki rozwoju miasta i powinna

być prowadzona w oparciu o powszechnie wypracowaną wizję stanu docelowego oraz dobór właściwych działań. Ważnym elementem tego celu jest wypracowanie mechanizmów powszechnego angażowania podmiotów i kapitału prywatnego w realizację działań związanych z odnową miast.

Celem działań władz samorządowych powinno być wyprowadzanie ze stanu kryzysowego najbardziej zdegradowanych obszarów miasta poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością. Działania te powinny być prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji. Działania rewitalizacyjne powinny być prowadzone w miastach, które niezależnie od wielkości, funkcji i położenia, borykają się z wewnętrznymi problemami, przy czym nadanie nowych funkcji, odnowa lub modernizacja techniczna obszarów i fragmentów przestrzeni publicznych jest środkiem, a nie celem rewitalizacji. Celami rewitalizacji są odnowa społeczna, gospodarcza, przestrzenna oraz środowiskowa.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 - 2020

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej zidentyfikowano następujące cele wobec skoncentrowanych problemów rozwojowych: Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze, Do najważniejszych zagadnień, które powinny być brane pod uwagę przy projektowaniu i realizacji działań restrukturyzacyjnych i rewitalizacyjnych będą należały:

- działania nakierowane na wsparcie jakości kapitału ludzkiego,
- działania skierowane na modernizację struktury gospodarczej,
- działania wspierające nadrobienie zaległości w zakresie infrastruktury technicznej,
- działania wspierające modernizację i rozwój obiektów użyteczności publicznej,
- wsparcie kompleksowych programów rewitalizacyjnych.

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”

Cel operacyjny: B.3 Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców, w ramach którego należy m.in. podejmować działania związane z rewitalizacją społeczną obszarów o niskiej aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców oraz nagromadzonymi problemami społecznymi.

Cel operacyjny: C.3. Wysoki poziom ład przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni, uwzględniający działania w obszarze:

- Rewitalizacji terenów i obiektów, w tym przemysłowych i zdegradowanych na tereny/obiekty o funkcjach społeczno - gospodarczych oraz zapewnienie ich dostępności.
- Poprawy jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych, szczególnie centrów miast i centrów dzielnic oraz przestrzeni recepcyjnych.
- Tworzenia i rewitalizacji obszarów zieleni urządzonej oraz terenów rekreacyjnych.

- Przywracania pozycji lub nadawanie nowych funkcji obiektom zabytkowym oraz symbolicznym w życiu społeczności lokalnych.
- Rewitalizacji osiedli mieszkaniowych, w tym starych dzielnic.
- Wspierania powstawania atrakcyjnych terenów mieszkaniowych w miastach oraz przeciwdziałanie procesom suburbanizacji.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

Tematyka rewitalizacji podnoszona jest w wielu miejscach RPO WSL na lata 2014-2020, niemniej jednak, kluczowa dla procesów rewitalizacyjnych jest *OŚ PRIORYTETOWA X REWITALIZACJA ORAZ INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I ZDROWOTNA*.

Priorytet inwestycyjny 9a: inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych.

Dzięki realizacji priorytetu inwestycyjnego 9a wzrośnie dostępność do wysokiej jakości usług medycznych co przyczyni się docelowo do ograniczenia ryzyka wykluczenia społecznego spowodowanego dysproporcjami w dostępie do usług publicznych.

Priorytet inwestycyjny 9b wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich.

Realizacja PI 9b docelowo służy włączeniu społeczności zamieszkujących obszary peryferyjne i zdegradowane, co przekłada się na zmniejszanie się ilości obszarów wymagających kompleksowej rewitalizacji.

Jako obszary komplementarne, integralnie wpisujące się w problematykę rewitalizacyjną, należy wskazać następujące priorytety:

Priorytet inwestycyjny 3a: promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości.

Preferencje uzyskają m.in. projekty położone na terenach zdegradowanych i wymagających rewitalizacji.

Priorytet inwestycyjny 8i: dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalny inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników.

Oczekiwany rezultatem PI 8i będzie przede wszystkim zwiększenie poziomu zatrudnienia na terenie województwa śląskiego oraz zmniejszenie odsetka liczby osób nieaktywnych zawodowo. Działania w ramach priorytetu inwestycyjnego 8i stanowią swego rodzaju dopę-

nienie przewidzianego do realizacji kompleksowego katalogu działań w obszarze rewitalizacji.

Priorytet inwestycyjny 8iii: praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.

Przedmiotowy cel szczegółowy przyczyni się do wzrostu liczby nowoutworzonych przedsiębiorstw a co za tym idzie także miejsc pracy. Wsparcie samozatrudnienia będzie pozytywnie oddziaływało na śląski rynek pracy a także na sytuację ekonomiczną regionu. Działania w ramach priorytetu inwestycyjnego 8iii stanowią dopełnienie przewidzianego do realizacji kompleksowego katalogu działań w obszarze rewitalizacji.

Priorytet Inwestycyjny 8iv: równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę.

Dzięki realizacji PI 8iv zwiększy się dostęp do usług opieki, przez co osoby pełniące opiekę nad dziećmi do lat 3 będą miały większe szanse na zatrudnienie, powrót do zatrudnienia lub utrzymanie zatrudnienia.

Priorytet Inwestycyjny 8vi: aktywne i zdrowe starzenie się.

Dzięki realizacji PI 8vi zwiększy się upowszechnienie zdrowego i aktywnego trybu życia osób będących w wieku aktywności zawodowej, co pozwoli na wydłużenie czasu aktywności zawodowej oraz ograniczy wyłączenie osób z rynku pracy z powodów zdrowotnych jak również polepszy jakość życia w regionie przez działania na rzecz zmniejszenia ryzyka chorób zawodowych i działań na rzecz pracowników pracujących w warunkach zagrażających zdrowiu.

Priorytet inwestycyjny 9i: aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie.

Podjęmowane będą kompleksowe działania, których zastosowanie powinno prowadzić do zwiększenia zdolności do zatrudnienia oraz integracji społeczno-zawodowej osób i grup doświadczających wykluczenia społecznego, charakteryzujących się znacznymi deficytami, które wymagają zastosowania rozbudowanej ścieżki wsparcia z włączeniem instrumentów integracji społecznej. Ponadto, będą realizowane inicjatywy lokalne wzmacniające spójność społeczności wieloprotblemowych, wykorzystujące różne formy pracy, w szczególności oparte o samopomoc, budowanie kompetencji społecznych, zawodowych.

Strategia Rozwoju Miasta Jastrzębie-Zdrój do roku 2020

Odniesienia do działań rewitalizacyjnych pojawiają się w wielu miejscach Strategii i odnoszą się zarówno do działań w sferze przestrzennej (uporządkowanie i zagospodarowanie zdegradowanej infrastruktury), jak i w sferze społecznej – tzw. rewitalizacja społeczna. Komplementarność z założeniami niniejszego dokumentu można wskazać przede wszystkim na poziomie celów strategicznych wskazanych poniżej:

Cel strategiczny 1: Spójna i funkcjonalna przestrzeń – miasto multientryczne.

Cel strategiczny 3: Aktywni mieszkańcy tworzący silną, zintegrowaną wspólnotę.

Ponadto, oba dokumenty łączy szereg działań/projektów mających charakter przedsięwzięć strategicznych dla miasta.

18. Analiza ryzyka

Celem analizy ryzyka jest zidentyfikowanie działań, które obniżą lub wyeliminują negatywny wpływ ryzyka na proces rewitalizacji. Dzięki temu możliwa jest identyfikacja, ocena i monitorowanie poziomu ryzyka w sposób jakościowy i ilościowy. Dla prezentowanego Programu Rewitalizacji głównymi ryzykami, które mogą wystąpić w ramach realizacji procesu rewitalizacji są:

1. Opóźnienia w realizacji poszczególnych projektów włączonych do LPR wynikające z przyczyn zewnętrznych.
2. Trudności we współpracy ze stroną społeczną i gospodarczą procesu rewitalizacji (np. brak formalnych podstaw, którymi dysponowałby zarządzający LPR, do egzekwowania obowiązków wynikających z zadań opisanych w Programie Rewitalizacji).
3. Zmiany prawne, które mogą wpływać na proces rewitalizacji i pociągać za sobą konieczność zmian i uzupełnień w LPR.

Z uwagi na lokalny charakter Programu oraz szeroki konsensus, jaki udało się wypracować podczas przygotowania obecnego dokumentu oraz w okresie realizacji rewitalizacji w poprzednich latach, przewiduje się niewielkie ryzyko w zakresie:

- niepowodzenia procesu rewitalizacji w związku ze zmianą we lokalnych władzach oraz
- opóźnień wynikających z procedur administracyjnych.

W poniższej tabeli przedstawiono działania zaradcze, które pozwolą na ograniczenie prawdopodobieństwa realizacji ryzyk wyżej zidentyfikowanych.

Tabela 39 Działania zaradcze dla zdiagnozowanych ryzyk

Ryzyko	Działanie zaradcze
Opóźnienia w realizacji poszczególnych projektów włączonych do LPR wynikające z przyczyn zewnętrznych	Przyjęcie realistycznego harmonogramu działań uwzględniającego możliwość opóźnień na poszczególnych etapach realizacji projektów. Bieżące i restrykcyjne nadzorowanie poszczególnych etapów realizacji projektów oraz przypisanych ich zasobów ludzkich i finansowych. Szeroka promocja realizacji procesu rewitalizacji oraz konsultacje planów i prac.
Trudności we współpracy ze stroną społeczną i gospodarczą procesu rewitalizacji	Analiza i prognoza jakości współpracy z poszczególnymi grupami podmiotów współpracujących. Identyfikacja potrzeb i oczekiwań stron procesu rewitalizacji, tak by odpowiednio włączyć je w formułowanie szcze-

Ryzyko	Działanie zaradcze
	<p>głównych założeń projektów włączonych w Program Rewitalizacji.</p> <p>Dbłość o techniczną i jakościową stronę bieżącej komunikacji z partnerami; język i kanał komunikacji dostosowany do możliwości i potrzeb partnerów.</p> <p>W razie konieczności wykorzystanie pomocy specjalistycznej np. negocjatorów, mediatorów, moderatorów dyskusji i debat.</p>
Zmiany prawne	<p>Bieżące monitorowanie zmian przepisów prawa krajowego i wspólnotowego</p> <p>Konsultacje ze specjalistami prawa i ekspertami w dziedzinach, których dotyczy realizacja procesu rewitalizacji.</p>

Źródło: opracowanie własne

19. Zarządzanie Lokalnym Programem Rewitalizacji

Istotnym wymogiem, stawianym dokumentom szczebla strategicznego ale również i operacyjnego, jest wewnętrzny system monitorowania i ewaluacji postępów we wdrażaniu założonych celów. Proces ten ma zapewnić osiągnięcie stanu docelowego, jaki przyjęto w części wdrożeniowej. Gromadzenie i interpretacja danych dotyczących Lokalnego Programu Rewitalizacji pozwoli na bieżące korekty działań podmiotów go wdrażających w razie wystąpienia nieprawidłowości.

Lokalny Program Rewitalizacji podlegać będzie systemowi monitoringu i ewaluacji, który powiązany będzie z systemem wdrażania. Osiągnięcie wyznaczonych w nim celów uwarunkowane jest ilością i jakością informacji, których zakres i forma określona została procedurami monitoringowymi.

Pełny system monitorowania i ewaluacji powinien obejmować:

- *monitoring*, czyli podsystem zbierania i selekcjonowania informacji,
- *ewaluację*, czyli podsystem oceny i interpretacji zgromadzonego materiału.

Podstawowym celem funkcjonowania podsystemu *monitoringu* jest gromadzenie i przetwarzanie informacji o stanie realizacji LPR. Raporty monitoringowe, przygotowywane w oparciu o opisany model, będą stanowić narzędzie wspomagające podejmowanie decyzji przez Prezydenta Miasta w sprawach związanych z realizacją Programu.

19.1. System wdrażania LPR

Wdrażanie programu rewitalizacji będzie się odbywać poprzez realizację konkretnych działań przyjmujących formę projektów opisanych w części strategicznej niniejszego Programu. Istotnym elementem każdego projektu jest szczegółowa alokacja środków, określenie celów, rezultatów i produktów (logika projektu). Celowe jest stworzenie wokół LPR korzystnego klimatu, dzięki włączeniu w proces opracowania i realizacji projektów wszystkich stron rewitalizacji w tym przede wszystkim instytucji reprezentujących te środowiska. Szeroki horyzont, tworzony przez szereg współdziałających instytucji i grup, przyczyni się wydatnie do sukcesu Programu.

Wszystkie strony procesu rewitalizacji będą zaangażowane we wdrażanie Programu dzięki udziałowi rad społecznych, których zadaniem jest reprezentacja określonych środowisk. Są to:

1. Rada Działalności Pożytku Publicznego powołana Zarządzeniem Nr Or-IV.0050.682.2015 Prezydenta Miasta Jastrzębie-Zdrój z dnia 7 grudnia 2015 roku w sprawie utworzenia Rady Działalności Pożytku Publicznego Miasta Jastrzębie-Zdrój;
2. Jastrzębska Rada Biznesu przy Prezydencie Miasta Jastrzębie-Zdrój powołana zarządzeniem nr Or.IV.0050.441.2015 Prezydenta Miasta Jastrzębia-Zdroju z dnia

07.09.2015 r. w sprawie powołania Jastrzębskiej Rady Biznesu przy Prezydencie Miasta Jastrzębie-Zdrój;

3. Jastrzębska Rada Kultury powołana Zarządzeniem nr OR.IV.0050.410.2015 Prezydenta Miasta Jastrzębie-Zdrój z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie powołania, ustalenia zasad powoływania członków oraz regulaminu działania Jastrzębskiej Rady Kultury;
4. Rada Sportu powołana Zarządzeniem nr Or-IV.0050.192.2015 Prezydenta Miasta Jastrzębie-Zdrój z dnia 06 maja 2015 roku w sprawie powołania, ustalenia zasad powoływania członków oraz regulaminu działania Rady Sportu Miasta Jastrzębie-Zdrój;
5. Młodzieżowa Rada Miasta powołana Uchwałą Nr XVIII.165.2011 Rady Miasta Jastrzębie-Zdrój z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie zatwierdzenia Statutu Młodzieżowej Rady Miasta.

Przedstawiciele funkcjonujących na terenie Miasta rad społecznych, zostaną również włączeni do powołanego przez Prezydenta Miasta Zespołu Zadaniowego.

Osobą odpowiedzialną za wdrażanie Programu jest Prezydent Miasta. Wykonywać będzie on swoje zadania przy pomocy wydziałów merytorycznych Urzędu Miasta.

W zakresie wdrażania Programu **Wydział merytoryczny zajmujący się tworzeniem, realizacją oraz monitoringiem Lokalnego programu Rewitalizacji** będzie realizował następujące zadania:

- przyjmowanie i weryfikacja wniosków od podmiotów zgłaszających udział w programie oraz planowanie kolejnych działań w ramach programu,
- monitorowanie realizacji projektów pod kątem ich zgodności z założeniami i celami określonymi w programie,
- weryfikacja założeń programu i jego ewentualna aktualizacja na podstawie gromadzonych materiałów, dokumentów i o ceny przeprowadzonych działań,
- prowadzenie działań informacyjnych, konsultacji społecznych i publikacja informacji na temat realizacji programu,
- koordynacja prac instytucji i grup zaangażowanych we wdrażanie LPR.

Za realizację poszczególnych projektów odpowiedzialni będą właściwi beneficjenci, którzy na potrzeby realizacji projektów wyznaczać będą koordynatorów (liderów) projektów. W przypadku projektów własnych Jastrzębia-Zdroju, przygotowanie i wdrożenie projektu spoczywać będzie na pracownikach właściwych wydziałów Urzędu Miasta. Ponadto, w kompetencjach **Wydziału merytorycznego zajmującego się tworzeniem, realizacją oraz monitoringiem Lokalnego Programu Rewitalizacji** leżeć będzie gromadzenie sprawozdań (raportów monitoringowych) przygotowywanych przez poszczególnych koordynatorów projektów. Wydział przekazywać będzie Prezydentowi Miasta zbiorcze sprawozdanie z realizacji LPR wraz z ewentualnym wnioskiem o konieczności aktualizacji dokumentu. Na podstawie otrzymywanych danych, Prezydent Miasta będzie przedstawiał Radzie Miasta, w cyklach monitoringowych, informację o stopniu realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji. W przypadku konieczności dokonania kompleksowej aktualizacji LPR, Prezydent powo-

ła zespół ds. aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji przy udziale partnerów społecznych i gospodarczych, w tym w szczególności podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych przedsięwzięć w ramach LPR. Natomiast w przypadku drobnych aktualizacji zostaną one zgłoszone do Urzędu Marszałkowskiego oraz podjęta zostanie stosowna uchwała Rady Miasta. Aktualizacja Programu przyjmowana będzie poprzez podjęcie stosownej uchwały Rady Miasta. Zatwierdzony dokument, a także kolejne sprawozdania i ewentualne aktualizacje, zostaną umieszczone na stronie internetowej Urzędu Miasta.

19.2. Monitoring oraz raportowanie realizacji Programu

Istotą monitoringu jest gromadzenie, opracowywanie i przekazywanie informacji przydatnych w zarządzaniu rewitalizacją i wdrażaniu Programu. Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji Programu będzie realizacja działań i projektów uwzględnionych w ramach niniejszego Programu oraz przełożenie uzyskanych wyników na osiągnięcie przyjętych celów.

Ze względu na długi horyzont czasowy objęty dokumentem, Lokalny Program Rewitalizacji stanowi dokument otwarty, co oznacza, iż poddawany będzie systematycznej, okresowej analizie i ocenie oraz będzie w razie potrzeby aktualizowany w zakresie dostosowania do zmieniających się uwarunkowań. Analiza, ocena i aktualizacja programu odbywać się będzie w oparciu o zasadę współpracy z zainteresowanymi partnerami uczestniczącymi w Programie. Do monitorowania, oceny realizacji programu i jego aktualizacji służyć będzie system współpracy pomiędzy podmiotami realizującymi program oraz analiza osiągniętych wskaźników.

Proces monitorowania polegać będzie na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących w ramach poszczególnych działań oraz celów wytyczonych w Programie. Do tego opracowany został *wzór karty raportu monitoringowego (Załącznik Raport monitoringowy z realizacji zadania ujętego w Lokalnym Programie Rewitalizacji na stronie 203)*.

Komórką odpowiedzialną za prowadzenie monitoringu będzie **Wydział merytoryczny zajmujący się tworzeniem, realizacją oraz monitoringiem Lokalnego programu Rewitalizacji**. Jej głównym zadaniem będzie pozyskiwanie niezbędnych danych monitoringowych od podmiotów realizujących poszczególne przedsięwzięcia w ramach Programu, a następnie przetwarzanie ich i przygotowywanie raportu o stanie realizacji Programu. W cyklu dwuletnim zwoływane będzie spotkanie robocze Zespołu Zadaniowego ds. LPR, podczas którego – na podstawie przygotowanych raportów z realizacji Programu – weryfikowane i analizowane będą wszystkie aspekty związane z wdrażaniem Programu Rewitalizacji, zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 40 Etapy monitoringu i ewaluacji

Etap	Zadanie	Wyniki i procedury	Podmiot realizujący
Zbieranie danych i informacji	1. Zbieranie danych. 2. Monitorowanie instytucji dostarczających informacje do raportu	Opracowany raport monitoringowy z realizacji działania	Wydział merytoryczny zajmujący się tworzeniem, realizacją oraz monitoringiem Lokalnego programu Rewitalizacji

Etap	Zadanie	Wyniki i procedury	Podmiot realizujący
Przygotowanie raportów na podstawie analizy danych i informacji	Uporządkowanie, przetworzenie analiza i zestawienie danych w raportach oraz ich archiwizacja	Zbiorcze zestawienie podsumowujące wyniki i wnioski z raportów oraz raport podsumowujący wdrażanie LPR	Wydział merytoryczny zajmujący się tworzeniem, realizacją oraz monitoringiem Lokalnego programu Rewitalizacji
Ocena wyników	Ocena porównawcza osiągniętych wyników z założeniami	Określenie stopnia wykonania przyjętych zapisów LPR (w wypadku stwierdzenia znacznych odchyłeń przejście do punktu następnego)	Powołany przez Prezydenta Zespół Zadaniowy ds. LPR
Identyfikacja odchyłeń	Ocena rozbieżności pomiędzy założeniami a rezultatami	Przygotowanie materiału dla dalszych działań	Powołany przez Prezydenta Zespół Zadaniowy ds. LPR
Analiza przyczyn odchyłeń	Poszukiwanie i określenie przyczyn zaistniałej sytuacji	Przygotowanie materiału dla dalszych działań o charakterze korygującym	Powołany przez Prezydenta Zespół Zadaniowy ds. LPR
Planowanie korekty	Zmiana dotychczasowych metod realizacji bądź wprowadzenie nowych	Określenie i akceptacja działań korygujących	Prezydent Miasta / Rada Miasta

Źródło: opracowanie własne

19.3. Wskaźniki

Podstawowym celem monitoringu jest uzyskanie mierzalnych wyników progresji osiągnięcia celów Programu. Wymusza to opracowanie szeregu wskaźników agregujących na poziomie Programu wyniki realizacji poszczególnych działań przyjętych w Programie.

Rekomendowane wskaźniki monitoringowe, stanowiące podstawę oceny stopnia realizacji Programu, zamieszczone zostały poniżej. Zestaw wskaźników powstał w ścisłej korelacji z listą działań przyjętych do realizacji w ramach Programu, niemniej jednak na etapie raportowania i monitorowania Programu dopuszcza się uzupełnienie listy wskaźników o narzędzia inne niż rekomendowane. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż nie zachodzi konieczność równoczesnego monitorowania wszystkich wskaźników – dobór narzędzi powinien być integralnie powiązany z typami projektów realizowanych w analizowanym okresie.

Punktem wyjścia dla monitorowania wskaźników w ramach lokalnego Programu Rewitalizacji będzie moment przyjęcia Programu, stanowiący jednocześnie punkt „0” dla działań związanych z monitoringiem i ewaluacją. Wskaźniki będą monitorowane przyrostowo, przy czym poziomem bazowym będzie poziom „0”, nie zaś stan bazowy wskaźnika ustalony na dzień przyjęcia Programu. Taka metodologia pomiaru wskaźników umożliwi monitoring uwzględniający jedynie działania zrealizowane w ramach procesu rewitalizacji, nie zaś działania prowadzone w okresie wcześniejszym, w ramach innych przedsięwzięć.

Monitoring ilościowy będzie prowadzony na poziomie wskaźników podstawowych rozumianych jako produkty i rezultaty. Wskaźniki oddziaływania będą jedynie wskazywane ja-

kodo celowe efekty jakościowe danego projektu/zadania, jak i całego Programu Rewitalizacji i nie będą monitorowane w ujęciu ilościowym.

Tabela 41 Wskaźniki rekomendowane

Kierunek działania	Tytuł (podmiot wiodący)	Wskaźniki produktu	Sposób monitorowania
PO III) społeczna	"O krok do przodu" Wsparcie dla osób z terenów rewitalizowanych (Miasto Jastrzębie-Zdrój, Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastrzębiu-Zdroju)*	Wskaźniki produktu - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoba] - liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie [osoba]	Monitorowane na podstawie dyplomów ukończenia szkoleń, list obecności
PO III) społeczna	Akademia seniora -- organizowanie wspólnych warsztatów na rzecz zdobywanej umiejętności i uczenia się przez całe życie (Miejska Biblioteka Publiczna, Jastrzębie-Zdrój)	Wskaźnik produktu: -liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem [osoba]	Monitorowana na podstawie listy obecności uczestników warsztatów, spotkań, wyjazdów
PO II) gospodarcza PO III), społeczna,	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych (Powiatowy Urząd Pracy w Jastrzębiu-Zdroju)	Wskaźniki produktu - liczba osób bezrobotnych w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie [osoba] - liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie [osoba] - liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie [osoba] - liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie [osoba] - liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie [osoba] - liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie [osoba]	Monitorowanie na podstawie listy uczestników projektu, listy obecności, dyplomy ukończenia szkoleń zawodowych, wykaz nowopowstałych miejsc pracy
PO II) gospodarcza PO III) społeczna,	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych 30+ na obszarze rewitalizowanym (Powiatowy Urząd Pracy w Jastrzębiu-Zdroju)	Wskaźniki produktu - liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie [osoba] - liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (obligatoryjny [osoba] - liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie [osoba] - liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie [osoba] - liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie [osoba] - liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie [osoba]	Monitorowanie na podstawie list uczestników, dyplomów ukończenia szkoleń i staży

Kierunek działania	Tytuł (podmiot wiodący)	Wskaźniki produktu	Sposób monitorowania
PO II) gospodarcza PO III) społeczna,	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w ramach działania 7.1.2 (Powiatowy Urząd Pracy w Jastrzębiu-Zdroju)	Wskaźniki produktu - liczba osób bezrobotnych w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie [osoba] - liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie [osoba] - liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie [osoba] - liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie [osoba] - liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie [osoba] - liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie [osoba]	Monitorowanie wskaźników na podstawie list uczestników, dyplomów i certyfikatów ukończenia szkoleń i staży
PO II) gospodarcza PO III) społeczna,	Aktywizacja zawodowa osób młodych pozostających bez pracy w mieście Jastrzębie-Zdrój (Powiatowy Urząd Pracy w Jastrzębiu-Zdroju / Miasto Jastrzębie-Zdrój)	Wskaźnik produktu: - liczba osób poniżej 30 lat, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu [osoba] - liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie [osoba]	Monitorowanie na podstawie list uczestników, zawartych umów o pracę
PO III) społeczna	Centrum wolontariatu i organizacji pozarządowych (Miasto Jastrzębie-Zdrój)	Wskaźniki produktu - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoba] - liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie [osoba] Projekt jest powiązany z projektem Pałac 1 Centrum Aktywności Młodzieżowej i działania realizowane w w/w projektach stanowią jedną całość. Wskaźniki: - liczba osób, które skorzystały z usług wolontariatu - liczba zorganizowanych akcji dla seniorów	Monitorowanie na podstawie listy uczestników szkoleń, warsztatów i innych organizowanych w ramach projektu inicjatyw, dyplomów i certyfikaty ukończenia kursów i szkoleń
PO III) społeczna	Festiwal Organizacji Pozarządowych (Miasto Jastrzębie-Zdrój)	Wskaźniki produktu -liczba zorganizowanych szkoleń, warsztatów, prelekcji [liczba]	Monitorowanie na podstawie liczby organizacji biorących udział w festiwalu
PO III) społeczna	Festiwal Sztuk Wszelkich ZDERZENIA DZIAŁAŃ WRAŻLIWYCH (Miejski Ośrodek Kultury)	Wskaźniki produktu: - liczba organizacji biorących udział w festiwalu [liczba]	Monitorowanie na podstawie raport z realizacji wydarzenia, dokumentacja zdjęciowa
PO III) społeczna	Festyn rodzinny z okazji Dnia Dziecka (Miejski Ośrodek Kultury)	Wskaźniki produktu: - liczba dzieci biorących udział w prezentacji młodych talentów [osoba],	Monitorowanie na podstawie list obecności uczestników

Kierunek działania	Tytuł (podmiot wiodący)	Wskaźniki produktu	Sposób monitorowania
		- liczba zorganizowanych zabaw i animacji [liczba]	
PO III) społeczna	Jarmark Sztuki Wiosna Ludów (Miejski Ośrodek Kultury)	Wskaźniki produktu -liczba wystawców biorących udział w wydarzeniu [osoba] -liczba artystów poniżej 25 r. życia biorących udział w wydarzeniu [osoba]	Monitorowanie na podstawie dokumentacji zdjęciowej, liczby zorganizowanych imprez
PO I) przestrzenna PO III) społeczna	Jastrzębie-Zdrój -- Dom Solidarności -studium wykonalności wraz z elementami koncepcji architektonicznej (Miasto Jastrzębie-Zdrój)	Wskaźniki produktu - opracowane studium wykonalności [komplet] - opracowanie dokumentacji projektowej inwestycji [komplet]	Monitorowanie na podstawie protokołów zdawczo - odbiorczych
PO III) społeczna	Jastrzębskie Lato Muzyczne (Miejski Ośrodek Kultury)	Wskaźniki produktu -liczba mieszkańców miasta zagrożonych wykluczeniem społecznym, uczestniczących w koncertach[osoba]	Monitorowaniena podstawie dokumentacji zdjęciowej, liczby zorganizowanych imprez
PO III) społeczna	Językowa akademie kultury pogranicza -- wsparcie inicjatyw kulturalno-edukacyjnych (Miejska Biblioteka Publiczna, Jastrzębie-Zdrój)	Wskaźniki produktu - liczba uczestników wspólnych programów edukacyjnych oraz przygotowania zawodowego w celu transgranicznego wspierania zatrudnienia młodzieży, zwiększania możliwości edukacyjnych, kształcenia wyższego i przygotowania zawodowego [osoba] - liczba zrealizowanych wspólnych mechanizmów w zakresie edukacji [szt.]	Monitorowanie na podstawie list obecności uczestników warsztatów,protokołu odbioru opracowanego poradnika
PO III) społeczna	Letnie Kino Parkowe (Miejski Ośrodek Kultury)	Wskaźnik produktu: -liczba zorganizowanych pokazów filmowych	Wskaźnik monitorowany na podstawie listy uczestników seansów i dokumentacji zdjęciowej
PO I) przestrzenna PO III) społeczna	Modernizacja obiektu Łazienki III w Parku Zdrojowym na potrzeby utworzenia Pałacu aktywności młodzieżowej i integracji międzypokoleniowej w Jastrzębiu-Zdroju (Miasto Jastrzębie- Zdrój)	Wskaźniki produktu - powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha] - liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.] - ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich [osoba]	Monitorowanie na podstawie dokumentacji zdjęciowej, protokołów odbioru.
PO III) społeczna	Muzyczne środy (Miejski Ośrodek Kultury)	Wskaźniki produktu - liczba koncertów odbywających się w ramach projektu - liczba osób uczestniczących w koncertach.	Monitorowaniena podstawie dokumentacji zdjęciowej, liczby zaangażowanych zespołów
PO III) społeczna	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Subregionu Zachodniego (Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych z Rybnika)	Wskaźniki produktu - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoba] - liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem [szt.]	Monitorowanie na podstawie umów o pracę zawartych przez uczestników projektu po jego realizacji, - list osób korzystających z usług doradczych; - dokumentów poświadczających ilość i wysokość udzielonych dotacji na założenie działalności gospodar-

Kierunek działania	Tytuł (podmiot wiodący)	Wskaźniki produktu	Sposób monitorowania
			czej
PO II) gospodarcza PO III) społeczna	Pałac 1. Centrum Aktywności Młodzieżowej (Miasto Jastrzębie-Zdrój)	9.1.6 Wskaźniki produktu - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoba] - liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie [osoba] 9.1.2 Wskaźniki produktu - liczba środowisk objętych programami aktywności lokalnej [szt.] - liczba projektów zrealizowanych w pełni lub częściowo przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe [szt.] - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoba]	Monitorowanie na podstawie listy uczestników kursów i warsztatów, uzyskanych przez uczestników dyplomów i certyfikatów ukończenia kursów
PO III) społeczna	Piknik w Kurorcie (Miejski Ośrodek Kultury)	Wskaźnik produktu - liczba wydarzeń kulturalnych skierowana do mieszkańców	Monitorowanie na podstawie raportu z realizacji wydarzeń
PO II) gospodarcza PO III) społeczna	Promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych w ramach działania 7.3.2 (Miasto Jastrzębie-Zdrój)	Wskaźnik produktu - liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie [osoba]	Monitorowanie na podstawie podpisanych umów o przyznanie dotacji
PO I) przestrzenna, PO III) społeczna	Przebudowa i nadbudowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego socjalnego wraz z zagospodarowaniem terenu (Miejski Zarząd Nieruchomości)	Wskaźniki produktu - liczba wybudowanych/ przebudowanych/ wyremontowanych/ objętych innymi robotami budowlanymi obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej [szt.]	Monitorowanie na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego obiektu
Po I) przestrzenna PO III) społeczna	Siłownia na wolnym powietrzu (Zarząd Osiedla "Zofiówka" przy współudziale Wydziału Infrastruktury i Inwestycji)	Wskaźnik produktu - liczba nowopowstałych obiektów na cele sportowe oraz rekreacyjne	Monitorowanie na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego obiektu
PO I) przestrzenna PO III) społeczna	Skate-park (Zarząd Osiedla „Zofiówka” przy współudziale Wydziału Infrastruktury i Inwestycji)	Wskaźnik produktu - Liczba nowopowstałych obiektów na cele sportowe oraz rekreacyjne	Monitorowanie na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego obiektu
PO III) społeczna	Słowo i obraz w przestrzeni międzypokoleniowej -- zajęcia o obszarze kultury i sztuki angażujące różne pokolenia (Miejska Biblioteka Publiczna, Jastrzębie-Zdrój)	Wskaźnik produktu - liczba wydarzeń kulturalnych skierowana do mieszkańców	Monitorowanie na podstawie listy obecności uczestników spotkań
PO III) społeczna	Wydarzenia kulturalne i sportowe	Wskaźnik produktu	Monitorowanie na podstawie raportu z reali-

Kierunek działania	Tytuł (podmiot wiodący)	Wskaźniki produktu	Sposób monitorowania
	skierowane do mieszkańców Osiedla Gwarków (Zarząd Osiedla Gwarków)	- liczba wydarzeń kulturalnych oraz sportowych skierowana do mieszkańców [szt.]	zacji wydarzeń
PO III) społeczna	Wydarzenia kulturalne i sportowe skierowane do mieszkańców Osiedla Zofiówka (Zarząd Osiedla Zofiówka)	Wskaźnik produktu - liczba wydarzeń kulturalnych oraz sportowych skierowana do mieszkańców [szt.]	Monitorowanie na podstawie raportu z realizacji wydarzeń
PO III) społeczna	Wydarzenia kulturalne skierowane do mieszkańców Osiedla 1000-lecia (Zarząd Osiedla 1000-lecia)	Wskaźnik produktu - liczba wydarzeń kulturalnych oraz sportowych skierowana do mieszkańców [szt.]	Monitorowanie na podstawie raportu z realizacji wydarzeń
PO III) społeczna	Wydarzenia kulturalne skierowane do mieszkańców Osiedla Jastrzębie Górne i Dolne (Zarząd Osiedla Jastrzębie Górne i Dolne)	Wskaźnik produktu - liczba wydarzeń kulturalnych oraz sportowych skierowana do mieszkańców [szt.]	Monitorowanie na podstawie raportu z realizacji wydarzeń
PO III) społeczna	Wydarzenia kulturalne skierowane do mieszkańców Osiedla Przyjaźń (Zarząd Osiedla Przyjaźń)	Wskaźnik produktu - liczba wydarzeń kulturalnych oraz sportowych skierowana do mieszkańców [szt.]	Monitorowanie na podstawie raportu z realizacji wydarzeń
PO III) społeczna	Wydarzenia kulturalne skierowane do mieszkańców Osiedla Zdrój (Zarząd Osiedla Zdrój)	Wskaźnik produktu - liczba wydarzeń kulturalnych oraz sportowych skierowana do mieszkańców [szt.]	
PO III) społeczna	Wzmacnianie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych 9.1.2 (Miasto Jastrzębie-Zdrój projekt realizowany w ramach partnerstwa (PUP+OPS lub KIS, lub inny podmiot prowadzący działalność statutową na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób bezrobotnych)	Wskaźnik produktu - liczba środowisk objętych programami aktywności lokalnej [szt.]	Monitorowanie na podstawie raportu z liczby przeprowadzonych porad jak również listy uczestników
PO II) gospodarcza PO III) społeczna	Utworzenie Klubu Aktywności Lokalnej oraz świetlicy środowiskowej dla mieszkańców ulic Gagarina i Tysiąclecia w Jastrzębiu-Zdroju realizowane w ramach Programu Aktywności Lokalnej	Wskaźniki produktu - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie [osoba]	Monitorowanie na podstawie listy obecności uczestników
PO-III) społeczna	Zintensyfikowanie współpracy transgranicznej straży miejskich w Karwinie i Jastrzębiu-Zdroju	Wskaźniki produktu - liczba partnerów zaangażowanych we wspólne działania [partnerzy]	Monitorowanie na podstawie listów intencyjnych o współpracy

Kierunek działania	Tytuł (podmiot wiodący)	Wskaźniki produktu	Sposób monitorowania
PO-II) gospodarcza PO-III) społeczna PO-I) przestrzenna	Postindustrialne dziedzictwo pogranicza	Wskaźniki produktu - liczba elementów infrastruktury udostępniającej/zwiększającej wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego [element] - wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne [odwiedziny/rok]	Monitorowanie na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego obiektu jak również listy odwiedzających
PO-I) przestrzenna PO-III) społeczna	Żelazny szlak rowerowy	Wskaźnik produktu - całkowita długość zbudowanych lub zmodernizowanych ścieżek rowerowych, szlaków rowerowych oraz ścieżek pieszych [km]	Monitorowanie na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego obiektu
PO-III) społeczna	V Polsko-czeskie Spotkania branżowe	Wskaźniki produktu - liczba partnerów zaangażowanych we wspólne działania [partnerzy]	Monitorowanie na podstawie umów współpracy/listów intencyjnych
PO-I) przestrzenna PO III) społeczna	Kariera i kompetencje – zwiększenie dopasowania systemu kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy w oparciu o sieć K2 w Subregionie Zachodnim Województwa Śląskiego	Wskaźniki produktu: - liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy [osoba] - liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie [osoba] - liczba szkół i kształcenia zawodowego doposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego [szt.]	Monitorowanie na podstawie listy obecności uczestników spotkań
PO-I) przestrzenna PO-III) społeczna	Profesjonalne pracownie w Jastrzębiu-Zdroju*	Wskaźniki produktu - potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej [osoba] - liczba wspartych obiektów kształcenia zawodowego [szt.]	Monitorowanie na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego pracowni
PO-I) przestrzenna PO-III) społeczna	Przewaga dzięki praktycznym umiejętnościom uczniów szkół zawodowych w Jastrzębiu-Zdroju*	Wskaźniki produktu - liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy [osoba] - liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie [osoba] placówek - liczba szkół i kształcenia zawodowego doposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego [szt.]	Monitorowanie na podstawie listy obecności uczestników spotkań
Po I) przestrzenna	Zwiększenie efektywności energetycznej w budynku SP 1 i PP 7 w Jastrzębiu-Zdroju	Wskaźniki produktu - liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.] - liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej	Monitorowane na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego oraz audytu powykonawczego

Kierunek działania	Tytuł (podmiot wiodący)	Wskaźniki produktu	Sposób monitorowania
		<ul style="list-style-type: none"> z OZE [szt.] - dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych [MW] - dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych [MWe] - szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [Tony ekwiwalentu CO2/rok] 	
Po I) przestrzenna	Zwiększenie efektywności energetycznej w budynku ZS 12 w Jastrzębiu-Zdroju	<ul style="list-style-type: none"> Wskaźniki produktu - liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.] - liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.] - dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych [MW] - dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych [MWe] - szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [Tony ekwiwalentu CO2/rok] 	Monitorowane na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego oraz audytu powykonawczego
Po I) przestrzenna	Zwiększenie efektywności energetycznej w budynku CKP i ZS 5 w Jastrzębiu-Zdroju	<ul style="list-style-type: none"> Wskaźniki produktu - liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.] - liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.] - dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych [MW] - dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych [MWe] - szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [Tony ekwiwalentu CO2/rok] 	Monitorowane na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego oraz audytu powykonawczego
PO-I) przestrzenna PO-III) społeczna	Rewitalizacja terenów zbiorników przy ulicy Wodzisławskiej w Jastrzębiu- Zdroju	<ul style="list-style-type: none"> Wskaźniki produktu - liczba obiektów, na których przeprowadzono rekultywację [liczba] 	Monitorowane na podstawie protokołu odbioru
PO-I) przestrzenna PO-III) społeczna	Rewitalizacja zabytkowego budynku Willi Antonina przy ulicy Zdrojowej w Jastrzębiu- Zdroju	<ul style="list-style-type: none"> Wskaźniki produktu - powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha] - liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.] - ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich [osoby] 	Monitorowane na podstawie protokołu odbioru oraz raportu z realizacji inwestycji

Źródło: opracowanie własne

19.4. Ewaluacja realizacji Programu

W szerokim aspekcie ewaluacja dotyczy realizacji LPR oraz jej wpływu na życie gospodarcze miasta. Ewaluacja musi także odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu Program rozwiązuje realne problemy miasta i jego mieszkańców.

W wąskim aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji poszczególnych elementów Programu, przy czym kryteriami oceny zapisów LPR są:

- wskaźniki realizacji celów i projektów,
- rozwiązywanie problemów (wyzwań przyjętych w Programie).

W obszarze wpływu Programu na rewitalizację wyznaczonych obszarów miasta ewaluacja musi uwzględnić następujące aspekty:

- poprawę jakości życia mieszkańców,
- poprawę warunków mieszkaniowych,
- poprawa jakości środowiska,
- poprawę struktury społecznej,
- zwiększenie dostępności miejsca pracy,
- poprawa poziomu wykształcenia mieszkańców,
- poprawa wyposażenie w infrastrukturę społeczną i kulturalną.

19.5. Raporty

Podstawowym dokumentem w procesie monitoringu i ewaluacji jest raport monitoringowy z realizacji działań. Dokument ten będzie powstawał w oparciu o dane uzyskane na temat realizacji poszczególnych działań i projektów, uzyskiwane w formie *karty raportu monitoringowego*. Odpowiedzialnym za raportowanie będzie Wydział merytoryczny zajmujący się tworzeniem, realizacją oraz monitoringiem Lokalnego programu Rewitalizacji. W cyklach dwuletnich będzie on przygotowywał raport o stanie realizacji Programu przekazywany Prezydentowi Miasta. Raport ten, poprzez odpowiednie wskaźniki, wskazywać będzie stan realizacji Programu. Będzie to podstawa do podejmowania ewentualnych działań korygujących.

Raport monitoringowy z realizacji Programu sporządzany będzie w cyklach dwuletnich, od daty przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji uchwałą Rady Miasta, w terminie do końca maja roku następującego po okresie będącym przedmiotem monitorowania (przy założeniu, iż w terminie do końca kwietnia następować będzie zebranie *kart raportu monitoringowego* dla poszczególnych projektów). Zasadniczym okresem monitorowania jest rok kalendarzowy. Raporty monitoringowe podlegają opiniowaniu przez Prezydenta Miasta i powołany przez niego Zespół Zadaniowy ds. LPR, a następnie zostają zatwierdzone przez Radę Miasta. Na podstawie informacji zawartych w raportach Prezydent podejmuje działania

mające na celu usunięcie ewentualnych nieprawidłowości. Raporty monitoringowe stanowią ponadto podstawę do wszelkich prac aktualizujących LPR, w tym także przedłużających okres jego obowiązywania na kolejne lata. W razie wydłużenia obowiązywania Programu analogicznemu wydłużeniu ulegnie okres sporządzania raportów monitoringowych.

19.6. **Polityka promocji Programu Rewitalizacji**

Dla procesu wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji bardzo istotna jest ścisła współpraca wszystkich stron procesu rewitalizacji, tj. wydziałów i jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta, wspólnot mieszkaniowych zlokalizowanych na terenie obszaru, wsparcia, podmiotów gospodarczych i organizacji społecznych, a także mieszkańców miasta.

Zasadniczym celem polityki promocji, jest rozwój zaangażowania społeczności lokalnej w proces rewitalizacji, jej udziału w decyzjach oraz odpowiedzialności za powodzenie realizacji programu.

Prawidłowo realizowana polityka promocji Programu Rewitalizacji powinna:

- wyjaśniać mieszkańcom korzyści płynących z procesu rewitalizacji,
- udostępniać stronom rewitalizacji i partnerom informacje o celach i problemach rewitalizacji,
- pobudzać partnerów programu do wyrażania własnych opinii,
- zachęcać do przedstawiania własnych projektów, które mogłyby być współfinansowane ze środków unijnych po wcześniejszym włączeniu ich do Programu Rewitalizacji.

W związku z powyższym, konieczne jest systematyczne przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach i osiągniętych rezultatach. Podstawowe obszary, wokół których będzie koncertować się promocja to komunikacja dwustronna i współpraca władz miasta ze społecznościami lokalnymi (obszarów objętych rewitalizacją). Założenie to będzie realizowane poprzez następujące działania:

- informowanie o postępach we wdrażaniu Programu – mieszkańcy będą mieli możliwość uzyskania informacji o aktualnym stanie Programu Rewitalizacji bezpośrednio w Urzędzie lub poprzez stronę internetową Urzędu, na której zamieszczane będą na bieżąco najbardziej aktualne informacje związane z wdrażaniem LPR,
- podejmowanie współpracy z mediami lokalnymi – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach lokalnych przynajmniej raz w roku,
- publikacja (strony BIP) raportu z monitoringu.

---

20. Indeksy i spisy

20.1. Spis map

Mapa 1 Położenie Jastrzębia-Zdroju w południowej Polsce	10
Mapa 2 Podział administracyjny Jastrzębia-Zdrój na osiedla i sołectwa	11
Mapa 3 Obszary kryzysowe wyznaczone wskaźnikami sfery społecznej.....	28
Mapa 4 Obszary o wysokim natężeniu negatywnych zjawisk scharakteryzowanych w sferze przestrzennej.....	33
Mapa 5 Obszary o wysokim natężeniu negatywnych zjawisk scharakteryzowanych w sferze gospodarczej	35
Mapa 6 Obszar zdegradowany na planie miasta	95
Mapa 7 Obszar rewitalizacji na planie miasta	97
Mapa 8 Obszar rewitalizacji na Osiedlu Gwarków	98
Mapa 9 Obszar rewitalizacji na osiedlu Jastrzębie Górne i Dolne	99
Mapa 10 Obszar rewitalizacji na osiedlu Przyjaźń.....	100
Mapa 11 Obszar rewitalizacji na osiedlu Zofiówka	101
Mapa 12 Obszar rewitalizacji na osiedlu 1000-lecia Szeroka.....	102
Mapa 13 Obszar rewitalizacji na osiedlu Zdrój.....	103
Mapa 14 Obszar rewitalizacji na ulicy Gagarina 108, 110, 112, 116.....	105
Mapa 15 Lokalizacja projektów na obszarze rewitalizacji.....	164

20.2. Spis tabel

Tabela 1 Opis struktury zawodowej ludności Jastrzębia-Zdroju w roku 2015	12
Tabela 2 Macierz strategii dla obszaru zdegradowanego	15
Tabela 3 Zależność pomiędzy projektami, kierunkami działania i priorytetem operacyjnym I	21
Tabela 4 Zależność pomiędzy projektami, kierunkami działania i priorytetem operacyjnym II	21
Tabela 5 Zależność pomiędzy projektami, kierunkami działania i priorytetem operacyjnym III	22
Tabela 6 Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców w latach 2005-2015	38
Tabela 7 Migracje w Jastrzębiu-Zdroju na przestrzeni lat 2006-2015	39
Tabela 8 Struktura bezrobocia w poszczególnych sołectwach i osiedlach Jastrzębia-Zdroju w I półroczu 2016 r.	40
Tabela 9 Zmiany w strukturze bezrobocia według sołectw i osiedli w I półroczu 2016 r. w stosunku do 2014 r.	42
Tabela 10 Liczba przestępstw według sołectw i osiedli w latach 2015-2016	46
Tabela 11 Struktura dostępu do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Jastrzębiu-Zdroju w latach 2009-2015	56
Tabela 12 Dochody miasta według działów klasyfikacji budżetowej na lata 2009-2015 [tys. zł]	59
Tabela 13 Wydatki miasta według działów klasyfikacji budżetowej na lata 2009-2015 [tys. zł]	60
Tabela 14 Zestawienie statystyczne struktury własności nieruchomości w Jastrzębiu-Zdroju, dane - I półrocze 2016 r.	61
Tabela 15 Liczba budynków z podziałem na lata budowy, dane - I półrocze 2016 r.	63
Tabela 16 Dane dotyczące stanu sanitarnego budynków na terenie Jastrzębia-Zdrój, dane - I półrocze 2016 r.	64
Tabela 17 Ilość podmiotów gospodarki narodowej działających w Jastrzębiu-Zdroju według sekcji PKD w latach 2010-2015 oraz ich struktura w 2015 r.	67

Tabela 18 Wskaźnik niedopasowania struktury ofert pracy w 2015 roku	70
Tabela 19 Charakterystyka zasadniczych terenów inwestycyjnych w mieście Jastrzębie-Zdrój, dane - I półrocze 2016 r.	74
Tabela 20 Liczba oraz struktura ludności Jastrzębia-Zdroju według ekonomicznych grup wieku w latach 2011-2015.....	79
Tabela 21 Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według typu szkoły	80
Tabela 22 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON, stan na 2015 r.....	82
Tabela 23 Dynamika zmian liczby podmiotów gospodarki narodowej w najistotniejszych sekcjach w latach 2011-2015.....	83
Tabela 24 Wskaźniki określające wyniki finansowe Jastrzębskiej Spółki Węglowej SA w odniesieniu do dochodów miasta Jastrzębie-Zdrój w latach 2013-2015.....	84
Tabela 25 Stawki podatków od nieruchomości w 2016 r. związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.....	87
Tabela 26 Wskaźniki obszaru kryzysowego w sferze społecznej	91
Tabela 27 Wskaźniki w sferze przestrzennej	92
Tabela 28 Wskaźniki w sferze gospodarczej.....	93
Tabela 29 Osiedla i sołectwa obszaru zdegradowanego uszeregowane według natężenia zdarzeń kryzysowych	94
Tabela 30 Powierzchnia i liczba mieszkańców na obszarze rewitalizacji.....	107
Tabela 31 Identyfikacja czynników analizy SWOT oraz określenie ich ważności (cz. 1)	113
Tabela 32 Identyfikacja czynników analizy SWOT oraz określenie ich ważności (cz. 2)	114
Tabela 33 Wyniki obliczeń dla analizy SWOT / TOWS. Zestawienie zbiorcze.....	115
Tabela 34 Macierz strategii dla obszaru zdegradowanego	116
Tabela 35 Kryteria oceny projektów rewitalizacji	122
Tabela 36 Lista i opis projektów głównych, realizowanych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	124
Tabela 37 Lista projektów rezerwowych.....	165
Tabela 38 Tabela finansowania Lokalnego Programu Rewitalizacji	167
Tabela 39 Działania zaradcze dla zdiagnozowanych ryzyk	180
Tabela 40 Etapy monitoringu i ewaluacji.....	184

Tabela 41 Wskaźniki rekomendowane.....	187
--	-----

20.3. Spis wskaźników

Wskaźnik 1 Poziom bezrobocia	23
Wskaźnik 2 Stopień przemocy w rodzinie	24
Wskaźnik 3 Poziom przestępczości.....	25
Wskaźnik 4 Poziom ubóstwa i wykluczenia	26
Wskaźnik 5 Liczba mieszkań niewyposażonych w media, dane - I półrocze 2016 r.....	29
Wskaźnik 6 Depopulacja	30
Wskaźnik 7 Średnia liczba osób zamieszkujących w mieszkaniu, dane - I półrocze 2016 r. ...	31
Wskaźnik 8 Aktywność gospodarcza, dane – 31.12.2014 r. (brak danych na rok 2015).....	34

20.4. Spis wykresów

Wykres 1 Zmiany liczby ludności Jastrzębia-Zdroju w latach 2006-2015	37
Wykres 2 Liczba ludności Jastrzębia-Zdroju z podziałem na osiedla i sołectwa na koniec 2015 r.	37
Wykres 3 Bezrobotni według wykształcenia w I półroczu 2016 r.	43
Wykres 4 Skala przemocy w rodzinie w roku 2014	44
Wykres 5 Liczba rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie (przypadków przemocy zarejestrowanych w formie Niebieskiej Karty) w latach 2014 i 2016 w podziale na sołectwa i osiedla.....	45
Wykres 6 Zestawienie statystyczne wydarzeń kryminalnych w latach 2015-2016 (I półrocze) w Jastrzębiu-Zdroju	47
Wykres 7 Liczba osób korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Jastrzębiu-Zdroju w latach 2015-2016(I półrocze) w podziale na osiedla i sołectwa	49
Wykres 8 Kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych w 2014 r.....	52
Wykres 9 Budżet Miasta Jastrzębie-Zdrój w latach 2009-2015.....	58
Wykres 10 Prognozy zatrudnienia w latach 2017-2021	69

Załączniki do Lokalnego Programu Rewitalizacji

Załącznik Raport monitoringowy z realizacji zadania ujętego w Lokalnym Programie Rewitalizacji

1. Zadanie:

Nr	Nazwa Zadania

2. Instytucja odpowiedzialna za wykonanie zadania (sporządzająca sprawozdanie):

--

3. Partnerzy:

--

4. Beneficjenci zadania:

--

5. Realizacja zadania w ..... roku

Opis realizacji zadania (z wyszczególnieniem działań wszystkich wykonawców działania w danym okresie)	Instytucja realizująca	Poniesione koszty (w zł)
RAZEM		

6. Wskaźniki realizacji zadania:

Nazwa wskaźnika	Wartość	Data

Imię i nazwisko osoby wypełniającej kartę	Nr telefonu